

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Thorsted - et sogn i Thy

Thorsted

- et sogn i Thy

Thorsted Beboerforening, 2007

Thorsted – et sogn i Thy

Udgiver:
Thorsted Beboerforening 2007

Redaktion:
Thorsted lokalhistoriske gruppe:
Ellen og Jan Danielsen
Henny og Jørgen Skriver Kloster
Else og Karlo Møller
Aase og Per Rask
Ruth og Aage Visby
Kristian Visby

Fotos:
Jørgen Skriver Kloster
Orla Poulsen
Aage Visby
Jan Danielsen
m.fl.

Illustrationerne på for- og bagside:
Kortet, der danner baggrund, er et minoreret matrikelkort, udgivet af Tegners Institut i 1840'erne. Gården nederst på forsiden er ”An-nexgaarden”, Ndr. Thorstedvej 1. Luftfotoet på bagsiden viser ”Vestergaard”, Ndr. Thorstedvej 3. Billedfrisen er fra venstre side af forsiden til højre side af bagsiden: Thy Stål-Byg, Kirk Plast, høst i ”Thorstedgaard”, svejsning hos Thy Stål-Byg, Leif Gravesens ny-opførte svinestald og ”Børnenes dag” på legepladsen.

Tegninger:
Else Møller og Maren Andersen

Sats og lay-out:
Orla Poulsen og Jonna Lynge

Tryk:
Dantryk A/S, Hurup Thy

ISBN 87-88797-92-7

Indholdsfortegnelse

Forord	5
Thorsted pr Thisted <i>Jytte Hammerich Faueryby</i>	7
Ejendomme ved Sdr. Thorstedvej <i>Jørgen Skriver Kloster</i>	15
Thorsted Kommuneskole <i>Kirstine Rask</i>	33
Lærer Torsten Balle <i>Maren Andersen</i>	37
Lokalhistorikeren Torsten Balle <i>Kristian Visby</i>	39
Thorsted Købmandsforretning <i>Kaj Kristensen</i>	41
Thy Stål-Byg A/S <i>Kristian Visby</i>	45
Ejendomme ved Ndr. Thorstedvej m.m. <i>Jørgen Skriver Kloster</i>	51
Da Thorsted fik elektricitet og telefon <i>Jørgen Skriver Kloster</i>	67
Thorsted Fællesmølle <i>Jens Peter Jensen</i>	69
Thorsted Kirke <i>Peder Sidelmann Kristensen</i>	73
Thorsted Kirkegård <i>Jan Danielsen og Aage Visby</i>	77
Ejendomme ved Hjardalvej <i>Per Rask</i>	81
Thorsted Forsamlingshus <i>Jørgen Skriver Kloster</i>	97

Erindringer om livet i Thorsted Forsamlingshus <i>Agnethe Hangaard</i>	99
Thorsted Gymnastikforening <i>Kristian Visby</i>	101
Erindringer fra Thorsted <i>Kaj Kristensen</i>	110
Ejendomme ved Thorstedvej <i>Per Rask</i>	117
Barn og ung i Thorsted under krigen 1940-45 <i>Agnethe Hangaard</i>	137
I hus med fjenden <i>Karla Bonnerup</i>	141
Ellen Skaarups erindringer <i>Birgit Høyrup</i>	142
Høstfesten i Thorsted <i>Annette Møller, Ruth og Aage Visby</i>	149
Ejendomme ved Tranhøjvej og Klatmøllevej <i>Aage Visby</i>	153
Thorsted Friskole <i>Lis Skaarup og Anders Damsgaard</i>	169
Thorsted Frimenighed <i>Aage Visby</i>	183
Thorsteds to borgmestre <i>Orla Poulsen</i>	191
Thorsted Beboerforening <i>Per Rask</i>	193

Forord

Vinteren 2004-05 inviterede Thorsted Beboerforening sammen med friskolen og menighederne i sognets to kirker til et ”historiemøde” for at høre, hvad der måtte være at fortælle omkring fortid og nutid i Thorsted sogn. Svend Sørensen fra Thisted Museum deltog og bidrog med noget af det materiale fra sognet, som allerede fandtes på museet eller var tilgængelig på internettet.

Der viste sig en stor interesse for at arbejde videre med Thorsteds historie, og der blev arrangeret flere møder, hvorunder også arkivar Orla Poulsen fra Lokalhistorisk Arkiv i Thisted deltog. Han kunne bl.a. fortælle, at der allerede på arkivet fandtes et stort historisk materiale om Thorsteds ejendomme frem til 1957, overvejende udarbejdet af Sigrid Brandt på grundlag af de gamle skøde- og panteprotokoller. Nævnt blev også det materiale, der var samlet af lærer Torsten Balle, som gennem mange år var lærer i Thorsted og som efter sin pensionering var en af hovedkræfterne bag oprettelsen af arkivet.

Der blev nedsat en arbejdsgruppe, der jævnligt mødtes, samtidig med at der blev holdt mere formelle møder, hvor gruppen bl.a. fortalte om, hvor langt man var kommet, og det blev drøftet, hvordan og i hvilken form resultatet af gruppens arbejde kunne sikres for fremtiden. Der viste sig ret hurtigt at være interesse for, at resultatet skulle udgives i bogform, såfremt det økonomiske grundlag herfor kunne tilvejebringes.

Arbejdsgruppen har valgt den fremgangsmåde, at vi med udgangspunkt i folketællingen i 1880 selv har fortalt om alle sognets ejendomme / husstande frem til 2006, dog hovedsagelig koncentreret om materiale ef-

ter 1957. Næsten alle ejendomme er fotograferet i nutid og suppleret med ældre fotos i de tilfælde, hvor dette har været muligt. Historien kan ganske vist i mange tilfælde føres væsentlig længere tilbage end 1880, men disse oplysninger vil kunne hentes bl.a. via internettet fra Lokalhistorisk Arkivs hjemmeside (<http://arkiv.thisted-bibliotek.dk>) Der er skrevet mere om nogle personer end om andre, og der kunne givetvis også være fortalt mere, men vi har ikke kunnet skrive om noget, som vi ikke har fået kendskab til.

Men Thorsteds historie er jo andet og mere end ejendommenes historie. Derfor er det også glædeligt, at så mange har taget positivt imod vor opfordring til at fortælle om andre væsentlige sider af sognets ældre og nyere historie.

Fra arbejdsgruppens side vil vi rette en tak til alle, der som artikelforfattere eller på anden måde har bidraget til bogens tilblivelse. Der skal også lyde en tak til de personer og virksomheder, der har ydet økonomisk støtte til udgivelse af bogen. Uden denne støtte havde udgivelsen ikke været mulig.

Vi vil også gerne takke Thorsted Beboerforening, der har påtaget sig at stå som udgiver af bogen. Endelig vil vi rette en stor tak til arkivar Orla Poulsen for omfattende hjælp og støtte gennem hele det langvarige forløb.

Det er vort håb, at bogen vil blive godt modtaget af både unge og ældre - og at bogen kan være med til at knytte fortid og nutid sammen for nuværende og kommende beboere i Thorsted sogn.

Thorsted i september 2007

Ellen og Jan Danielsen, Henny og Jørgen Skriver Kloster, Else og Karlo Møller, Aase og Per Rask, Ruth og Aage Visby og Kristian Visby

Kort over Thorsted

Af Jytte Hammerich Faueryby

”Thorsted pr. Thisted” - erindringer fra 1954-71

Mit første møde med Thorsted fandt sted i 1954. Jeg var elev på Thisted Amts Tidende, som Thisted Dagblad hed dengang, og var blevet sendt til Thorsted af redaktør J. J. Lustrup for at skrive om den gamle Søren Peter Visbys begravelse. Inden begravelsen var jeg oppe i præsteboligen for at få nogle oplysninger hos Jørgen Andersen. Han blev Frimenighedens sidste præst, der boede i Thorsted. Selvfølgelig kunne jeg på det tidspunkt ikke ane, at det dejlige hus skulle blive mit hjem få år senere, og Thorsted byen hvor vore to drenge havde nogle gode barndomsår. Men sådan kom det heldigvis til at gå. Og de indtryk og oplevelser, vi modtog, satte sig dybe og varige spor.

I tankerne kan jeg stadig bevæge mig rundt i det Thorsted, der var dengang fra midten af 1950'erne til begyndelsen af 1970'erne, da vi flyttede fra stedet. Jeg kan huske, hvem der boede i hvert eneste hus og hver eneste gård og se dem for mig lyslevende.

En rundtur i byen

Når vi kom kørende inde fra Thisted ad Møllevej og havde passeret det, vi altid kaldte S-svinget, var den første ejendom inden selve Thorsted by den hvide ejendom, hvor Ellen og Stentoft og deres gamle mor, Marie Skaarup, boede. Og når vi var kommet forbi Dorthea og Chr. Hangaards gård, var der ikke flere huse eller gårde, før vi havde drejet skarpt til højre og var inde i Thorsted by med Dagny og

Poul Rasks gamle gård på venstre side og tre huse på den anden side af vejen. I det første af disse huse boede Agnete og Jens Poulsens, så Dagmar Kappel og til sidst Maren, Stefan og deres søn Arnold.

Far og søn havde tømrerværksted ved siden af beboelseshuset. Maren bestyrede Thorsteds lille telefoncentral og kunne fra sit vindue følge med i, hvem der kørte forbi på vejen til eller fra Thisted. Det kunne være praktisk. Tit, når nogen ringede til Thorsted 6, fortalte Maren dem, at ”Søndergaards er lige kørt til Thisted”... Centralen havde vel et par snese abonnenter, inden den blev lagt ind under Sjørring Central engang i 1960'erne, og abonnenterne fik sat et par cifre foran deres gamle numre.

I det røde hus næst efter tømrerens boede et meget gammelt ægtepar, Laura og Johannes Jespersen. Han var så dygtig til at binde halmkurve. Hvis jeg husker ret, havde hans far i forrige århundrede været lærer ved Thorsted sogneskole, men stammede fra en anden egn. Derfor var Laura og Johannes stadig betragtet som tilflyttere!

I friskolen havde lærer Gunnar Poulsen og hans kone til huse. I slutningen af 1950'erne var der kun få børn i skolen. Men en overgang var der til gengæld ikke færre end tre tvillingepar, og de udgjorde ca. halvdelen af skolens samlede elevtal!

Frimenighedens tidligere præstebolig, som vi først lejede, senere købte, havde den lille

Vinteren 63. Thorsted Friskole inden den store skolestue blev bygget til som den anden udvidelse af skolebygningen fra 1920'erne. Morten Søndergaard, Per Købmand og Jeppe Søndergaard er ude med slæden

købmandsbutik som genbo. Året før vi kom til Thorsted, havde et ungt, energisk par fra Mors, Dagmar og Evald Sørensen, købt forretningen, og den voksede og voksede og endte som en blomstrende korn- og foderstofhandel med kunder over det meste af Nordthy.

Vejene i Thorsted havde ikke navne og husnumre dengang. Men drejede vi til høje efter købmandens hus, ad det, der i dag hedder Søndre Thorstedvej, boede der i det første hus Anna og Alfred Balsen. Han sad i Sjørring-Thorsted sogneråd, hvis formand var Holger Visby. Så kom vi til det hus, hvor Karen og Olav Jeppesen og deres datter Birthe boede. Senere købte Karen og Olav en ejendom nærmere Tingstrup, og Olavs bror Ejnar og hans kone Dorthea overtog stedet, der kom til at bære navnet Karensminde. Længere henne boede Marie Hangaard og hendes to halvstore

børnebørn, Jens og Bodil. Fra Marie Hangaards hus førte en lille vej eller sti op til forsamlingshuset og Thorsted Skole, som var i funktion, indtil skolen i Sjørring blev central-skole i begyndelsen af 1960'erne. I Thorsted Skole boede lærer Torsten Balle med sin kone Dorthea, sin svigermor og sine døtre. Som naboer til skolen boede Ellen og Per Østergaard Jeppesen og deres to drenge, Kresten og Finn, og lidt længere henne i et stort rødstenshus boede en ældre fhv. sygeplejerske, Dorthea Skaarup.

Smeden, Jens Søndergaard, havde på det tidspunkt endnu ikke bygget på sin bror Kristians jorder i den vestlige ende af Thorsted, men havde en beskeden smedie i enden af Johannes Jeppesens lange røde hus på den nuværende Søndre Thorstedvej.

Jens Søndergaard kunne mere end sit håndværk. Når der var fest i forsamlingshuset, leverede han altid harmonikamusik til sanglege og svingom. Juletræsfesten 3. juledag var en stor begivenhed -ikke mindst for børnene. Alle mødte op i deres stiveste puds, drengene i lange gabardinebukser, hvid skjorte og måske butterfly, pigerne i søde kjoler, dansesko og nysat hår. Så stod vi og ventede spændt ude i den lille forstue, indtil døren gik op ind til juletræet, som skolebørnene havde lavet pynt til. Vi gik om træet i et par kredse og sang julesalmer og -sange under Triers ledelse og smedens akkompagnement. På et tidspunkt blev godteposerne, som var leveret af købmand Sørensen, delt ud til børnene, og så begyndte alle de gamle sanglege, ”Tyv, ja tyv det skal du være”, ”Tornerose”, ”Bro, bro, Brille”, ”Bjør-

nen sover”, ”Jeg gik mig over sø og Land” og hvad de ellers hed.

Mellem vores hjem og Sjørringvej lå sognefoged Kristian Madsens lille hvide hus, som Poul Rask forinden i en årrække havde som fodermesterbolig. Her boede en tid en ung familie, hvor manden var fodermester, og hans kone, Ruth, var syerske.

Efter kort tid flyttede en ny, yngre familie ind i det lille hus, nemlig Peder og Magda Christensen og deres fire børn. Engang i 1960'erne forlod også de huset og rykkede ind i et nyopført hus øst for de tre huse over for Poul Rasks gård. Derefter kom der hurtigt flere nye huse til samme sted, bl.a. Vivi og Johan Larsens. Men mere herom senere.

Vores nærmeste naboer var købmandens, Dagny og Poul Rask, Anna og Mikael Rask. Det blev også dem, vi kom allermest sammen med.

På Thorstedgaard boede Anna og Mikael Rask med Bedstemor Maren og børnene Anders og Lisbeth. Lisbeth var nogle få måneder ældre end vores dengang eneste barn, Jeppe, og de to voksede op som gode legekammerater, ligesom senere købmandens Per, Henning Skaarup og vores nummer to, Morten.

Thorsted var et godt og trygt sted for et barn at vokse op. Alle mødre var hjemmegående, ”medhjælpende hustruer”, og på gårdene var der karle og piger. På flere gårde boede der en bedstemor sammen med den unge generation. Der var altid børn at lege med, men også

Thorsted Olympiade: Vinder i vægtløftningsdisciplin 1964: Kirsten Christensen. De klappende tilskuere er fra venstre: Lisbeth Rask, Bent Jensen, Knud Christensen og Jens Rask. Næsten skjult bag målstolpen: Finn Sigshøj Jeppesen

tid og rum for lidt sund kedsomhed, som kunne befordre fantasifulde projekter. Undertiden så fantasifulde og halsbrækkende, at det var godt, vi forældre først fik kendskab til dem, når det var for sent at gribe ind...

Thorsted Olympiade i 1964

De olympiske Lege i 1964 inspirerede børnene til selv at afholde en Thorsted Olympiade. Legene fandt sted på pladsen foran sogne-skolen, og opfindsomheden var stor! Der var kunstridningsdisciplin, som Kresten Jeppesen vandt. Vægtløftningskonkurrencen foregik inde i bokseringen, hvor Kirsten gik af med sejren, fordi hun var den, der kunne løfte flest mursten op i de to spande... Morten og Per Købmand, begge 5 år gamle, indtog en samlet andenplads.

Den "bette skole"

I Friskolen måtte der nødvendigvis være hveranden-dags-skolegang, når der kun var én lærer, og tre af drengene i "store klasse" lavede engang i 1963 en "bette skole" i form af

Billedet t.v.: Thorsted Olympiade: Bent Jensen, Kresten og Finn Sigshøj Jeppesen, vægtløfterne i forgrunden: Morten Søndergaard og Per Købmand, bag Morten står Jeppe med Olympiadeskiltet og bag Per står Kirsten Christensen og yderst smedens Ketty.

en slags prærievogn. Den bestod af et understel på hjul, og overbygningen var fremstillet af sække på et eller andet stativ. Drengene - fætrene Anders og Jens Rask samt Knud Christensen - var lærere, og eleverne var friskolelærer Poulsens to piger, Agnes og Else, Anders lillesøster Lisbeth, Knuds søster Kirsten og vores Jeppe.

Jeppe gik vældigt op i sin "skolegang" og drog hjemmefra med taske, madpakke, blyant og skrivehæfte. Hæfterne havde de tre lærere fremstillet af deres egne gamle udskrevne hæfter, som de havde visket rene! Man ruttede jo ikke med materialerne dengang... En dag kom Jeppe hjem og fortalte, at de havde haft bibelhistorie. "Nå, og hvad hørte I så om?" spurgte jeg interesseret, og Jeppe svarede: "Det var Knud, vi havde, og han fortalte om én, der hed Kennedy.."

Friskolen

Som nævnt var Friskolen nede i en bølgedal omkring 1960, og noget måtte gøres, hvis den skulle overleve. Vagn Trier Hansen blev ansat som skoleleder

"Den bette skole" ved Thorstedgaard 1963. Fra venstre: Jeppe Søndergaard, Kirsten Christensen, Lisbeth Rask, Anders Rask (lærer!), Jens Rask (lærer!), friskolelærer Gunnar Poulsens døtre Else og Agnes, bag dem Knud Christensen (lærer!)

og blev skolens redningsmand. Han opsøgte de familier fra Frimenigheden, som havde børn i den undervisningspligtige alder, men boede langt væk. Trier tilbød at hente disse børn til skole hver morgen og køre dem hjem efter endt skoledag. På den måde kom Tom Kirks tre ældste, Jens, Uffe og Ejnar fra Hanstholm og Poul Overgaards tre piger, Inger, Elin og Karen, fra Vorring til at gå i Thorsted Friskole..

I 1967 skete der store forandringer i Friskolen. Elevtallet var nu kommet op i nærheden af 30, og forældrene havde besluttet, at eleverne i store klasse fremover skulle gå i skole hver dag! Det betød, at skolen skulle udvides, dels med et klasseværelse og dels med en lærer, som kunne være der de tre dage om ugen, hvor både store og lille klasse var i skole. Og der skulle undervises i den nye matematik med mængdelære og i tysk.

Lærer i friskolen

Så en dag kom Vagn Trier op til os for at høre, om jeg kunne tænke mig at blive lærer tirsdag, torsdag og lørdag? Det kunne jeg bestemt! Vore egne dren-

*Store klasse en af de første dage i den nye skolestue:
Billede herover: Forrest tv. Dorthe Hangaard, th. Lisbeth Rask. Næste bord: Elin Overgaard og Kirsten Christensen.
Tredje bord: Inger Overgaard og Rigmor Skaarup. Bageste bord: Ellen Knudsen fra Hjordal.*

Billedet herunder: Forrest tv.: Kresten Skaarup th.: Ove Knudsen. Næste bord: Niels Rask og Knud Jakobsen. Tredje bord: Henning Skaarup og Bent Jakobsen. Bageste bord: Anders Rask og Niels Christian Jakobsen.

Billedet er taget sommeren 1967 foran den nye skolestue. Bageste række fra venstre: Bent Jakobsen (Viggo og Theas søn), Kirsten Christensen (Magda og Peders datter), Niels Rask (Mitte og Johannes' søn), Knud Erik Nørgaard fra Thisted, Kresten (Inga og Svend Skaarups søn), Uffe (Tom og Inga Kirks søn), Dorthe (Agnete og Viggo Hangaards datter), Lisbeth (Anna og Michael Rasks datter), Elin (datter af Poul Overgaard i Vorring). Midterste række: Jytte Søndergaard, Niels Christian (Bents bror), Anders (Lisbeths bror), Jens (Uffes bror), Knud (Bent og Niels Christians bror), Rigmor (Krestens søster), Inger (Elins søster), Minna og Vagn Trier Hansen. Forreste række: Margrethe (Knud Eriks søster), Lise Arvin fra Sjørring, Ruth Larsen (Vivi og Johans datter), Inger (Niels' søster), Bente (Dorthes søster), Karen (Elins og Ingers søster), Troels (Hans og Marie Kappels søn), Henning (Kresten og Rigmors bror), Birgitte (Mary og Niels Skaarups datter), Ove Knudsen fra Hjordal, Ejnar (Uffe og Jens' bror) og Ellen (Oves søster).

ge var begyndt at gå i den nye centralskole i Sjørring, så jeg forsømte ikke noget derhjemme.

Mit samarbejde med Trier blev forbilledligt. Vi supplerede hinanden så godt – han var en gudbenådet fortæller og pædagog; jeg tog mig af de mere kontante fag, bl.a. tysk, engelsk,

dansk og matematik, og jeg overtog håndarbejdsundervisningen, som Minna Trier ellers havde stået for. Aldrig i mit senere virke som seminarieuddannet lærer har jeg haft den samme glæde og tilfredsstillelse ved at lære børn noget, som jeg havde de år i Thorsted! Det var den rene fryd at have med sådan en flok

rare og videbegærlige børn at gøre. Jeg mindes ikke, at der var brug for at hæve stemmen, endside skælde nogen ud.

Når jeg senere har fortalt mine lærerkolleger, hvordan det foregik i Thorsted Friskole med, at nogle af store klasses børn lærte tysk, mens andre sad og regnede eller lavede skriftlig dansk, så fattede de slet ikke, at det kunne lade sig gøre. Men det var nu en god måde at lære børnene selvstændighed og gensidig hjælpsomhed på.

De år blev mine bedste som lærer, skønt jeg på det tidspunkt ingen læreruddannelse havde, og de lærte mig mere end de senere år på seminariet! Også takket være Vagn Triers gode eksempel.

En lille pudsig erindring melder sig: jeg havde dansk i bette klasse i den gamle skolestue, og af en eller anden grund kom vi til at tale om alder. ”Men hvor gammel tror I da, jeg er?” spurgte jeg. De sad helt stille og trykkede sig, og det varede længe, før Jens Peter tog mod til sig. Forsigtigt rakte hånden op og sagde: ”Jeg ved det ikke, Jytte, men jeg tror i hvert fald ikke, du er 70!” På det tidspunkt var jeg 34-35....

Alle ældre mennesker føler vist, at der netop i deres levetid er sket større og mere skelsættende forandringer end i nogen anden epoke. Og når jeg sammenligner dét Thorsted, vi kom til for et halvt århundrede siden, med dét Thorsted, jeg besøger igen, så tit jeg kan, så ved jeg, at det forholder sig sådan!

Det var et homogent lille samfund dengang. 1950'erne har fået prædikatet ”det stillestående og nøjsomme årti”. Og set i bakspejlet var det en nøjsom tid på det materielle plan. Men på mange andre områder var det et årti,

Hesttrukken slæde med mælkejunger foran købmandsforretningen i Thorsted. Vinteren 62/63

der ikke mindst på det familiemæssige, nære område rummede mange af de værdier, som efterlyses mere og mere i dag.

Nye tider kommer til Thorsted

Næsten alt forandrede sig med den stigende velstand i 1960'erne. I Thorsted som i resten af landet mærkede man det.

Smeden fik fx travlt med at installere centralvarme og badeværelser rundt om i husene og gårdene, og den tidligere, ydmyge smedje blev lidt efter lidt erstattet af et gigantisk kompleks med privatboliger og med mange ansatte og satte Thorsted på Danmarkskortet.

Gamle køkkener blev udskiftet med nye, funktionelle med køleskab og fryser. Det gamle andelsfrysehus i Sjørring havde udtjent sin rolle. Gamle stuehuse blev revet ned, og nye tidssvarende bygget op. Fjernsynet indtog hæderspladsen i hjemmenes daglige opholdsstue. Vi fik vores allerede i 1959, og det var noget af en begivenhed. Når der var fodboldkamp, operette eller et af de populære underholdningsprogram-

Thorsted købmandsforretning efter den anden store ombygning omkr. 1964. Morten Søndergaard på ski.

mer på skærmen, kom naboerne på besøg, og vi sad med vores tv-tallerkener (en kombination af kop, underkop og kagetallerken) foran os og fulgte med på det lille 17 tommers.... Især var de store nabodrenge trofaste kiggere!

Købmand Evald Sørensens lille dagligvarebutik blev en stor SPAR selvbetjeningsbutik, og der blev antaget en kommis, der hed Ingolf. Senere opførte Evald kornsilo, lager- og kontorbygninger og indrettede privatbolig i den tidligere butik. På et senere tidspunkt byggede de et nyt hus i Thorsted.

En lov fra engang i begyndelsen af 60'erne om statslån til opførelse af landarbejderboliger satte også i Thorsted gang i byggeriet, fx af de huse, der efterhånden skød op ind mod Thisted, hvor Jens

Poulsens hus tidligere var det yderste i byen.

Fra 1970'erne og op til i dag voksede der desuden et helt lille "villakvarter" op i svinget længere østpå. Først kom Anna Grete og Anders Rasks hus, som Anders' forældre, Anna og Mikael, overtog, da Anders blev mand på Thorstedgaard, og så fulgte alle de andre huse, Poul og Dagny Rasks, da Per og Aase overtog "Krogtoft", og som Ellen og Per Jeppesen senere overtog. Også andre byggede hus dér i svinget, Evald og Dagmar Sørensens, Agnethe Hangaard og alle de andre, så der til sidst kom et officielt vejskilt op med "Lærkevænget" og endnu et længere østpå med "Bøgevænget".

I 2006 er adressen "Thorsted pr. Thisted" ikke tilstrækkelig, som den var i 1950'erne.

Ejendomme ved Sdr. Thorstedvej

Sdr. Thorstedvej nr. 1

“Thy Stål-Byg a/s”, matr. nr. 10 l m.fl.

Den ældste del af ejendommen blev opført af smedemester Jens Søndergaard i 1961, hvor nygifte Nina og Jens flyttede ind kort før jul. Nina og Jens fik børnene Birgit, Bodil (død), Orla, Ketty, Alice og Jens.

(Se særskilt artikel om virksomheden).

var der altid varmt vand at vaske sig i. Stinne var dygtig til sit håndværk, men kunne også af og til være lidt sur at komme ind til. Det fortælles, at hun sagde til håndværkerne, da de stod og besigtigede hendes nye hus: ”Jeg sagde godt nok, at det skulle være så billig som muligt, men jeg sagde ikke, at det skulle være så vog (dårlig) som muligt.”

Stinne Malle solgte huset til Anna og Jens Alfred Jensen (Balsen). De har sønnerne Jens og Søren. Alfred ernærede sig som mureroppasser hos Anton Christensen, Tingstrup, og var samtidig graver ved Thorsted Kirke. Alfred blev enkemand i 1967 og flyttede til Thisted i 1978

Da Alfred flyttede til Thisted, solgte han huset til Karin Skytt og Esben Jonasen, der gennem årene omforandrede og gennemrestaurede ejendommen. Karin er social- og sundhedsassistent på Thisted Sygehus, mens Esben i en årrække var ansat ved KFK i Thorsted og er nu ansat ved Sørensens Tømmerhandel. Karin og Esben har to døtre, Stine og Marie. Familien flyttede i 2005 til Klitmøller og solgte

Sdr. Thorstedvej nr. 2

Matr.nr.32c.

Omkring 1920 boede her en dame, som ernærede sig ved at sy for folk. Hendes navn var Stinne Malle. Karen Jeppesen (enke efter Olav Jeppesen) fortæller, at hun udmærket kan huske Stinne, og at Karen i sin barndom flere gange blev sendt op til Stinne med noget tøj, som skulle repareres.

Karen fortæller videre, at Stinne altid havde en skål med vand stående på kakkelovnen, så

til Konny og Benny Tønder, der er hhv. netværkskonsulent på Nørbygård i Hanstholm og it-udvikler ved Thy Data i Thisted. De har tre børn, Thomas, Kasper og Kamilla.

Sdr. Thorstedvej nr. 4

Matr. nr.8c.

En gård, 1688-matrikel nr.18 (nr. 9 på udskiftningskortet). 1884-matrikel, gården nr. 8a, huset 8c.

Fra 1664 til 1895 se internettet.

1895 - adkomst Kristine Jespersen, født Hobolt, iflg. skifte, samme ejendom. Ægtefællen Jens Jespersen var skolelærer, se folketælling 1880 under skolehuset (Sdr. Thorstedvej nr. 14).

1895 skøde Jens Jensen.

Folketælling Thorsted 1921 matr. 8c, landbrug:

Jens Jensen, født 1851 i Sjørring, gift, ankom 1871 fra Ø. Vandet.

Ejendommen ca. 1950.

Mette Katrine Jensen, født 1852 i Skinnerup, 1876 fra V. Vandet, husmor.

Jens Chr. Jensen (Balsen), født 1886 i Thorsted, gift, husfar og murer.

Nielsine Marie Jensen, født 1887 i Vang, gift, fra Vang 1909, husmor og syerske.

Mette Katrine Jensen, født 1910 i Thorsted, barn.

Jens Alfred Jensen (Balsen), født 1913 i Thorsted, barn.

Else Kirstine Jensen, født 1915 i Thorsted, barn.

Maren Kirstine Nielsen, født 1854 i Sjørring, ugift, ankom hertil 1896, husmor, syerske.

Folketælling Thorsted 1921, matr. 21a, 15, familie.

Jensine Marie Jensen, født 1874 i Ødum, Randers, ugift, ankom 1920 fra Udby, lærerinde.

1925 - skøde Jens Chr. Jensen – sælger: udvalg for Thorsted sogns beboere.

1942 - skøde Johs. Kappel Jeppesen.

En kort tid sad Magda og Niels Frøkjær til leje i stuehuset.

1943 - skøde Olav Kappel Jeppesen.

Ejendommen var dengang en ældre, hvidkalket T-bygning, som lå parallelt med vejen, lidt tilbagetrukket.

Karen og Olav, der fik datteren Birthe, boede i ejendommen indtil 1962. I den mellemliggende tid byggede de nyt stuehus.

Ejendommen blev så i 1962 købt af Olavs bror, Ejnar K. Jeppesen og dennes hustru, Dorteaa. De byggede nyt udhus. Ejnar døde

i 1975, mens Dorthea blev boende i huset til 1980, hvor hun flyttede, men stadig ejede huset, og et barnebarn (Ejnar K. Jeppesen) sad til leje i ca. et år, og senere boede et andet barnebarn (Kim Vestergård) til leje.

I 1984 købte Grete Mærsk og Ove Sloth ejendommen. De har børnene Inger og Janni. Grethe er bankuddannet, mens Ove er sparekassebetjent. De forandrede stuehuset en del og solgte ejendommen igen i 1998 til apoteker Georg Georgsen og farmaceut Birgit Olsen, som driver Thisted Svaneapotek. Georg og Birgit har to børn, Christian og Charlotte.

Sdr. Thorstedvej nr. 5

Matr. nr. 10q

Huset blev bygget i 1971 af Jytte og Orla Søndergaard. De boede der til 1992, da de solgte huset til THY STÅL, og flyttede om i stuehuset på fabrikken.

Nina og Jens Søndergaard havde da købt villa i Vilsund.

Huset blev så lejet ud til Jens Søndergaard junior. Jens blev senere gift og boede der sammen med sin kone, Marianne, indtil 1996,

da de flyttede til Skårup.

Derefter blev huset lejet ud til Jytte og Orlas datter og svigersøn, Pia og Mads Vangsgaard (1996 - 2002). De byggede da nyt hus i Sjørring. De næste, der lejede sig ind, var Anette og Niels Lodahl Andersen (2002 - 2005), indtil de købte et gartneri i Nors, hvorfra de sammen driver Witdahls Hjemmeservice. Nu bor Tina og Mikkel Pedersen i huset Sdr. Thorstedvej 5. Mikkel er barnebarn af Nina og Jens og er maskinmester ved rederiet Mærsk.

Sdr. Thorstedvej nr. 6

Matr. nr. 8u

Da Elisabeth (Lisse) og Jens Jespersen i 1965 solgte gården Sdr. Thorstedvej 26, flyttede de til huset her, (nr. 6). Dog sad de et stykke tid til leje på loftet hos Marie Hangaard i nr. 10, indtil det nye hus blev færdig til indflytning.

De fik ikke så mange år sammen i det nye hus, idet Lisse døde i 1971. Jens blev boende i huset til 1991. Da kneb det med kræfterne, og han kom på plejehjem og solgte huset til Karl Jensen, der var mekaniker og som boede der til 1998, hvorefter han solgte huset videre til Lise og Alex Jensen, der var hhv. bog-

holder og it-konsulent.. De solgte igen huset i 2003 til Charlotte Rasmussen og Jan Heegård Lodahl, der er hhv. sygeplejerske og mekaniker. De har sønnen Frederik Sebastian.

Sdr. Thorstedvej nr. 7

“Kjærgaardsminde”, matr. nr. 10a

En gård, matrikel 1688 nr. 17, (udskiftningskort nr.1). 1844-matrikel nr. 10.

Fra 1664 til 1889 se internettet.

1889 - adkomst Anton Møller Nielsen Kjærgaard og Christen Nielsen Kjærgaard, arvinger iflg. skifte.

1889 - skøde Christen Nielsen Kjærgaard, ½ fra sin bror Anton - se også 35d i Gjersbøl.

Folketælling Thorsted 1890, en gård:
Christen Nielsen Kjærgaard, 31 år, ugift, født i Thorsted, bestyrer, gårdejer.
Anton Møller Nielsen Kjærgaard, 29 år, født i Thorsted, ophold.

Jens Tøfting Jensen, 18 år, født i Thorsted, tjenestekarl.

Ane Jensen, 30 år, ugift, født i Heltborg, husbestyrerinde.

1920 skøde Jens Pedersen Andersen Søndergaard, samme ejendom.

1920 - adkomst Inger Marie Kjærgaard, enken, 10a m. bygninger.

Folketælling Thorsted 1921, ”Kjærgaardsminde”, matr. 10a:

Jens Søndergaard, født 1894 i Sjørring, gift, gårdejer.

Kristiane Margrethe Søndergaard, født 1893 i Thorsted, gift, husmor.

Niels Søndergaard, født 1899 i Sjørring, ugift, tyende.

Anne Kirstine Stentoft, født ca. 1900 i Skinnerup, 1920 fra Ø Vandet, tyende.

Børge Jeppesen, født 1907 i Rakkeby, ankom 1912 derfra, tyende.

Kristiane og Jens skabte et godt og trygt hjem for deres 8 børn, Dorthea, Niels, Kri-

stian, Magda, Grethe, Jens, Johannes og Kjærgaard. Kristiane og Jens drev gården til 1959, da de flyttede til Sjørring. Samtidigt overtog sønnen Kristian sammen med sin kone Elna "Kjærgaardsminde", som de drev med flid og dygtighed. De byggede både nyt stuehus, maskinhus samt 2 stalde, og de købte jorden fra nr.9. Elna døde i 1997, og fire år senere solgte Kristian gården til Anne Grete og Anders Rask og flyttede til Sjørring. Han døde i 2002. Elna og Kristian har sønnerne Jens og Per.

I Historisk Årbog for Thisted Amt 1957 findes en artikel om "Kjærgaardsminde", skrevet af Torsten Balle.

Sdr. Thorstedvej nr. 8 b

Matr. nr. 8y.

Huset blev bygget i 1976 af lærerparret Ruth og Sejr la Cour. Han var leder af Thorsted Friskole og solgte huset i 1982 til sin efterfølger på skolen, Kurt Andersen og Puk, der var sygeplejelærer. Efter 2 års forløb solgte de huset, da Kurt blev højskoleforstander på "Sjørringvold" og senere valgmenigheds-

præst i Bøvlingbjerg. Huset blev købt af Anne Mette og Peter Olsen, der er hhv. social- og sundhedsass. på Thisted Sygehus og laboratoriechef på Dragsbæk Margarinefabrik. Anne Mette og Peter har tre børn, Mads, Mikkel og Kathrine.

Sdr. Thorstedvej nr. 8 C

Matr. nr. 8z.

Huset 8 C blev i 1977 bygget af lærerparret Elsebeth og Jens Peter L. Jensen, der har bør-

nene Britt, Astrid og Ebbe. Jens Peter var lærer på friskolen og blev senere leder af Thisted Friskole. De flyttede til Thisted i 2002 og solgte huset til Bente og Carsten Nielsen, der er hhv. pædagog og lærer. Bente og Carsten har børnene Christoffer og Anne Sofie.

Sdr. Thorstedvej nr. 9

Matr. nr. 10g, et husmandsbrug

1926 - skøde Gunnar Christensen, 10 g, sælger Jens Pedersen Søndergaard.

Gunnar Christensen købte jorden fra "Kjærgaardsminde" i midten af tyverne og stod hos sin bror, Niels Rask Christensen, i nr. 11 og fremstillede alle mursten til ejendommen.

Gunnar Christensen var så uheldig at få en hånd ødelagt i et tærskværk, og hans handicap tvang ham til at sælge ejendommen i 1928.

De nye ejere blev Klara og Ingvard Martinus Nielsen. De fik fire børn, Else, Jacob, Gerda og Anne Grethe og boede der til 1966, da Kristian Søndergaard, "Kjærgaardsminde," købte ejendommen og beholdt jorden, men solgte

bygningerne til Ellis og Ivan Blok, der etablerede en tømrerforretning.

De forandrede bygningerne meget og solgte dem videre i 1983 til Henrik Olsen, som boede der til 1989, da Karl Pedersen købte stedet. Han drev motorcykelværksted, men solgte i 1992 ejendommen til Kirsten Hadamer og Heini Berntsen. Heini døde i 2002.

Sdr. Thorstedvej nr. 10

Matr. nr. 10h.

I 1932 solgte Jens Jeppesen jordstykket til smed Sven Nyman Veje. Han byggede værksted og beboelse, men solgte i 1935 til smedemester Henry Georg Nielsen.

Denne drev forretningen til 1945, hvor familien flyttede til Snedsted.

Virksomheden blev solgt til Else og Harald Sunesen, der boede i Thorsted i 6 år og drev smedeforretning. De flyttede til Sjørring i 1951.

Den nye smed blev Niels Rysgård Jensen Hangaard, men 3 år senere blev smedjen nedlagt.

Niels Hangaards mor, Marie, (enke efter gdr. Jens Hangaard, Thorsted), overtog stedet og bo-

Luftfoto fra ca. 1950.

ede der til 1976. Hun havde sine 2 børnebørn, Bodil og Jens Hangaard Svendsen, boende, og de voksede op hos hende.

Derefter ejede Øjvind Sørensen ejendommen fra 1976 til 1979, da huset blev solgt til Ulla og Benny Madsen. Benny er udlært smed, men arbejder nu som pædagog på Ås Bosted, og Ulla er lærer. Ulla og Benny har tre børn, Mads, Ida og Asger.

Sdr. Thorstedvej nr. 11

Matr.nr. 10f, husmandsbrug.

1926 - skøde Niels Rask Christensen - sælger Jens Pedersen Andersen Søndergaard.

Jorden er udstykket fra ”Kjærgaardsminde” i midten af tyverne.

De nye ejere, Johanne og Niels Rask Christensen, gik straks i gang med at rejse bygningerne. De fik børnene Evald, Erna, Grethe og Signe.

Johanne døde i 1964 kun 64 år gl. Niels blev boende på stedet i yderligere 2 år, men flyttede så til Thisted. Han solgte i 1966 til Marius

Ejendommen i 1965.

Kusk Christensen, der straks solgte bygningerne til Ellen og Eigil Lodahl Andersen.

Ellen var sygeplejerske og Eigil havde forskellige job, bl.a. var han postbud i en del år, men byggede så stald og lade om og begyndte at fremstille hundefoder. Det gik godt, og der blev købt jord af Marius Kusk, hvorpå der blev bygget en hal, hvor der skulle produceres tørfoder til hunde, men konkurrencen var hård, og Eigil afstod hallen, men blev boende i huset til 2000, hvorefter de flyttede til Vestervig. Ellen og Eigil har seks børn, Henning, Inger, Birthe, Erik, Henrik og Niels.

Ejendommen blev solgt til smedsvend Per Thomsen, og den del af bygningerne, hvor der før blev produceret hundefoder, blev lavet om til beboelse.

Sdr. Thorstedvej nr. 12

Matr. nr. 10i, I/S Thorsted Forsamlingshus.

Huset, der blev bygget i 1903, blev opført på lejet grund.

Grunden og jorden, som nu hører til huset, blev købt i 1945, dog først tilskødet i 1947.

Forsamlingshuset 1970

Den 27.11.1970 afholdtes ekstraordinær generalforsamling, hvor det vedtoges at sælge forsamlingshuset, som senere blev afhændet til Birgit og Arne Poulsen, der indrettede huset til beboelse og anlagde have. Birgit er social- og sundhedsassistent, mens Arne har arbejdet på Bryghuset. De har to døtre, Dorte og Hanne.

(Se særskilt artikel om forsamlingshuset).

Sdr. Thorstedvej nr. 14

(Den gamle kommuneskole), matr. nr. 19b.

Thorsted skolelærerembede.

Folketælling Torsted 1801:

Jens Jensen Kågård, går omkring i sognet, 30 år, ugift - skoleholder.

1862 - skøde Lars Christensen Spanggaard.

1863 - skøde Knud Madsen Vestergaard.

1875 - skøde Torsted skolelærerembede.

Ejer: Sjørring-Thorsted kommune.

Folketælling Torsted 1880, et hus:

Jens Jespersen, 34 år, født i Hvidbjerg, lærer.

Kristine Marie, født Hobolt, 36 år, født i Sjørring, hans kone.

Maren Kjær Jespersen, 6 år, født i Torsted, datter.

Ane Marie Jespersen, 3 år, født i Torsted, datter.

Johannes Jespersen, under 1 år, født i Torsted, søn.

Niels Chr. Andersen, 33 år ugift, født i Torsted, tjenestefolk.

Kirstine Marie Jensen, 18 år, født i Torsted, tjenestefolk.

Petrine Pedersen, 12 år, født i Torsted, tjenestefolk.

Folketælling Thorsted 1921, matr. nr. 11h:
Carl V. Poulsen, født 1883 i Hundborg, gift, ankom 1910 fra Nørhå, lærer.

Margrethe Poulsen, født 1887 i Gettrup, gift, ankom 1910 fra Nørhå, husmor.

Karen Margrethe Poulsen, født 1912 i Torsted, barn.

Ove Poulsen, født 1913 i Torsted, barn.

I 1890 blev der bygget et lille skolehus, et udhus med toiletter og en bolig til læreren i et selvstændigt hus. I 1929 blev der bygget gang, brænderum og skolestue til den vestre ende af lærerboligen, og ”det lille skolehus” på bakken blev revet ned. Kort tid efter blev Torsten Balle ansat som enelærer. Han blev senere gift med Dorthea Olesen, og de fik 4 piger, Maren, Birthe (død), Bodil og Kirsten.

Balle var en dygtig lærer, og samtidig med lærergerningen drev han Thorsted Sognebibliotek, indtil biblioteket og skolen blev nedlagt i 1962. Balle var meget historisk interesseret, og han var desuden både organist og kirkesanger ved Thorsted Kirke, senere også organist ved Sjørring Kirke.

Skolens legeplads blev købt i 1945, (sælger Ane Jeppesen.) Da skolen blev nedlagt i 1962, købte Balle skolen og boede der til sin død d. 24. maj 1979. Seks år senere flyttede Dorthea til Sjørring.

Legepladsen blev i 1985 skænket til Thorsted Beboerforening, og skolen blev solgt til Anette og John Nielsen, John flyttede og Anette Wøldike Smidt solgte ejendommen til Finn

Gasberg og Lisbeth Bukh. Finn er elektriker og arbejder på boreplatform, mens Lisbeth er teolog og ansat på krisecenteret i Thisted.

(Se særskilte artikler om Torsten Balle).

Sdr. Thorstedvej nr. 18

Matr. nr. 10c (se internettet).

I 1865 købte smed Søren Jeppesen stedet af Jens Ubbesen.

Huset blev antagelig lejet ud en del år indtil 1913, hvor sønnen Jens Jeppesen købte stedet. Foruden at være smed var Jens Jeppesen også kirkesanger ved frimenighedskirken, og han drev den jord, som dengang hørte til ejendommen (ca. 3 ha).

Folketælling Thorsted 1921 - matr. nr. 10c:
Jens Jeppesen, født 1868 i Thorsted, gift, smed.

Ane Jeppesen, født 1872 i Nors, gift, ankom 1895 fra Skinnerup, husmor.

Signe Kappel Jeppesen, født 1904 i Thorsted, barn.

Ejendommen i 1918. Ane og Jens Jeppesen med deres yngste børn.

Astrid Kappel Jeppesen, født 1907 i Thorsted, barn.

Holger Kappel Jeppesen, født 1909 i Thorsted, barn.

Ingefred Kappel Jeppesen, født 1910 i Thorsted, barn.

Olav Kappel Jeppesen, født 1912 i Thorsted, barn.

Harald Kappel Jeppesen, født 1916 i Thorsted, barn.

Jens Jeppesen døde i 1943. Huset blev tilskødet enken, der efter kort tid solgte til sønnen Johannes Kappel Jeppesen, som boede der til sin død i 1988. Ejendommen blev da overtaget af smed Gert Pedersen, som i 1993 solgte til den nuværende ejer, Erik Bjerg, der er maskinarbejder.

(Nedrevet ejendom)

Lige syd for ”Spanggaards” have, mod vest, lå et hus, (antagelig matr. nr. 18c). Der boede smed Søren Jeppesen med sin familie.

Folketælling Thorsted 1880, et hus:.

*Søren Jeppesen, 42 år, født i Sennels, smed.
Helvig Jeppesen, 43 år, født i Snedsted, hans kone.*

Jens Jeppesen, 11 år, født i Thorsted, søn.

Ane Jeppesen, 7 år, født i Thorsted, datter.

Maren Jeppesen, 4 år, født i Thorsted, datter.

Nikoline Jeppesen, 3 år, født i Thorsted, datter.

1890 bor samme familie i huset.

Da Helvig og Søren Jeppesen blev gamle, flyttede de til et hus, som lå lige syd for Hjar-dalvej nr. 18. Deres gamle hjem blev overtaget af sønnen Jens og nedrevet.

Sdr. Thorstedvej nr. 22

”Spanggaard”, Matr. nr.11a

Matr.1688 nr.6 - 1884 nr.11 (Fattiggård)
1688 - 1885 se internettet.

I ”Udstykningen af Thorsted 1802” er givet Amtsrådstidendes referat fra amtsrådets møde d. 30. maj 1885 således: *”Andragende fra Sjørring - Thorsted sogneråd om tilladelse til for 15.600 kr., at købe gården ”Spang-*

Spanggaard som fattiggård i slutningen af 1800-tallet.

Ejendommen i 1968.

gaard" i Thorsted, som skal benyttes til fattiggård, og om approbation (godkendelse) af tegning og overslag for de bygninger, som i dette øjemed skulle opføres. Anbefales af kredsudvalget. Samtykke meddeltes".

Der blev bygget et hus til fattiglemmerne. Det lå vinkelret og øst for det nuværende stuehus på "Spanggaard".

Folketælling 1890 Thorsted Fattiggård:

Christen Aas Pedersen, 59 år, født i Sjørring, bestyrer.

Johanne Marie Christensen, 50 år, født i Sjørring, hans hustru.

Anton Christensen, 13 år, født i Sjørring, søn.

Dorthe Christensen, 21 år, født i Sjørring, datter.

Mathias Christensen, 12 år, født i Sjørring, søn.

Dorthe Kristine Christensen, 9 år, født i Sjørring, datter.

Andersine Katrine Christensen, 6 år, født i Sjørring, datter.

Nedennævnte lemmer på fattiggården:

Jens Larsen Dove, 82 år, gift, født i Stagstrup.

Mette Katrine Pedersen, 74 år, gift, født i

Vang.

Christoffer Pedersen Steensgaard, 72 år, ugift, født i Sperring.

Poul Pejtersen, 67 år, gift, født i Sjørring.

Maren Olesen, 64 år, gift, født i Hundborg.

Poul Jensen, 68 år, ugift, født i Hundborg.

Peder Jespersen Kløvborg, 69 år, gift, født i Hundborg.

Maren Kirstine Andersen, 68 år, gift, født i Hundborg.

Ane Olesen, 67 år, ugift, født i Vangsa.

Christiane Mortensen, 66 år, ugift, født i Sperring.

Ane Marie Bertelsen, 13 år, født i Sjørring.

Adolf Chr. Pedersen, 8 år, født i Sjørring.

Anders Andersen, 9 år, født i Sjørring.

Kristine Andersen, 8 år, født i Sjørring.

I 1904 står der i Amsrådstitidende følgende: "Sjørring - Thorsted sogneraad ansøger om tilladelse til at bortforpagte kommunens fattiggård i Thorsted for 5 aar fra 1. april 1904 at regne. Kredsudvalget anbefaler".

Hvem der forpagtede gården vides ikke, men i 1912 sælger Sjørring - Thorsted kom-

mune gården til Ingvard Bangsgaard.

Folketælling Thorsted 1921 matr. 11a:
Ingvard Bangsgaard, født 1884 i Harring, gift, ankom 1910 fra Harring.
Dorthe Bangsgaard, f. 1884 i Sjørring, husmor.
Eva Isabelle Jepsen, født 1903 i Snedsted, ankom 1916 fra Rakkerby.
Just Jensen, født 1838 i Hillerslev, enkemand, fhv. tømrer, fattighjælp.

Ingvard Bangsgaard solgte gården i 1929 til Anders Christian Fuglsang. Tre år senere blev ejendommen solgt videre til Anders Nielsen. Han var der kun i ét år. Det var i 1933, hvorefter Ejnar Kappel Jeppesen overtog gården.

Denne familie drev ejendommen til 1948, hvor den blev solgt til Thorvald Møller, som efter ét års forløb solgte til Ellen og Per Østergaard Jeppesen (Munk), der har sønnerne Kresten og Finn. De drev gården fra 1949 til 1993, da de flyttede til Thorstedvej nr. 137, og ejendommen blev solgt til Tove og Kort Olsen. De solgte den senere efter 6 år til Britta og Poul Jacobsen, ”Vestergaard”, som jorden blev sammenlagt med, mens bygningerne blev solgt til Ole Heegaard og Tina Wahlstrøm. De solgte igen ejendommen i 2003 til de nuværende ejere, Bente og Harald Søndergaard Nielsen. Der forblev et lille jordstykke til ejendommen. Bente er fysioterapeut på Thisted sygehus, mens Harald er leder af Thy-Værkstedet i Thisted. Bente og Harald har børnene Christian, Asger og Røskva.

Sdr. Thorstedvej nr. 24

”Gartneriet Højly”, matr. nr. 16c

1884 - skøde Anders Christian Andersen

Gartneriet i 1979.

1890 - skøde Anton Møller Nielsen Kjærgaard
1910 - skøde Christian Larsen
1912 - skøde Anders Nielsen
1920 - skøde Inger Marie Kjærgaard, f. Larsen.

Folketælling Thorsted 1921:
Inger Marie Kjærgaard, født 1865 i Sennels, enke, ankom 1890 fra Østerild, ophold på Vejle fjord Sanatorium.

1922 - skøde Anders Nielsen
1929 - skøde Ingvard Bangsgaard
1935 - skøde Thorgny Kappel.

Sidstnævnte byggede drivhus, og sammen

med sin kone, Kristine, omdannede de stedet til gartneri, som de drev til 1973, hvor de flyttede til Sjørring. Stinne og Thorgny fik fem børn, Arne, Uffe, Helge samt tvillingerne Thora og Margrethe. Ane og sønnen Helge Kappel overtog gartneriet, og der blev bygget endnu flere drivhuse. Ane er uddannet sygeplejerske. Ane og Helge har tre børn, Claus, Kristine og Roar.

Sdr. Thorstedvej nr. 26

Matr. nr. 16a.

Fra 1778 - 1876, se internettet

1876 - skøde Mads Skaarup Jensen, gift med Ane Kirstine Jensen, som døde kun 30 år gl. Parret havde da 5 børn.

Mads Skaarup Jensen blev gift igen, denne gang med Else Kirstine Andersen. Hun fødte ham 13 børn. Allerede som 18-årig blev Else Kirstine Thorsted Friskoles første lærerinde i 1873.

Folketælling Thorsted 1880:

Mads Jensen, 38 år, født i Thorsted, gård-ejer

Else Kirstine Andersen, 24 år, født i Bjergby, hans 3. kone.

Dorthe Jensen, 12 år, født i Thorsted, datter, pt. i Tilsted, tillægsliste.

Jens Skaarup Jensen, 11 år, født i Thorsted, søn.

Jens Tøfting Jensen, 8 år, født i Thorsted, søn.

Maren Jensen, 7 år, født i Thorsted, datter.

pige, udøbt, født i Thorsted, datter.

Peter Nielsen, 20 år, født i Sjørring, tjenestekarl.

Mette Marie Andersen, 33 år, ugift, født i

Ejendommen i 1890. Tegning af Else Møller.

Bjergby, tjenestepige.

1890: Bor parret i gården, samt:

Jens Skaarup Jensen, 21 år, f. i Thorsted, søn.

Kristine Skaarup Jensen, 10 år, f. i Thorsted, datter.

Anders Skaarup Jensen, 8 år, f. i Thorsted, søn.

Christen Skaarup Jensen, 7 år, f. i Thorsted, søn.

Johannes Skaarup Jensen, 5 år, f. i Thorsted, søn.

Torvald Skaarup Jensen, 3 år, f. i Thorsted, søn.

Maren Skaarup Jensen, 2 år, f. i Thorsted, datter.

Ingeborg Christensen, 18 år, f. i Silstrup, tjenestepige.

Familien boede på gården til 1901. Da solgte de til Laura og Johannes Jespersen og flyttede til Hjardalvej 6. Mads Skaarup Jensen døde i 1912, hans hustru blev boende på Hjardalvej 6 i yderligere 4 år. Da havde sønnen Anders Skaarup købt ”Krogtoft” (Thorstedvej 139), og Else Kirstine flyttede til denne adresse.

Folketælling Thorsted 1921:

Johannes Jespersen, født 1879 i Thorsted, gift, gårdejer.

Laura Jespersen, født 1873 i Thorsted, gift, husmor.

Kristine Marie Jespersen, født 1903 i Thorsted, barn.

Jens Jespersen, født 1905 i Thorsted, barn.

Jens Jespersen overtog gården efter sine forældre i 1928. Jens blev gift med Elisabeth (Lisse) og fik 2 børn. De drev gården til 1965, hvor flyttede de i nyt hus (Sdr. Thorstedvej 6). Lisse døde i 1971 kun 65 år gammel.

Gården var i 1965 blevet solgt til Børge Jensen, som efter ét års forløb solgte til en ejendomshandler, der afstod jorden til henholdsvis Per Østergaard Jeppesen, Ejler Kappel og Jens Peter Yde. Bygningerne blev købt af Verner Larsen, som boede der til 1973, hvor Inge Lis og Lars Hansen overtog ejendommen og efter 5 års forløb (1978) solgte til de nuværende ejere, lærerparret Birgit og Thor Anthony. De har to sønner, Jonatan og Emil.

Sdr. Thorstedvej nr. 28

Matr. nr. 11q

Christen Balle havde været skolelærer i Skårup, og da han gik på pension i 1933, købte han byg-

gegrunden af Anders Nielsen, ”Spanggaard”, og byggede huset her, i nærheden af sønnen Torsten Balle (lærer i Thorsted).

Christen Balle døde i 1950, og huset blev købt af Anders Skaarup Jensen, som havde solgt sin gård ”Krogtoft” til Poul og Mikael Rask (15.12.1950).

En søster til Anders Skaarup, Dorthea, som havde været sygeplejerske, kom og holdt hus for Anders Skaarup. Han døde i 1955. Dorthea blev boende i huset til 1981, hvor hun kom på plejehjem. Hun døde i 1992.

Huset blev i 1981 købt af lærerparret Margit og Jens Andersen. De boede der i 3 år og solgte så til Birgit Kold og Torben Voermark Jørgensen, der 4 år efter (1988) solgte til Else og blikkenslager Villy Nielsen. Else og Villy har børnene Tom, Lotte og Anne.

(Matr. nr. 11b)

Ejendommen lå ca. 80 m. nordvest for Sdr. Thorstedvej 30.

1880 - skøde Jens Knudsen Pedersen. Sælger: Niels Jensen Møller.

Ejendommen er nedrevet i 1964.

Folketælling Thorsted 1880, et hus:

Jens Knudsen Pedersen, 31 år, født i Hillerslev, husmand.

Karen Kirstine Overgaard, 27 år, født i Hunstrup, hans kone.

Else Kirstine Pedersen, 2 år, født i Hillerslev, datter.

Jens Overgaard Pedersen, 1 år, født i Hillerslev, søn.

Peder Kortegaard Pedersen, under 1 år, født i Thorsted, søn.

Kirsten Marie Jørgensen, 15 år, født i Vang, tjenestepige.

1883 - skøde Anders Pedersen

Folketælling Thorsted 1890, et hus:

Anders Pedersen, 37 år, født i Sennels, husmand.

Ane Dorthe Nielsen, 42 år, født i Vigsø, hans hustru.

Dorthe Marie Andersen, 13 år, født i Sennels, datter.

1911 - Adk. Stinne Marie Jørgensen, enken.

Folketælling Thorsted 1921:

Christen Koggersbøl Christensen, født 1831 i Skjoldborg, enkemand, ankom 1838 fra Skjoldborg, husbestyrer.

Karen Marie Frost, født 1893 i Sjørring, ugift, barn, syerske.

Stinne Marie Jørgensen, født 1839 i Hundborg, enke, ankom 1893 fra Hundborg, husmor.

Peter Laurits Andersen, født 1904 i Thorsted, barn.

1931 - Skøde Peter Laurits Andersen, medarving.

Peter kørte mælk til Sjørring mejeri i mange år. Han blev gift med Olga, og de fik 2 børn.

Olga døde i 1950 kun 46 år gammel.

Sønnen Alfred blev gift med Grethe Mandrup, og de overtog ejendommen (5,6 ha.) midt i 50'erne, men solgte den videre til Ejler Kappel i 1965, hvorefter ejendommen blev nedrevet. Grethe og Alfred flyttede til Sjørring (Hulgårde 10). De har datteren Jette.

Sdr. Thorstedvej nr. 30

"Kristianslyst", matr. nr. 11c

1918 - skøde Andreas Nikolaj Pedersen, sælger Jens Svendsen.

1918 - skøde Chr. P. Haushøj

1918 - skøde Niels Chr. Mikkelsen.

1919 - skøde Jens Boesen.

Folketælling Thorsted 1921:

Jens Boesen, født 1888 i Skjoldborg, gift, ankom 1919 fra Thisted.

Sørine Boesen, født 1894 i Høvrup, Aalborg, gift, ankom 1919 fra Lerup, husmor.

*Inger Kristiane Lund Boesen, født 1904 i Thorsted, barn.
Olga Skak Christensen, født 1906 i Thorsted, tyende.*

Familien Boesen købte en gård i Hovsør i 1928. Ejendommen her blev solgt til Aksel Magnus Frøkjær, som i 1932 flyttede til Beersted, og Alfred Jensen købte ejendommen. Alfred Jensen blev gift med Anna Kirstine Thimm. De fik fire børn, Harald, Bent, Elly og Tove. Anna døde i 1965, kun 54 år gammel. Alfred solgte jorden, 7 ha., i 1968 til Jørgen Kloster, og i 1969 flyttede Alfred til Thisted. Bygningerne blev solgt til Kirsten og Kristian Andersen. Kristian var i mange år ansat ved Jysk Telefon, mens Kirsten var dagplejemoder. Kirsten og Kristian har tre børn, Kim, Helle og Mona.

Sdr. Thorstedvej nr. 32

Matr. nr. 20b

Fra 1664 - 1890, se internettet

Folketælling Thorsted 1890, en gård:

*Anders Færgegaard Christensen, 68 år; enke-
mand, gårdejer.*

*Anders Nielsen, 27 år, født i Thorsted, svi-
gersøn.*

*Maren Katrine Andersen, 39 år, født i Thorsted,
hans hustru.*

*Jens Færgegaard Nielsen, 4 år, født i Thorsted,
søn.*

*Jens Chr. Andersen, 71 år, født i Lønnerup,
ophold.*

1897 - adkomst Anders Nielsen

1912 - skøde Christen Kusk Christensen. Han flyttede sammen med sin kone, Petrine, til Hundborg i 1920.

1920 - skøde Lars Chr. Pedersen ("Sejtræk")

Folketælling Thorsted 1921:

*Lars Chr. Pedersen, født 1865 i Hillerslev,
gift, ankom 1919 fra Tved, husfar, gårdejer.*

*Dorthe Marie Pedersen, født 1866 i Kaastrup,
gift, ankom 1919 fra Tved.*

*Petrine Marie Pedersen, født 1897 i Kaastrup,
ugift, ankom 1919 fra Tved, barn.*

*Christian Carl Pedersen, født 1904 i Søn-
derhaa, ankom 1921 fra Thisted, tyende.*

Gården i ca. 1912.

1923 - skøde Lars Skriver Kloster.

Om efteråret 1922 blev gården solgt til nogle ejendomshandlere. Godt 3 ha. blev solgt fra til Jens Bundgaard, Vandetvej 4.

Lars Skriver Kloster var da ansat som bestyrer hos disse handelsfolk og flyttede derfor fra ejendom til ejendom, men om foråret i 1923 havde han et tilgodehavende hos disse ejendomshandlere på 11.000 kr. og fik at vide, at han kun kunne få sine penge ved at overtage gården. Dette skete, og Lars og Marie blev gift d. 13. april 1923. Gårdens tilliggende var da på 23 ha., men jorden var meget udpint for bl.a. gødning. Marie sagde engang: ”Vi var enige om, at her blev vi ikke ret længe, det første år avlede vi ingen kålrabi større end en kop, dvs. ca. 250 gram. Nogle år senere kunne vi om efteråret finde mange kålrabi, som vejede 9½ - 10 kg”. Det fortæller noget om jordens tilstand i 1923.

Lars købte i 1948 4 ha. fra ”Spanggaard”, men kunne ikke få tilladelse til sammenlægning, hvorfor han til Ejner Hede solgte 4 ha af jorden på Vandetvej. Bytteprisen var 5.000 kr., og Lars fik på den måde jorden 2 km nærmere gården.

Lars og Marie, der fik børnene Ingrid og Jør-

gen, drev gården (i en årrække tillige med statsanerkendt svineavlscener) til 1. juni 1965, da de flyttede til Thisted og overlod ejendommen til Henny og sønnen Jørgen. De kom fra Kallerup, hvor Jørgen var svinekontrolassistent, og de fortsatte gårdens drift til 01.09. 2004, hvor de solgte ejendommen til Kirsten og Anders Grandjean Thomsen, der har lejet jord og bygninger ud. Henny og Jørgen flyttede til Sjørring, hvor de byggede nyt hus. Jørgen er kirkesanger ved Thorsted Kirke. Henny og Jørgen har tre sønner, Flemming, John og Steen.

Sdr. Thorstedvej nr. 34

Matr. nr. 22b

Fra 1683 - 1890, se internettet.

Folketælling Thorsted 1890, et hus:

Anders Christian Nielsen, 28 år, født i Gjærsbøl, husmand, væver.

Ane Christensen, 27 år, født i Gjærsbøl, hans hustru.

Jensine Johanne Nielsen, 4 år, født i Thorsted, datter.

Johannes Nielsen, 3 år, født i Thorsted, søn.

Mariane Nielsen, 1 år, født i Thorsted, datter.

1905 - skøde Christen Christensen.

1907 - skøde P. Sjølland Christiansen.

1918 - skøde Ane Marie Madsen.

Folketælling Thorsted 1921:

Ane Marie Madsen, født 1886 i Sjørring, ugift, husejer, væver.

1927 - skøde Jens Larsen Jensen, gift med

Ejendommen i 1950.

Marie. Til ejendommen hørte lidt jord. Jens Larsen havde gerne en ko, en kalv og fire grise. Jorden blev på et tidspunkt solgt til Ejner Hede, og husdyrholdet ophørte. Jens ernærede familien som arbejdsmand og blev i ca. 1944 ansat ved kommunen som vejmand. Efter Maries død i 1975 blev ejendommen solgt til John Jensen, og Jens flyttede op til sin søn og svigerdatter i Skårup. Marie og Jens fik syv børn, Robert, Irene, Stinne, Lars, Martin, Arne og Karl.

John Jensen var handelsmand og boede der i nogle år, men solgte så til en dame (navnet kendes ikke). Hun solgte huset til Kirsten og Niels Nielsen, som bor i Århus. De ville bruge stedet til sommerhus. En overgang boede der en lejer ved navn Michael. I halvfemserne blev huset købt af Karin og Knud Erik Jensen, men huset var efterhånden blevet i dårlig stand, så Karin og Knud Erik Jensen flyttede. - Huset blev fjernet i 2007.

Thorsted kommuneskole

Den første skoledag var spændende. De fleste havde en begynderlæsebog med, som forældrene havde hjulpet barnet i gang med. Dette med indlæring før skolestart var ikke påkrævet.

Vi fik udleveret en skiffertavle og en griffel til at skrive med. Det brugte vi til regning i den første del af skoletiden. Desuden kladdenhæfte og blyant, penneskraft og løst pennehoved samt en klud til aftørring af sidstnævnte. Som dagene og ugerne gik, fik vi mere materiale, og alt var gratis. Det blev opbevaret på skolen, hvis det ikke skulle bruges til hjemmepgaver. Blækhus hørte til hvert bord, som var til to elever, og vi sad på en bænk, som var fastgjort til bordene. I midten af bordet var der en forsænkning til blækhuset.

Der blev altid startet med en morgensalme, og Balle læste "Fadervor". I første time var der altid regning, og sidste time sluttede med en salme eller sang, svarende til årstiden.

Efterhånden skulle vi lære bibelhistorie, danmarkshistorie, geografi, sang, tegning, lidt

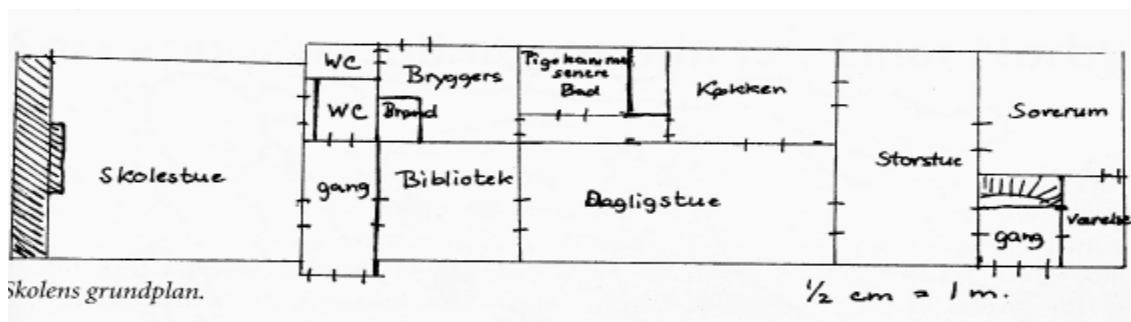
fysik, diktat, genfortælling, hovedregning og udenadslære af salmevers.

Enelærer

Torsten Balle var enelærer. Skolen var opdelt i lille og store klasse. Man gik 3½ år i hver klasse. I min tid gik, om sommeren, lille klasse i skole fra kl. 9 - 16 mandag, tirsdag, torsdag og fredag og store klasse onsdag og lørdag fra kl. 7 - 13, børnene skulle jo hjem for at hjælpe til i bedriften eller andet arbejde uden for hjemmet. Det var ganske naturligt dengang, og jeg tror ikke, at nogen af skolens elever tog skade af det.

Om vinteren gik lille klasse i skole tirsdag og fredag kl. 9 - 16 og store klasse mandag, onsdag, torsdag og lørdag kl. 9 - 16. Når vi gik fra kl. 9 - 16, havde vi en times middagspause, hvor vi kunne løbe eller cykle hjem for at spise, alt efter vejret og afstand til hjemmet.

Balle var en dygtig underviser, der prøvede at få alle med fra de forskellige årgange i

Tegning udført af Maren Andersen.

"Store klasse", 1942. Ø.r.f.v: Thomas Morberg Madsen, Herluf Jespersen, Niels Jeppesen, Jens Christian Aas Christensen. M.r.f.v.: Else Nielsen, Holger Dahlgaard, Ejnar Frøkjær, Egon Mouritsen, Gunnar Munkholm. N.r.f.v.: Gudrun Mouritsen, Marie Kudsk Christensen, Jens Søndergaard og Jacob Nielsen.

klassen. Vi var i nogle timer opdelt i 2 hold, som blev undervist forskelligt. Var en elev ordblind, blev han / hun undervist specielt i dansktimerne.

Vi sagde "du" til Balle, mange andre steder skulle eleverne sige "De" til lærerne. Der var stor respekt alligevel, ro og orden i timerne, og der var ikke noget med at slå med lineal over fingrene eller andet af den slags.

Om vinteren sad vi i biblioteket, et mindre rum, for at spare på brændsel. Der var kakkelovne, hvor der brugtes træ, tørv og briketter som varmekilde. Balle sørgede ofte for, at vore vanter og forskelligt var tørt, når vi skulle hjem om vinteren. Han så også efter, at vi satte fodtøjet i rimelig orden i indgangen.

Eksamen

Når vi havde eksamen, mødte Provst N. Hjortsvang og Lars Skriver Kloster (jeg mindes ikke, der var andre i de 7 år) for at overvære regnetime, læsning, evt. diktat og salmevers. De fik vistnok kaffe i privaten i frikvarteret, ellers blev der ikke gjort så meget ud af det.

I frikvarteret legede drenge og piger sammen eller hver for sig. Sammen kunne det være "landmand", vil jeg kalde det. De fleste forældre havde med landbrug at gøre, og det efterlignede vi. Om vinteren sloges vi i sne, når der var noget, og det kunne godt gå hårdt til. Pigerne hinkede om sommeren, det kaldte

vi ”hoppe i mand”, ”tag fat” eller ”sidst”, hed det hos os. Det var også en god måde at få varmen på, hvis det var koldt. En sjælden gang kom Balle ud og satte gang i legen, men det var ikke så nødvendigt, opfindsomheden var stor hos børnene.

Juletræsfest

Der var juletræsfest i skolestuen 4. juledag om aftenen, undtagen to eller tre år i slutningen af anden verdenskrig. Forældre med skolesøgende børn var inviteret sammen med de mindreårige søskende. Børnene gik rundt om træet og sang, og Balle læste juleevangeliet og senere julehistorier. Juleposerne på træet var lavet af eleverne og Balle før jul. Nu var der slik i poserne, og de blev delt rundt til alle børnene. Der blev leget i skolestuen, og de voksne gik ind i privaten til stort kaffebord, som Dorthea Balle og den unge pige i huset havde haft travlt med at tilberede i dagene før. Man tog afsked, efterhånden som trætheden meldte sig.

Ferier og udflugter

Af ferier var der en lang sommerferie og så kartoffelferie, som skulle være, når kartoflerne skulle tages op, for børnene skulle hjælpe dermed. Der var juleferie og altid fredag Valdemarsdag 15. juni og på Dronning Alexandrines officielle fødselsdag (den rigtige var 24. dec.). Naturligvis var der også fri 26. sep., kong Christians fødselsdag.

Min årgang begyndte i skole først i april

”Store klasse” i 1945. Nederste række f.v. Astrid Munkholm, Stinne Rask, Jens Jørgen Christensen, Johannes Søndergaard, Lars Chr. Jensen (Larsen). Næstnederste række f.v.: Harald Dahlgaard, Jørgen Skriver Kloster, Mads Høje Kristensen, Alfred Andersen, Anders Hangaard. Næstøverste række fra venstre: Gerda Nielsen, Karen Søe Larsen, Ingrid Madsen, Elly Jensen. Øverste række f.v. Stinne Jensen (Larsen), Lisbeth Dahlgaard og Sigrid Jespersen.

1940. Den første fredag blev allerede 9. april, hvor vi i første frikvarter blev kaldt ind og fik besked om at gå hjem og holde fri resten af dagen på grund af den tyske besættelse.

Derfor havde vi heller ikke så mange sommerudflugter, men de gik altid til V. Vilsund, som var et dejligt udflugtssted. Det foregik med hestevojn i de år. Ingen private måtte køre i bil p.g.a. benzinmangel. Det blev aftalt, hvem af forældrene, der skulle køre, så alle tilmeldte kunne være med. Køretøjerne var jumbe, ponyvojn, fjedervojn og charabanc. Vi kørte over middag, havde termoflaske, saftvand, kopper og brød med. Der var forskellige aktiviteter på stranden og mulighed for at bade. Først på aftenen gik det hjemad, hvis vejret var dårligt, lidt før.

Det var en god skole, hvor man havde mulighed for at udvikle sig til det voksne liv.

Sjørring-Thorsted sogneråd ca 1956. Omkring bordet ses fra venstre: Anton Andersen, Engelbrecht Kristensen, Johs. Jensen, Holger Visby, Johs. Larsen (sognerådsformand), Henry Brix, Svend Jacobsen og Johannes Skaarup.

Lars Skriver Kloster parat til at drage af gårde i den fine ponyvogn. Billede fra ca. 1929.

Høst i "Spanggaard" omkring 1940. På selvbinderen Ejnar K. Jeppesen flankeret af Dorthia.

Johs. Jeppesen og hans husbestyrerinde "skærer fra", iden selvbinderen tager sine første skår. Billede fra ca. 1932.

Af Maren Andersen (f. Balle)

Lærer Torsten Balle

Den østlige del af Thorsted Kommuneskole er bygget ca. 1890 - og indretningen svarer ganske til andre "stuehuse" i Thorsted. I 1929/30 blev der bygget en skolestue + gang og brændselsrum i den vestre ende - og det gamle skolehus på "bakken" blev revet ned. I min barndom stod der stadig to store balsampopler, der var plantet på hver sin side af indgangen.

Torsten Balle blev den sidste enelærer i Thorsted skole. Han var født i Skårup Skole 26. nov. 1900 – uddannet på Ranum Seminarium, hvorfra han blev dimitteret 1921. Her tog han også organisteksamen. Herefter underviste han i Udbyneder og i Svinninge, indtil han i 1929 blev ansat ved Thorsted Skole som kirkebylærer. 1939 blev han gift med

Dorthea Olesen fra Hørdum, hun var husligt uddannet bl.a. på "Sjørring Vold"

Årene som ungkarl brugte han bl.a. på slægtsforskning og aftenskoleundervisning i skolestuen.

Aftenskolen satte krigen en stopper for. Skolestuen, legepladsen, forsamlingshuset og et stykke jord vestfor + loftsetagen og et værelse i lærerlejligheden blev beslaglagt af tyskerne, vistnok i 1943. Der blev bygget fire baraker på jordstykket og det hele blev omkranset af skyttegrave og pigtråd. Børnene måtte gå i skole i "Biblioteket" – en lille stue der støde op til skolegangen – det var trangt, men brugbart. Vi fire piger blev født i årene 1941- 46. Naturligvis var mine første barndomsår præ-

Tegning af Maren Andersen.

get af ”indespærringen”- krigen fyldte meget i dagligdagen når ”de” var så tæt på.

Bortset fra de særlige forhold under den tyske besættelse, blev ”Biblioteket” brugt udelukkende til bøger. Jeg ved ikke helt, hvornår bogsamlingen blev startet, men enkelte bøger havde indskrevet ”Torsted skoles børnebogsamling” og et nummer – de var gamle, men dog ikke med gotisk skrift, så jeg antager, de er købt omkring 1920.

Far udvidede samlingen kraftigt, så der også var mange voksenbøger, og nu hed samlingen ”Torsted Sognebibliotek”. Der var åbent, når vi var hjemme, så folk kunne bare komme og låne. Sammenlagt var der ca. 50 m boghylder, der var fyldte.

Skoledagene var lange for en enelærer. Alle dage startede kl. 9 – og sluttede kl. 16.- (undtagen om sommeren da store klasse gik onsdag og lørdag fra 7 – 14) Alle dage havde vi dog 1 times middagspause, så børnene kunne komme hjem og spise. Alt det huslige ordnede mor, sammen med den unge pige, vi altid havde (indtil 1948)

Der var ikke noget samarbejde med skolerne i Thisted, derimod mødtes de syv lærere i Sjørring-Thorsted kommune et par gange om året og aftalte ferier – lån af filmapparat – og andre ting af fælles interesse – og fra 1957 til skolen lukkede, underviste far i engelsk på friskolen og friskolelærer Poulsen i gymnastik hos os. I samme periode blev håndarbejde obligatorisk – først underviste fru Larsen fra Sjørring – og de sidste fire år tog mor sig af det.

Trods de travle arbejdsdage blev der tid til koncert- og teateroplevelser i Thisted – sang-aftener omkring klaveret derhjemme og god kontakt med Thorstedfolk og den store fami-

lie. Da vi børn blev større, fyldte slægtsforskning, sognehistorie og Thy’s historie mere og mere i fars liv – og mange spændende forskere lagde vejen forbi.

Da Thorsted kirke i 1951 fik orgel, blev far organist – samtidig med at han var kirkesanger - og fra 1963 var han også organist i Sjørring.

Efter skoleloven 1958 var de små skolars tid forbi, og da børnene i 1962 blev flyttet til Sjørring, tog han sin afsked og købte skolen. Herefter blev hans arbejdsplads Byhistorisk Arkiv i Thisted.

Og han fik lov til at arbejde med det, han holdt af, til det sidste. Kristi Himmelfartsdag 1979 spillede han i kirkerne, og efter sidste gudstjeneste gik han i haven og fotograferede – efter aftenopvasken satte han sig med sine frimærker - fik et ildebefindende - og døde.

Mor blev boende i skolen til 1985, hvor hun flyttede til Sjørring. Hun døde i 1989.

Torsten Balle i hjemmet i Thorsted.

Af Kristian Visby

Lokalhistorikeren Torsten Balle

Allerede i 1937 blev Torsten Balle indvalgt i bestyrelsen for Historisk Samfund for Thy og Vester Hanherred, idet han afløste ors. Billeskov Jansen, der var rejst fra egnen. Balle var herefter et fremtrædende medlem af denne bestyrelse i de følgende 42 år.

I 1942 indtrådte Balle i redaktionen for Historisk Årbog, og fra 1961 til sin død var han bogens eneredaktør samtidigt med, at han selv var en af de flittigste bidragydere til bogen. Hele 76 grundige og omhyggeligt udarbejdede artikler blev det til i årene fra 1945 til 1980.

Balle var tillige en af hovedkræfterne bag oprettelsen af Thisted Byhistoriske Arkiv i 1966 og var daglig leder af arkivet indtil sin død. Når det i løbet af få år lykkedes at opbygge en meget omfattende samling af arkivalier, skyldtes dette ikke mindst Balles utrættelige arbejde.

Med sin kolossale lokalhistoriske viden og store hjælpsomhed var han en højt værdsat og kompetent vejleder for arkivets brugere. Balle nåede kort tid før sin død at medvirke til arkivets flytning fra et trangt kælderlokale på Thisted Bibliotek til de nye og større rammer i J.P. Jacobsens Hus.

Nævnes skal også Torsten Balles mangeårige virke inden for dialektforskningen. Gennem en lang årrække modtog professor Peter Skautrup, Aarhus Universitet, såvel båndoptagelser som skriftlige beretninger fra Balle om dialekterne i Thy. Balles store interesse for de thylandske dialekter kom også til udtryk i adskillige af hans artikler i Historisk Årbog. Blandt Balles mange ”leverandører”

Torsten Balle fotograferet foran sin arbejdsplads Lokalhistorisk Arkiv.

af dialektord var Maren Rask og Laura Jespersen, Thorsted.

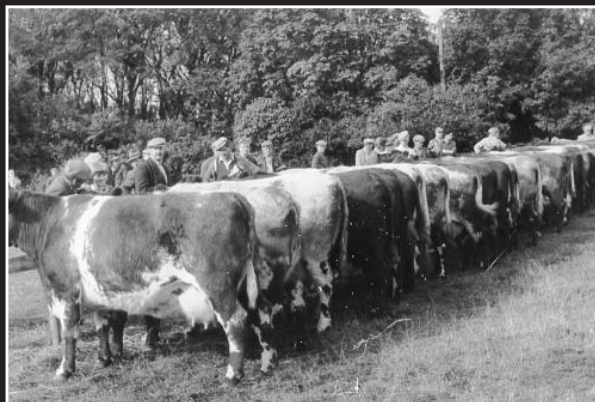
Følgende citat fra nekrologen i Historisk Årbog 1979 vidner om Balles store indsats for historien i ”Landet mod Nordvest”: ”Historisk Samfund vil mindes Torsten Balle som en af de store skikkelser i vor egns historiske arbejde. Torsten Balle efterlader en plads, som det vil blive svært at udfylde”.

Tegner Jensens billede af Klatmøllevej 27 omkring 1917.

Aage Visby radrenser roerne på "Bakkegården" i 1955.

Kåring af korthornskvæg i "Valsagergaard" hos Ejnar K. Jeppesen ca. 1955.

Thorsted karle- og pigehold på Sjørring Volde ca. 1925. Leder er Jens Jesspersen. I forreste række ses Ejler Kappel som nummer to fra højre.

Thorsted Købmandsforretning

Købmand Albert Westergaard

Albert Westergaard blev uddannet købmand i den gamle Vestergades Brugsforening i Thisted.

I 1927 begyndte han som selvstændig købmand i Thorsted, hvor han byggede købmandsforretningen, som han drev i 8 år. Herefter valgte han at gå over i et andet erhverv.

Da han kom til Thorsted var han ugift. Det første år havde han sin søster Astrid som husbestyrerinde. Året efter blev det en yngre søster, der fik til opgave at hjælpe Albert. Det var min mor, Olga, som traf min far, Oluf, netop i tiden hos Albert. Det er især dem, der har fortalt mig om Alberts første år som købmand.

Det kunne godt være et hårdt job at være købmand i en lille landbutik, hvor han helst skulle stå til tjeneste hver dag fra 8 morgen til klokken 18. Om lørdagen havde butikken åbent til klokken 21, men som regel blev det meget senere. Dengang fungerede butikken som det naturlige samlingssted for sognets beboere. Lørdag aften var det især de unge, der mødte op for at købe ind til de små, daglige fornødenheder. Det var ret hurtigt overstået, men når de nu var flere unge forsamlet, kunne de jo lige så godt lave lidt sjov. At indgå væddemål om, hvem der kunne spise flest flødeboller, var en yndet beskæftigelse. Når det skulle være rigtig sejt, hørte det med til dysten, at der også skulle spises spegepøl-

se ind i mellem. Af og til gik nogle for langt, så det hele måtte op igen.

Købmandsforretningen fungerede altså nærmest som en slags ungdomsklub lørdag aften, det var her de unge mødtes, og tit blev klokken 23, inden Albert kunne lukke, så var det rart at komme i seng og sove længe søndag morgen. Der var bare lige det ved det, at der tit var en eller anden, der havde glemt at få købt kaffe eller andet. Så ringede telefonen tidligt søndag morgen med en bøn fra den uheldige madmor om lige at sende varerne med mælkekusken, han kom jo lige forbi butikken. Så måtte Albert ud af fjerene, dengang sagde man ikke nej.

Efter at de to søstre hver havde taget et år som medhjælper i butikken, fik Albert mere stabile forhold i huset. Den 14. juni 1931 blev Albert gift med Klara Firlings. Vielsen fore-

Købmandsforretningen omkring 1930

Klara og Albert Westergaard med sønnen Keld.

gik i den katolske kirke i Randers, hvor Klaras familie havde deres tilknytning. De fik 4 børn sammen, Aage, Keld, Niels Tage og Birthe. I 1936 flyttede familien til Thisted, og efter et par flytninger havnede de på Jyllands Alle 2. Her bor Keld i dag, hvor han værner om barn-domshjemmet.

Når Albert efter kun 8 år valgte at sælge det, der skulle have været et livsværk, skyldtes det, at han ikke syntes, at lønnen stod mål med indsatsen. Han valgte et mere sikkert job som bankbud. I mange år travede han op og

ned ad Thisted's gader med breve og andet til bankens forretningsforbindelser. Det trivedes han udmærket med.

Dagmar og Evald Sørensen

Efter at Albert Westergaard i 1936 solgte købmandsbutikken, fik den hele 7 forskellige ejere i de næste 19 år. Navnene på disse personer er Villum Larsen, Dagny og Aksel Hvas, Astrid og Aage Kanstrup, Faurholt, Kronborg, Poulsen og derefter Stinne og Børge Nielsen.

I 1955 købte Dagmar og Evald Sørensen forretningen, og for dem blev det et livsværk. De opbyggede en stor og veldrevet forretning. Ud over det forretningsmæssige interesserede det unge par sig også for livets gang i Thorsted, og de blev hurtigt en del af landsbyfællesskabet.

I 1955 var jeg fodermester hos Anna og Mikael Rask i Thorstedgaard. Jeg lærte lige Dagmar og Evald at kende dengang ved opstarten af deres virke. I 1964 kom jeg sammen med Tove igen til Thorsted, denne gang for at blive bonde på gården Sønderlund.

De ni år, der var gået, var bestemt ikke gået stille af for Thorsted Købmandsforretning. Fra at have været en lille butik, fremstod den nu som en moderne dagligvareforretning. Dagmar og Evald havde derforuden oparbejdet en meget omfattende handel med foderstoffer og gødning til landmænd over hele Thy. De havde erobret en stor markedsandel fra DLG, som tidligere havde været den alt dominerende på dette område.

I årene, der fulgte, skete der en kolossal udvikling i landbruget i det ganske land, og i Thorsted fulgte vi godt med. Forud for – og i årene efter vort medlemskab af Fællesmarke-

det herskede der stor optimisme. Der blev bygget nye stalde, udvidet og investeret i stor stil. Det havde naturligvis en afsmittende virkning i retning af større og større omsætning hos købmanden. Denne udfordring tog købmanden op og udvidede forretningen ganske væsentlig.

I 1979 blev købmandsbutikken opgivet til fordel for grovvarerhandelen. Butikslokalerne blev lavet om til kontor, hvor der nu var arbejde til flere personer med at holde styr på det stadig voksende kundekartotek og bogholderi. Der blev bygget en stor foderstoflade, hvor de mange varer kunne opbevares. På lageret var der ansat 2-3 mand til udlevering af varer. Derforuden var der beskæftiget en del vognmænd med at køre varer ud. Det var efterhånden blevet til en meget stor omsætning.

Kendetegnende for denne periode var de meget høje renter, der gjorde det dyrt at låne. Pengeinstitutterne var imidlertid særdeles villige til at sætte penge i landejendommene indtil ca. 80 % af ejendommenes værdi. Derefter var der en stor udgift til besætning og løsøre, som ikke helt havde samme pant-

Købmandsforretningen i 1966.

sikkerhed. Det betød, at mange af de stræbsomme og dygtige landmænd havde problemer med den sidste del af finansieringen efter en udvidelse af bedriften.

Her trådte købmanden fra Thorsted beredvilligt til. Vi fik en opgørelse en gang i måneden, men der var ikke krav om at betale straks. Det var almindelig kendt, at købmanden op-

Købmandsforretning og grovvarerforretning i 1974.

fordrede landmænd til at investere med løfte om, at han godt kunne vente lidt med pengene for foder. På denne måde blev der rigtig mange, der brugte foderstofregningen som regulator, tit som en ekstra kassekredit, der aldrig nåede helt i bund. Problemet var, at det for nogle løb løbsk. Renten, som på faste lån lå på omkring 17- 18 %, blev her beregnet til 2 % pr. måned. Det kunne hurtigt blive en tung klods om benet, og det var ikke alle, der bevarede overblikket.

Men de fleste klarede sig på grund af den stadig stigende inflation. Næste gang der skulle udvides på bedriften, blev den vurderet så meget højere, at foderstofregningen også kunne betales med det nye lån. Gælden på mange ejendomme steg dog for meget.

Der er ingen tvivl om, at købmanden tjente mange penge, både på at sælge foder og på at yde betydelige kreditter. Evald var en meget behagelig forretningsmand, der var god

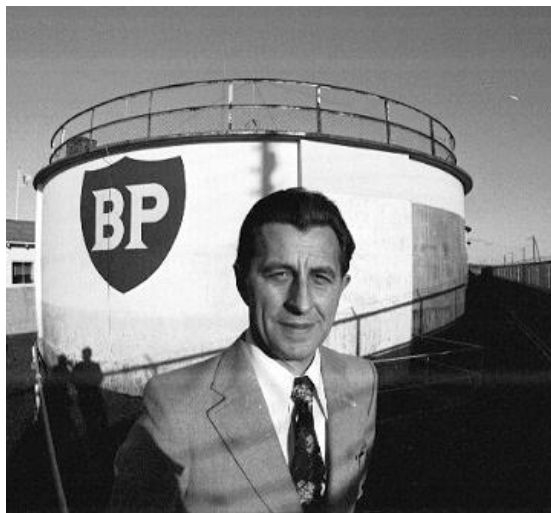
til at snakke med kunderne, og hans opmuntrende bemærkninger om, at der altid kunne findes udvej for finansieringen, fik uden tvivl nogle til at fortsætte med udvidelser, som måske ikke var helt fornuftige. Det er ikke nogen hemmelighed, at nogle kunder nåede op på en foderstofregning på flere hundrede tusinde kroner. I disse situationer var friheden hos den enkelte landmand væk.

Da inflationen stoppede sidst i halvfjerdserne, gik det galt. Landejendommene steg ikke længere så meget i pris, at der kunne lånes op, så den løse gæld kunne indfries. Der kom en del direkte tvangsaktioner, hvor købmanden måtte se sine penge tabt. Hen ad vejen måtte han også lide betydelige tab ved frivillige overtagelser af værdier, som siden måtte afhændes med tab.

Selv om de samlede tab var meget betydelige, truede de ingenlunde med at slå Evald omkuld. Men der er ingen tvivl om, at Evald tog sig de pågældende kunders økonomiske ulykke meget nær, og at både hans og Dagmars altid optimistiske indstilling til tilværelsen led et knæk. Alligevel var det nok snarere den skærpede konkurrence inden for grovvarerhandelen, der førte til, at Dagmar og Evald – i lighed med mange andre mindre grovvarerforretninger – valgte at lade sig opkøbe af en af de store aktører i branchen, i dette tilfælde KFK.

Evald fortsatte i en kort periode som daglig leder af den nye KFK-afdeling. Men der kan næppe være tvivl om, at det var vanskeligt for ham at omstille sig til den ændrede rolle som funktionær i den virksomhed, han tidligere havde ejet og drevet uden indblanding ovenfra. Det varede derfor heller ikke længe, før Evald fandt sig et andet job i Thisted.

Evald Sørensen ved sin nye arbejdsplads i 1981.

Af Kristian Visby

Thy Stål-Byg A/S - det begyndte i en lade på 40 m²

Når man fra Vorupørvej drejer mod nord ad Hjørdalvej og nærmer sig Thorsted syd fra, kan man ikke undgå at lægge mærke til de imponerende fabriksbygninger, der huser virksomheden Thy Stål-Byg A/S på Sdr. Thorstedvej. Fabrikken fylder godt i landskabet og vidner om, at Thorsted i dag er andet og mere end tidligere tiders landbosamfund. Thorsted har også andre virksomheder, men spærffabrikken på Sdr. Thorstedvej indtager klart førstepladsen.

Som mange andre af landets industrivirksomheder begyndte det med en lille håndværksvirksomhed, som over en årrække voksede til egentlig industri. Det er der andre eksempler på, også i Thy, men hvor de fleste større virksomheder i dag er beliggende i egentlige industriområder, har virksomheden i Thorsted været trofast mod sine rødder og er forblevet i landsbyen.

Johannes Jeppesens lade

Jens Kjærgaard Søndergaard blev født i 1930 på gården "Kjærgaardsminde" i Thorsted. Jens gik ikke i de fædrene fodspor, men blev uddannet som smed. Efter nogle års ansættelse

Det første smedeværksted.

som svend valgte han at blive selvstændig og etablerede i 1954 en beskeden smedeforretning i hjembyen, hvor den hidtidige smed havde måttet lukke. Jens Søndergaard valgte dog at starte i nye omgivelser og lejede Johannes Jeppesens lade på 40 m² og drev virksomheden herfra i de følgende 8 år. Til at begynde med var der tale om en traditionel landsbysmedje, hvor arbejdet overvejende bestod i reparation af landbrugsmaskiner, hesteskoning og reparation af vandpumper i egnens brønde. I løbet af et par år kom nye arbejdsområder til, nemlig installation af centralvarme, og efterhånden som traktorer blev almindelige, skulle oprindeligt hestetrukne redskaber ændres til traktortræk.

Jens Søndergaards lyst til og evner for at eksperimentere og nyudvikle kom til udtryk

allerede i disse første år, hvor han fremstillede en roeoptager med læsseelevator, som han fik patenteret. Der blev dog ikke tale om en større produktion, idet optageren, som var efterspændt en gummivogn, der kunne trækkes af såvel heste som en traktor, snart blev overhalet af de direkte traktortrukne roeoptagere. Men initiativet viser, at Jens havde ambitioner og evner for andet og mere end at drive en traditionel smedevirksomhed.

Nybyggeri og nye initiativer

Forretningen voksede støt år for år, og efterhånden blev pladsen for trang i den lille lade, selv om lejemålet nu var udvidet med en kobås, der indrettedes til et interimistisk kontor! – Efter køb af et jordstykke 100 m vest for smedjen påbegyndtes i foråret 1961 opførelsen af en 360 m² stor bygning med værksted på 260 m² og beboelse på 100 m². Bygningen

Nyt værksted med beboelse i 1961.

blev taget i brug kort før jul, hvor også nygifte Nina og Jens Søndergaard flyttede ind i beboelsen. Få måneder efter ophørte Nina med sit arbejde som syerske og overtog ansvaret for kassebog og regnskaber, et arbejde hun herefter bestred indtil sin død som 70-årig i 1997.

I perioden 1963-64 udviklede Jens Søndergaard et udmagningsanlæg, som blev udstillet på ungskuet og de lokale dyrskuer i 1964. Det blev en stor succes, idet der gennem årene blev produceret og solgt omkring 1600 anlæg, uden at der blev foretaget nævneværdige ændringer i det oprindelige koncept.

Den stigende aktivitet og det voksende antal beskæftigede nødvendiggjorde snart en udvidelse af det eksisterende værkstedsareal, og i sommeren 1966 var en ny værkstedsbygning på 400 m² klar til ibrugtagning. For at opnå en god højde, så også traktorer og mejetærskere kunne komme under tag, blev bygningen opført med stålspær, i øvrigt de første spær der blev fremstillet på virksomheden.

Byggemetoden med anvendelse af stålspær inspirerede andre bygherrer, og allerede samme år blev der fremstillet spær til flere andre byggerier. Året blev således et vendepunkt for virksomheden, der nu i første række koncentrerede sig om de tre hovedområder: Varmeanlæg, udmagningsanlæg og stålspær.

Forhandling af traktorer og landbrugsmaskiner kom ikke på noget tidspunkt til at fylde meget i virksomheden, idet Jens Søndergaard hurtigt gjorde den erfaring, at handel med maskiner dels var meget tidkrævende, og dels ikke var særligt indtægtsgivende på grund af

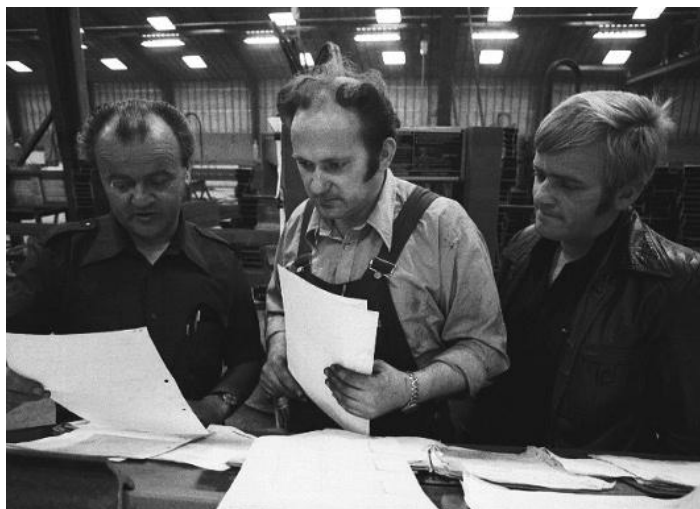
en stærk indbyrdes konkurrence mellem de efterhånden mange lokale forhandlere. Allerede på dette tidspunkt stod det klart, at Jens Søndergaards ambitioner mere gik i retning af en egentlig industri-virksomhed med de udfordringer, det indebar.

En af udfordringerne var en mere rationel spærfremstilling, og i så henseende var det et stort fremskridt, at der i 1968 blev anskaffet en speciel båndsav til tilpasning af spærlængderne. Før var dette arbejde udført med skærebrender. I 1968 modtog virksomheden i øvrigt den hidtil største ordre på levering af 80 spær og udmugningsanlæg til et større byggeri på Plumrosegården i Bøvlingbjerg.

Inventar til svinestalde

I begyndelsen af 1969 kom Jens Søndergaard på den idé, at når man fremstillede spær og udmugningsanlæg til svinestalde, så var det nærliggende også at kunne tilbyde inventar til disse stalde. Produktionen af inventar blev sat i gang og produkterne udstillet på ungslandet samme år. Udstillingen blev en stor succes, og virksomheden var slet ikke i stand til at fremstille den mængde inventar, der kunne være solgt.

Produktionen voksede støt og roligt år for år. I 1973 blev der produceret ca. 1200 stålspær, 110 udmugningsanlæg og inventar til 2570 svinestier. Men den stigende produktion krævede mere plads, og samme år blev der tilkøbt yderligere 6000 m² jord med henblik på ny-

Jens Søndergaard, værkfører Kristian Iversen og Orla Søndergaard i slutningen af 1970'erne.

byggeri. En ny hal på hele 1100 m² stod færdig omkring april 1974. Den yderligere plads gjorde det muligt at sprøjtelakere de færdige spær, et betydeligt fremskridt i forhold til den hidtidige maling med pensel og håndkraft. Der blev også plads til opstilling af landets første slyngrenseanlæg til stålspær, hvorved spærne kunne fremstilles med en optimal overfladebehandling.

Nye udvidelser

Allerede året efter, i 1975, var der behov for at udvide produktionsarealet, og der blev opført en ny hal på 1000 m². Men Jens Søndergaard tænkte også på fremtiden på andre måder, idet sønnen Orla med virkning fra den 1. januar 1978 blev optaget som kompagnon og medejer af Maskinfabrikken Thy. Dette år producerede virksomheden det hidtil største antal spær, ca. 4000 stk.

Der blev hurtigt brug for endnu mere plads, hvortil kom at fabriksstilsynet forlangte slyngrenseanlægget opstillet i et lokale, hvor der ikke udførtes andre arbejdsfunktioner. Dette fremskyndede planerne om endnu en udvidelse, og i foråret 1979 stod en ny hal klar til brug. Nu havde virksomheden i alt fire svejsebaner, og produktionen steg da også til 5200 spær i 1979. Der brugtes dagligt 25 tons stål. Samme år blev der leveret 90-100 udmuggningsanlæg, mens man valgte at ophøre med inventarfremstillingen. Konkurrencen på dette område var blevet så hård, at det var vanskeligt at opnå en rentabel produktion.

Krise i byggeriet

Samfundsudviklingen i slutningen af 1970'erne var præget af en stigende rente og en som følge heraf faldende investeringslyst. De kraftigt faldende investeringer viste sig ikke mindst i landbruget, hvor nybyggeriet gik helt i stå. Det resulterede i et næsten katastrofalt dyk i produktionen af stålspær, idet virksomheden i 1980 kun fik afsat knap 1100 spær mod næsten fem gange så mange i det foregående år.

Orla og Jens Søndergaard kunne i denne situation have valgt den nærliggende mulighed at afskedige en del af medarbejderne og dermed tilpasse arbejdsstyrken til de gældende afsætningsmuligheder. Det har dog aldrig ligget til virksomheden at springe over, hvor gærdet er lavest, og man forsøgte sig derfor også med en anden løsning. På rekordtid udviklede og fremstillede man to forskellige typer halmfyr, og allerede samme år blev der solgt 30 anlæg. Herved lykkedes det stort set at bevare samtlige arbejdspladser, trods den

voldsomme nedgang i spærproduktionen.

I sin erindringsbog fra 1999 lægger Jens Søndergaard dog ikke skjul på, at årene 1980-82 var særdeles vanskelige for virksomheden, og at det ind imellem kunne opleves som en kamp med ryggen mod muren. Også forholdet til virksomhedens pengeinstitut var i denne periode noget anstrengt.

Mod lysere tider

Men efterhånden var der dog lyspunkter. I 1981 kronedes længere tids bestræbelser på at kunne deltage i Agromek med held, og den første udstilling i januar 1981 viste en betydelig interesse for virksomhedens produkter. Interessen kom ikke alene her fra landet, men også fra Norge og Sverige

Allerede i 1982 begyndte investeringslysten at vende tilbage, og ydermere kom der så småt gang i en eksport til Norge og især Sverige. I sidste halvdel af året steg omsætningen mærkbart, og virksomheden kunne igen konstatere sorte tal på bundlinien. Den store udvidelse i 1979 kunne nu udnyttes fuldt ud.

En skelsættende begivenhed for virksomheden var det, at der i 1983 blev indgået en aftale med det svenske firma Lindab om eneforhandling af stålspær i Sverige. Siden da er en ikke ubetydelig andel af produktionen afsat i Sverige, og Lindab er fortsat en stabil kunde hos virksomheden i Thorsted.

Et par år senere blev et længe næret ønske opfyldt, da der blev bygget en lagerhal på 1200 m² til de færdige spær. Ikke blot havde det været vanskeligt at vedligeholde de udendørs elinstallationer til læssekranerne, men også for folkene kunne det udendørs

Fabrikken i 1986.

læsningsarbejde være særdeles ubehageligt under dårlige vejrforhold. Nu kunne læsningen af lastbilerne foregå inden døre, og kraninstallationerne var ikke længere udsat for fugtpåvirkning.

I løbet af 1985 modnedes tanken om at omforme interessentskabet til et aktieselskab, og med virkning fra den 1. januar 1986 stiftedes aktieselskabet Thy Stålkonstruktioner A/S med Jens og Orla Søndergaard som aktionærer. Hensigten med selskabsstiftelsen var at tilvejebringe de optimale betingelser for virksomhedens konsolidering, så der blev muligheder for at foretage de investeringer, der var nødvendige for, at produktionen stedse kunne foregå så rationel som muligt.

Det tyske marked

En høj grad af fremsynethed har altid været kendetegnende for virksomheden i Thorsted. Det var også tilfældet i 1989, da Berlin-

muren faldt. Allerede i 1990 blev der oprettet et salgskontor i Rostock, og omsætningen på det tyske marked har nu i en årrække ligget stabilt på omkring 10 mill. kr. om året.

Det blev overvejet at købe en tysk spærfabrik med henblik på fremstilling af spærene til det tyske marked, men efter indgående sonderinger blev tanken dog opgivet. De tyske spærfabriker var ganske enkelt ikke tidssvarende – og mindst lige så væsentligt var det, at deres ansatte slet ikke kunne leve op til de krav om ansvarsfølelse over for produktionen, som var kendetegnende for medarbejderne i Thorsted. Man valgte derfor at bevare hele produktionen i Thorsted og i stedet satse på at udbygge salgskanalerne i Tyskland.

Fortsat generationsskifte

Det var gennem årene Nina og Jens Søndergaard meget magtpåliggende, at den

efterhånden store virksomhed gerne skulle kunne fortsætte, selv om de på et tidspunkt ikke længere kunne være med i ledelsen. Et yderligere skridt mod dette mål blev taget i 1996, hvor deres anden søn, Jens Søndergaard jr. med virkning fra 1. februar blev medejer af virksomheden, som herefter blev videreført med Jens Søndergaard og de to sønner som aktionærer. For at markere ændringen i ejerforholdene ændredes virksomhedens navn til Thy-Stålbyg A/S. Det nye selskabsnavn signalerede også, at virksomheden nu først og fremmest koncentrerede sig om produktionen af stålspær.

Med den stigende produktion af stålspær, der fremstilledes med større og større spændvidde, kunne det forudses, at det ville blive nødvendigt at udvide virksomheden yderligere.

For at sikre denne mulighed var der i 1994 købt 20.000 m² jord af Jens Søndergaards bror, Kristian Søndergaard. Det blev der brug for allerede i 1996, idet der i årene 1996-97 blev bygget to nye haller på i alt 3400 m², en investering på ca. 13 mill. kr., incl. diverse maskiner, herunder en CNC-styret sav. Trods travlhed med det store byggeri opnåede virksomheden i 1997 sin hidtil største omsætning på næsten 50 mill. kr. og et overskud på ca. 4 mill. kr.

Midt i alle de positive begivenheder i 1997 ramtes virksomheden og Søndergaard-familien af et hårdt slag, idet Nina Søndergaard døde den 12. april, kun 70 år gammel. Bogholderifunktionen blev overtaget af datteren Bodil Kristensen, i første omgang med tre måneders orlov fra stillingen i Sparekassen Thy, derefter med permanent ansættelse. Men allerede i dec. 1998 blev virksomheden og familien ramt af

en ny tragedie, idet Bodil døde i forbindelse med en operation, kun 51 år gammel.

Virksomheden efter årtusindskiftet

Jens Søndergaard var i sine sidste leveår meget plaget af sygdom og overlod gradvist ledelsen af virksomheden til de to sønner, som efter faderens død i nov. 2001 overtog dennes aktier i selskabet. Alle aktier i selskabet Thy Stålbyg A/S besiddes herefter af Orla og Jens Søndergaard jr.

I henholdsvis 2002 og 2007 er bygningsarealet udvidet med 1800 m² og 1200 m², efter at der forinden var tilkøbt yderligere et areal på 25.000 m². Det samlede bygningsareal udgør i 2007 ca. 16.000 m². - Virksomhedens omsætning udgjorde i 2006 118 mill. kr., og der beskæftiges 125 medarbejdere.

Stålspær udgør fortsat størstedelen af produktionen, men der fremstilles også bygningsstål samt trapper og gelændere.

En stigende andel af produktionen (ca. 40 %) består nu af forskellige former for specialløsninger. Som eksempel kan nævnes fremstilling af dæk til operahuset i København, en opgave man i virksomheden med rette føler sig stolte over. Men også mange andre store bygninger over hele landet bliver ”båret oppe” af specielle stålkonstruktioner fra virksomheden i Thorsted.

Godt og vel en tredjedel af produktionen eksporteres, først og fremmest til Sverige, Norge og Tyskland.

Men hele produktionen sker stadig i Thorsted, hvorfra spær m.v. fragtes til de enkelte byggepladser i ind- og udland med virksomhedens egne kranmonterede lastbiler og ligeledes opstilles af egne montører.

Ejendomme ved Ndr. Thorstedvej m.m.

Ndr. Thorstedvej nr. 1

Annexgården eller Centralgården, matr. nr. 2c m. fl.

Fra 1688 til 1888 se internettet.

1888 - skøde Jens Christian Jørgensen.

1916 - adkomst Maren Kirstine Jørgensen, enken.

Folketælling Thorsted 1890, en gård:

Jens Christian Jørgensen, 34 år, født i Skjoldborg, gårdejer.

Maren Kirstine Jørgensen, 23 år, født i Jannerup, hans hustru.

Jørgen Jensen Jørgensen, under 1 år, født i Thorsted, søn.

Peter Jørgensen, 23 år, født i Vang, tjenestekarl.

Ane Jepsen, 17 år, født i Thorsted, tjenestepige.

1916 - skøde Lars Christensen = Carl Christensen, der i skøde og panteprotokol ofte kaldes Christensen.

Folketælling Thorsted 1921, en gård:

Carl Christensen, født 1871 i Hillerslev, gift, ankom 1873 derfra (som plejesøn), gårdejer.

Maren Christensen, født 1873 i Thorsted, gift, husmor.

Søren Skaarup Christensen, født 1905 i Thorsted, barn, tømrerlærling hos Stefan Christensen.

Ejendommen omkring 1900.

Ane Katrine Christensen, født 1906 i Thorsted, barn.

Magda Kristine Christensen, født 1907 i Thorsted, barn.

Anna Christensen, født 1910 i Thorsted, barn.

Christian Møller Christensen, f. 1912 i Thorsted, barn.

Karen Margrethe Christensen, født 1915 i Thorsted, barn.

Poul Jensen Østergaard, født 1890 i Tilsted, derfra 1916, tyende.

1922 - skøde Chr. Kjærgaard Tousgaard.

1934 - skøde Christen Albert Jensen.

1946 - skøde Christen M. Christensen.

1946 - skøde Peter Nielsen Dahlgaard.

Johanne og Peter Dahlgaard boede der til 1952 og flyttede så til ”Østergaard” i Skjoldborg. En ejendomshandler stod derefter med gården i ca. et halvt år, indtil Jørgen Kappel købte ejendommen d. 1. april 1953.

Jørgen Kappel var ugift. Han døde i 2004, og hans søster, Hansine, som var husbestyrerinde for ham i mange år, arvede gården, som hun solgte til Poul Jacobsen, der igen solgte bygningerne til smed Henrik Joensen og Eva Louise Joensen, som er rengøringsassistent.

De arbejder på hhv. Dragsbæk maltfabrik og Thisted Sygehus. Eva og Henrik har datteren Ida Katrine Thit.

Navnet ”Annexgården” stammer fra dengang, da gården hørte under Sjørring Kirke (omkring 1685), dvs. at indtægterne fra dette annex til kirkegodset tilfaldt Sjørring Kirke.

I skødet på gården findes stadig en bestemmelse om, at præsten i Sjørring har ret til at få stillet staldplads for 2 heste og et omklædningsrum til rådighed, når han skal prædike i Thorsted kirke.

Siden blev ejendommen i daglig tale kaldt for ”Centralgården”. Det skyldes, at Thorsteds første telefoncentral blev oprettet på gården. Det var mens Chr. Kjærgaard Tousgaard ejede stedet.

Ndr. Thorstedvej nr. 2

Matr. nr. 3c

Huset blev bygget i 1924 af Jens Christian Jeppesen, som havde solgt sin gård på Hjardalvej 15 til sønnen, Viggo Kjærgaard Jeppesen.

Jens Christian Jeppesen døde i 1952, hvorefter hans kone solgte huset til Ellen og Jens Chr. Mikkelsen, som havde boet på Branddamsvej 2. - Ellen døde i 1974, men Jens Mikkelsen blev boende til sin død i 1987.

Huset blev så købt af Rigmor og Alex Mikkelsen. - Rigmor var datter af Inga og Svend Skaarup. Alex stammer fra Esbjerg.

Rigmor var uddannet økonoma, men hun blev syg og døde i 2002, kun 48 år gammel. Alex, der er uddannet kok, men arbejdede på Thisted Cementvarefabrik, blev boende i huset til 2005, hvor han flyttede til Thisted. Rigmor og Alex har børnene Ann, Henrik, Jens og Nanna. - Den nye ejer er Tove Raaby Sloan, som er socialpædagog. Hun har børnene Patrick og Emilie.

Ndr. Thorstedvej nr. 3

”Vestergaard”, matr. nr. 16b m.fl.

Ejendommen i 1952.

Fra 1846 til 1890 se internettet.

1890 - skøde Peder Sjælland Christensen.
 1896 - skøde Christen Andersen Christensen.
 1918 - skøde Poul Poulsen Overgaard.
 1919 - skøde Poul Pedersen Kusk.
 1920 - skøde Chr. Knudsen Jensen Hedegaard.

Folketælling Thorsted 1921, landbrug
Christen Knudsen Hedegaard, født 1864 i Vang, gift, ankom 1920 fra Vangsaa.
Karen Hedegaard, født 1868 i Klitmøller, gift, ankom 1920 fra Vangsaa, husmor.
Ole Christensen Dragsbæk Hedegaard, født 1904 i Vang, ankom 1920 fra Vangsaa, barn.
Marie Hedegaard, født 1910 i Vorupør, ankom 1920 fra Vangsaa, barn.
Georg Vilhelm Hedegaard, født 1913 i Vorupør, ankom 1920 fra Vangsaa, barn.

1931 - skøde Chr. Peter Pedersen.

Chr. Pedersen solgte ejendommen i 1944, og flyttede til Hørdum, hvor han ernærede sig som grisehandler. De nye ejere i 1944 var In-

geborg og Ejler Kappel. De drev gården til 1971, hvor de flyttede til Thisted. Ingeborg og Ejler har seks børn, Hans, Martin, Sigrid, Svend, Ole og Anna. Gården blev solgt til sønnen Svend Kappel, som drev ejendommen i 17 år, men flyttede så, sammen med sin kone Elsebeth, til Hundborg. Svend er en habil golf-spiller.

Den næste ejer blev Erik Thomsen og hustru, som var der fra 1988 til 1994. De købte også ejendommen Skårupvej 3. Jorden derfra er nu lagt ind under gården i Thorsted. Erik var uddannet ingeniør, men ikke landmand, så han afstod gården i 1994, og det blev Britta og Poul Overgaard Jacobsen, der fører ejendommen videre. Det er et par driftige unge mennesker, som har bygget hele gården om, samtidig med at de har købt en hel del mere jord, og de driver nu gården med en stor malkekvægsbesætning. Britta og Poul har fire børn, Louise, Rasmus, Mathias og Mathilde.

Ndr. Thorstedvej nr. 4

Matr.nr. 17c og 17f.

Fra 1688 til 1880, se internettet.

Folketælling Thorsted 1880, en gård:
Jens Peter Pedersen, 34 år, født i Thorsted, gaardejer.

Bertha Pedersen, 33 år, født i Sjørring, hans kone.

Mette Marie Pedersen, 9 år, født i Thorsted, datter.

Peder Pedersen, 1 år, født i Thorsted, søn.

Peder Pedersen, 83 år, enkemand, gaardejerens far, aftægtsmand.

Ved folketælling 1890 bor parret med ovennævnte børn + *Mariane Pedersen, 9 år, født i Thorsted, datter.*

Jens Peter Pedersen, 8 år, født i Thorsted, søn

Folketælling Thorsted 1921:

Jens Peter Pedersen, født 1845 i Thorsted, gift, gaardejer.

Bertha Pedersen, født 1846 i Sjørring, gift, husmor.

Mette Marie Pedersen, født 1870 i Thorsted, ugift, barn.

Peder Pedersen, f. 1878 i Thorsted, ugift, barn.

Valdemar Christensen, født 1906 i Hundborg, tyende.

Lige øst for Ndr. Thorstedvej nr. 4 lå ejendommen matr. nr. 17c. Jens Peter Pedersen boede på gården sammen med sin kone og 4 børn. De døde alle af tuberkulose i perioden 1904 - 1928. På Thorsted Kirkegård er der mod vest et stort gravsted i granit - indhegning og med en høj sten, hvorpå der står: Jens Peter Pedersens Familiegravsted.

Efter omtalte familie blev gården i 1929 købt af Marius Pedersen, som i 1938 solgte gården til Jens Mourits Ramsgaard (Andersen). Gårdens bygninger var gamle, så i 1946 købte Jens Ramsgaard et jordløst hus, den nuværende Ndr. Thorstedvej nr. 4, matr. 17f.

Huset ejedes af murer Alfred Christensen og hustru Gudrun (Alfred var en bror til gartner Henry Christensen i Sjørring). Jens Ramsgaard og hustruen Klara flyttede sammen med deres børn, Gunnar, Bodil, Anders og Ida, om i det nyerehvervede hus. Der blev bygget nyt udhus (stald og lade), og derefter blev den gamle gård nedrevet.

Jens Ramsgaard solgte gården til sin datter og svigersøn i 1985, hvorefter han flyttede til Sjørring. De nye ejere, Ida og Vagner Kristensen, har lejet jorden ud, og Vagner arbejder som langturschauffør, mens Ida er ansat i "Sind-Huset" i Thisted. De har fået børnene Donald, Alice (død), Britta og Jan.

Ndr. Thorstedvej nr, 6

Matr. nr.17a

Fra 1823 til 1880, se internettet.

Ved folketælling 1880 bor Julius Hansen i et

Ejendommen i 1896.

hus (ikke nævnt i skødeprotokol)
Julius Hansen, 42 år f. i Hillerslev, fiskehandler.

Maren Katrine Pedersen, 39 år, født i Thorsted, hans kone.

Anders Hansen, 13 år, født i Thorsted, søn.

Frederik Chr. Hansen, 11 år, født i Thorsted, søn.

Mariane Hansen, 8 år, født i Thorsted, datter.

Otto Hansen, 5 år, født i Thorsted, søn.

Petrus Hansen, 4 år, født i Thorsted, søn.

Luise Hansen, 3 år, født i Thorsted, datter.

1879 - skøde Niels Jepsen Rysgaard.

1900 - skøde Jens Jepsen, søn.

Folketælling Thorsted 1890, en gård:

Jens Jepsen, 32 år, født i Hundborg, gaardejer.

Kirsten Marie Christensen, 29 år, født i Skaarup, hans hustru.

Christen L. Jepsen, 5 år, født i Thorsted, søn.

Niels Rysgaard Jepsen, 4 år, født i Thorsted,

søn.

Christian Carl Jepsen, 2 år, født i Thorsted, søn.

Folketælling Thorsted 1921:

Jens Jeppesen Munk, født 1857 i Hundborg gift, ankom 1859 fra Hundborg, gaardejer.

Kirsten Marie Jeppesen, født 1860 i Sjørring, gift, husmor.

Mads Kusk Christensen, født 1888 i Tingstrup, gift, tyende.

Birgitte Kusk Christensen, født 1891 i Thorsted, gift, bestyrerinde.

Jens Jeppesen Christensen, født 1913 i Thorsted, barn.

1923 - skøde Chr. Carl Jeppesen, søn.

1946 - adkomst Augusta Kristine, enken.

Augusta Kristine Jeppesen (født Salmonsen), i daglig tale kaldet Stinne Munk, havde to sønner og en datter, da hun blev enke i 1941. Børnene hedder Niels, Holger og Ingrid. En kort overgang fæstede hun en bestyrer, men da sønnerne nåede ca. konfirmations-

alderen, overtog de gårdens drift. Bl.a. byggede de ny stald.

Stinne Munk døde i 1976, og sønnen Holger, som var ugift, overtog ejendommen, som han drev til sin død i 1996. Jorden blev solgt til nevøen Kristian Jeppesen, Næstrup, og bygningerne til Vivi og Tommy Skallerup Jensen, der er hhv. montrice og elektriker. De har to børn, Magnus og Marie.

Ndr. Thorstedvej nr. 8

Matr. nr. 4g

1900 - skøde Peder Christensen, sælger Mikkel Jensen Skaarup.

1921 - skøde Søren Peter Salmansen.

1946 - skøde Otto Hundahl.

1946 - skøde Svend Aage Andersen.

1948 - skøde Niels Tingstrup Christensen.

Rigmor og Niels Tingstrup Kristensen boede på gården i 48 år, hvor de bl.a. byggede ny stald og lade. Rigmor og Niels har børnene

Else, Karl, Bent og Jens. De solgte ejendommen i 1996 og flyttede til Sjørring. De nye ejere er Tina og smed Lars Peter Andersen, som har børnene Clas, Lucas, Jasmin og Luna.

Vandetvej nr. 1

Matr. nr. 13b m.fl.

Folketælling Thorsted 1880:

Christen Nielsen Guld, 29 år, født i Sjørring, indsidder, arbejdsmand.

Else Larsen Dybdahl, 25 år, født i Hundborg, hustru.

Ved folketælling Thorsted 1890, bor hos dem 2 børn:

Lars Christensen Guld, 9 år, født i Thorsted.

Sidsel Marie Christensen, 7 år.

Folketælling Thorsted 1921:

Christen Nielsen Guld, født 1850 i Sjørring, gift, husmand.

Else Dybdahl Guld, født 1855 i Hundborg, gift, husmor.

1934 - skøde Johannes Hjortdahl.
1935 - skøde Astrid Marie Pedersen, født Mikkelsen.

Astrid Marie Pedersen var gift med Otto Pedersen. Otto Pedersen døde i 1959, og hans kone i 1977. Deres datter Elly og svigersøn Jens Peter Yde købte ejendommen i 1958.

Jens Peter døde i 2005. Elly bor stadig på ejendommen.

Vandetvej nr. 2

"Bækgaard", matr. nr. 1a m. fl.

Fra 1834 til 1880, se internettet.

Folketælling Thorsted 1880, en gård:
Poul Nielsen, sognefoged, 58 år, født i Thorsted.

Ane Pedersen, 47 år, født i Brund, hans kone.

Niels Poulsen, 19 år, født i Thorsted, søn, sømand.

Peder Poulsen, 16 år, født i Thorsted, søn,

Ejendommen i ca. 1977.

medhjælper.

Christen Poulsen, 10 år, født i Thorsted, søn.

Jens Poulsen, 7 år, født i Thorsted, søn.

Maren Poulsen, 5 år, født i Thorsted, datter.

Ved folketælling 1890 bor parret i gården tilføjede med børnene Jens og Maren.

1915 - adkomst, arvinger efter Poul Nielsen Rask og hustru.

1915 - skøde Chr. Poulsen Rask.

1919 - skøde Niels Chr. Nielsen.

Folketælling Thorsted 1921:

Niels Christian Nielsen, født 1886 i Sjørring, gift, husmand.

Vilhelmine Antonie Nielsen, født 1883 i Snedsted, gift, ankom 1912 fra Snedsted, husmor.

Erna Katrine Nielsen, født 1913 i Sjørring, barn.

Aksel Krogsgaard Nielsen, født 1914 i Sjørring, barn.

Lars Krogsgaard Nielsen, født 1917 i Sjørring,

barn.

Magda Kristine Nielsen, født 1919 i Sjørring, barn.

Christian Andersen Dragsbech, født 1899 i Vandet, ankom 1919 fra Klitmøller, tyende.

1923 - skøde Mads Kudsk Christensen

1946 - adkomst Enken Birgitte Christensen

Birgitte og Mads Kudsk Christensen blev gift i 1921. Birgitte var en søster til Kristian Karl Jepsen (Munk). Parret boede først hos Birgittes far (Jens Munk, Ndr. Thorstedvej 6), men købte så Vandetvej nr. 2 i 1923, pris 37.000 kr.

Mads Kudsk døde i 1936, kun 48 år gammel. Birgitte drev gården videre, og da sønnerne Jens og Marius blev konfirmeret, overtog de styret. Det var dog Marius, der bestyrede gården langt de fleste år, og i 1957 købte han ejendommen. Birgitte flyttede til Thisted, hvor hun døde i 1969. Udover de to sønner fik Birgitte og Mads Kudsk døtrene Kirsten, Laura og Marie.

Marius blev gift med sundhedsplejerske Ester Overgaard fra Næstrup i 1958. De fik sønnerne Anders og Ejner. Marius og Ester drev gården til 1991, hvor de flyttede til V. Vandet. Sønnen, Anders Kudsk Christensen og hans kone, Bente, overtog da gården. Jorden er lejet ud. Anders er landbrugstekniker, mens Bente er sygeplejerske på Dragsbækcenteret i Thisted. De har to børn, Christian og Christoffer.

Vandetvej nr. 3

Matr. nr. 4e

1869 - skøde Peder Jensen Skaarup.

Folketælling Thorsted 1880, et hus:

Peder Jensen, 48 år, ugift, født i Thorsted, husmand.

Kristiane Madsen, 43 år, ugift, født i Vandet, husholderske.

Folketælling Thorsted 1890:

Peder Jensen Skaarup, 58 år ugift, particulier.

Maren Kirstine Jørgensen, 42 år, født i Vang, husholderske.

1917 - skøde Christen Jensen Bonnerup.

1919 - skøde Hans Holm.

1921 - skøde Ingvard Poulsen.

Folketælling Thorsted 1921:

Ingvard Martinus Poulsen, født 1889 i Vang, gift, ankom 1920 fra Silstrup, husmand, murer.

Dorthe Poulsen, født 1895 i Vang, gift, ankom 1920 fra Silstrup, husmor.

Jenny Marie Poulsen, født 1915 i Sjørring, barn.

Ejnar Verner Poulsen, f. 1920 i Silstrup, barn.

Dorthe og Ingvard Poulsen flyttede til Sper-
ring i 50'erne, og stedet solgtes til Chr. Nør-
gård Hansen, som boede der til 1965. Da solg-
te han stedet til sin svoger, Josef Poulsen, der
var ejer indtil 1995. Da blev ejendommen købt
af Ole Vilsbøl Thomsen og Janni Høgh Lar-
sen. De er hhv. mekaniker og pædagog. Ejen-
dommen står nu med nye bygninger.

Nedrevet ejendom

På hjørnet af Vandetvej og vejen op til
Vandetvej nr. 4 lå i sin tid en lille ejendom på
4,4 ha. Den ejedes af Søren Sørensen. Han
havde et par køer og lidt grise, men ernærede
sig mest som arbejdsmand. Det fortælles, at
han bl.a. arbejdede ved Vilsund-broen, da den
blev bygget. Søren gik til Vilsund hver mor-
gen og hjem igen hver aften. Det var en drøj
tur, men daglønnen var ikke stor nok til, at han
kunne købe sig et helt rugbrød - dengang ve-
jede de store rugbrød også 4 kg. Broen blev
indviet i 1939.

Ejendommen blev købt og nedrevet af Ej-
nar Hede i 1939.

Vandetvej nr. 4

"Bundgaardsminde", matr. nr. 18b

1865 - skøde Jens Ubbesen - sælger Niels
Jensen Møller.

Folketælling Thorsted 1880, et hus:
Jens Ubbesen, 61 år, født i Vang, tækker.
Mette Ubbesen, 61 år, født i Klitmøller, hans
kone.
Ane Jensen, 19 år, født i Thorsted, datter.
Mette Katrine Johansen, 68 år, ugift, født i

Thorsted, forsørges af fattigvæsenet.

1902 - skøde Ubbe Jensen.

Folketælling Thorsted 1890, et hus:
Ubbe Jensen, 37 år, ugift, født i Thorsted, be-
styrrer, husejer.

Jens Ubbesen, 71 år, enkemand, født i Vang,
aftægtsmand.

Ane Jensen, 29 år, ugift, født i Thorsted, hus-
bestyrerinde, sydpige.

1914 - skøde Jens Larsen Jensen (Bundgaard).

Folketælling Thorsted 1921:

Jens Larsen Jensen, født 1888 i Sjørring, gift, husmand.

Else Marie Jensen, født 1891 i Hillerslev, gift, ankom 1914 fra Tingstrup, husmor.

Else og Jens Bundgaard havde en datter, som hed Agnes, hun blev gift med Ejnar Hede. De overtog ejendommen sidst i tyverne. Else og Jens Bundgaard blev boende på gården til de døde. Jens Bundgaard døde i 1936, 48 år gl., og Else døde i 1969, 78 år gl.

Ejnar Hede var interesseret i avlsarbejdet inden for hesteracen nordbagger og havde fine dyr. Han udvidede avlsbygningerne og købte mere jord. Ejnar døde i 1984. Agnes solgte gården i 1985 og flyttede til Sjørring. Lis og Svend Jensen købte ejendommen og oprettede minkfarm, men Svend fik dårlig ryg og måtte sælge farmen i 1988. Lis og Svend bosatte sig herefter i Thisted. De nye ejere blev Henry og Karsten Nørgård, som udvidede farmen betydeligt. Karsten er udlært tømrer og arbejdede nogle år i udlandet. Ejendommen drives i dag med en stor, moderne minkbedrift med 3400 avlstæver. Karsten har to døtre, Lene og Anne Louise.

(Nedrevet ejendom)

Lige syd for Vandetvej nr. 6 lå en lille ejendom til en hest og ko. Stedet ejedes af Per Hytt, som handlede med ure. Ejendommen blev købt af Jens Salmonsens, Vandetvej 6 og nedrevet i ca. 1936.

Vandetvej nr. 6

Matr. nr. 15b - 24a

Fra 1801 til 1880, se internettet.

Folketælling Thorsted 1880, et hus:

Clemmen Pedersen, 47 år, født i Snedsted, murer.

Maren Kirstine Andersen, 43 år, født i Thorsted, hans kone.

Ane Boline Pedersen, 7 år, født i Thorsted, datter.

Kirstine Pedersen, 3 år, født i Thorsted, datter.

Ottomine Pedersen, 2 år, født i Thorsted, datter.

Ved folketælling 1890 bor parret med datteren Kirstine og Anders Pedersen, 9 år, født i Thorsted, søn.

Folketælling Thorsted 1921:

Clemmen Pedersen, født 1832 i Snedsted, enke-mand, ankom 1861 fra Tilsted, aftægtsmand.

Mariane Jensen, født 1870 i Thorsted, enke, husmor.

Laurine Kristine Jensen, født 1906 i Thorsted, barn.

Clemmen Peter Jensen, født 1908 i Thorsted, barn.

Martin Jensen, født 1907 i Thorsted, barn.

Ida Kristine Jensen, født 1911 i Thorsted, barn.

Carl Christian Jensen, født 1912 i Thorsted, barn.

1905 - skøde Jesper Jensen.

1915 - adkomst, Marianne Jensen, født Pedersen, enken.

1918 - skøde Jens Salmansen, samme ejendom (ejer tillige 23b fra 1886).

Folketælling Thorsted 1921, matr. 23b (som er ca. halvdelen af den jord, der hører under Vandetvej nr. 6):

Jens Salmansen, født 1872 i Vandet, gift, ankom 1898 fra V. Vandet, husmand.

Kristine Salmansen, født 1872 i Helligsø, gift, ankom 1896 fra Helligsø, husmor.

Dagmar Salmansen, født 1907 i Thorsted, barn.

Lars Peter Salmansen, født 1908 i Thorsted, barn.

Johanne Møller Salmansen, født 1910, barn.

Klara Martine Salmansen, født 1911 i Thorsted, barn.

Alfred Emil Salmansen, født 1913 i Thorsted, barn.

Elfrida Jensine Salmansen, født 1916 i Thorsted, barn.

Jens Salmansen døde i 1940. Sønnen Alfred drev ejendommen for sin mor, Kristine, til hendes død i 1946, hvorefter Alfred overtog stedet. Alfreds søster, Klara, fortsatte som husbestyrerinde hos sin bror. Alfred døde i 1968, kun 55 år gl.

Søsteren Klara arvede ejendommen, lejede jorden ud og blev boende der til år 2000, hvor hun kom på plejehjem. Hun døde i 2003, 91 år gammel. Arvingen var Klaras søn, Jens, som er malermester i København. Han solgte stedet til Benjamin Hove, som er it-chef hos N. J. A. Møbler i Nors. Han bor sammen med sin kæreste Tililia Andersen, som leder en butik i Hurup. De har en datter, Kaya.

Vandetvej nr. 8

matr. nr. 8e.

Fra 1847 til 1880, se internettet.

Folketælling Thorsted 1880, et hus:

Lars Pedersen Visby, 53 år, født i Bedsted, husfar.

Kirsten Christensen, 44 år, født i Snedsted, hans kone.

Kirstine Larsen, 15 år født i Thorsted, datter.

Søren Peter Larsen, 13 år, født i Thorsted, søn.

Johanne Kristine Larsen, 4 år, født i Thorsted, datter.

1882 - skøde Anders Christian Stentoft.
1882 - adkomst Ane Marie Christiansen, enke.
1883 - skøde Mikkel Larsen.

Folketælling, Thorsted 1890, et hus:
Mikkel Larsen, 67 år, født i Boddum, husmand.
Ane Andersen, 67 år, født i Ginnerup, hans hustru.
Anders Larsen, 31 år, ugift, født i Kivstrup, søn.

Ved folketælling 1890 bor enken og datteren hos Mikkel Larsen, her i ejendommen:
Kirstine Christensen, 54 år, enke, født i Snedsted, husmor.
Johanne Kristine Larsen Visby, 14 år, født i Thorsted.

1901 - adkomst Anders Laustsen.
1911 - skøde Christen Nielsen Christensen.
1922 - skøde Gregers Carl Ejler Gregersen.
1924 - skøde Jens Jørgen Jensen.
1929 - skøde Charles Christian Madsen.

Charles Madsen var fra Gjærstøl. Han var ugift, da han købte gården, Hans far boede hos ham til 1938. Da blev Charles Madsen gift med sin husbestyrerinde, Katrine, som var fra Skjoldborg. Charles Madsen døde i 1982, og Katrine flyttede på plejehjem i Sjørring. De har sønnerne Kristian og Svend.

Gården blev lejet ud til sønnen Kristian. I 1990 døde Katrine, og gården blev solgt til sønnen Svend, som bor i Århus. Han lejede også jorden ud, men solgte ejendommen i 1997 til Mogens Stentoft Pedersen, Skårupvej 2. Mogens videresolgte bygningslodden til

Lise og Knud Hove, som restaurerede bygningerne. Knud er handyman, uddannet elektriker, men arbejder nu med IT. Lise er uddannet sygeplejerske og arbejder nu bl.a. med heste. Lise og Knud har børnene Britt, Helle, Pernille og Benjamin.

Vandetvej nr, 10

Matr. nr. 9c

1919 - skøde Mikkel Mikkelsen, sælger Mikkel Mikkelsen.

I 1937 køber Mikkel Mikkelsen matr. nr, 6f af Lars Jensen.

Folketælling Thorsted 1921 matr. nr. 9c:
Mikkel Mikkelsen, født 1865 i Vandet, gift, ankom 1867 fra Klitmøller, husmand.
Ane Mikkelsen, født 1865 i Hillerslev, gift, ankom 1917 fra Ræhr, husmor.
Laura Kristine Mikkelsen, født 1907 i Ræhr, ankom 1917 fra Ræhr, barn.
Dagmar Marie Mikkelsen, født 1915 i Ræhr, ankom 1917 derfra, barn.

Sønnen Marius boede hjemme og hjalp for-
Ejendommen i ca. 1975.

ældrene med at passe ejendommen, samtidig med at han og faderen tog ud som hjemmeslagtere. Marius overtog stedet i 1942, og forældrene blev boende hos ham. Ane døde i 1946 og Mikkel i 1949. Marius fæstede så en husbestyrerinde, Dorthea Bunk Nielsen. Hun blev hos ham til sin død. Marius blev 88 år. Han døde i 1989.

Arvingerne solgte ejendommen til Jens Tingstrup Kristensen, som solgte den videre i 1997 til Kirsten og Anders Grandjean Thomsen, der har børnene Anne-Sophie og Christoffer. Kirsten er uddannet sygeplejerske og driver nu en butik med brugskunst, Anders er uddannet ingeniør og driver nu fåreavl og passer sine ejendomme. De nye ejere har fornyet alle bygninger.

Branddamsvej nr. 1

Matr.nr. 14b.

1888 - skøde Søren Kort Christensen i Sperring, sælger Anders S. Christensen.

Folketælling Thorsted 1890, et hus:

Christen Nielsen, 73 år, født i Skårup, husmand, smed.

Maren Sørensdatter, 75 år, født i Stagstrup, hans hustru.

Søren Kort Christensen, 33 år, ugift, født i Sperring, søn, arbejdsmand.

1892 - skøde Jens Christian Jørgensen.

1911 - skøde Jens Martinus Christensen.

I 1918 købes matr.nr.2e af Niels Nielsen Rask.

Folketælling Thorsted 1921:

Jens Martinus Christensen, født 1884 i Thisted, husmand.

Kirstine Christensen, født 1882 i Vandet, gift, husmor.

Alfred Christian Christensen, født 1909 i Thisted, ankom 1912 derfra, barn.

Johannes Antonius Christensen, født 1913 i Thorsted, barn.

Henry Amandus Christensen, født 1917 i Thorsted, barn.

Jens Martinus Christensen solgte ejendom-

men i 1936 og flyttede til Sjørring, hvor han ernærede sig som arbejdsmand. Sønnen Alfred blev uddannet murer, og sønnen Henry blev den kendte gartner Henry Christensen i Sjørring.

De næste ejere blev Ester og Aksel August Pedersen, som drev ejendommen fra 1936 til 1985, da de solgte stedet til børnehaveder Ellen Riberholdt Brændgård og postbud Arne Hansen, som er søskende. Ejendommen brændte i 1988, men blev genopbygget.

Ellen har datteren Anne.

Branddamsvej nr. 2

Matr. nr. 7i

1858 - skøde Niels Svendsen – sælger: Ingeborg Jensdatter.

Folketælling Thorsted 1880, et hus:

Niels Svendsen, 60 år, født i Skjoldborg, husfader:

Valborg Katrine, 62 år, født i Vang, hans kone.

Niels Nielsen, 13 år, født i Sperring, plejesøn.

Folketælling Thorsted 1890:
samme 3 personer.

1895 - skøde Niels Peter Nielsen Plougmann.

1916 - skøde Martin Georg Rødbro - fra arvingerne efter Niels Peter Plougmann.

Folketælling Thorsted 1921:

Martin Georg Rødbro, født 1889 i Vesløs, gift, ankom 1910 fra Vesløs, husmand.

Elisabeth Rødbro, født 1894 i Sjørring, gift, husmor.

1924 - skøde Jens Christian Mikkelsen.

Ellen og Jens Mikkelsen flyttede i 1952 til Ndr. Thorstedvej nr. 2. Ejendommen blev solgt til Marie og Otto Andreas Jensen. Marie var fra Vang, og Otto var søn af Ingvar Jensen i Skårup. Parret boede i ejendommen til 1995, hvor de flyttede til Sjørring.

Ejendommen blev solgt til kiropraktor Kirsten Buus Nielsen og Jens Christensen. Parret har dels restaureret bygningerne, dels bygget nyt. Kirsten har børnene Christine og Johan, og Jens har børnene Troels og Maibritt.

Skårupvej nr. 14

Matr. nr. 17d m.fl.

Folketælling Thorsted 1880, et hus:

Christen Mikkelsen, 48 år, født i Vust, brøndgraver:

Mette Marie Andersen, 39 år, født i Thorsted, hans kone.

Ane Mikkelsen, 8 år, født i Thorsted.

1885 - skøde Niels Pedersen.

Folketælling Thorsted 1890, et hus:
Niels Pedersen, 51 år, født i Sjørring, husmand.

Kirsten Poulsen, 44 år, født i Sjørring, hans kone.

Nikoline Katrine Pedersen, 12 år, født i Vestervig, datter.

Martin Poul Pedersen, 10 år, født i Sjørring, søn.

Mads Christen Pedersen, 6 år, født i Sjørring, søn.

Kristine Pedersen, 4 år, født i Thorsted, datter.

Anton Christian Pedersen, 1 år, født i Thorsted, søn.

1897 - adkomst, Kirsten Pedersen, født Poulsen, enken.

1911 - skøde Mads Chr. Pedersen, søn.

1917 - skøde Martin Nielsen Bakke.

Folketælling 1921:

Martin Nielsen Bakke, født 1895 i Skjoldborg, gift, ankom 1917 fra Skjoldborg, husmand.

Maren Bakke, født 1884 i Skjoldborg, gift, an-

*kom 1917 fra Skjoldborg, husmor.
Ellen Margrethe Bakke, født 1915 i Skjoldborg, barn.*

Dorthe Kristine Bakke, født 1918 i Thorsted, barn.

Karen Marie Bakke, født 1920 i Thorsted, barn.

1957 - adkomst Maren Bakke, enken.

1957 - skøde Elmar Chr. Enevoldsen, skovarbejder, gift med Karen Marie Bakke. Hun var født i 1920, men døde tidlig, kun 48 år gammel. Deres datter Aase (sygeplejerske) ejer nu stedet sammen med sin mand, Mogens Kær.

Skårupvej nr. 16

Matr. nr. 26c, Lille Ludvigsborg.

1906 - skøde Poul Chr. Jensen, sælger Jens Nielsen Andersen.

1919 - skøde Salman Østergaard og A. Andersen.

1920 - skøde Christian Peter Christensen.

1920 - skøde Anders Poulsen Vang.

Folketælling Thorsted 1921:

Anders Poulsen Vang, født 1860 i Vang, ankom 1920 fra Klitmøller, husmand.

Nielsine Kristine Poulsen Vang, født 1878 i Klitmøller, gift, ankom 1920 fra Klitmøller, husmor.

1923 - skøde Mourits Chr. Mouritsen.

1933 - skøde Ingvard Flourtrup.

1935 - skøde Jørgine Ardash, født Vullum, gift med Laurits Ardash.

1947 - skøde Sigurd Langbek Hasfeldt.

1951 - skøde Peder Arthur Christensen.

Dorthea og Peder Christensen fik seks børn, Rigmor, Kirsten, Karl Otto, Knud Anker, Anne Marie og Lea. Peder boede på ejendommen til sin død i 1972, hvor svigerdatteren Bodil (bankassistent) og sønnen Knud Anker Christensen (skovløber) overtog stedet. Der var da blevet bygget nyt hus, som blev udvidet, da Dorthea blev boende i en del år, indtil hun kom på plejehjemmet ”Søskrænten” i Sjørring, hvor hun døde 80 år gammel. Bodil og Knud Anker har to børn, Ole og Per.

Skårupvej nr. 18

Matr. nr. 6c

Fra 1821 til 1890, se internettet.

Folketælling Thorsted 1890 et hus:

Else Marie Justsdatter, 63 år, enke, født i Sjørring, husejer.

Julius Nielsen, 20 år, født i Thorsted, søn og medhjælper.

Inger Nielsen 33 år, født i Skårup, datter og medhjælper.

1893 - adkomst Julius og Inger Nielsen, eneste arvinger.

1898 - skøde Martin Kjeldsen.

Folketælling Thorsted 1921:

Martin Kjeldsen, født 1854 i Nors, gift, ankom 1898 fra Vandet, husmand.

Else Kjeldsen, født 1856 i Vang, gift, ankom 1898 fra Vandet, husmor.

1938 - adkomst Kjeld Chr. Kjeldsen, Johanne Andersen f. Kjeldsen, Valborg Christensen f. Kjeldsen, Dorthe Kjeldsen, Chr. H. Kjeldsen, Else Margrethe Kjeldsen, Aksel Kjeldsen.

1938 - skøde Jens Christensen, karetmager.

1938 - skøde Harald Marinus Simonsen.

1949 - skøde Niels Peter Christensen.

1952 - skøde Jens Chr. Jensen Søe.

I 1966 købte Else og Arne Thomsen ejendommen. De byggede nyt hus i 1972 og solgte i 2001 til svigerdatteren Christina Bech og sønnen Jens Viggo Thomsen, der er tømrer. De gennemrestaurerede i 2001 huset og driver nu ”Thorsted tømrerforretning” derfra. Christina og Jens Viggo har tre børn, Sofie, Signe og Peter.

Da Thorsted fik elektricitet og telefon

Den nedlagte transformator i 2006.

En række fremsynede folk i Sydthy med gdr. Ole Hedegaard, ”Nørhedegaard” v. Hassing, i spidsen oprettede i 1915 andelsselskabet Thy Højspændingsværk i Bedsted med henblik på, at også befolkningen på landet kunne forsynes med elektricitet. Allerede i 1917 nåede ledningsnettet til Nordthy, og der blev samme år oprettet en transformatorforening i Thorsted, hvorefter værket lod opføre transformatoren ved Hjardalvej. Hvor mange af Thorsteds ejendomme, der var medlem af transformatorforeningen, vides ikke, men det må have drejet sig om ikke helt få. Ellers havde værket sikkert ikke etableret transformatoren. En af de første gårde, der fik indlagt elektricitet, var ”Thorstedgaard”, idet gdr. Peder Poulsen Rask allerede i 1917 blev andelshaver og i øvrigt samme år indvalgt i Thy Højspændingsværks bestyrelse.

Mens der således må have været en ikke ubetydelig tilslutning i og omkring selve Thorsted by, kneb det mere med tilslutningen i den østlige del af sognet. Kun Søren Peter

Visby i ”Højgård” (Klatmøllevvej 27) og Niels Chr. Bjerregaard i ”Bakkegården” (Klatmøllevvej 21) ønskede at udskifte petroleumslamperne med elektrisk belysning og måtte derfor selv at betale for en ledning, der vistnok blev etableret allerede i 1918. Det må have været en ganske betydelig udgift for de to gårde. Den lange række elmast til det østlige Thorsted gik i skellet mellem ”Kirkely” og ”Nørregård”.

I begyndelsen var der kun tale om elektricitet til belysning, men i løbet af få år blev værket kapacitet udbygget, så det også blev muligt at levere kraft til elmotorer. Det varede dog mange år, før ledningsnettet var udbygget til at klare den voksende efterspørgsel, og havde en landmand planlagt at tærseke den følgende dag, var det klogest at sikre sig, at naboerne ikke omgikkes med de samme planer. Mange steder var der ikke tilstrækkelig kapacitet til, at to naboer kunne tærseke på samme tidspunkt.

Telefoncentralen

Statstelefonstationen er formentlig oprettet i 1917. Den blev overtaget af Jydsk Telefon den 1. januar 1923 med 19 abonnenter.

Den første centralbestyrer, vi har kendskab til, er C. Kjærgaard Tousgaard, som købte Annexgården (Ndr. Thorstedvej 1) i 1922 og var bestyrer af centralen fra 1. juni 1922.

Kjærgaard Tousgaard solgte gården til Chr. Albert Jensen, som herefter var centralbestyrer fra 15. januar 1935 til 1. januar 1944, da

Således så de fleste telefoner ud i Thorsted omkring 1950.

centralen blev flyttet til Thorstedvej 138, og Maren Brandhøj Christensen overtog stillingen som centralbestyrer – et hverv Maren passede, indtil centralen blev nedlagt den 1. juli 1960.

Ved nedlæggelsen var der 41 abonnenter under centralen. De blev overført til centralerne i henholdsvis Sjørring og Thisted. Abonnementerne, som kom under Sjørring central, fik alle deres telefon nr. forhøjet med 150.

Ældre mennesker husker endnu de store væghængte telefoner, hvor der først skulle drejes på et lille håndsving, før man fik Maren i røret og derefter kunne oplyse, hvilket nummer man gerne ville sættes i forbindelse med. Og så skulle man ved samtale afslutning huske at ”ringe af”, så Maren kunne registrere, at samtalen var afsluttet. Ved lokale samtaler var der en billig takst for de første tre minutter, og løb tiden fra den, der havde ringet op, blev man venligt, men bestemt mindet om det af Maren med ordene ”tre minut-

ter”! Så havde Maren i det mindste gjort sit til, at en abonnents talelyst ikke bragte vedkommende i økonomisk uføre.

Thorsted.	
0 79	
Kortfelt: 5 c	
Postadresser:	
pr. S.	betyder pr. Sjørring.
intet	— pr. Thisted.
Carlsen Henrik Røjkjær Grdejer Thorsted Møllegård.	27
Christensen Birgitte Grdejerske pr. S.	19x
— Stephan Brandhøj Tømrer- og Snedkerm.	18
Hamborg Jens Grdejer Tingstrup	22
Hangaard Chr. Grdejer	39
— Marie Grdejerske	7
— Viggo Grdejer	40
Hede Ejnar Boelsmd. pr. S.	19y
Jensen Dorthea Skaarup Ihv. Sygepl.	11
Jeppesen Ejnar K Grdejer	26
— Kristine Grdejerske Thorsted	31
Jespersen Jens Grdejer	34
Kappel Ejler Grdejer	35
— Harald Grdejer	23
— Jørgen Winther Grdejer	36
— Kaj Grdejer	15
— Th. Gartn. Højly	1
Kloster Lars Skriver Grdejer Svine- avlstr.	16
Kobberøe J Aage Grdejer	38
Kristensen Niels Thingstrup Husmd.	37
Larsen Magnus Grdejer Vestervang Tingstrup	25
Madsen Charles Grdejer	19u
— Kristian Grdejer Lundgrd.	24
— A Kr. Sognefoged	33
Munkholm N C Grdejer Christians- lyst	17
Nielsen Ingvard Husmd. pr. S.	4
Overgaard Lars Grdejer Tranhøjgrd. Tingstrup	30

Thorsted Fællesmølle

En tilfældig eftermiddag i 1982, hvor jeg var på besøg hos gymnasielærer Jens Andersen, som på det tidspunkt boede på Sdr. Thorstedvej, drøftede vi naturligvis forskellige samfundsspørgsmål. Enden på det blev, at vi ville forsøge at få opstillet en fælles vindmølle i Thorsted. Vi kontaktede efterfølgende revisor og fåreavler Kresten Hyldahl i Hjardal, idet vi vidste, at han også ville være interesseret i at støtte produktion af vedvarende energi.

Inden den lille arbejdsgruppe fik sat gang i bestræbelserne, flyttede Jens fra byen, og det blev Kresten og undertegnede, der fortsatte med at sondere mulighederne for en fællesmølle i Thorsted.

Vi undersøgte vindmøllemarkedet og mente, at en Vestas mølle så mest fornuftig ud, både teknisk og økonomisk. Vi ville nødig investere i en mølle, som efter nogle år ikke kunne serviceres på grund af fabrikantens bankerot. Det var jo en tid, hvor ingen vidste, hvor længe en vindmølle kunne holde til blæsten og vejrliget. Og en tid, hvor det økonomiske fundament under mølleproducenter var usikkert.

I denne undersøgende fase var det især Kresten, der tog sig af de økonomiske spørgsmål, mens jeg stod for kontakten til Vestas og Teknisk forvaltning i kommunen. Der blev indkaldt til orienterende møde på friskolen for at se, hvor mange der var med på idéen. Interessen viste sig positiv. De fleste af de fremmødte tilkendegav, at de var interesserede i at købe et antal anparter.

Der blev således hurtigt samlet 9 familier, som ville støtte mølleprojektet.

Der var en udpræget pragmatisk indstilling.

På den ene side lavede vi ikke kun møllen for at tjene penge, men vi ønskede på den anden side heller ikke at tabe penge på projektet. Dette medførte, at vi med vilje opstillede lidt forsigtige budgetter med hensyn til forestillinger om møllens el-produktion. Og pessimistiske overslag for, hvor dyrt det ville være at holde en så stor mølle kørende i Thylands barske natur

På vindmøllebesøg i Thy og på Mors

I bestræbelserne på at udvælge hvilken mølle-type vi evt. skulle vælge, besøgte de interesserede tre steder på egnen, hvor der allerede var opstillet fællesmøller på ca. 55 kW. Det blev til besøg hos møllelavet i Bjergby, som havde en Nordtank. Der fik vi at vide, at den i en storm havde været kørt løbsk og ”drønet som nogen jetjager”. I Stagstrup så vi en Bonus, som brummede fælt i sit cigarformede tårn. De 2 Vestas møller i Hundborg ved ungdoms-

Interessenter ved møllens rejsning i 1983

Karen Larsen og Kresten Hyldahl

Lykke og Tage Rasmussen

Ulla Hansen og Benny Madsen

Birgit Hovgaard og Thor Anthony

Karen Skydt og Esben Jonassen

Elsebeth og Jens Peter Jensen

Birgit og Arne Poulsen

Puk og Kurt Andersen

Ruth og Aage Visby

skolen faldt mere i vores smag.

Thorsted Fællesmølle blev således også en Vestas - én af de første fælles vindmøller i denne ”store” størrelse – vist nok som nummer 4 i Thy.

Hvor skal møllen ligge

Der var især tre ting, der skulle tages hensyn til ved placering af møllen:

- et højt beliggende sted med masser af vind.
- i nærheden af en transformerstation.
- ingen gener for naboer.

Inden valg af placeringsforslag havde vi besøg af en repræsentant fra Vestas. Han mente ikke, at det ville være nødvendigt at se på ”det danske vindatlas”. Han så på landskabet og ikke mindst på, hvorledes træer og læbælter så ud i deres markeringer af egnens vindretning og vindstyrker. Endelig udarbejdede han et forsigtigt gæt på, hvor meget strøm en kommende mølle ville producere, og herefter kunne vi lave et rimeligt budget for opstilling og drift af Thorsted Fællesmølle.

Beliggenheden blev på sydsiden af grusvejen, 100 m vest for Thorshøj – tæt på det højeste punkt i byen. På en jordlod, lejet for 100 år. Og det viste sig at være en god placering, for elproduktionen levede absolut op til det forventede, og møllen var i alle årene et flot vartegn for landsbyen – i en periode, hvor også arbejdet med at etablere ”børnenes jord” ved den gamle skole demonstrerede beboernes energi og sammenhold. Men det var svært at få den store løftekran op gennem gartneriet, og der var lidt langt til tilkøblingsstedet i

Møllen rejses i gråvejr 23. december 1983.

transformatoren på Sdr. Thorstedvej.

Samarbejdsparter

Thisted kommunes tekniske forvaltning er ikke uvillig, men absolut uforberedt med hensyn til officielle bestemmelser for mølleopstilling. På mit spørgsmål, om der eksisterede regler for, hvorledes vi skal placere møllen i forhold til grusvejen, svares der venligt, at hvis vi har kendskab til sådanne retningslinier for opstilling af vindmøller, så vil de da gerne høre om det. Vi drøfter derefter placeringen og møllens dimensioner. Hvorefter beslutningen bliver, at vi skal sørge for, at møllens vinger ikke kan nå ud over vejen. At denne bestemmelse overhovedet ingen sikkerhedsmæssig betydning ville have, hvis møllen løb løbsk eller tabte is fra vingerne, er så en anden sag. Nu blev placeringen bestemt til at være 6 meter fra vejen. Senere har vi så set, at løbske møller kan hvirvle vragestumper flere hundrede meter væk.

I modsætning til kommunen var elværkets indstilling dengang mere vranten, ja nærmest modvillig. Vindmøller blev vist betragtet som

Møllens data

55 kW Vestas.

22 m gittertårn.

Placering på sydsiden af grusvejen – 100 m vest for Thorshøj.

Pris: 350.000 kr., efter fradrag af statstilskud.

Opdelt i 100 anparter á 3.500 kr.

Opstilles lillejuleaften 1983 i gråvej.

en flippet dille, uden betydning for alvorlig energiproduktion. Og elværket var jo også medejer af Elsams kul- og oliefyrede anlæg, og derfor så man måske alternative energikilder som uønskede konkurrenter. Først senere blev samarbejdet med de lokale elværker mere konstruktivt.

Om mølleanparter

Møllen opdeltes som nævnt i 100 anparter. Den største andel var i begyndelsen på 15 % og den mindste på 4 %. Inden nedtagningen næsten 20 år senere, var der efterhånden sket en udligning i andelsstørrelserne. På grund af møllens stabilitet og rimelige elproduktion var der altid interne købere til andele, og de, der havde de mindste andele, fik lov at købe først.

Ved en møllejers hushandel kom en enkelt ny familie med i lavet, og andre andele købes efterhånden af de oprindelige stiftere af møllelavet, således at der ved nedtagningen var otte familier med i kredsen.

Budget

Vi forudsatte i budgettet, at møllen skulle kunne køre i 10 år, men vi håbede på - og regnede med - at teknologien dog var så gennemprø-

vet, at det også ville være realistisk med levetid på 20 år - hvilket jo også viste sig stort set at holde stik.

For ikke at risikere at skulle have pungen op af lommen én gang til, hvis der skulle vise sig behov for større vedligeholdelsesarbejder, besluttede vi at lade 10 % af hver afregning for produceret strøm indsætte på en reparationskonto for vedligeholdelse, forsikringer og service m.v.

Beslutningen var, at hvis der skulle vise sig behov for en reparation, der var dyrere end den opsparede kapital på vedligeholdelseskontoen, så skulle det overvejes at nedlægge møllen.

Afsked med en trofast og udtjent mølle

Selvom møllen absolut levede op til vore mest optimistiske forhåbninger om holdbarhed og produktion, så var det efterhånden en træt mølle, der kørte. Der havde gennem årene været flere småreparationer og opgraderinger af diverse dele. Vi blev heldigvis forskånnede for uheld og større udskiftninger. Den lille generator var stået af, hvilket dog viste sig ikke at mindske produktionen væsentligt.

Interessenter ved nedtagningen i 2002

Lykke og Tage Rasmussen

Ulla Hansen og Benny Madsen

Birgit Hovgaard og Thor Anthony

Karen Skydt og Esben Jonassen

Elsebeth og Jens Peter Jensen

Birgit og Arne Poulsen

Ruth og Aage Visby

Grethe Mærsk og Ove Sloth

Møllen her svarer helt til Thorsteds fællesmølle.

Men vingerne var flere gange blevet repareret for smårevner og stod for snart at skulle udskiftes.

Det hørte med til beslutningen om at nedlægge møllelavet, at der skete en væsentlig

Lidt om møllens økonomi

<i>Samlet produktion i møllens levetid</i>	<i>2.079.890 kWh</i>
<i>Samlet elsalg i perioden</i>	<i>1.183.141 kr.</i>
<i>Samlet driftoverskud til interessenterne</i>	<i>980.601 kr.</i>
<i>Indkommet ved salg af møllen i 2002</i>	<i>110.000 kr.</i>

nedsættelse af afregningsprisen for strøm, der blev produceret på så gamle møller. Og vi kunne se frem til, at indtægterne kun netop kunne følge udgifterne til drift og forsikringer m.v. - Så selvom det var med nogen vemod, blev det besluttet at benytte skrotningsordningen og sælge møllen til en opkøber. Vi var enige i regeringens initiativer for at nedtage ældre, mindre møller med henblik på at give plads til færre nye og langt større møller.

Der havde været økonomisk fordel ved vores satsning i 1983, hvilket jo også bekræftedes ved, at der efterhånden kom andre møller på egnen.

En af gevinsterne ved møllen var også det fællesskab, som i alle årene eksisterede omkring møllelavet. Uden de store uoverensstemmelser ordnedes beslutninger og aftaler for møllens drift på en værdig og afslappet vis

Nu er møllen væk, men vi er nogle minder og oplevelser rigere.

Hvordan var udsigten fra mølletårnet ?

FLOT ! - man kunne se langt ind over landet mod Mors og Limfjorden, og mod vest skuede man langt ud over havet.

Thorsted Kirke

Thorsted Kirke er helt fra gammel tid en annekskirke til Sjørring Kirke. Den er en lille romansk granitkvaderstenskirke, bygget i middelalderen ca. 1250. Men selv om kirken er lille, står den på en flot dobbeltsokkel, forinden skråkantet, foroven attisk profil, ligesom i Sjørring. Thorsted Kirke består af halvrundt apsis, kor og skib, og med våbenhus tilbygget omkring 1850, samt klokkekam over vestgavlen fra 1942.

Kirkens tidligere udseende

Kirken har dog sikkert oprindelig været lidt længere, end den er i dag. Derpå tyder indgangsdørens placering, idet den sidder meget tæt op ad vestgavlen, og man kan endnu spore nogle af den nederste række skråkantede sokkelsten i jorden udenfor den nuværende vestgavl. Kirken har sikkert også været et til to kvaderskifter højere. Det ser man bl.a. af de to nordvinduer, som sidder meget tæt oppe under tagskægget. Endvidere har kirken haft et øjensynligt middelalderligt tårn, smallere end skibet, men af gamle regnskaber ses det, at det allerede var forfaldent i 1650. Efter et gammelt matrikelkort stod tårnet dog endnu i 1801, men må være nedbrudt i årene derefter. Mærkeligt nok hang klok-

ken i 1600-årene ikke i tårnet, men i et særligt tømret klokkehus, som opførtes fritstående i 1660. I 1878 er der beskrivelse af en klokkestabel af tømmer stående op mod kirkens vestgavl, hvis to stolpesten endnu ses der. Senere opførtes der et klokkestativ af sammenboltede vinkeljern, som i 1942 erstattedes af den nuværende klokkekam.

Brand i middelalderen

Kirken har sikkert i middelalderen været udsat for en brand. Dette skønnes af korbuens kvadre, som er stærkt afskallede og sprængte, samt af det sengotisk opførte tagværk både over skib og kor. Den nordlige kvindedør er tilmuret, dog synlig som blænding indefra og med indmuret vindue. Våbenhuset er opført

Thorsted Kirke i 1971.

Kirkens apsis og altertavle.

af små teglsten, placeret ovenpå de profilerede sokkelsten, som oprindeligt var den øverste række sokkelsten fra den nedbrudte vestgavl. Kirken rundt findes der stenhuggerfelter (steder hvor stenhuggerne har øvet sig) i 16 kvadre. De fleste felter er simple firkanter. Andre har mere sammensatte former, f.eks. er én formet som et aftryk af en spidssnudet sko-

Den tilmurede kvindedør.

sål, én svagt mindende om en fuglekrop med hale og hoved og én er formet som et egeblad. Kirken er blytækket. Apsis var dog tegldækket indtil 1965.

Skib og kor

I det indre er skib og kor overdækket af sengotisk bjælkeloft, mens apsis har fået hvælv. Kirken blev istandsat i 1942, hvor også gulvet blev sænket. Allerede i 1875 var det gamle stenalterbord (sikkert

kvadre) erstattet af en trækasse. Det nuværende alterbord af træ er i nyromansk stil. I 1875 var der også endnu i korbuen et korgitter af træ, hvorover der var et korbuekrucifiks malet på et fladt bræt. Altertavlen er et maleri af C. Milton Jensen fra 1891 ”Kristus stiller stormen”. Rester af en lutheransk fløjaltertavle findes på Thisted Museum. Døbefonten er en romansk typisk ”thybofont” med nederlandsk dåbsfad fra ca. 1620. Det blev dog først anskaffet i 1713, efter at et tidligere messingfad fra 1685 var blevet kasseret.

Prædikestolen er fra ca. 1600. Den har fem smalle fag, og har oprindeligt lignet prædikestolen i Tilsted. Senere omkring 1689 er den dog omforandret en del bl.a. med opførelse af lydhimmel. Under nutidens bemaling findes rester af tidligere bemalinger. På alterbordet står to smukke alterstager fra 1647, som i regnskabet står anført til 3 Daler ”paa et Par Lysestager, som til Kirken er betinget”.

Thorsted Kirkes døbefont.

Alterkalken er fra ca. 1675. Under foden er graveret: ”Taarsted Kierkes Kalch”. Alterdisken hører sammen dermed og er fra samme tid. Messehagel af rødt fløj med guldknippinger og kors fra 1683 opbevares i Sjørring præstegård.

Kirkeklokken

Kirkeklokken er fra 1700 med indskriften på latin: ”Gloria in exelsis Deo. Anno christiani orbis jubilæo MDCC sacris ecclesiæ Torstedianæ usibus me fundi curavit d. Joannes

Bircherodius episcopus Vandalicus pastore loci et præposito dn. Paulo Snedstadio. Rudolph Melchior me fudit” (”Ære være Gud i det højeste. I den kristne verdens jubelår 1700 lod hr. Jens Bircherod, Vendsyssels biskop, mig støbe til helligt brug for Thorsted Kirke, da hr. Povl Snedsted var stedets præst og provst.”) Ifølge regnskabet for 1700 fik Rolf Baldzersen i Aalborg 75 Daler for omstøbningen.

Skibet oplyses med levende lys af to ældre, vægtige messinglysekrone uden årstal. Stolestaderne er af nyere dato, sikkert fra 1942, da kirken blev renoveret, og orgelet fra 1985 er fra Troels Krohns Orgelbyggeri.

Præster ved Thorsted Kirke 1912 - 2007

1912-1923:	Laurits Madsen Tolstrup
1923-1949:	Niels Christian Nielsen Hjortsvang
1949-1971:	Georg Peter Westh
1971-1994:	John Haaber
1994-2000:	Erik Bang
2000- :	Peder Sidelmann Kristensen

Formænd for menighedsrådet ved Thorsted Kirke 1912 - 2007

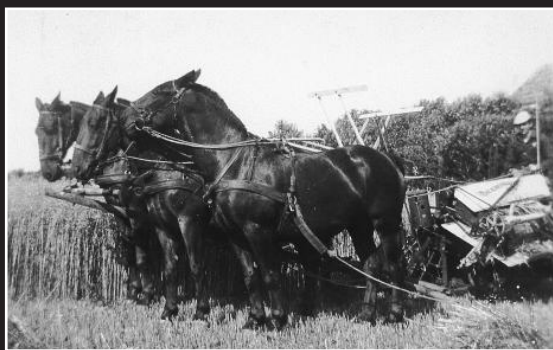
1912-1923:	Laurits Madsen Tolstrup
1923-1949:	Niels Christian Nielsen Hjortsvang
1949-1969:	Torsten Balle
1969-1973:	Jørgen Skriver Kloster
1973-1977:	Søren Kjær Nielsen
1977-1984:	Kristian Søndergaard
1984-1996:	Henny Kloster
1996-2004:	Jan Danielsen
2004:	Lisbeth Bukh

Johs. Jeppesen på sin fjedervogn ca. 1935.

Lars Skriver Kloster præsenterer sine køer i ca. 1926.

Høst i "Spanggaard" 1952. På selvbinderen sidder Per Østergaard Jeppesen.

Det sidste læs hø køres ind i "Højgård" omkring 1943. På læsset Søren Peter Visby og barnebarnet Kristian. Ved siden af vognen går medhjælperen Charles.

Kornet køres ind i "Nygaard" i 1964. På Ferguson traktoren Vagn Trier Hansen med Dorte Hangaard siddende på skærmen. På første læs Minna Trier Hansen. På det andet læs Agnethe Hangaard med Bente.

Thorsted Kirkegård

Kirkegården er indhegnet af et stendige, som fra gammel tid skulle holde kvæget væk fra kirkegården. Sydsiden af stendiget er sat om engang i 1980'erne. Kirkegården har i hele 1900-tallet haft en bevoksning af elmetræer indenfor kirkediget. På grund af elmesyge blev træerne mod syd fjernet i 2005. På kirkegårdens nordside over mod gården Kirkely står to store bøgetræer. I 2006 blev seks egetræer plantet indenfor syddiget.

Den dobbelte jernlåge, som danner indgang til kirkegården, blev fornyet i 2003. Den er konstrueret i samme stil som den gamle låge. Smedesvend Ole Sørensen hos Havnesmeden i Thisted har forestået arbejdet med at lave den nye låge. Den kostede, inklusiv opsætning, 12.500 + moms.

Kirkegården er begravelsesplads for både Thorsted Frimenighed og Thorsted Sognekirke.

Her er mange familiegravsteder. De fortæller en historie om slægter, der har levet i dette sogn i mange år, og hvor nogle slægtled kan følges helt op til nutiden.

Et gammelt gravsted

Gravstedet for Poul Nielsen Rask, død i 1911, og Ane Pedersdatter, død i 1914, er nok det ældste på Thorsted Kirkegård, der har direkte forbindelse til nutidige familier i Thorsted. De ligger begravet sydvest for kirken. En flad, liggende sten med deres navne, og nu næsten overgroet med Sirgrøn, fremstår som et vidnesbyrd om to mennesker, der fik stor betydning for slægten, også i Thorsted Sogn.

Poul Nielsen Rasks forældre fik i 1822 fæstebrev på et jordstykke (nu "Bækgaard" Vandetvej 2), der tilhørte Sjørring Præstegård. Her blev der bygget et hus, og efter mandens død købte enken i 1853 husmandsstedet til selveje.

Poul Nielsen Rask overtog i 1854 stedet efter moderen. Han blev senere gift med Ane Pedersdatter fra Hillerslev og var i årrække sognefoged i Thorsted. Som det fremgår af det følgende, har to af deres sønner, Martin og Peder, åbenbart også haft "præstegårdsblod" i årene.

Martin Poulsen Rask blev forpagter af Agerholm Præstegård i V. Vandet, indtil han med sin familie flyttede til "Dalgaard" i Thorsted. Martin P. Rasks hustru, Maren (født Nordentoft), døde i 1914. Nogle år senere giftede han sig med lærerinden i friskolen, Sophie Winther. De døde begge i 1922, og alle tre ligger begravet sydvest for kirken med deres tre navne på én gravsten. Sønnen, Poul Rask, der blev gift med Karen (født Andersen), døde i 1945 og hans hustru en del år senere. Deres gravsted eksisterer ikke mere.

Den anden søn, Peder Poulsen Rask, begyndte som forpagter af Rosholm Præstegård i Haring, indtil han i 1906 købte "Krogtoft" i Thorsted, som han senere solgte og købte "Thorstedgaard". Peder P. Rask og hans hustru Maren (født Skaarup) døde hhv. i 1939 og 1977 og ligger begravet nordvest for kirken. Her finder vi også deres sønner, Mikael Skaarup Rask og Poul Pedersen Rask og dennes hustru, Dagnys gravsteder. Brødrene ejede henholdsvis "Thorstedgaard" og "Krogtoft", der fortsat er i familiens eje.

Tuberkulosen udslettede en familie

Jens Peter Pedersen familiegravsted ligger på kirkegårdens vestside. Birthe og Jens Peter Pedersen boede med deres fire børn og oprindeligt også hans forældre i en lille, nu nedlagt gård, der lå øst for Ndr. Thorstedvej 4. Jens Peter Pedersen, hans kone og alle deres fire børn døde af tuberkulose indenfor 26 år. Sønnen Peder Pedersen døde ugift som 51-årig i 1930. Han var den sidste i familien. Alle otte, altså også Jens Peter Pedersens forældre, ligger begravet i Jens Peter Pedersens familiegravsted. I nabogravstedet ligger Julius

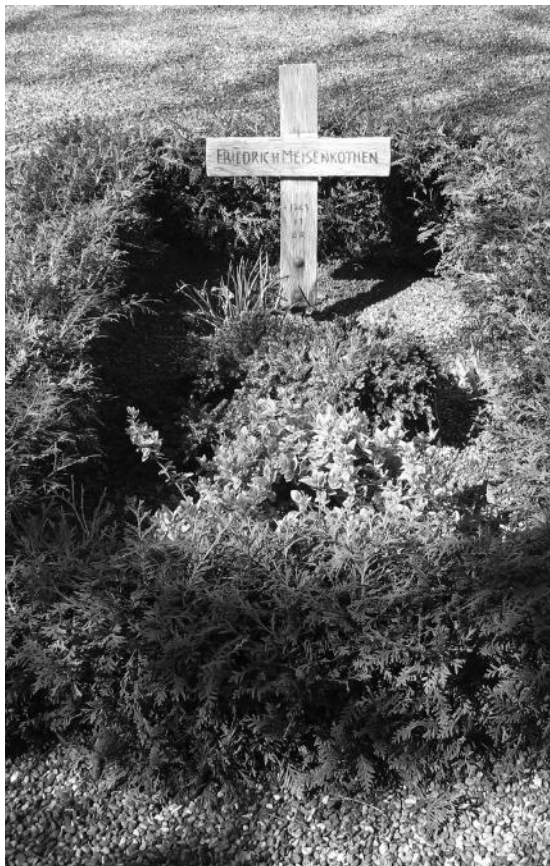
Jens Peter Pedersens familiegravsted.

Hansen og Maren Katrine Pedersen (søster til Jens Peter Pedersen) begravet sammen med et af deres børn.

Thorsted menighedsråd modtog i februar måned 1930 en forespørgsel fra dommerfuldmægtig S. Bjerregaard, der på arvingernes vegne spurgte, om kirken ville overtage vedligeholdelsen af familie-gravstedet. I det første svar fra menighedsrådet oplyses: ”at det omhandler 11 Grave i tre Gravsteder, hvoraf de to ingensomhelst Indhegning eller Kant har, medens et er forsynet med et anseeligt Monument med forgyldte Bogstaver samt omgivet af Granit-Indhegning.” Det var arvingernes ønske, at der ikke skulle fastsættes et bestemt åremål for vedligeholdelsen, men heroverfor henviste menighedsrådet til en kirkeministeriel bestemmelse, hvorefter der ikke måtte indgås vedligeholdelsesaftaler for mere end 100 år. Efter langvarige forhandlinger opnåedes der enighed om et éngangsbeløb på 1000 kr. for vedligeholdelse af gravstedet i 100 år. Aftalen omfattede tillige nabogravstedet, altså i alt 11 grave som arvingerne havde ønsket det. Herefter kunne dommerfuldmægtig Bjerregaard den 5. nov. 1930 fremsende det aftalte beløb til Thorsted menighedsråd, og dermed er vedligeholdelsen af Jens Peter Pedersens familiegravsted sikret indtil 2031.

En soldatergrav

Ved kirkegårdens østs side ligger en tysk soldat, Friederich Meisenkothen, begravet. Han kom fra Heiligenhaus ved Düsseldorf og var indkvarteret i Thorsted. Han var kun 17 år gammel, da han døde d. 29. marts 1945, altså kun godt en måned før krigens afslutning. Det fortælles, at han i fortvivlelse tog sit eget liv, men

Den tyske soldats grav.

de nærmere omstændigheder kendes ikke.

Ved kontakt mellem en tysk officer og lokale folk i sognet blev det ordnet således, at han kunne blive begravet på Thorsted Kirkegård. I kirkebogen står der, at han er begravet uden en kirkelig handling. Fra kirkeministeriet er der kommet besked om, at gravsteder, der har med 2. verdenskrig at gøre, skal bevares og vedligeholdes af kirkekassen, og på den baggrund er den unge soldats grav fortsat synlig på kirkegården. Der var oprindeligt

placeret et kors af grantræ på gravstedet, men omkring 1960 var dette kors gået til. Tyske familiemedlemmer rettede herefter henvendelse til lærer Torsten Balle i dennes egenskab af kirkeværge, og enden på det blev, at Balle lovede at lave et nyt kors, denne gang skåret i egetræ, som familien vistnok selv leverede. Dette kors står endnu på gravstedet, men er dog senere blevet restaureret, senest af kirkesanger Frede Skoust.

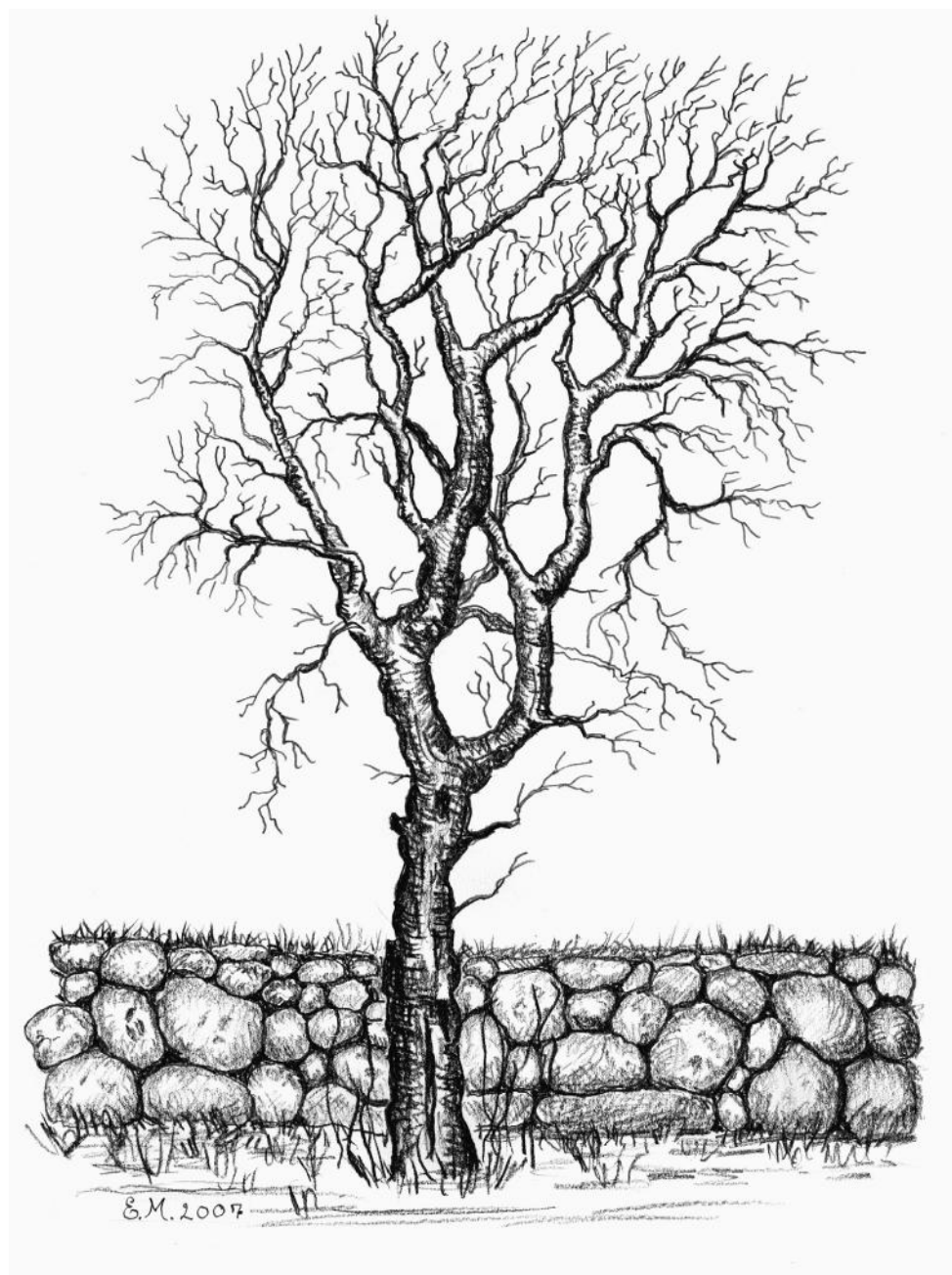
Velfærdshus i 1988

I 1943 blev der lavet tegning til et nødtørfts- og brændselshus. Huset blev placeret i det nordøstlige hjørne af kirkegården. Det er formentlig bygget samme år. I brændselsrummet blev der senere placeret en beholder til opbevaring af petroleum til kirkens fyr. Huset blev revet ned i 1987 for at give plads til en ny bygning.

Samfundsudviklingen krævede bedre forhold for medarbejdere ved kirkegården. Derfor blev der i 1988 bygget et velfærdshus ved Thorsted Kirke. Det blev placeret i det nordøstlige hjørne af kirkegården. Huset indeholder bad og toilet, opholdsrum for graveren og et redskabsrum, som kan omdannes til kapel, de få gange der er brug for det. Byggeprisen på velfærdshuset blev på 273.270 kr.

Der er på nordsiden af kirken afsat et lille område til urnegravsteder og et område til kistegrave i plæne.

Thorsted Kirkegård er en rigtig landsbykirkegård, hvor der findes forskellige slags hækplanter omkring gravstederne. Sti- og gangarealer er ikke regulerede, og gamle gravsten står og pynter forskellige steder på kirkegården.

Ejendomme ved Hjardalvej

Hjardalvej nr. 2

"Højgård", matr. nr. 27, 28 og 9b.

Fra 1820 til 1880 se internettet.

Folketælling Thorsted 1880, et hus.

Anders Andersen, 32 år, født i Vang, husejer.

Nielsine Kristine Nielsen, 32 år, født i Sundby Mors, hustru.

Andrea Henriette Christoffersen, 9 år, født i Sønderhå, plejedatter.

Folketælling Thorsted 1890: Samme personer

1891 - skøde Ole Yde Jensen, samme ejendom.

1917 - skøde Anders Andersen Søndergaard.

Folketælling Thorsted 1921:

Anders Andersen Søndergaard, født 1889 i Sjørring, gift, landbrug (bror til Jens

Søndergaard, "Kjærgaardsminde").

Anna Hansine Søndergaard, født 1895 i Åby, gift, ankom 1912 fra Åby, Hjørring amt, husmor.

Niels Martinus Andersen, født 1869 i Trantum, skræddermester.

Anders Chr. Mortensen, født 1903 i Hvidbjerg, ankom 1919 fra Skjoldborg, tyende.

1933 - skøde Christian Høje Christensen, samme ejendom.

1948 - skøde Niels Peter Svendsen, 9b, 27, 28.

1957 nyt tingbogsblad 9b.

Gården brændte oprindelig og blev da flyttet til sin nuværende placering. Niels Peter Svendsen havde en ugift søn, Kristian, der boede og arbejdede hjemme hos forældrene til deres død. Gården blev i 1968 solgt til Rigmor og Jens Peter Hansen, der igen i 1969 solgte til Ragnhild og Åge Madsen, som boede der til 1982, hvor de flyttede til Snedsted og solgte gården til sønnen, Viggo, og dennes hustru, Bodil. Ragnhild og Åge har også datteren Ester.

Viggo og Bodil, der har børnene Flemming, Ann og Henrik, flyttede til Dollerup, hvor de driver Dollerup Maskinstation. De solgte det meste af jorden fra, inden de i 1999 solgte ejendommen til Torben Hansen og hustru, Jacqueline, der døde i 2004, 39 år gl. Han er værktørrer på Oticon i Thisted. De har to børn, Vilhelm og Maja.

Hjardalvej nr. 4

"Sønderlund", matr. nr. 8b m.fl.

Fra 1822 til 1880, se internettet.

Folketælling Thorsted 1880, en gård
Søren Christensen Skaarup, 42 år, født i Nors, gårdejer.

*Ane Christensen, 43 år, født i Rær, hans kone.
Marie Christensen, 9 år, født i Thorsted, datter.*

Maren Christensen, 6 år, født i Thorsted, datter.

Christen Skaarup Christensen, 3 år, født i Thorsted, søn.

Jens Chr. Hansen, 24 år, født i Thisted, tyende.

Folketælling Thorsted 1890: Samme familiedlemmer, ingen tjenestefolk.

1904 - skøde Chr. Skaarup Christensen, fra Maren og Marie.

Folketælling Thorsted 1921, matr. 8b:

"Sønderlund" i 1964.

Fra landbrugsejendom til byerhverv. "Sønderlund" er i dag hjemsted for en moderne servicevirksomhed.

Christen Skaarup Christensen, født 1876 i Thorsted, gift, landbrug.

Karoline Christensen, født 1888 i Tømmerby, gift, husmor.

1924 - skøde Niels Fruergaard Nielsen, 8b, 8h.

1935 - skøde Jens Peter Larsen, samme ejendom.

1940 - adkomst sammes arvinger iflg. skifte - se også Sjørrings registerblad 10b.

1940 - skøde Sigurd Jørgensen, samme ejendom.

1942 - skøde Olav Kappel Jeppesen, 8b 8h og 10b i Sjørring.

1943 - skøde Harald Ovesen Nygaard, samme ejendom.

1945 - skøde Niels Peter Svendsen, samme ejendom.

1948 - skøde Niels Chr. Mikkelsen, samme ejendom.

1948 - skøde Laurits Nellemann Petersen, samme ejendom.

Nyt tingbogsblad 1957: 8b.

Sigurd Jørgensen byggede nyt stuehus i 1937.

Marie og Laurits Nellemann, der har børnene Adda og Jens Christian, solgte gården i 1964 til Tove og Kaj Kristensen. Tove er uddannet sygeplejerske og arbejdede i mange år på hhv. Søskrænten i Sjørring og Koldbyvang i Koldby. Kaj Kristensen havde adskillige offentlige hverv. Bl.a. var han formand for Landboforeningen Nordthy, ligesom han gennem en årrække har været medlem af Viborg amtsråd og Thisted byråd, hvor han i 1998-2002 var borgmester. Kaj og Tove har tre børn, Lone, Henrik og Jan. De flyttede til Thisted i 2002 og solgte gården til Mona og Kurt Bliksted, der, samtidig med at de driver landbrug med ammekvæg, etablerede sig med firmaet ”Thy Traktor- og Maskinservice”. Mona og Kurt har børnene Pernille, Andreas og Cecilie.

(Se særskilt artikel om Kaj Kristensens erindringer fra Thorsted. Kaj Kristensen har udgivet bogen ”Folkevalgt i Thy”).

Hjardalvej nr. 6

Matr. nr. 8n

Fra 1823 til 1880 se internettet.

Folketælling Thorsted 1880, et hus:

Ejendommen omkring 1900.

Anders Jensen Møller, 63 år, født i Sjørring, husejer.

Karen Jensdatter, 62 år, født i Thorsted, hans kone.

Maren Andersen, 23 år, født i Sjørring, datter.

1888 - skøde Christen Nielsen Søndergaard, 8g med tiende og bygninger.

Folketælling Thorsted 1890, et hus

Christen Søndergaard, 68 år, født i Sjørring, husmand.

Maren Helleberg, 65 år, født i Vang, hans hustru.

Kirsten Larsen Visby, 25 år, født i Thorsted, sypige, (se også gården 6aa).

1901 - skøde Mads Jensen Skaarup, samme ejendom.

1912 - adkomst Else Kirstine (født Andersen) enken, iflg. skifte, samme ejendom.

1919 - skøde Peder Nielsen, matr. 8n, med bygninger. (Kld. ”Per Ajsen”).

Folketælling Thorsted 1921

Peder A. Nielsen, født 1844 i Sjørring, gift, ankom 1917 fra Vandet, landmand.

Kirsten Nielsen, født 1854 i Sundby, gift, ankom 1918 fra Vandet, husmor.

Niels Henriksen Nordentoft, født 1893 i Thorsted, ugift, barn, smedesvend.

1924 - adkomst Kirsten Nielsen, enken, 8n.

1926 - skøde Jens Theodor Poulsen, samme ejendom.

1927 - skøde Karen Marie Mathiesen (kaldet Kåren Hangaard) kokekone, samme ejendom.

1955 - skøde Poul Pedersen Rask, 8n.

Nyt tingbogsblad 1957, 8n.

Efter sigende brændte huset, da Per og Kirstens søn, Niels Nordentoft, angiveligt var ved at reparere sin motorcykel.

Mads Skaarup døde i 1912, og da Anders Skaarup i 1916 overtog ”Krogtoft”, flyttede

Else dertil, hvor hun var til sin død i 1937.

Poul Rask købte huset som tjenestebolig for ansatte på ”Krogtoft”. Bl.a. boede Magda og Peder Christensen der, indtil de byggede hus i Thorsted, ligesom Ruth og Knud Nygård boede der, inden huset blev solgt til Anna og Christian Madsen, der var tidligere sognefoged.

Husets nuværende ejere er Mette Rosenkilde og Dennis Saugbjerg, der arbejder hhv. på Oticon og trappefabrik. De har sønnen William.

Hjardalvej nr. 11

”Thorstedgaard”, matr. nr. 9a m.fl.

Fra 1664 til 1880 se internettet.

Folketælling Thorsted 1880, en gård:

Ane Katrine Thomsen, enke.

Peder Eriksen, 39 år, søn.

Jeppe Nørgaard, 35 år, søn.

Christen Kjeldsen Larsen, 22 år, født i Nors, tyende.

Ane Magdalene Mikkelsen, 22 år, født i Skjoldborg, tyende.

Folketælling Thorsted 1890

Ane Katrine Thomsen.

Peder Eriksen, 49 år, ugift, født i Skinnerup, gårdbestyrer.

Jensine Larsen, 38 år, ugift, født i Tingstrup, tjenestepige.

Søren Christensen, 24 år, født i Skårup, tjenestekarl.

1900 - skøde Peder Eriksen, søn, nr. 9, 10b med aftægt til sælgerinden (hans mor).

Det fortælles om Peder Eriksen, at han altid

"Thorstedgaard", ca. 1953.

var den sidste, der fik kornet i hus med den følge, at kvaliteten ofte var dårlig. Derfor blev det et mundheld i sognet, når høstvejret drillede og det omsider blev godt : ”No kom Pe Jer’ksens høstvejr.”

(Ane Katrine Thomasdatter døde 1906)

1913 - skøde Carl Christensen, samme ejendom, fra arvingerne Jeppe Nørgaard Eriksen, Erik Spanggaard, Henrik Jensen og Knud Eriksen.

1916 - skøde Peder Poulsen Rask, 9a, 10b med bygninger.

Folketælling Thorsted 1921, landbrug
Peder Poulsen Rask, født 1863 i Thorsted, gift, ankom 1906 fra Haring, husfar.

Maren Skaarup, født 1884 i Thorsted, gift, husmor.

Poul Pedersen Rask, født 1913 i Thorsted, barn.

Mikael Skaarup Rask, født 1915 i Thorsted, barn.

Svend Skaarup Rask, født 1917 i Thorsted,

barn.

Anna Skaarup Rask, født 1919 i Thorsted.

Anders Nielsen, født 1895 i Sjørring, tyende.

Ejner Hede, født 1905 i Thisted Landsogn, ankom 1920 fra Thisted, tyende.

Dagny Skaarup, født 1900 i Sjørring, ankom 1920, tyende.

Ellen Skaarup, født 1909 i Thisted Landsogn, ankom 1917, tyende.

1925 - skøde do, nr. 31, sælger: udvalg af beboere i Thorsted sogn.

1944 - adkomst Maren Rask, enken, iflg. skifte, 9a-10b-14d-31+17a i Todbøl.

1952 - skøde Poul Pedersen Rask og Mikael Skaarup Rask, sønner, 9a-10b-14d-31-17a.

1955 - skøde Mikael Rask ½ fra sin bror Poul.

Nyt tingbogsblad 1956, 9a - skelforandring 1956.

Per Eriksen byggede stuehuset i 1914. Han

solgte gården til Maren og Peder Poulsen Rask. Peder døde i 1939, og gården blev herefter drevet af sønnerne, Poul og Mikael Rask, samtidig med at de købte nabogården ”Krogtoft”.

Mikael blev i 1952 gift med Anna Skaarup Nielsen, og i 1955 overtog de Thorstedgaard. Maren blev boende på gården indtil sin død i 1977. Anna og Mikael har to børn, Anders og Lisbeth.

I 1980 blev gården solgt til sønnen Anders og hustru, Anne Grete. Anne Grete er kontoruddannet og arbejdede i en årrække ved politiet i Thisted. Samtidig overtog Anna og Mikael deres hus på Thorstedvej 135.

Anders har efterfølgende tilkøbt jord fra ejendommene, ”Stigaard”, ”Dalgaard”, ”Kjær-gaardsminde” og ”Højgård”.

Gården drives med planteproduktion. - Anne Grete og Anders har børnene Peter og Maren.

Hjardalvej nr. 13

Købmandsforretningen, ”KFK”, matr. nr. 8t

(Se særskilt artikel om Thorsted Købmandsforretning).

Huset og forretningen blev bygget/etableret i 1927 af købmand Albert Westergaard, der var uddannet i Vestergades Brugsforening i Thisted.

Frem til 1955 havde forretningen syv forskellige ejere. Af dem kan nævnes Villum Larsen, Dagny og Aksel Hvas, Astrid og Aage Kanstrup, Faurholt, Kronborg, Poulsen og derefter Stinne og Børge Nielsen (Stinne var fra Thorsted).

I 1955 overtog Dagmar og Evald Sørensen forretningen, som de drev, indtil købmandsforretningen blev lukket i 1979, og grovvarer-afdelingen senere overtaget af KFK. Dagmar og Evald byggede derefter i 1981 nyt hus på Lærkevænget 2 i Thorsted.

Evald Sørensen fortsatte i firmaet som leder i en kort tid og blev senere forretningsfører ved et oliefirma i Thisted, mens Dagmar fik arbejde i køkkenet på Thisted Sygehus. Evald Sørensen døde kort tid efter, at de var flyttet. Dagmar og Evald har børnene Per (død) og Gitte.

Beboelsen blev lejet ud til forskellige lejere, herunder Irmgard og Lars Birkegaard, der var hhv. sygeplejerske og fuldmægtig på rådhuset i Thisted.

Derefter boede Grethe Kirk, der er afdelingssygeplejerske på Thisted Sygehus, i beboelsen i en årrække. Grethe Kirk har sønnerne Thomas, Kristian og Morten. Nuværende beboere er Asta Einisdottir og Mogens Hove Pedersen. Han er tømrer og hun er pædagog.

Da KFK blev nedlagt, købte Jonna Hede-gaard og Jens Overgaard bygningerne, hvor Jesper Kirk Krog lejede sig ind og etablere-

de en plasticvirksomhed. Bygningerne (bortset fra beboelsen) brændte i 2005.

Hjardalvej nr. 15

"Valsagergaard", matr. nr. 12a m.fl.

Fra 1661 til 1889 se internettet.

Folketælling Thorsted 1880, en gård
Niels Christensen, 67 år, født i Villerslev, gårdejer.

Margrethe Jacobsen, 77 år, født i Hundborg, hans kone.

Jens Chr. Jepsen, 15 år, født i Sperring, plejesøn.

Christen Jensen, 26 år, født i Villerslev, tyende.

Dorthe Marie Pedersen, 26 år, født i Nors, tyende.

Poul Nielsen, 14 år, født i Thorsted, tyende.

Folketælling Thorsted 1890

Niels Christensen, 77 år, enkemand.

Jens Christian Jepsen, 25 år, ugift, født i Sperring, plejesøn.

Christen Carl Møller, 21 år, født i Sperring, tjenestekarl.

"Valsagergaard" ca. 1950.

Søren Sørensen, 16 år, f. i Thorsted, tjenestekarl.

Dorthea Jensen, 33 år, ugift, født i V. Vandet, tjenestepige.

Mariane Nielsen, 19 år, født i Sperring, tjenestepige.

1890 - skøde Jens Christian Jeppesen, plejesøn af sælger Niels Christensen, gården 12a-5c-23a-3a, med tiende.

Folketælling Thorsted 1921 matr. 12a, en gård
Jens Chr. Jeppesen, født 1854 i Sperring, gift.

Kirsten Jeppesen, født 1868 i Skinnerup, gift, 1890 fra Skinnerup, husmor.

Viggo Kjærgaard Jeppesen, født 1898 i Thorsted, ugift, barn.

Mariane Andersen, født 1887 i Thorsted, tyende.

Niels Senius Nygaard, født 1902 i Sjørring, 1917 fra Vang, tyende.

1924 - skøde Viggo Kjærgaard Jeppesen, søn, 12a-3q-5c-23a - 3c ikke med i overdragelsen.

I 1919 blev ca. 40 ha. af den nordligste jord op til Vandet sogn opkøbt af Staten og tilplan-

tet omkring 1930.

Da Viggo Kjærgaard Jeppesen i 1947 solgte gården, købte han en større købmands- og foderstofforretning i Thisted.

Gården blev solgt til Dorthea og Ejnar Kappel Jeppesen. De fik syv børn, Esther, Rigmor, Inger, Agnethe, Jens Christian, Grethe og Mogens. Ejnar Jeppesen var i mange år kirkesanger ved frimenigheden. De solgte gården og flyttede til en mindre ejendom (Sdr. Thorstedvej 4). Gården blev solgt til Martin Pedersen, der nogle år senere blev gift med Lis Andersen. Lis var fra gården ”Ludvigsborg” i Thorsted og var fuldmægtig i Sparekassen Thy. De drev gården til 1993, hvor de flyttede til Thisted og solgte til Thorkil Sørensen, der er klitplantør i Nystrup. Hans svigerforældre, Kirsten og Simon Topp Hansen bosatte sig på gården. Kirsten er sygeplejeuddannet og Simon var tidligere plantør. Driften blev lagt om til skovdrift med bl.a. juletræer. Simon døde i 2002. Kirsten og Simon har døtrene Jette og Bente.

Hjardalvej nr. 18

Matr. nr. 8q m.fl.

Huset blev bygget i 1927 som bolig for frimenighedspræst Kristian Anker-Møller og hustruen Anna (Karen Visbys forældre). Kr. Anker-Møller døde d. 7. okt. 1932. Senere præster var Frede Frederiksen og hustru, Ingeborg. De kom fra Sjælland og blev afløst af Jørgen Andersen og hustru, Karen. Han havde tidligere været leder af et sømandshjem i København. Ved hans død blev huset lejet ud til fam. Svenningsen, indtil det blev solgt til Jytte og Oscar Søndergård. Jytte var først journalist på Thisted Amts Tidende, men blev senere lærer på Friskolen, mens Oscar var foderstoffgrossist. De har sønnerne Jeppe og Morten.

(Se særskilt erindringsartikel ”Thorsted pr. Thisted.”).

Huset blev senere solgt til Karen og Holger Visby, efter at de havde solgt ”Bakkegården” i Thorsted. Efter Holger Visbys død, boede Karen alene i nogle år, indtil hun kom på plejehjem, og sønnen Åge og hustru, Ruth, flyttede ind, indtil de byggede nyt hus i Thorsted. Huset blev herefter i 2004 solgt til Henning Kristensen og hustru, der igen i 2006 solgte huset til Mette Skydt Jensen, som er læ-

rer ved Tingstrup skole, samt Michael Røge Frost, der er montør ved Cimbria. Mette har børnene Morten og Anders.

(Nedrevet)

En lille landejendom, matr. 7c, som lå øst for Hjordalvej 22.

Folketælling Thorsted 1880, en gård
Henrik Nielsen Nordentoft, 43 år, ugift, født i Sjørring, gårdejer.
Helene Nielsen Nordentoft, 38 år, ugift, født i Sjørring, søster og husbestyrerinde.
Anders Christian Nielsen Nordentoft, 33 år, ugift, født i Sjørring, tjener sin bror.

Folketælling Thorsted 1890, en gård
Henrik Nielsen, 53 år, ugift, født i Sjørring, gårdejer.
Helene Nielsen, 49 år, ugift, født i Sjørring, husbestyrerinde.
Ottomine Pedersen, 12 år, født i Thorsted, tjenestepige.

1910 - adkomst Jens Nielsen Nordentoft og Helene Nielsen Nordentoft, iflg. skifte.

Else Møllers tegning af ejendommen, der blev nedrevet efter novemberstormen i 1981.

1910 - skøde Christian Peter Nielsen, samme ejendom med vejservitut.

Folketælling Thorsted 1921, landbrug
Christian Peter Nielsen, født 1854 i Sjørring, enkemand.

Ane Nielsdatter, født 1831 i Skjoldborg, enke, slægtning.

Christen Henning Nielsen, født 1887 i Sjørring, barn.

Mariane Nielsen, født 1895 i Sjørring, barn.

Christian Teodor Nielsen, født 1900 i Sjørring, barn.

1921 - skøde Christen Henning Nielsen, søn, samme ejendom.

1922 - skøde Hans Chr. Nielsen, samme ejendom.

1922 - skøde Peder Bisgaard Larsen, samme ejendom.

1924 - skøde Andreas Hede, samme ejendom.

1925 - skøde Marinus Hyldahl, samme ejendom. Lyst tvangsauktion 1934.

1935 - skøde Chr. Mouritsen, fogedudlægs-skøde.

1945 - skøde Johs. G. Jensen, 7c.

1946 - skøde Johan Koberg Vigsø.

1948 - skøde Chr. Jesper Christensen, 7c, kø-kontrolass. Senere kendt handelsmand, der havde flere gårde, bl.a. i Vandet, "Vestervig Overgård" og "Kjærgårdsminde" i Vandet.

Nyt tingbogsblad 1957, 7c.

Ejendommen blev i 1960 solgt til Chr. Munkholm. Bygningerne blev brugt som stald og maskinhus, men blæste ned i novemberstormen 1981. Jorden blev tillagt Thorstedvej 124.

Hjardalvej nr. 22

Matr. nr. 7k

1879 - skøde Henrik Nielsen i Thorsted matr. 7k med bygninger på 7k, (7c overført særskilt).

1899 - skøde Thomas Chr. Thomsen, 7k- 7b.

1903 - skøde Niels Christian Stentoft, samme ejendom.

1904 - skøde Hans Mikkelsen Skaarup, samme ejendom.

1915 - skøde Otto Sørensen, samme ejendom.

Ejendommen i 1962.

Folketælling Thorsted 1921, 7k, landbrug
Otto Sørensen, født 1872 i Østerild, ugift, ankom 1915 fra Arup.

Petrine Eriksen, født 1878 i Kjeldstrup, ugift, tyende.

Niels Jeppesen, født 1869 i Kallerup, ugift, tyende.

1943 - skøde Jens Hove Søe, samme ejendom.

Nyt tingbogsblad 1957 7k.

Den tidligere ejer, Hans Skaarup, overtog senere gården ”Tøfting” i Vandet.

Else og Carlo Møller købte ejendommen af Marie og Jens Søe, og de drev den, indtil de købte ”Dalgaard” i Thorsted. De solgte til Svend Skaarup, der - efter at jorden var lagt ind under ”Kirkely” – solgte bygningerne fra. Den har senere været ejet af Rita og Søren Nielsen. Søren var ansat som en betroet medarbejder ved fa. Thy Stål i ca. 35 år. Endvidere har sparekasseassistent Erik Steen Rasmussen ejet ejendommen.

Ejendommen ejes i dag af Christina Raunskov og Frank Sørensen, der driver en fiskeeksportforretning i Hanstholm. (Else og Carlo Møller fortæller, at der i laden er gamle egetræsstolper, der iflg. det oplyste stammer fra møllen ”Klat Mølle”, da denne blev nedrevet). Christina og Frank har tvillingedøtrene Frederikke og Laura Isabella.

Hjardalvej nr. 24

”Stigaard”, matr. nr. 6aa.

Fra 1664 til 1880 se internettet.

"Stigaard" i 1910.

Folketælling Thorsted 1880, en gård
Christen Søndergaard, 59 år, født i Sjørring, gårdmand.

Maren Pedersdatter, 59 år, født i sognet, (her i gården) hans kone.

Peder Helleberg, søn.

Dorthe Andersdatter, nu 88 år.

Ane Hove Jensen, 19 år, født i V. Vandet, tjenestepige.

1899 - skøde Lars Jensen, svigersøn til sælger
 Christen Nielsen Søndergaard.

1904 fredlyses en gravhøj på 6aa.

Folketælling Thorsted 1890, en gård:

Lars Jensen, 41 år, født i Vandet, gårdejer.

Ane Christensen, 38 år, født i Thorsted, hans hustru.

Jens Jensen, 12 år, født i Vandet, søn.

Christen Søndergaard Jensen, 10 år, født i Vandet, søn.

Anton Chr. Jensen, 8 år, født i Vandet, søn.

Dorthe Jensen, 6 år, født i Vandet, datter.

Peder Helleberg Jensen, 4 år, født i Vandet, søn.

Ejendommen i 2005.

Carl Martinus Jensen, 2 år, født i Vandet.

en pige, under 1 år, født i Thorsted, datter.

Jens Jensen, 73 år, født i Vang, gift, aftægtsfolk.

Karen Mikkelsen, 57 år, gift, født i Fjerritslev, aftægt.

Niels Jepsen, 29 år, ugift, født i Kallerup, tyende.

Anders Christensen, 17 år, født i Sjørring, tyende.

Folketælling Thorsted 1921, landbrug:

Lars Jensen, født 1848 i Ø. Vandet, enkemand.

Jens Jensen, født 1877 i Ø. Vandet ugift, barn.

Marie Jensen, født 1894 i Thorsted, ugift, barn.

Johanne Marie Nielsen, født 1904 i Hjardemål, lojerende.

Marinus Chr. Andersen, født 1905 i Tingstrup, tyende.

(Det fortælles om sønnen Jens, at han havde teknisk snilde og ofte blev hentet af naboer, når en "nymodens" maskine ikke ville make ret.)

1937 - skøde Christian Andersen Søe, 6aa-6g.

1947 - skøde Kaj Kappel, 6aa-6g.

nyt tingbogsblad 1957, 6aa.

Kaj Kappel blev en kendt kvægavler inden for racen korthornskvæg. Erna og Kaj Kappel, der fik børnene Kjeld, Knud, Jes, Kirsten, Ebbe, Karen og Asger, solgte gården i 1962 til Birthe og Svend Larsen, der efter nogle år solgte til Gunnar Sørensen og hustru. I deres ejertid brændte avlsbygningerne, og de solgte kort tid efter i 1972 til søstrene Inger og Anna Rask, der begge er ugift og som var hhv. lærer og jordemoder. Inger bor i Thisted. De solgte senere jorden fra til Anders Rask, mens Anna blev boende på ejendommen.

Hjardalvej nr. 26

Matr. nr. 41

Huset er bygget i 1965 af Magda og Henry Brix Nielsen (Inga Skaarups forældre), efter at de havde solgt deres ejendom i Skårup.

Magda døde i 1989, 86 år gammel, mens Henry døde i 1991, også 86 år gammel.

Efter Henrys død blev huset udlejet til Britta og Mads Nielsen i en kort periode, hvorefter det blev solgt til Ellen og Jan Danielsen,

der kom fra Randers. Ellen er lærer på Hanstholm Friskole, mens Jan er diakon og souchef på Nørbygård i Hanstholm.

Ellen og Jan har tre børn, Lone, Lars og Laura.

Hjardalvej nr. 28

Thorsted sognekirke, matr. nr. 37

(Se særskilt artikel om kirken)

Hjardalvej nr. 30

”Kirkely”, matr. nr. 4a

Fra 1664 til 1880 se internettet.

Folketælling Thorsted 1880, en gård:

Mikkel Jensen Skaarup, 44 år, født i Thorsted, gårdejer.

Karen Andersen, 35 år, født i Hvidbjerg Vesten Å, hans kone.

Jens Mikkelsen Skaarup, 6 år, født i Thorsted, søn.

Christen Mikkelsen Skaarup, 4 år, født i Thorsted, søn.

Hans Tavsen Mikkelsen Skaarup, 3 år født i

"Kirkely" i 1978.

Thorsted, søn.

Johannes Mikkelsen Skaarup, 1 år, født i Thorsted, søn.

en dreng under et år (Johannes).

Jens Pedersen, 83 år, enkemand, født i Jannerup, gårdejerens far, der af ham forsørges.

Marie Andersen, 27 år, ugift, født i Nørhå, tjenestetyende.

Mette Krogsgaard Christensen, 19 år, født i

Tilsted, tjenestetyende.

Johanne Nielsen, 21 år, født i Sønderhå, tjenestetyende.

Martin Pedersen, 14 år, født i Vang, tjenestetyende.

Peder Christensen, 19 år, født i Grurup, tjenestetyende.

Anders Oddershede Pedersen, 31 år, ugift, født i Hillerslev, tjenestetyende.

Niels Jensen, 26 år, ugift, født i Hillerslev, tjenestetyende.

Folketælling Thorsted 1890:

Parret bor med de ovennævnte børn i gården, desuden

Christian Mikkelsen Skaarup, 10 år, født i Thorsted, søn.

Frederik Mikkelsen Skaarup, 8 år, født i Thorsted, søn.

Maren Mikkelsen Skaarup, 5 år, født i Thorsted, datter.

Holger Mikkelsen Skaarup, 4 år, født i Thorsted, søn.

"Kirkely", 1885.

"Kirkely" i Thorsted, 1945.

Svend Mikkelsen Skaarup, 3 år, født i Thorsted, søn.

Jens Nielsen Sørensen, 23 år, født i Svendborg, tyende, lærer.

Marta Jensen, 19 år, født i Skallerup, tjenestepige.

Inger Kristine Christensen, 23 år, født i Thorsted, tjenestepige.

Else Marie Nebel, 19 år, født i Ø. Vandet, tjenestepige.

1916 - skøde Christen Mikkelsen Skaarup, 4a-6ac- fra sin far.

Folketælling Thorsted 1921, landbrug, matr. 4a

Christen Mikkelsen Skaarup, født 1875 i Thorsted, gift.

Jutta Skaarup, født 1884 i Thorsted, gift, husmor.

Karen Skaarup, født 1917 i Thorsted, barn.

Signe Skaarup, født 1918 i Thorsted, barn.

Dorthe Skaarup, født 1920 i Thorsted, barn.

Oluf Grønkjær, født 1892 i Sjørring, ugift, ankom 1894 fra Silstrup, tyende.

Jens Jensen, født 1901 i Vang, ankom 1905 derfra?, tyende.

Marta Kusk, født 1902 i Hundborg, ankom 1920 fra Nors, tyende.

Astrid Mikkelsen, født 1905 i Hansted, ankom 1912 derfra?, tyende.

Mikkel Skaarup, født 1835 i Thorsted, gift,

fhv. landbruger.

Karen Skaarup, født 1844 i Nørhå, gift, ankom 1870 fra Nørhå, husmor.

Holger Skaarup, født 1885 i Thorsted, ugift, barn.

1943 - adkomst Jutta Skaarup, født Hamborg, 4a-6ac- iflg. skifteudskrift.

1948 - adkomst arvinger efter do og tidl. afdøde ægtefælle Christen Mikkelsen Skaarup, 4a-6ac.

Hæftelse 1948: fredlysning af gravhøj på 4a, under Nationalmuseet.

1948 - skøde Svend og Holger Skaarup, 4a-6ac, arveudlægsskøde.

1952 - skøde Svend Skaarup fra Holger.

Nyt tingbogsblad 1956 4a.

Gården er en gammel slægtsgård. Den nævnes første gang tilbage i 1664, hvor den ejedes af kronen, Ørum len v/ Poul Klingenberg. I 1722 sælges gården til Chr. Jensen, Skårupgård i V. Vandet. Gården bliver i perioden frem til 1795 beboet og brugt af forskellige personer og familier. I 1795 købte Mikkel Mikkelsen Skaarup gården. Han er søn af Mikkel Skaarup fra Skårupgård.

Mikkel Mikkelsen Skaarup bliver gift med Karen Christensen, der stammer fra Jannerup, men de forbliver barnløse, og i 1820 testamenterede han gården til sin kones søstersøn, Jens Pedersen Gade, Jannerup, som er opvokset i Kirkely. I testamentet er der også knyttet en aftægtsforpligtigelse for Jens Pedersen. Han

skal tage en ugift moster, Maren Christensen, på aftægt, hvis hun fortsat er ugift ved Mikkels død.

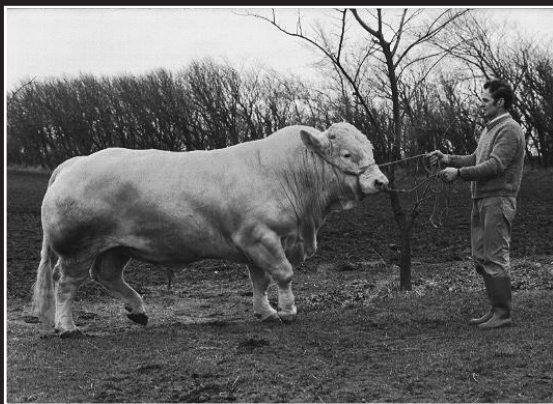
Jens Pedersen Gade blev i 1829 gift med Maren Madsdatter og de fik mindst 6 børn, deriblandt Mikkel Jensen Skaarup, født i 1835. (Han er opkaldt efter sin farmors søsters mand).

Mikkel J. Skaarup overtog Kirkely i 1869 og havde sin far på aftægt til dennes død i 1884. Mikkel J. Skaarup blev gift første gang i 1869, men hans første kone døde, hvorefter han blev gift anden gang i 1872 med Karen Andersdatter.

Mikkel J. Skaarup fik i alt 10 børn. Den 3. ældste, Christen Mikkelsen Skaarup, født i 1875, overtog Kirkely i 1916, og Karen og Mikkel forblev aftægtsfolk til deres død i hhv. 1926 og 1933.

Et af børnene, Maren Skaarup, blev senere gift med Peder Rask og bosatte sig i Thorsted. Christen M. Skaarup blev i 1916 gift med Jutta Hamborg, og de fik 6 børn. Efter Christens død i 1930, drev Jutta gården videre med skiftende bestyrere frem til sin død i 1948, hvorefter hendes sønner, Holger og Svend Skaarup, overtog gården i fællesskab. I 1952 overtog Svend hele ejerskabet. Holger blev gift med Lisbeth, og de købte en gård i Vesløs. I 1953 blev Svend gift med Inga Nielsen, og de fik 4 børn, Rigmor (død), Kresten, Henning og Lis.

I 1996 overtog deres ældste søn, Kresten Skaarup, gården. Kresten er gift med Karen Marie, der er lægesekretær. Inga og Svend byggede samtidigt nyt hus i Thorsted. Svend døde i 1996. - Kresten og Karen Marie har tre børn, Signe, Søren og Mads. - Gårdens jord blev bortforpagtet i 2003, og Kresten er nu ejendomsfunktionær ved en boligforening i Thisted.

Jens Jørgen Carlsen med charolaistyren "Ontario", der opnåede den hæder at blive udstillet på Agromek i både 1983 og 1984.

På trods af den meget vanskelige ærte høst i 1987 kunne Anders Rask bevare humøret.

Der bages i friskolens skolekøkken. Ruth Petas Lund hjælper Jonas Kafr med at sætte boller i ovnen.

Flemming Skriver Kloster vakte opmærksomhed med sit gedeforspand ved dyrskuet i Thisted i 1972.

Høst i "Kirkely" ca. 1976. På mejetærskelren Henning Skaarup og på traktoren Svend Skaarup.

Thorsted Forsamlingshus

- nu Sdr. Thorstedvej 12

Den 18. april 1903 afholdtes iflg. protokollen første møde angående opførelse af gymnastikhuset, som det blev kaldt på daværende tidspunkt. Tegning og overslag, - samlet udgift anslås til 1.600 kr. Dette beløb ændredes dog senere til 1.900 kr. Foregangsmanden for husets oprettelse var smed Jens Jeppesen, som også var husets første formand (1903 – 1940).

Forud for husets opførelse havde 57 ”aktionærer” tegnet sig for en kapital på i alt 1.000 kr. De pågældende var bosiddende i Thorsted (48), Skårup (7), Sjørring (1) og Skinnerup (1). Endvidere indkom der ca. 350 kr. ved ga-

ver og forskellige tilskud.

Bestyrelsen kunne derfor nøjes med at optage et lån på 700 kr. i Sparekassen for Thisted Amt (nu Sparekassen Thy). Protokollen fremhæver, at ”aktionærerne” hæfter solidarisk for lånet.

I husets vedtægter står bl.a.:

§ 1

Huset er opført på husmand Søren Jeppesens jord. Byggegrunden er lejet for 49 år med ret til fremleje. Jordlejen andrager 10 kr. pr år.

Thorsted Forsamlingshus før tilbygningen i 1952.

Ane og Jens Jeppesen.

§ 2

Ret til benyttelse af huset med dets redskaber og inventar har følgende:

- 1 - børneskolerne i Thorsted
- 2 - afholdsforeningen i Thorsted
- 3 - samt derværende gymnastik- og skytteforening.

§ 3

Huset må ingensinde afbenyttes til beboelse, ikke benyttes til møder af nogen som helst sekterisk art, ligesom udskænkning eller brug af spirituøse drikke selvfølgelig er fuldstændig forbudt.

(§ 3 ændredes i 1968 således at servering af spiritus må finde sted ved private fester).

§ 4

Kortspil i huset er forbudt

Af vedtægterne fremgår tillige, at bestyrelsen består af fem medlemmer, hvoraf Afholdsforeningen og Thorsted Gymnastik- og Skyt-

teforening hver udpeger ét medlem, mens de øvrige tre medlemmer vælges på forsamlingshusets årlige generalforsamling. – Afholdsforeningen blev opløst i 1938.

Huset var i en periode under 2. verdenskrig besat af tyskerne (1944 – 1945). Efter krigen blev huset hermetisk lukket, og der blev lukket gas ind i alle rum for at dræbe evt. smittekilder og utøj.

I 1945 købte forsamlingshuset den nuværende grund, ca. 2.600 alen, af enkefrue Ane Jeppesen, pris 1.000 kr.

I 1952 blev der mod syd tilbygget gang, toiletter og lagerrum samtidig med, at den gamle gang mod nord blev lagt sammen med køkkenet. Omkostninger i alt 10.194 kr.

Forsamlingshuset blev i alle årene flittigt benyttet til gymnastik, juletræ, maskebal, andespil, pakkefest, Sct. Hans fest, folkedans, diletant, amatørteater, fup eller fakta osv. samt et utal af private fester, men først i tresserne havde mange husstande fået bil. Afstandene betød ikke så meget længere, det begyndte at knibe med tilslutning til de forskellige arrangementer, og økonomien kunne ikke løbe rundt. Den 27. november 1970 afholdtes ekstraordinær generalforsamling ”med ringe deltagelse” – som der står i protokollen.

Det blev vedtaget at sælge huset samt at opheve samtlige servitutter. Bestyrelsen bemyndigedes til at forestå salget og overdrage midlerne til Thorsted Friskole og Sjørring Hallen med halvdelen til hver. Det vedtoges ligeledes at afhænde inventaret ved auktion.

Huset blev solgt for 28.000 kr., og provenuet delt ligeligt mellem Thorsted Friskole og Sjørring Hallen. - En epoke, som rummede mange gode minder, var hermed slut.

Af Agnethe Hangaard

Erindringer om livet i Thorsted Forsamlingshus

Helt fra min barndom har jeg mange minder om livet i forsamlingshuset. Først og fremmest var der naturligvis gymnastikken for både børn og yngre voksne, senere også for motionsdamer. Som voksen ledede jeg nogle hold, og jeg husker endnu, hvor isnende koldt der kunne være om vinteren i det uopvarmede forsamlingshus. Så forbarmede en af nabokonerne (Stinne Kappel) sig over os og gik om og tændte op i kakkelovnen i den lille sal, så det i det mindste var lunt at klæde om.

Gennem mange vintre blev der også spillet dilettant i forsamlingshuset. Nogle gange var det gymnastikforeningen, der stod for det, andre gange forsamlingshuset selv. Den første dilettantforestilling, jeg husker, var vistnok i 1934, hvor min far spillede med, hvorfor vi børn måtte komme med til generalprøven om eftermiddagen. Det var en stor oplevelse for børnene. I dilettantstykkerne var der altid ”de gode” og ”de onde”, og det var jo altid ”de gode”, der vandt til sidst. Ja, der er meget, som er forandret.

Der blev også

arrangeret pakkefester og sommetider ”kurvefester”. Så skulle vi piger komme med en kurv med brød til kaffen. Kun fantasien kunne sætte grænser for, hvor spændende og flot en sådan kurv kunne være. De unge karle skulle så købe kurvene ved en auktion, og man var altid meget spændt på, hvem der købte ens kurv, idet man skulle have ham som bordherre ved kaffebordet. – Ved andre lejligheder blev der spillet små sketches eller lavet gættekonkurrencer mellem to hold. Først og fremmest for samværets skyld, men også for at få penge ind til vedligeholdelse af forsamlingshuset.

En årligt tilbagevendende begivenhed var de

Dilettant i 1948. F.v. (ukendt), Stinne Hangaard, (ukendt), Agnethe Jeppesen, Viggo Hangaard, Hanne Svendsen, Chr. Søndergaard, Sigrid Jespersen og Viggo Jakobsen.

Dilettant i 1934. F.v. Poul Rask, Astrid Jørgensen, Poul P. Rask, Chr. Albert Jensen, en ukendt, Svend Rask, Edith Pedersen, Vilum Larsen. De to gamle er Agnethe Skaarup og Ejnar K. Jeppesen.

to juletræsfester. Friskolens juletræ tredje juledag og forsamlingshusets juletræ tredje nytårsdag. Gennem mange år var det ”den gamle smed” Jens Jeppesen, der leverede musikken med sin harmonika. Begge aftener var der julegodter til børnene og kaffebord til de voksne. Det begyndte med, at der blev sunget julesalmer og –sange, mens vi gik rundt om træet. Derefter blev der som regel fortalt en lille historie, efterfulgt af sanglege. Til sidst blev der spillet op til dans, oftest turdanse, hopsa, vals og rheinlænderpolka. De to juletræsfester var altid skønne og gode aftener.

I forsamlingshuset blev der også holdt mange private fester, såsom bryllupper, sølvbryllupper og runde fødselsdage. Så hjalp naboer og bekendte, ligesom to mænd var udnævnt til ”skaffere”. Desuden blev en nabokone bedt om at være ”muer i æ hus” (mor

i huset). Hun skulle sørge for, at alt gik, som det skulle, både hos kogekonen og hendes hjælpere i køkkenet og for opvarterne. De af os unge piger, der var hjemme, hjalp også til. Det kunne godt være en sej omgang med en sådan fest, bl.a. fordi al service skulle lånes. Vi gik rundt med en stor zinkbalje og fik samlet det sammen, der skulle bruges. Et endnu større besvær var det, når tingene skulle bringes tilbage,

idet det ikke altid var let at huske, hvorfra de enkelte ting kom. Så tit måtte nogle ting bæres hjem igen.

Som unge holdt vi også ”be’n bal”. Det gik for sig på den måde, at vi gik sammen nogle stykker og inviterede dem, vi synes skulle med, først og fremmest dem, der tidligere havde inviteret os til deres egen fest. Vi bagte selv brød til kaffen, og ”natmaden” bestod som regel af grød og mælk. For at det ikke skulle blive for dyrt for dem, der holdt festen, blev der samlet ind blandt gæsterne til hjælp til musikken. Vi havde jo ikke mange penge dengang. Det var nogle skønne fester, som var os til stor glæde, både før og efter.

Efter min mening spillede forsamlingshuset en væsentlig rolle for beboerne i Thorsted gennem mange år. Det var et godt samlingssted og en god ramme om mange forskellige aktiviteter. Og stort set al vedligeholdelse af huset blev udført på frivillig basis. Der var ikke mange i Thorsted, som ikke dengang ydede deres bidrag på en eller anden måde.

Af Kristian Visby

Thorsted Gymnastikforening

Tirsdag den 17. marts 1896 stod følgende at læse i Thisted Amts Tidende:

”En ny gymnastikforening dannedes i søndags i Torsted. Der indmeldte sig straks i foreningen 36 medlemmer, hjemmehørende i Torsted, Skinnerup, Tingstrup og Øster Vandet. Der valgtes en bestyrelse på fem medlemmer samt en delingsfører. Det er meningen, at foreningen skal påbegynde sin virksomhed så snart som mulig, men det værste er, at man mangler et øvelseshus. Bestyrelsen for den nye forening vil nu forsøge, om man ikke i forening med egnens afholdsforeninger skulle kunne få tilvejebragt et sådant, der kunne tjene både som forsamlings- og gymnastikhus. Sagen er god og fortjener al mulig støtte. For de ældre er der kun grund til at glæde sig over, at der blandt de unge er lyst og iver til at tage fat på gymnastikken, og det kan derfor heller ikke være tvivl underkastet, at de efter bedste evne vil hjælpe dem med at få tilvejebragt et hus, som jo tillige kan bruges til møder o.s.v.”

Den nystiftede forenings medlemmer kom til at vente længe på det manglende øvelseshus, idet forsamlingshuset el-

ler ”Gymnastikhuset”, som det blev kaldt i begyndelsen, først blev opført i 1903. Hvor og under hvilke forhold medlemmerne har dyrket gymnastikken i de mellemliggende syv år, vides ikke, men det forekommer usandsynligt, at gymnastikken først blev påbegyndt mere end syv år efter foreningens oprettelse. Hverken den daværende kommuneskole eller friskolen havde lokaler, der kunne anvendes til formålet, så det mest sandsynlige er nok, at der har været tale om sommergymnastik under åben himmel.

Måske har den gymnastikivrige ungdom benyttet ventetiden til også at øve sig i skydning. Af forsamlingshusets vedtægter fra 1903 fremgår det nemlig, at huset skulle benyttes

Thorsteds piger 1918. Leder er Poul Rask.

Thorsteds ungpigehold ca. 1935. 3. rk. f. v.: Karen Anker-Møller, Esther Kappel, (ukendt), Kirsten Jeppesen, Dorthea Skaarup, Dorthea Jensen. 2. rk. f. v. Asta Kristensen, (ukendt), (ukendt), Karen Skaarup, Astrid, Aase Kappel, Dagny Kristensen. 1. rk. f. v. Dorthe Bjerregaard og Thyra Kappel (leder).

Thorsteds børnehold, 1935. 2. rk. f. v.: Esther Jeppesen, Søster Søndergaard, Karen Rask, Kathrine Hangaard, Rigmor Jeppesen, Kirsten K. Christensen, (ukendt). 1. rk. f. v.: Stinne Hangaard, Dagmar Skaarup, Laura K. Christensen, Inger Rask, Agnethe Jeppesen, Inger Jeppesen. Lederen, Thyra Kappel, er ikke med på billedet.

af bl.a. ”den derværende Gymnastik- og Skytteforening”. Desværre findes der ikke nogen forhandlingsprotokol for gymnastikforeningen, der er ældre end 1936, men i forbindelse med udarbejdelse af nærværende artikel er foreningens angiveligt første regnskabsbog fra 1903 dukket op. Da en af de første udgiftsposter i 1903 er netop en regnskabsbog (50 øre), må det antages, at gymnastikaktiviteterne først for alvor er begyndt på dette tidspunkt. Af regnskabsbogen kan det også ses, at foreningens skytteaktiviteter tilsyneladende er fortsat helt indtil 1927. I hvert fald er der både i

1926 og 1927 indkøbt ammunition og forskellige skyderekvisitter. Men fra 1928 er der ikke afholdt udgifter, som kan henføres til skydning. Det ligger også fast, at foreningsnavnet i 1936 var ændret til Thorsted Gymnastikforening,

Lidt om foreningen

I protokollen fra 1936 er indlagt et sæt guldne, håndskrevne love, som desværre er udaterede, men sikkert er ældre end protokollen. Det fremgår af lovene, at foreningens bestyrelse består af fem medlemmer, formanden og fire andre ”for så vidt muligt 2 kvindelige og 2 mandlige medlemmer”. Formanden vælges for et år ad gangen, mens de øvrige medlemmer vælges for to år ad gangen. At formanden var på valg hvert år – og sjældent stillede op til genvalg – bevirkede, at foreningen i de 27 år, som protokollen dækker,

havde 23 formænd. De hyppige formandsskift skal givetvis ikke ses som udtryk for utilfredshed med formændene, men er snarere et udtryk for, at ethvert medlem var næsten forpligtet til at påtage sig dette hverv, som så til gengæld begrænsedes til et enkelt år. De 23 formænd dækker dog ikke over 23 forskellige personer, idet nogle blev valgt igen på et senere tidspunkt. Niels Kj. Skaarup fra ”Nørregård” beklædte således formandsposten fem gange.

Foreningens medlemsantal fremgår ikke af protokollen, men synes at have været ret stabilt indtil midten af 50’erne, hvorefter antallet var for nedadgående.

Der blev flere gange taget tilløb til at modernisere foreningens alderstegne og i flere henseender utidssvarende love, især efter at ungdomsforeningen i 1952 blev lagt ind under gymnastikforeningen. Uvist af hvilke årsager nåede et forslag om nye love dog aldrig frem til en generalforsamling, og man nøjedes med i 1953 at ændre foreningens navn til Thorsted Gymnastik- og Ungdomsforening.

En gennemgang af regnskabsbogen viser, at der gennem årene var nogenlunde balance mellem indtægter og udgifter, de fleste år et beskedent overskud. I et år med nyanskaffelser kunne det dog knibe at få enderne til at nå sammen. Det var fx tilfældet i 1936, hvor køb af en ny rullemadras til 109,15 kr. mere end tømte kassen, men så trådte Poul Rask til med et lån på 100 kr., som dog kunne tilbagebetales allerede året efter.

Thorsteds karlehold, 1946: 3. rk. f. v. Holger Jeppesen, Mikkel Skaarup, Axel Hove, Jens Christian, Svend Skaarup, Gustav Skovsted (leder). 2. rk. f. v.: Herluft Jespersen, Albert Mikkelsen, (ukendt), Albert Poulsen, Alfred Thomsen. 1. rk. f. v. Hans Kappel, Erling Poulsen, Niels Jeppesen og Jens Christian Jeppesen.

Da foreningen indstillede aktiviteterne i 1963, udgjorde foreningsformuen 635,19 kr., som i de følgende 43 år med rente og rentes rente voksede til 5500 kr., hvilket beløb i 2006 blev overdraget til Thorsted Beboerforening ud fra den betragtning, at pengene hidrører fra Thorsteds daværende beboere og nu - hvor det må anses som sikkert, at gymnastikforeningen ikke vækkes til live igen – bør tilfalde et alment formål i Thorsted og omegn.

Gymnastikken

I hvert fald fra omkring 1930 fulgte gymnastikken det nogenlunde faste mønster, at der

Thorsted piger, 1947: 3. rk. f.v.: Med fanen: Laura Kusk Christensen, (ukendt), Lisbeth Dalgård, Lisbeth Andersen, Sigrid Jespersen. 2. rk. f. v.: Dagmar Dalsgaard, Grethe Rask, Dagmar Skaarup, Inger Skaarup, Hansigne Kappel-stående, Agnethe Jeppesen (leder). 1. rk. f. v.: Ellen Jensen, Kirstine Rask, Ingrid Madsen, Astrid Munkholm, Lis Nielsen, Inga Nielsen

om sommeren var fire hold gymnaster og om vinteren to hold. Sommerholdene bestod af to hold for henholdsvis små piger og drenge og to voksenhold for henholdsvis piger og karle. Kun de voksne gymnaster lavede gymnastik om vinteren. Det var dog ikke i alle tilfælde kun alderen, der var afgørende for, om man gik på et børne- eller voksenhold. Jeg husker, at enkelte særligt dygtige drenge kunne avancere til karleholdet allerede i 12-13 års alderen. Denne ære overgik dog vistnok kun nogle af drengene fra Kappel-familierne, som levede nogle af de dygtigste gymnaster.

Deltagerantallet på de enkelte hold kunne

svinge en hel del fra år til år. Ved opvisningen i juli 1951 var der så mange deltagere på de fire gymnastikhold (ledet af Agnethe Hangaard og Svend Skaarup) og et så stort publikum, at det måtte opgives at gennemføre en fælles indmarch. Der var ganske enkelt ikke plads nok i forsamlingshuset!

Vintergymnastikken afsluttedes med en opvisning i april, og kort tid efter begyndte sommergymnastikken. De to voksenhold deltog i juli i amtsgymnastikopvisningen på Sjørring Volde, og kort tid efter gav

alle fire hold opvisning i forsamlingshuset.

Vintergymnastikken kunne være en særdeles barsk omgang i det uopvarmede og ofte iskolde forsamlingshus, men unge mennesker var dengang ikke sarte, og selv i de meget kolde vintre i de første år under den tyske besættelse kunne to hold fremvise resultatet af vinterens øvelser ved opvisninger i april. – I årene efter 1950 begyndte det dog at knibe med tilslutningen til vintergymnastikken, der langsomt ebbede ud og helt ophørte i 1955, hvor et karlehold, ledet af Kaj Kappel, afstod fra at give opvisning på grund af for få deltagere.

Sommergymnastikken fortsatte derimod indtil 1963, dog ikke hvert år med fire hold gymnaster, idet både det mindre folkehold på gårdene og det faldende børnetal begyndte at gøre sig gældende. Men som det også kendes fra andre sammenhænge, når det lakker mod enden, så oplevede foreningen en markant opblussen af akti-

viteterne i sit sidste leveår, men derom senere.

EGNE ERINDRINGER

Med velvillig tilladelse fra udgiveren bringes følgende uddrag fra bogen ”Thy i bevægelse” (Museet for Thy og Vester Hanherred 2004):

”En gymnastikaften indledtes typisk med, at holdet i to rækker og i takt marcherede salen rundt nogle gange, mens fx ”I alle de riger og lande” blev afsunget. Derefter var der øvelser på gulv, bøj-stræk øvelser, siddende og liggende øvelser og af og til også øvelser i ribberne..... Efter gulvøvelserne gik man over til de mere spændende springøvelser med anvendelse af buk, plint, hest og madras. Mere avancerede gymnastikredskaber som springbræt, reck, barre, tove og ringe fandtes ikke i forsamlingshuset. – De fleste drenge fik lært at komme nogenlunde elegant over buk og hest, og hoved- og kraftspring fik næsten alle lært så nogenlunde, enkelte endda til fuldkommenhed. En del mestrede det elegante flyvespring, mens kun få fik lært at slå flik-flak og måske endda afslutte med en serie baglæns saltoer. Lederen kunne godt rose de gymnaster, der gjorde gode fremskridt, men der var ingen bebrejdelser til dem, der bare var med og måske ikke gik ind for sagen med den helt store ildhu. Fra lederens side blev der taget hånd om alle, også de børn der ikke fra naturens hånd var udstyret med

Thorsted piger, 1951: 3. rk. f. v.: Med fanen: Laura K. Christensen, Inger Rask, Anna Rask, Ingrid Madsen, Dagny ? (Hove), Astrid Munkholm, Lis Nielsen, Agnethe Hangaard (f. Jeppesen, leder). 2. rk. f. v.: Rosa Poulsen, Signe Rask, Magda Saugbjerg, Bodil Søe, Ellen Poulsen, (to ukendte), Ingrid Jeppesen. 1. rk. f. v.: Anna Grethe Nielsen, (ukendt), Grethe Jeppesen, Lisbeth Dalgaard, Inga Nielsen, Karen Visby, Anne Marie.

de bedste forudsætninger for gymnastik. En gymnastikaften afsluttedes altid med, at holdet igen marcherede rundt i salen, mens der blev sunget en sang, meget ofte ”Jeg elsker de grønne lunde”.

Om Niels Kj. Skaarup som leder af drengegymnastikken huskes: ”Han ledede drengeholdet, da min yngre bror Aage og jeg selv begyndte med gymnastikken i slutningen af 1940’erne. To aftener i hver uge travede vi de 3-4 km til forsamlingshuset ad en ujævn grusvej. På halvvejen passerede vi ”Nørregård”, hvor Niels som regel lige havde afsluttet aftenmalkningen og nu var i færd med at lukke kørerne ud igen. Den ene af os fortsatte så tra-

Thorsted Karlehold 1961. F.v. Jes Kappel, Martin Kappel, Uffe Kappel, Svend Kappel, Anders Ramsgaard, Jens Salmonsens, Hans Kappel, Ole Kappel, Helge Kappel, Ebbe Kappel. Leder: Niels Jeppesen.

veturen, mens den anden drev Niels' køer ad grusvejen ud til fennen. Så kunne Niels nå at få sig vasket og måske også at få en bid mad, inden han satte sig på cyklen og på vejen til forsamlingshuset samlede "kodriveren" op, så også han kunne nå frem i nogenlunde rette tid."

Om gymnastiklederne

Gennem mange år var der ikke større problemer med at rekruttere ledere til de enkelte gymnastikhold. Mange af Thorsteds yngre mennesker fik en lederuddannelse gennem højskole-

ophold eller kortere delingsførerkurser. For pigernes vedkommende var mange på Snoghøj Gymnastikhøjskole, enten med et helt skoleophold eller som deltager i de særlige septemberkurser. Pige-gymnastikken i Thorsted var derfor også gennem mange år præget af de tanker om kvindegymnastik, der udgik fra Snoghøj. For de mandlige leders vedkommende var der for det meste tale om udpræget Ollerup-gymnastik. – At der var en betydelig opbakning til de bestående gymnastikhøjskoler, vidner følgende protokollat fra 1943 om: "..... ligeledes vedtoges det at gymnastikforeningen ikke skulle give noget til gymnastikhøjskolen ved Viborg, da vi ik-

ke syntes der var brug for den.”

Desværre tillader pladsen ikke at opregne navnene på de mange ledere, der tog en tårn i årene fra 1930'erne og frem til foreningens nedlæggelse i 1963. Det drejer sig om mindst 30-40 personer, hvoraf flere påtog sig ledergerningen gennem adskillige år. Skal enkelte ledere fremhæves, må det for pigestyrtikkens vedkommende først og fremmest blive Agnethe Hangaard (f. Jeppesen). Fra 1947 til omkring 1961 var Agnethe næsten hvert år på banen som leder af et eller flere hold. En anden markant leder af pigestyrtikken var Lis Jeppesen (f. Pedersen). For drenge og karles vedkommende skal nævnes ledere som Lars Hamborg, Svend Skaarup, Niels Jeppesen og friskolelærer Gunnar Poulsen.

Ikke så få varige forbindelser blev knyttet i kraft af gymnastikken. Lidt ubeskedent tillader jeg mig at nævne, at de to voksenhold fra Thorsted ved gymnastikfesten på Sjørring Volde i juli 1937 blev ledet af henholdsvis Karen-Anker Møller og Holger Visby. Om Amor ved den lejlighed har afskudt en pil, vides ikke, men en kendsgerning er, at de to blev gift med hinanden i samme måned tre år senere!

Øvrige foreningsaktiviteter

Naturligvis var det gymnastikken, der fyldte mest i gymnastikforeningens aktiviteter, men der foregik også meget andet i foreningens regi, ikke mindst efter at det i 1952 vedtoges at videreføre den nedlagte ungdomsforenings aktiviteter.

Protokollen beretter om ringridninger, diletantforestillinger, fastelavnsfester med tøndeslagning, pakkefester og andespil m.m. En pakkefest i januar 1942 havde stor deltagelse trods

snevanskeligheder og 25 graders frost. I en ringridning i juni 1943 deltog 23 ryttere med smukt pyntede heste. Konge blev Niels Hangaard og prins Marius Kudsk. Der var også en præmie til Stinne Hangaard for den smukkeste pyntede hest. Året efter var det Hans Jensen, Dollerup, der blev konge med Laurits Vestergaard, Sjørring, som prins, og Stinne Hangaard løb igen med præmien for den smukkeste pyntede hest. I nov. 1954 inviterede foreningen til andespil, ”75-80 mennesker i alle aldre var mødt, og vi spillede 8 slagtede og 2 levende ænder + 1 lagkage bort.” Langt de fleste arrangementer afsluttedes med bal i forsamlingshuset, der ofte varede indtil kl. tre.

De fleste gange gik det som planlagt, dog med enkelte undtagelser som i december 1950, da Henry Jørgensen, Kollerup, var bestilt til at fremvise en film. Det gik dog delvist i vasken, idet ”der var noget forkert ved apparatet”, men så dansede man til kl. 00.30, hvor apparatet igen makkede ret, så filmen kunne vises for de unge – de ældre deltagere havde mistet tålmodigheden og var gået hjem!

Efter at gymnastikforeningen i 1952 besluttede at videreføre den nedlagte ungdomsforening, kom nye aktiviteter på programmet, først og fremmest foredrag i vinterhalvåret. De første år var der kun enkelte foredrag, men aktivitetsniveauet steg op gennem 50'erne til fem foredrag hvert halvår helt frem til vinteren 1961-62. Der var naturligvis ikke lige stor tilslutning til alle foredrag, men en aften i begyndelsen af oktober 1958 var forsamlingshuset ”fyldt til sidste plads” i anledning af et ”diskussionsmøde” mellem højskoleforstanderne Jens Marinus Jensen, Testrup, og Folke Trier Hansen, Abild. Aftenens emne var ”9. april”, og ”der blev en livlig aften ud af det. Der sluttedes kl. 23.30, efter at man

Myten om Rostock-mødet

Læsere, som husker årene efter den tyske besættelse, vil sikkert kunne erindre den hårdnakkede myte om, at den tyske besættelse af Danmark i 1940 var aftalt spil mellem de to landes regeringer, en myte, som blev holdt i live af bl.a. cand. mag. Jon Galster, der fik støtte af bl.a. Folke Trier Hansen. Det var en sag, der optog mange af beboerne i Thorsted, og det kan derfor heller ikke overraske, at netop dette emne kunne trække fulde huse i forsamlingshuset.

havde sunget ”Er lyset for de lærde blot”.

Den tyske besættelse

I foråret 1944 lagde den tyske besættelsesmagt beslag på forsamlingshuset, eller som det hedder i protokollen: ”Tirsdag den 4. april blev vort gode forsamlingshus taget i brug til andet formål.” Det var naturligvis et hårdt slag for især gymnasterne. Men hvor der er en vilje, er der også en vej, og sommergymnastikken blev gennemført i laden hos Frederik Skaarup! Af Amtsgymnastikforeningen lånte man det trægulv, der blev brugt ved stævnerne på Sjørring Volde. Niels Jeppesen, Sjørring, husker, at den 62-årige, men fortsat meget gymnastikinteresserede Frederik Skaarup mødte op til de fleste øvelsesaftener og sang for til indgangsmarchen. Protokollen nævner intet om sommeropvisning det år, men kun at et karlehold på 12 gymnaster under ledelse af Poul Overgaard gav opvisning på Sjørring Volde den 9. juli. Også i 1945 begyndte karlegymnastik-

ken i Frederik Skaarups lade. Holdet på over 30 deltagere blev ledet af sønderjyden Arne Augustinus, der efter at have tjent hos Alfred Overgaard i Skårup havde købt en landejendom i Vang.

Jørgen Skriver Kloster beretter andetsteds i bogen, at forsamlingshuset efter tyskernes rømning af huset i maj 1945 blev gasset for at udrydde eventuelt utøj og andre mulige smittekilder. Det var også nødvendigt med en særdeles grundig rengøring og efterfølgende istandsættelse med udskiftning af døre og gulve, der var mere eller mindre ødelagte af soldaternes jernbeslåede støvler. Men husets istandsættelse blev nærmest en folkesag for beboerne i Thorsted, og både ældre og unge hjalp til, så huset blev hurtigt gjort funktionsdygtigt igen. Ifølge protokollen kunne der allerede den 26. juni afholdes Sct. Hansfest med bål og efterfølgende bal i forsamlingshuset.

Også sommeropvisningen i juli blev afholdt i forsamlingshuset som sædvanligt. – Niels Jepsen husker følgende muntre episode i forbindelse med Sct. Hansfesten: I den periode, hvor tyskerne havde lagt beslag på forsamlingshuset, var der ophængt et stort billede af Adolf Hitler i huset. Under istandsættelsen blev det besluttet, at Hitler meget passende kunne sendes til Bloksbjerg ved det kommende Sct. Hansbål. Da bålet var ved at være på sit højeste, blev billedet ved hjælp af en lang stang anbragt midt i bålet, og under forsamlingsens store jubel fortærede flammerne hurtigt det sidste synlige minde om værnemagtens tilstedeværelse i forsamlingshuset.

Den sidste opvisning

Omkring 1960 begyndte det at knibe med at

holde gang i voksengymnastikken. Holdene blev mindre og mindre. Ved sommeropvisningen i 1961 var der kun et hold voksne piger, i 1962 kun et karlehold på 14 deltagere. Bedre gik det med børneholdene, der fortsat havde en god tilslutning, i 1962 var der tilmed så mange små piger, at de måtte deles på to hold.

Trods alle vanskeligheder blev opvisningen den 7. august 1963 et sandt tilbedsstykke med 250 tilskuere og hele fem hold gymnaster, hvoraf dog et var et damehold fra Sjørring, ledet af Lis Christensen. To hold små piger blev ledet af Inge Visby, et drengehold af Svend Kappel, som også ledede et karlehold.

Efter opvisningen var der dans til musik af "Okay Kvartetten" til kl. 01.30, og iflg. protokollen gav aftenen et pænt overskud. Ikke desto mindre blev det to måneder senere på den ordinære generalforsamling besluttet "at stille foreningen i foreløbig bero".

Selv om interessen for børnegymnastikken tilsyneladende var usvækket – i hvert fald for pigernes vedkommende - kneb det mere for voksengymnastikken. Bag beslutningen har sikkert også ligget en erkendelse af, at det efterhånden var blevet vanskeligt at skaffe såvel ledere til gymnastikken som bestyrelsesmedlemmer til foreningen.

Sidste karlehold fra Thorsted, 1963. 3.rk. f.v.: Martin Kappel, Helge Kappel, Svend Kappel (leder). 2. rk. f. v.: Tage Sandal Jensen, Børge, Niels Kudsk, Aage Visby, Leif Poulsen, Ole Kappel m. fanen. 1. rk. f. v.: Jens Jensen, Ejner Jensen, (ukendt), Johan Thomsen og Egon.

I 1970 besluttede aktionærerne at afhænde Thorsted Forsamlingshus, og der var herefter ikke længere nogen tvivl om, at vedtagelsen fra 1963 ikke mere kunne anses som "foreløbig". Nu var beslutningen definitiv, og gymnastikforeningens og forsamlingshusets samtlige funktion i sognet med de to skoler og de to kirker blev en del år senere overtaget af Thorsted Beboerforening. Der er derfor også god mening i, at den lille formue, gymnastikforeningen har efterladt sig, nu er tilgået netop beboerforeningen.

Af Kaj Kristensen

Erindringer fra Thorsted

Fodermester på Thorstedgaard i 1954 – 55

Den første november 1954 spændte jeg fars Musse for arbejdsvognen og kørte mod Thorsted med mit karlekammerskab bagi. Både min mor og min far havde anbefalet mig at tage plads i Thorsted. De havde begge gode oplevelser fra deres ungdomstid netop derfra. Det var derfor med store forventninger, jeg drog af sted mod Thorstedgaard, hvor jeg skulle være fodermester.

Da jeg nåede frem, blev jeg godt modtaget af Anna og Mikael Rask. Mit skab blev bakt op ad trappen til karlekammeret, som lå på stuehusloftet. Det var luksus, de fleste steder havde man karlekammeret oven over hestestalden. Pladsen blev for mig, på flere områder, en stor ændring i forhold til det, jeg tidligere havde oplevet. Før havde jeg kun væ-

Sådan så gården ud i 1954.

ret enekarl, her skulle jeg være sammen med flere andre unge.

Der var det specielle ved forholdet, at Thorstedgaard og Krogtoft, som Dagny og Poul Rask boede på, indtil foråret 55 var fælles-eje for de to familier. Selvom ejerforholdet nu blev ændret, så hver havde sin gård, blev samhørighedsforholdet ved med at bestå, og i dagligdagen hjalp man fortsat hinanden. Vi følte, at forholdet mellem de to brødre Rask var særdeles godt, og det smittede af på folkehølet, der bestod af to karle og en pige hvert sted. Jeg var sammen med Kristian Andersen og Sigrid Kappel, som begge var fra egnen. På Krogtoft tjente Erik Snæver fra Thisted og Kaj Hilligsø fra Thorsted sammen med Rigmor Overgaard, der lige som jeg var fra Hillerslev.

Arbejdet på de to gårde blev planlagt i fællesskab. De moderne tider begyndte så småt deres indtog. Der var for nylig blevet investeret i en stor Ford- traktor, men der var stadig 6 store jyske heste. Både trækraft og tilhørende maskiner blev brugt fælles. Thorstedgaard var en del større end Krogtoft, og hvordan man fandt ud af udgifternes fordeling, ved jeg ikke, men jeg tror ikke, de to brødre var særlig nøjeregnende over for hinanden.

Hjemlige forhold

For os unge betød det, at vi føl-

te os hjemme begge steder. Nogle af os gik til gymnastik i forsamlingshuset, og andre havde andre fritidsinteresser, der skulle passes. En gang imellem fulgtes vi ad til Thisted på en lille biograftur eller til dans et eller andet sted, men vi havde alle sammen mange hjemmeaftener. De fleste aftner nød vi i hinandens selskab i Krogtofts hyggelige dagligstue. Her følte vi os altid meget velkomne, og der var god plads til os rundt om langbordet. Vi læste avis, af og til spillede vi lidt spil, men tiest sad vi bare og hyggede os. Først på aftenen sammen med Dagny og Poul, men de gik altid meget tidligt i seng, så havde vi stuen for os selv. Ved 22-tiden lavede Rigmor kaffe, som vi nød med et stort stykke af Dagnys hjemmebagte kringle til.

Disse gode, hjemlige forhold på Krogtoft havde jeg ikke hørt om, før jeg kom, men det var et meget stort plus for os alle sammen. Derimod havde jeg hørt flere udsagn om Annas omsorg for sine tjenestefolk ved spisebordet. Der gik ry om den mad, vi fik, og det var noget, der betød meget dengang. Vi var hårdt arbejdende, og der var indført to gange femtimers arbejdsdag, fra 7 til 12 og fra 13 til 18. Det var lange træk for unge i voksenalderen, så vi var sultne til hovedmåltiderne, både middag og aften. Det vidste Anna, så der var altid meget god, nærende og velsmagende mad i rigelige mængder.

Begyndte klokken fem om morgenen

Som fodermester havde jeg en lidt anden arbejdstid end de andre, jeg begyndte klokken 5 om morgenen og havde så til gengæld et par fritimer over middag. Jeg fik min eftermiddagskaffe sammen med Anna og Sigrid,

her havde vi altid en lille hyggelig stund. Jeg følte, at den nyhedsformidling, der fandt sted over kaffen, var med til at øge samhørighedsfølelsen i den store gårdfamilie. Men vi skulle jo også passe lidt på med, hvilke emner vi berørte, og hvor meget vi fortalte, det var lidt af en balancegang, som jeg tror, vi alle tre var bevidste om.

Jeg mistede muligheden for denne ”fortrolige” kaffesnak fra første maj, hvor Mikael selv gik i stalden, og jeg overtog pladsen som forkarl, hvor jeg skulle i marken to gange fem timer som de andre karle. Selve arbejdet på den tid kunne der naturligvis skrives en masse om, men det var ikke meget anderledes på de to gårde end på andre gårde, bortset fra at det foregik i et tæt samarbejde.

Netop samarbejdet i det daglige, mellem både unge og ældre, gjorde året i Thorsted lidt specielt for mig.

De kulturelle værdier i gymnastikforeningen, frimenighedskirken og friskolen satte også sine positive spor. Dette ungdomsår i Thorsted var en stærk medvirkende årsag til, at det senere blev i Thorsted, Tove og jeg valgte at bosætte os.

Bedstemor Maren

Da jeg i 1954-55 havde plads i Thorstedgaard lærte jeg en rigtig bedstemor at kende. I vestenden af det lange stuehus på Thorstedgaard boede Maren i en aftægtslejlighed. Maren var i en ung alder blevet enke, men som en selvfølge i denne familie blev hun boende, da sønnerne Poul og Mikael overtog gården.

Maren var det, jeg vil kalde en rigtig god og kærlig bedstemor, og det var hun for sine egne, men også for mange andre. Hun havde

Bedstemor Maren.

omsorg for os alle sammen, selvom hendes udmelding som regel var, at hun selvfølgelig ikke ville blande sig. Jeg husker et par sjove eksempler på, at hun alligevel havde svært ved at lade være. Gårdens traditioner værdsatte hun højt. En regel om at arbejdsvogne i efterårstiden, hvor de blev brugt hver dag, skulle parkeres med bagenden mod lademuren midt på gårdspladsen mellem de to porte, havde vi ikke rigtig overholdt i farten. Vi havde fået ordre til at sætte vognene det omtalte sted, men vi fandt det mere hensigtsmæssigt, at placere dem på langs i stedet for det med at bakke dem på plads.

Mikael havde ikke bemærket noget over for os, men Bedstemor Maren kom på sin altid venlige måde og bad om, at gårdens traditioner måtte blive overholdt, hun kunne ikke tåle at se den slags uregelmæssigheder. Så blev det naturligvis

sådan, vi nænnede ikke at såre Maren.

At såre Maren kom jeg desværre til ved en anden lejlighed. Uden at jeg vidste, at hun var inden for høreafstand, havde jeg affyret et par bemærkninger til en af de andre unge om hendes kæresteforhold, som ikke lige faldt i Maren's smag. Hun opsøgte mig og fortalte, at jeg altid havde stået højt ved hende, men at disse bemærkninger fra min mund havde skuffet hende. Jeg fortalte hende, at det bare var lidt godmodigt drilleri, men hun så meget bestemt på mig og sagde: "Er du sikker på, at det blev opfattet sådan". Maren ville, som hun sagde, ikke blande sig, Men hun kunne alligevel ikke lade være med at komme med en lille irettesættelse, som jeg altså stadig ikke har glemt, så måske havde Bedstemor Maren ret i, at vi skal være lidt forsigtige med, hvad vi siger.

For vores husmor Anna, der havde giftet sig ind i familien, og var den, der skulle holde styr på alt det huslige og have m.m., har det måske ikke altid været hel let at overholde alle traditioner fra før. Men vi mærkede aldrig til andet, end at det gik rigtig godt generationerne imellem. For Mikael og Annas børn, Anders og Lisbet, har det sikkert været et meget stort plus at have Bedstemor i den anden ende af huset.

Med årene opfattede jeg mere og mere Maren som en slags bedstemor for byen, hun interesserede sig for alle og tog sig af de opgaver, der blev hende overdraget. Tove og jeg bosatte os i Thorsted i 1964, og i 13 år havde vi og vore børn glæde af at kunne besøge Maren en gang imellem. I 1972 havde vi modgang i familien, idet vores nyfødte søn, Jan, blev indlagt på Århus Kommunehospital med en ondartet knoglemarvsbetændelse i kæben. Når vi tog til Århus hver anden dag, havde vi en aftale om, at Lone, når hun kom fra skole, måtte gå om til

Sønderlund i 1990'erne.

Anna og Lisbet, der var hendes gode venner, og være der, til vi kom tilbage. Anna sørgede altid for, at Lone også fik snakket med Maren, de to snakkede godt sammen, og Lone kaldte hende efter de mange besøg den sommer for Bedstemor Maren.

Når jeg tænker tilbage på den tid, tror jeg, at Maren er den sidste i vores omgangskreds, der har levet som bedstemor så tæt på sine kære og delt godt og mindre godt i hverdagen lige til den sidste stund. I vor tid er der ikke på den måde, som vi har indrettet os på, mulighed for at pleje de familiemæssige relationer på samme måde. Thorsted blev en god bedstemor fattigere, da Maren Rask døde i 1977. Vi mindes hende som en god og kærlig person, der satte sine spor i landsbyen.

Sønderlund i Thorsted.

I 1964 overtog vi gården med 32 tønder sæde og en lille besætning, efter at Laurits Nellemann havde haft den i femten år. Prisen var 180.000 kroner. Allerede to år efter fik vi muligheden for at købe 18 tønder sæde til fra naboen Leif Heskjær for 50.000 kroner. Samme år blev udhusene renoveret, og der blev bygget til, så der blev plads til 25 køer plus opdræt og 150 fedesvin. Pris ca. 150.000 kroner for byggeriet og besætningsudvidelsen.

Der fulgte nogle meget spændende og travle år på en tid, hvor landbruget var i en rivende udvikling. Mekaniseringen tog fart, og især udnyttelsen af grovfoderet var i fokus. Græsmarkerne blev gødet meget kraftigt, og afgræsningen blev foretaget efter en ny metode, der blev kaldt sribegræsning. Marken var delt ind i smalle fenner, hvor det elektriske tråd blev flyttet et lille stykke hver dag. På denne måde blev græsset bidt godt i bund, men fik så til gengæld en lang pause, inden der igen kom kvæg på stykket.

Græsmarkerne fik en større betydning i hele foderforbruget. Nogle marker blev grønhøstet og græsset lavet til ensilage, det var et godt supplement til roerne i vinterhalvåret. Opfindelsen af den meget populære grønthøster gav mange muligheder for bedre udnyttelse af græsset ved blandt andet delvist at fodre dyrene på stald i sommerhalvåret. Vi udnyttede disse muligheder til fulde, men det blev ikke så længe, vi holdt dampen oppe med hensyn til kvæget, idet specialiseringen gik over lan-

det som noget uundgåeligt. Det var ligeledes i pagt med tidsånden, at Tove udnyttede sin uddannelse som sygeplejerske og tog et deltidsjob inden for sundhedsvæsenet.

Store investeringer

Vi valgte at koncentrere os om en svinebesætning. I 1971 blev den forholdsvis nyindrettede kostald lavet om til farestald, og der blev bygget en ny stald til 150 grise.

To år efter igen en stald til 150 grise, og i 1974 blev der på staldloftet indrettet fravænningsstald til de små grise. Samme år blev der installeret foderanlæg i alle stalde. Herefter var der plads til ca.80 søer plus opfedning af de grise, det blev til. Det var på det tidspunkt en hel anderledes produktionsform, der blev anvendt i forhold til i dag. Vi var dengang godt tilfredse med at opnå to kuld grise per år og 12 – 14 grise per årssø, leveret til slagteriet.

I 1978 byggede vi nyt maskinhus, som efterårsstormen i 1981 ødelagde, så vi igen i 1982 måtte i gang med nybyggeri. Vort gode solide stuehus fra 1937 fik også et tilsyn af håndværkerne ad flere omgange, så det kunne opretholdes som en tidssvarende bolig til den lille familie på fem.

Fra 1982 blev produktionen opretholdt, men tilpasset mit større tidsforbrug på opgaver uden for hjemmet. I 1994 blev staldene tømt og stod ubenyttet hen til i 2002, da gården blev solgt til Kurt Bliksted, der indrettede ejendommen til maskinforretning.

De store investeringer og mange forandringer, som prægede disse år for os, er ingenlunde noget særligt, men vel næsten noget generelt for de mindre landbrug, som i stor udstrækning er blevet nedlagt som selvstændi-

ge virksomheder. For Tove og mig blev det 38 gode år i Thorsted, og Lone, Henrik og Jan ser sammen med os tilbage på rigtig mange, gode minder fra” Sønderlund.”

Sognefoged Kristian Madsen.

I 24 år var Kristian Madsen sognefoged i Thorsted. Han var årgang 1900 og som 25-årig blev han gift med Anna, og de købte en ejendom på Vorupørvej. 17 år senere skiftede de denne ejendom ud med en anden på Thorstedvej. Begge ejendomme var lige små nok til, at de kunne give udkommet til familien, hvor der efterhånden blev født 5 børn. I mange år tjente Kristian lidt ekstra ved at køre en mælkerute til Sjørring Mejeri.

I 1946 blev Kristian sognefoged og var det, indtil disse stillinger blev nedlagt i 1973.

Da pensionsalderen meldte sig i 1967, flyttede parret til ” Det lille hvide Hus” i Thorsted på Hjardalvej 6. Det var her, jeg især lærte dem begge at kende. Vi havde et godt naboskab i 20 år. Da slog kræfterne ikke til længere, og de flyttede ind på Dragsbækcentret, hvor Kristian døde samme år og Anna året efter.

Som sognefoged vil vi huske Kristian som en stor og myndig person, der nok kunne skabe den nødvendige respekt om stillingen. At være sognefoged før 1970 var ensbetydende med at være udnævnt af amtmanden til at udføre en begrænset politimyndighed. Med til pligterne hørte blandt andet at foretage offentlige vielser samt at foretage visse eksekutioner og udpantninger m.m.

Sognefogeden medvirkede også ved indkaldelse af unge mænd til soldatertjeneste. Da jeg i 1955 tjente på Thorstedgaard, var jeg på ses-

Sognefoged Kristian Madsen.

sion sammen med Martin Winther Kappel. Vi havde ved denne lejlighed følgeskab af sognefoged Kristian Madsen. Han overvågede, sammen med folk fra militæret, at bedømmelsen af de nøgne mandskropper blev gennemført som på et andet dyrskue, hvor detaljerne også tæller. Både Martin og jeg blev vejret, målt og fundet egnet. Der var tradition for, at de unge mænd efter ceremonien gav sig selv og sognefogeden en lille omgang. Vi tog os et par gode stykker smørrebrød og en øl på Cafe Nytorv og så gik turen hjem til Thorsted igen. Det var første gang, jeg rigtig fik snakket med myndighedspersonen Kristian Madsen.

Da vi mange år senere blev naboer, fandt

jeg ud af, at der bag det lidt bryske og myndige ydre befandt sig en rigtig hyggelig gubbe med store fortællerevner. Han fortalte gerne om gamle dage, og her lagde han ikke skjul på, at der i det lille husmandssted havde været trange kår. Helst ville han fortælle om sine små og større historier, som havde tilknytning til hvervet som sognefoged. Der er ingen tvivl om, at det fyldte meget i hans tilværelse, og at han var stolt over at have udfyldt denne plads på hæderlig vis. Når Kristian Madsen, Kristian Hangaard og Thomas Overgaard ved f. eks. en lille mandefrokost kom i gang med at fortælle, ja så bredte hyggen og den gode stemning sig.

Om økonomien fortalte Kristian åbenhjertig om de gode tider, det nu var blevet, efter at de begge var kommet på pension. De havde aldrig haft så meget til sig selv før. Udlandsrejser havde der aldrig været råd til, men det blev der nu. De tog flere gange på de såkaldte pensionistrejser. Jeg husker især en tur til Østrig, den fik jeg beskrevet flere gange. Som Kristian sagde ved flere lejligheder: ”Hvor er Gud dog stor, når han har kunnet skabe så vidunderlige bjerge og dale”. En sådan oplevelse kunne Anna og Kristian leve højt på i lang tid. De virkede meget tilfredse med deres tilværelse og udtrykte taknemmelighed og glæde.

I det daglige forblev deres levevaner spartanske, men hjemmet var altid åbent for naboer og venner, og de udviste stor gæstfrihed. Gik der for lang tid mellem besøgene, kom der en ”ordre” om snart at komme igen. Bemærkningen faldt flere gange på denne måde: ”I har vel ikke så travlt, at der ikke kan blive tid til at snakke i fem minutter over en kop kaffe”. Ordren blev efterkommet, vi besøgte dem tit, og det var en berigelse. Erfaren mand er god at gæste.

Der snedkereres i friskolens sløjdelokale. Børnene er fra venstre: Jonathan, Sune, Ida, Signe, Annemette, Mikkel og Anne.

Thorsted Friskole. Børnehaveklassen 2000/2001. Br.f.v.: Nanna, Anna, Frederikke, Mette, Karina, Anne-Mette, Mette og lederen Lena Lampe Nielsen. F.r.f.v.: Patrik, Kasper, Magnus og Mathias.

Thorsted Friskole - syv års fødselsdag. S.f.v. Frederik, Morten, Anders, Marianne, Simon, Alberte, Christian og Mikkel.

Ejendomme ved Thorstedvej

Thorstedvej nr. 118

”Vestervang”, matr. nr. 5c m.fl. (Tingstrup)

”Vestervang”, ca 1945.

Gården ejedes tidligere af Magnus Larsen og hustru. Da han døde, drev enken gården videre, og en søn var i en årrække bestyrer, indtil de solgte til Bodil og Henning Kjeldgård, der byggede både nyt stuehus og nye avlsbygninger. De har tre døtre. Bodil og Henning Kjeld-

gård solgte gården til Else og Kresten Sixhøj. Kresten er fra gården ”Spanggaard”, og de driver gården som deltidsbrug, idet Else er ansat ved Told/Skat, mens Kresten er skadechef ved forsikringselskabet Thisted Forsikring. Else og Kresten har fået tre børn, Susanne, Anette (død) og Jesper.

Thorstedvej nr. 119

Matr. nr. 80 (Tingstrup)

1918 - skøde Svend Skaarup – sælger: Hans Christensen.

1943 - skøde Jens Thomsen Hamborg.
Nyt tingbogsblad 1957: Tingstrup 44.

Jens Hamborg blev gift med Agnethe, der var datter af Svend Skaarup fra gården ”Kirkely”. De fik børnene Hans og Svend. Sønnen Hans Hamborg og Hanne Birch overtog gården efter forældrene og byggede nye svi-

nestalde og købte samtidig naboejendommen. De solgte senere til Gudrun og Niels Christiaan Kristensen, der boede der i en kort årrække med deres børn, Jenny, Laura og Svend, hvorefter de solgte til Jens Tingstrup Kristensen, der var ugift. Han tilkøbte en del jord fra gården ”Højgård” og solgte senere til Kirsten og Anders Grandjean Thomsen. Bygningerne har efterfølgende været udlejet og er senere solgt til Kim Jensen, der driver sandblæsnings- og malerfa., mens jorden er solgt fra til Anders Rask, ”Thorstedgaard”.

Thorstedvej nr. 123

Matr. nr. 7h

1883 - skøde Peder Nielsen på en parcel 7h – fra Jens Nielsen Nordentoft og Ane Marie Nielsen.

Folketælling Torsted 1890, et hus:
Peder Nielsen, 37 år, født i Næstrup, husmand.
Kirsten Nielsen, 37 år, født i Sundby M., hans hustru.

Ingeborg Henriksen Nordentoft, 6 år, født i Torsted, datter.

Barbara Henriksen Nordentoft, 5 år, født i Torsted, datter.

Ane Henriksen Nordentoft, 2 år, født i Torsted, datter.

1893 - skøde Mads Nielsen, samme ejendom med tiende og bygninger – mageskifteskøde.

1899 - skøde Laurits Nikolaj Madsen, søn, samme ejendom.

1915 - adkomst Ane Marie, født Andersen, enken iflg. skifte.

1915 - skøde Carl Simon Lindegaard Hansen, samme ejendom.

1916 - skøde Mads Christian Nielsen, samme ejendom.

1917 - skøde Jens Mikkelsen Skaarup, samme ejendom.

Folketælling Torsted 1921, matr. 7h:
Jens Skaarup, født 1870 i Torsted, gift, ankom 1918 fra Thisted Landsogn, husfar.
Marie Skaarup, født 1874 i Vandet, ankom 1918 fra Thisted Landsogn.
Johannes Skaarup, født 1899 i Sjørring, ugift, ankom 1918 fra Thisted Landsogn, barn, tømrersvend.
Mikael Skaarup, født 1911 i Thisted Landsogn, ankom derfra 1918, barn.

1923 - skøde Christen Stentoft Jensen Skaarup, 7h samt 43b i Tingstrup.

Skrivelse 1953: areal til fri offentlig vej samt

skelforandring overført til 44, Tingstrup.

1957 - nyt tingbogsblad, 7h Thorsted.

Christian Stentoft Jensen Skaarup, (kld. Stentoft), der var ugift, drev ejendommen sammen med søsteren, Ellen Skaarup, der også var ugift. Moderen, Marie, boede hos dem til sin død i 1965. Jorden blev herefter frasolgt til naboen Chr. Hangaard, mens bygningerne blev solgt til Margit og Svend Frostholm. Ellen og Stentoft flyttede til Thisted, hvor Stentoft døde i 1987. I 1998 flyttede Ellen på plejehjem i Sjørring. Bygningerne blev senere solgt til Steen Christensen og hustru, der igen solgte til de nuværende ejere, Lone og Aksel Grison. Lone er på Oticon, og Aksel er portør på Thisted Sygehus. Lone og Aksel har sønnerne Victor og Oliver.

(Fhv. bibliotekar Birgit Høyrup har i 2001 nedskrevet Ellen Skaarups erindringer. Se særskilt artikel).

Thorstedvej nr. 124

Matr. nr. 7d, e, f, g

Fra 1854 – 1880, se internettet.

Folketælling Torsted 1880, en gård:
Christen Knakkegaard, 41 år, ugift, født i Ø. Vandet, gårdejer.
Ane Margrethe Christensen, 30 år, ugift, født i Nors, husholderske.

1885 - skøde Peder Andersen Søndergaard, gården 7d, 7e med tiender og ret til fri færdsel og nr. 43 i Tingstrup med 10 alen vej, iflg.

Ejendommen ca. 1945.

deklaration. 1881 vejservitut til fordel for 7f og 7b i Torsted.

Folketælling Torsted 1890, en gård:
Peder Søndergaard, 29 år, født i Hundborg, gårdejer.

Mette Søndergaard, 29 år, født i Tilsted, hans hustru.

Anders Pedersen, 4 år, født i Torsted, søn.
Maren Søndergaard, 3 år, født i Torsted, datter.

Christen Jensen Søndergaard, 2 år, søn.
Ane Sofie Mikkelsen, 16 år, født i Sjørring, tjenestepige.

1895 - skøde Niels Christian Bløde, samme ejendom.

1902 - skøde Christian Peter Lorentsen, samme ejendom.

1903 - skøde Jens Peter Overgaard, samme ejendom.

1905 - skøde Chr. Olesen Pedersen, samme ejendom.

1917 - skøde Lars Chr. Brogaard, samme ejendom.

1917 - skøde Salman Fink, samme ejendom.

1918 - skøde Jens Krogsgaard Hove, samme ejendom.

1919 - skøde Jens Kanstrup Gravesen, samme ejendom.

Folketælling Torsted 1921, matr.7d, landbrug:

Jens Kanstrup Gravesen født 1888 i Hillerslev, gift, ankom hertil 1919.

Laura Kristiane Gravesen, født 1892 i Hillerslev, gift, ankom hertil 1919.

1929 - skøde Niels Vestergaard Jensen, samme ejendom.

1929 - skøde Niels Christian Munkholm.

Chr. Munkholm og hustru fik seks børn, Anne Marie, Astrid, Gunnar, Svend, Aksel og Gerda. Munkholm havde et efter tiden usædvanligt veludstyret værksted med mange maskiner og udførte selv de fleste reparationer. Gården blev overtaget af sønnen, Svend Munkholm, ved forældrenes død. Han var ugift og boede der til sin død, hvorefter gården blev solgt til Elin og Kristian Kirk Jensen, ”V. Baun”, Klatmøllevej, og sandrevet med deres gård. Bygningerne er solgt til sønnen Peter Kirk Jensen, der er tømrermester i Thisted.

Thorstedvej nr. 127

”Hulgaard”, matr. nr. 7 (nr. 6 på udskiftningskort), nyt matr. nr. 13.

Fra 1664 – 1876, se internettet.

Folketælling Torsted 1880, en gård:

Jens Pedersen Kjærgaard, 37 år, født i Torsted, gårdejer.

Dorthe Christensen, 35 år, født i Tilsted, hustru.

Billedet er fra ca. 1975.

"Hulgaard", ca. 1955.

Dorthe Marie Thomasdatter, 68 år, født i Torsted, gårdejerens mor, der har ophold i gården.

Christian Christensen, 8 år, født i Sjørring, plejesøn.

Jens Christian Christensen Hove, 18 år, født i Jannerup, tjenestetyende.

Just Christensen, 22 år, født i Sjørring, tjenestetyende.

Ane Christensen, 27 år, ugift, født i Snedsted.

Inger Marie Christensen, 27 år, ugift, født i Tilsted, hustruens søster, sypige, som har ophold i gården.

Jens Nielsen, 22 år, født i Boddum, seminariaspireant, har ophold i gården.

1888 - skøde Christen Alstrup Jensen, gården 13a, 21b, 22a, 4b, 3b med tiender. Bemærk gangarbejde på nr. 21.

Folketælling Torsted 1890, en gård:
Christen Alstrup Jensen, 37 år, ugift, Kjæstrup,

gårdejer:

Karen Marie Jensen, 39 år, ugift, født i Kjæstrup, husholderske.

Peder Tinggaard Pedersen, 18 år, født i Sjørring, tjenestekarl.

1910 - skøde Jens Jensen Hangaard, 13a, 4b, 22a, 3b med tiender

Folketælling Torsted 1921, matr. 13a:

Jens Jensen Hangaard, født 1885 i Snedsted, enkemand, ankom 1910 fra Tilsted, landbrug.

Dagny Mariane Hangaard, født 1912 i Torsted, barn.

Jens Viggo Jensen Hangaard, født 1917 i Torsted, barn.

Johannes Jensen Hangaard, født 1920 i Torsted, barn.

Johanne Boll, født 1892 i Bjergby, ankom 1920 derfra, husbestyrerinde.

Signe Boll, født 1892 i Bjergby, ankom 1920 derfra, tyende.

Hermannd Christensen, født 1890 i Sennels, ugift, ankom 1916 fra Thisted landsogn, tyende.

1945 - adkomst Karen Marie Hangaard, født Jacobsen, iflg. Skifte 13a, 21b, 4b, 22a, 3b + Tingstrup

1957 - skøde Chr. Jensen Hangaard, søn, 13a, 21b, 4b, 3b+ 14 Thisted landsogn.

Nyt tingbogsblad 1957: 3b.

Jens Hangaard var sognefoged. Efter hans død, drev enken, Marie, gården videre i en årække med forskellige bestyrere, heriblandt

sønnerne Anders og Karl. Dorthea og Christian Hangård overtog herefter gården. Dorthea og Christian fik fire børn, Knud, Jytte, Else og Karen.

Avlsbygningerne brændte i 1967, men blev genopbygget som kornlade og maskinhus/værksted. Chr. Hangaard havde megen teknisk snilde. Hans store interesse var at ”make med” gamle traktorer, specielt de grå og senere røde Ferguson. Der blev bygget nyt stuehus i 1968. Dorthea og Christian drev gården frem til Christians død i 1999, hvor Dorthea flyttede til Thisted, og gården blev solgt til Peder Østergaard, Ås, der solgte bygningerne fra til Birgitte og Jørgen Nielsen, som er hhv. sygeplejerske og leder af bilinspektionen i Thisted. Jorden blev lagt ind under ”Nygaard”. Birgitte og Jørgen har tre sønner, Andreas, Martin og Philip.

Thorstedvej nr. 128

Matr. nr. 13g

Huset blev bygget i 1965 af Magda og Peder Christensen, efter at de havde arbejdet på

”Krogtoft”. Huset var den første udstykning på Jens Povlsens jord. Magda og Peder havde tidligere haft en landbrugsejendom i Glæde. Peder arbejdede først ved smeden i Thorsted, mens han senere i en årrække var lagerforvalter ved fa. Hedegaard & Hilligsøe, Thisted. Magda og Peder har fire børn, Esther, Niels, Knud og Kirsten. - Huset blev senere solgt til Aase og Kristian Sørensen, der kom fra Randers-egnen. Aase er lægesekretær, mens Kristian arbejder på fa. Irwin i Thisted. Aase og Kristian har døtrene Helle, Mette og Pia.

Thorstedvej nr. 129

”Lundgård”, matr. nr. 8a

Fra 1822 – 1884 se internettet.

Folketælling Torsted 1880, en gård:

Peder Christian Jensen, 44 år, født i Sjørring, gårdejer.

Ane Katrine Jensen, 45 år, født i Sjørring, hans hustru.

Carl Christiansen, 8 år, født i Hillerslev, plejesøn.

Otto Carlsen, 18 år, født i Sjørring, tjenestetyende.

Margrethe Iversen Lyne, 26 år, ugift, født i Haring, tjenestetyende.

Folketælling Thorsted 1890:

De samme familiemedlemmer samt Mariane Christiansen, 17 år, født i Sjørring, tjenestepige.

1909 - skøde Carl Christiansen, nr. 8a med tiender og lod i Sperring Sø og aftægt til sælger Peder Chr. Jensen

"Lundgaard" i 1957.

1913 - skøde Hans Christensen samme ejendom med lod i Sperring Sø

1918 - skøde Kjeld Johannes Kjeldsen, samme ejendom og lod.

1919 - skøde Peder Christian Nielsen, samme ejendom med lod (lodden frasælges).

Folketælling Torsted 1921, matr. 8a:

Peder Chr. Nielsen, født 1881 i Nors, gift, ankom 1919 fra Nors, landbrug.

Maren Kristine Nielsen, født 1882 i Sjørring, gift, ankom 1919 fra Nors, husmor.

Christen Vestergaard Nielsen, født 1914 i Sjørring, ankom 1919 fra Nors, barn.

Erna R. Vestergaard Nielsen, født 1915 i Sjørring, ankom 1919 fra Nors, barn.

Karla E. Vestergaard Nielsen, født 1917 i Sjørring, ankom 1919 fra Nors, barn.

Esta M. Vestergaard Nielsen, født 1918 i Sjørring, ankom 1919 fra Nors, barn.

Vera K. Vestergaard Nielsen, født 1919 i Torsted, barn.

Alfred Knudsen Andersen, født 1906 i Sjørring, tyende.

1923 - adkomst Maren Kristine, født Vestergaard, enken, iflg. skifte.

1923 - skøde Peder Nielsen Pedersen 8a.

1929 - skøde Christian Madsen.

Christian Madsen døde i 1952, og hustruen Sørine og datteren Ingrid solgte gården i begyndelsen af 60'erne til Gerda og Kristian Kristensen.

Gerda var hjemmehjælper, mens Kristian i en årrække var lagermand ved Thorsted Købmandshandel. Gerda og Kristian fik tre børn, Jens (død), Anette og Henrik. - Kristian var noget af en opfinder. Bl.a. eksperimenterede han med en lille vindmølle. De byggede nyt stuehus efter en brand, men flyttede senere til Skjoldborg og solgte til Dorthe og Allan Jensen, der er hhv. sygeplejerske og mekaniker. De driver gården som deltidsbrug. Dorthe og Allan har døtrene Mette og Sofie.

Thorstedvej nr. 130

Matr. nr. 13h

Huset blev bygget i 1966 af Vivi og Johan Larsen. De kom fra Hassing, hvor de havde haft en landejendom. Boede i nogen tid hos broderen, Svend Larsen, på "Stigaard", hvor de sammen drev maskinstation. Johan er fra Vang og har bl.a. haft arbejde ved en entreprenør, ligesom han har arbejdet på Sjørring Maskinfabrik. I de seneste år frem til pensioneringen arbejdede han på Cimbria. Vivi var i en årrække graver ved Thorsted Kirke, og siden har hun i en årrække været privat dagplejemoder, hvor mange lokale børn har haft deres andet hjem. Vivi og Johan har børnene Ruth, Ellen og Lone.

Thorstedvej nr. 131

Matr. nr. 8i

Fra 1844 – 1942 se internettet.

1952 - skøde Anders Chr. Madsen.

Nyt tingbogsblad 1954 8i.

Anders Chr. Madsen var i en lang årrække

Ejendommen ca 1955.

sognefoged. Han og hustruen Anna overtog ejendommen efter hendes forældre. Christian og Anna fik børnene Rigmor, Edith, Martin, Anders og Eva. Annas far hed Anders Christensen, men var bedre kendt under navnet "Ajs Kræn". Da Anna og Christian Madsen flyttede til Hjørdalvej 6, solgte de jorden til naboejendommen "Højvang", mens bygningerne blev solgt til Lone og Anders Fuglsang, der er hhv. sygehjælper og bilassistent. Lone og Anders har børnene Helle og Anita. De solgte senere til Irma og Knud Erik Andersen, der drev mekanikerforretning derfra, indtil de igen solgte til Anette Hansen, og

flyttede til Koldby. Ejendommen bebos nu af Wendy og Morten Nedergård Andersen, der er hhv. billedkunstner og køkkenchef. Wendy og Morten har fire børn, Nadja, Rebecca, Daniel og Alexander.

Thorstedvej nr. 132

Matr. nr. 13i

Huset blev bygget i 1982 af Leo Povlsen, der senere solgte det til Britta og Mads Nielsen, efter at de havde solgt deres gård i Skårup.

Britta arbejder på Oticon, mens Mads er ansat på Dragsbæk Maltfabrik. De har datteren Charlotte.

Thorstedvej nr. 133 A

"Højvang", matr. nr. 8k, 8l

Fra 1844 – 1957, se internettet.

1957 - adkomst Marie Kristine Søe-Larsen 8k, 8l, 14d af Todbøl.

"Højvang", ca. 1980.

Marie Søe-Larsen og ægtefællen, Knud Christian Larsen, fik fire børn, Knud (død), Karen (død), Anny og Carl. Efter mandens død blev Marie boende på ejendommen, som hun drev videre sammen med sønnen Carl, indtil den blev solgt til sønnen, Knud Søe-Larsen, Nors. Bygningerne blev herefter i nogle år udlejet til forskellige lejere, indtil ejendommen blev solgt til Susanne og Børge Munch Larsen, der kom fra Frøstrup-egnen. De har

bygget nye avlsbygninger, ligesom stuehuset er totalt renoveret og tilbygget. De driver ejendommen som deltidsbrug, samtidig med at Susanne er social-og sundhedsassistent, mens Børge er produktionschef ved fa. Skov i Glyngøre. Susanne og Børge har tre børn, Janni, Henrik og Camilla.

Thorstedvej nr. 134

Matr. nr. 13c

Fra 1883 – 1950 se internettet.

Folketælling Torsted 1890, et hus:
Christian Hamborg, 38 år, født i Frederikshavn, husmand.
Jensine Christensen, 42 år, født i Tilsted, hans hustru.
Thorvald Hamborg, 9 år, født i Frøslev, søn.
Holger Hamborg, 7 år, født i Torsted, søn.
Jutta Hamborg, 5 år, født i Torsted datter.

1905 - skøde Anders Andersen Korsgaard, samme ejendom, mageskifteskøde.

1906 - skøde Christen Søndergård Christensen, samme ejendom.

1914 – skøde Ubbe Jensen

Folketælling Torsted 1921, matr. 13c:
Ubbe Jensen, født 1852 i Torsted, husbonde.
Mette Katrine Jensen, født 1893 i Torsted, datter.

1929 - skøde Johannes Jespersen, samme ejendom.

1935 - skøde Torgny Kappel, samme ejendom.

1938 - skøde Niels Fruergaard Mikkelsen.

1947 - skøde Simon Sørensen, 13c, 22c- fra skifteretten.

1948 - skøde Mads Chr. Madsen, møller, 13c, 22c.

1948 - skøde Jens Holger Andersen, gartner, 13c, 22c.

1950 - skøde Jens Chr. Povlsen, 13c, 22c.

Jens Chr. Povlsen og hustruen, Agnethe, fik syv børn, Rosa, Victor, Emil, Tove, Leif, Inga og Leo. Efter Jens Chr. Povlsens død, blev Agnethe boende i en årrække sammen med sønnen Emil, der er ugift.

Ved Agnethes død flyttede Emil til Vang, og huset blev solgt til sønnen Leo og Ester Lynge. Leo arbejdede i en årrække ved Thy Statskovdistrikt. Ester og Leo har sønnen Tommy.

Thorstedvej nr. 135

Matr. nr. 21g

Huset blev bygget i 1976 af Anne Grete og Anders Rask. Da de i 1980 købte ”Thorstedgaard”, overtog Anders’s forældre, Anna og Mikael Rask, huset. Mikael døde i 1994, mens Anna blev boende.

Huset var det første i en udstykning på Chr. Hangaards jorder.

Thorstedvej nr. 136

Matr. nr. 13e

Fra 1909-1922 se internettet.

1922 - skøde Laura Spanggaard, samme ejendom.

1955 - adkomst arvinger efter do.

1955 - skøde Carla Grundel Larsen, hendes søreje.

1957 nyt tingbogsblad, 13e.

Tilbage i tiden blev der drevet butik med købmands- og brødudsalg fra Vestergades Brugsforening af Laura Spanggaard. Huset blev solgt til Carla og Richard Povlsen. De solgte til Dagmar Kappel Hansen. Hun var enke og boede der i en årrække til sin død.

Huset blev herefter købt af lærerparret Ann og Bo Birkely, der efter nogle år flyttede til Sjørring og solgte til Dorthe og Preben Vangsgård, der arbejdede som hhv. ergoterapeut og på slagteriet. De købte gård i Sperring og solgte til Else og Finn Hjøllund Madsen. De var hhv. sygeplejerske og faglærer, men flyttede til Århus-egnen og solgte til Henriette og Benny Nielsen, der var hhv. dagplejemoder og slagteriarbejder. De flyttede til Vang og solgte til Dorthe og Michael Christiansen. Dorthe er fra Thorsted og arbejder på sygehuset, mens Michael er it-konsulent. Dorthe og Michael har datteren Caroline.

Thorstedvej nr. 137

Matr. nr. 14f

Huset blev bygget af Dagny og Poul Rask

på jord fra ”Krogtoft” i 1979, da de solgte gården. Poul døde i 1988, mens Dagny blev boende til sin død i 1996. Huset blev da solgt til Ellen og Per Østergaard Jeppesen (Munk), da de afhændede gården ”Spanggaard”. Per døde i 1996, og Ellen blev boende til sin død i 2004. Huset blev da solgt til Poul Erik Bloch, der arbejder på Sjørring Maskinfabrik. Poul Erik har sønnerne Morten og Jesper.

Thorstedvej nr. 138

Tidl. tømrerforretning, matr. nr. 13f

Fra 1909 – 1921 se internettet.

1909 - skøde Svend Poulsen, tømrer, sælger Chr. Søndergaard Christensen.

1918 - skøde Stefan Brandhøj, samme ejendom med bygninger.

Folketælling Torsted 1921, matr. 13f:
Stefan B. Christensen, født 1891 i Torsted, gift, husfar, tømrer.
Maren Christensen, født 1892 i Ø. Svendstrup,

Ejendommen omkring 1980.

gift, ankom 1918 fra Ø. Svendstrup, husmor.

(Stefan B. Christensen drev tømrer- og snedkerforretning i Thorsted fra 1918 til omkring 1960.)

Der blev i en årrække drevet tømrerforretning af Stefan Brandhøj Christensen. Samtidig var der samtalecentral, der blev bestyret af hustruen Maren. Stefan var bror til Anna Madsen, Thorsted. Maren og Stefans plejesøn, Arnold Gormsen, drev senere tømrerforretningen videre. Han der var ugift, solgte senere til Bente og Niels

Christensen, der har børnene Karsten og Dorthe. Niels var fra Thorsted og havde været i lære der. Bente er rengøringsassistent på sygehuset, mens Niels specialiserede sig i byggeri af minkhaller mv. Da det blev dårlige tider for minkervervet, solgte de hus og værksted til Lotte og Jesper Kirk Krog, der er hhv. beskæftigelsesvejleder og værktøjsmager. De etablerede senere produktion af plastic i værkstedet, indtil den blev flyttet først til KFK, hvor produktionslokalerne brændte i 2005 og senere blev flyttet til ”Dalgaard”. - Lotte og Jesper har børnene Nicolai, Terese og Solveig.

(Se særskilt afsnit om telefon og elektricitet).

Thorstedvej nr. 139

”Krogtoft”, matr. nr. 14a m.fl.

Fra 1688 – 1880 se internettet.

Folketælling Torsted 1880, en gård:
Christoffer Andersen, 42 år, født i Vang, gård-ejer.
Maren Jensen, 36 år, født i Snedsted, hans kone.
Marta Marie Andersen, 10 år, født i Torsted, datter.
Anders Korsgaard Andersen, 10 år, født i Torsted, søn.
Niels Chr. Hyldahl, 19 år, født i Snedsted, tjenestefolk.
Julius Larsen Jensen, 17 år, født i Slesvig, tjenestefolk.
Albert Carl Laurits Støkel, 15 år, født i København, tjenestefolk.
Elvine Marie Jensen, 30 år, ugift, født i Torsted,

”Krogtoft” ca. 1900.

tjenestefolk.
Mette Marie Binediktine Carlsen, 14 år, født i Sjørring, tjenestefolk.

Folketælling Thorsted 1890:
Bor parret med sønnen Anders Korsgaard Andersen.
Petrus Hansen 14 år, født i Torsted, plejesøn.
Anders Sørensen, 35 år, ugift, født i Sjørring, tjenestekarl.
Birthe Katrine Nielsen, 23 år, født i Vang, tjenestepige.

1899 - skøde Anders Korsgaard Andersen, søn, gård nr. 14 med tiende. – arveudlægsskøde, arv efter Christoffer Andersen.

1899 - skøde do., 8m med tiender – sælger Christian Jespersen.

1906 - skøde Peder Poulsen Rask, 14a med tiende, parcel 8d, 8m med tiender.

1916 - skøde Anders Skaarup Jensen, 14a, 8d, 8m med bygninger.

1917 - skøde do. 8g – sælger Else Kirstine Andersen.

1925 - skøde do. nr.33, - sælger: udvalg af Thorsted sogns beboere.

Folketælling Torsted 1921, landbrug, matr. 14a:

Anders Skaarup Jensen, født 1881 i Torsted, ugift, ankom 1916 fra Nykøbing, husbond.

Christen Johannes Immersen, født 1902 i Skjoldborg, ankom derfra 1919, tyende.

Ane Marie S. Jensen, født 1894 i Torsted, ugift, ankom 1920 fra Erslev, tyende.

Else Kirstine Skaarup, født 1855 i Bjergby, enke, ankom 1879 fra Bjergby, fhv. husmor.

1950 - skøde Poul Pedersen Rask og Mikael Skaarup Rask, 14a, 8g, 8m.

1955 - skøde do. Mikael del.

Nyt tingbogsblad 1957 8d.

Poul og Mikael Rask drev gården i fællesskab, indtil Mikael i 1955 købte "Thorstedgaard".

Dagny og Poul Rask, der fik børnene Per, Dorte og Jens, drev gården frem til 1979, hvor

de byggede nyt hus (Thorstedvej 137) og solgte gården til sønnen, Per Poulsen Rask, og hustru, Aase. De byggede samtidig nyt stuehus. Aase er farmakonom på Svaneapoteket, mens Per er kriminalassistent ved politiet i Thisted, og de driver gården som deltidsbrug. Aase og Per har tre døtre, Anette, Susanne og Marianne.

Thorstedvej nr. 140

"Nygaard", matr. nr. 2a m.fl.

Gården er bygget i 1888. Jorden er udstykket fra Annexgården (Ndr. Thorstedvej 1) til Niels Nielsen Rask, der var plejesøn hos Maren Kirstine Rask og Christian Jensen (kld. Chr. Mouritsen), der havde "Annexgården". Han blev gift med Dorthea Jørgensen. I 1891 blev han sognefoged og varetog dette hverv i ca. 50 år. Han blev "Dannebrogsmænd" og dekoreret med for-tjenstmedalje. De solgte gården i 1930 til deres yngste søn, Niels, og hustruen Olga, der fik datteren Kirstine. Efter en brand i 1944 (lynneslag), hvor avlsbygningerne blev ødelagt, blev gården genopbygget i 1945. Indtil 1958 lå der

ved gården et hus, der var bygget som aftægt for gl. Niels Rask og hustru.

De solgte gården i 1956 til Agnethe og Viggo Hangaard, der begge var fra Thorsted. De byggede ny svinestald i 1973, ligesom stuehuset blev renoveret i 1975. – Agnethe og Viggo fik døtrene Dorte og Bente. - Ved Viggo Hangaards død i 1988, blev gården solgt til Hanne og Michael Bang Jensen, og Agnethe byggede nyt hus i Thorsted (Lærkevænget 1). Efter nogle år blev gården igen solgt til Peder Østergaard, Ås, der havde flere lejere, dels af stuehuset og dels af avlsbygningerne, heriblandt Line Grå Bach.

Gården blev senere solgt til Bjarne Gravesen, Kjeldstrup, og jorden drives i samdrift med gården der. Bygningerne er solgt fra til Anne Ribens og Johnny Larsen, der begge kommer fra Thisted. Hun har etableret sig som exam. massør under navnet ”Lillegårdens massør”, mens Johnny er revisor. Der forblev et mindre jordstykke til gården. - Anne og Johnny har datteren Freja.

Thorstedvej nr. 142

”Askehuset”, matr. nr. 21d

Huset blev bygget af Laura og Johannes Jespersen og senere solgt til Finn Nielsen og dennes moder, Helga Nielsen. Moderen var enke, ligesom Finn var ugift. Ved deres død købte friskolen huset og indrettede det til skolefritidsordning, samtidig med at der blev lavet en tilbygning.

Fra sommeren 2005 er der endvidere etableret børnehave.

Thorstedvej nr. 148

”Dalgaard”, matr. nr. 7a,b,c,d,h

Fra 1823 – 1860, se internettet.

1883 - adkomst Jens Nielsen Nordentoft (søn) Ane Marie Nielsen, iflg. skifte, matr. 7a, 7l, 7h med bygninger på 7a og tiender, (7h 0.6.0. ½ solgt 1885, 7m fra 7l ½ alb. solgt), vejservitut på 7a.

1884 - adkomst Jens Nielsen Nordentoft, Ane Maries andel, iflg. testamente.

Folketælling Torsted 1880, en gård:

Jens Nielsen Nordentoft, 54 år, ugift, født i

"Dalgaard" i 1920.

Skjoldborg, gårdejer:

Ane Marie Nielsen, 46 år, ugift, født i Sjørring, husbestyrer.

Ingeborg Jensdatter, 78 år, enke, født i Sjørring, deres mor, får ophold på gården.

Ane Katrine Andersen, 22 år, født i Hundborg, plejebarn, hørende til familien.

Peder Andersen, 19 år, født i Hundborg, plejebarn, hører til familien.

Mette Johanne Marie Nielsen, 17 år, født i Sjørring, tjenestetyende.

Christen Pedersen, 15 år, født i Skjoldborg, tjenestetyende.

Folketælling Torsted 1890, en gård:

Jens Nordentoft, 56 år, ugift, født i Skjoldborg, gårdejer.

Ane Marie Nordentoft 56 år, ugift, hans søster.

Peder Christensen, 21 år, født i Skjoldborg, tjenestekarl.

Marianne Pedersen, 19 år, født i Torsted, tjenestepige.

1895- skøde Christen Havsgaard Pedersen, samme ejendom.

1897 - skøde Jesper Christensen Kjær, samme ejendom.

1907 - skøde Martin Poulsen Rask, samme ejendom.

1917 - skøde do., 14e fra Peder Poulsen Rask.

Folketælling Torsted 1921, matr. 7a:

Martin P. Rask, født 1865 i Torsted, gift, ankom 1908 fra Vandet, husfar.

Sofie Rask, født 1876 i Østbirk Ydum, gift, ankom 1918 fra Ry, husmor.

Anna Rask, født 1897 i Vandet, ankom 1908 derfra, barn.

Johanne Rask, født 1899 i Vandet, ankom 1908 derfra, barn.

Ingeborg Rask, født 1906 i Vandet, ankom 1908 derfra, barn.

Agnes Rask, født 1910 i Torsted, barn.

Poul Rask, født 1892 i Vandet, ankom derfra 1908, barn.

1923 - adkomst hendes arvinger, iflg. skifte 7a, 7l, 14e.

1923 - skøde Poul Poulsen Rask, samme ejendom.

Nyt tingbogsblad 1957: 7a.

Efter Poul Rasks død drev enken, Karen, gården videre med forskellige bestyrere. En adoptiv søn, Knud Anker Rask og hustru, Hanne, overtog senere gården. Han byggede nye avlsbygninger. De solgte gården og flyttede til Ølgod. Gården blev overtaget af Else og Karlo Møller, der havde haft en mindre ejendom

Thorstedvej nr. 152

”Thorsted Friskole”, matr. nr. 21d

i Thorsted (Hjardalvej 24). Else og Karlo har tre børn, Annette, Asger og Merete.

De drev gården, indtil Karlo Møller blev syg i 1994, og solgte den i 1996 til Anders Rask, der umiddelbart efter videresolgte bygningerne til friskolen, mens Poul Jacobsen købte en del af jorden på Ndr. Thorstedvej, og Per Rask købte skoven/heden.

Friskolen solgte senere bygningerne – efter at der på jorden mellem bygninger og skolen var blevet etableret boldbaner, legeplads, parkeringsplads mv. Bygningerne blev solgt til Tove og Kort Olsen, der er hhv. hjemmehjælper og postbud. Han arbejdede med fugle og indrettede stalden dertil.

De solgte i 2005 bygningerne til Lotte og Jesper Kirk Krog og flyttede til Thisted.

Efter at Jesper Kirk Krog – først i det gl. tømrerværksted og senere i KFK havde etableret et firma. med plasticproduktion, men som brændte – flyttede han produktionen til ”Dalgård” under navnet ”Kirk Plast”.

1907 - skøde Friskoleforeningen, parcel no. 21d med tiender – sælger Mikkil Skaarup.

1925 - skøde Thorsted Friskole, no. 21f nyt tingbogsblad 1957 21d.

(Se særskilt artikel om Thorsted Friskole)

Thorstedvej nr. 152

”Thorsted Frimenighedskirke”, matr. nr. 21e.

Ejer: Frimenigheden.

1907 - skøde frimenigheden, parcel 21e – sælger: Mikkel Skaarup.

Hæftelse 1931: Deklaration, hvorved frimenigheden, som ejer af matr. 21e, forpligter sig og fremtidige ejere at efterkomme nogle betingelser, som kirkeministeriet har stillet i anledning af, at der er indrettet begravelsesplads for frimenighedspræst, Kr. Anker-Møller på frimenighedens grund ved menighedens kirke.

(Se særskilt artikel om Thorsted Frimenighed).

Lærkevænget nr. 1

Matr. nr. 211

Huset blev bygget i 1989 af Agnethe Hangaard, da hendes mand, Viggo Hangaard, døde, hvor-

efter hun solgte gården ”Nygaard”.

Lærkevænget nr. 2

Matr. nr. 21h

Huset blev bygget af Dagmar og Evald Sørensens i 1981, da de havde solgt købmandsforretningen. Evald Sørensens døde i 1982, mens Dagmar blev boende til sin død i 2003, hvor huset blev solgt til Jeanette og Arne Burlund, der er hhv. ansat på Oticon og it-konsulent. Jeanette og Arne har børnene Mathias, Sebastian og Isabel.

Lærkevænget nr. 3

Matr. nr. 21n

Huset blev bygget i 1997 af Tina og Jan Bang. Tina er kontoruddannet og arbejder på Sjørring Maskinfabrik, mens Jan er gartner og er ansat på Thisted kirkegård. Tina og Jan har døtrene Lærke og Jasmin.

Lærkevænget nr. 4

Matr. nr. 21i

Huset blev bygget i 1984 af Gudrun Hummeluhr, som boede der, indtil hun flyttede til Søskrænten i Sjørring. Gudrun er fra gården "Nørregård" i Thorsted. Hun solgte huset til Michael Dragsbæk, der kom fra København og er buschauffør.

Lærkevænget nr. 6

Matr. nr. 21k

Huset blev bygget i 1984 af Lone og Anders Fuglsang, der var hhv. hjemmehjælper og bilassistent. De har børnene Anita og Helle. Lone og Anders flyttede til Hillerslev og solgte huset i 2005 til Henning Skaarup, der er læreruddannet.

Lærkevænget nr. 7

Matr. nr. 21m

Huset blev i 1996 bygget af Inga og Svend Skaarup, da de solgte gården "Kirkely". Svend Skaarup døde i 1996, mens Inga blev boende.

Bøgevænget 2

Matr. nr. 21t

Huset blev bygget i 2004 af Ruth og Aage Visby, efter at de havde solgt "Bakkegården" i Thorsted.

Bøgevænget 8

Matr. nr. 21q

Huset er bygget i 2006 af Louise Kvist og Mikael Andersen. De er begge nyuddannede pædagoger.

Bøgevænget 10

Matr. nr. 21u

Huset med tilhørende tømrerværksted er bygget i 2006 af Aase og Poul Jensen. Aase er familievejleder ved et bosted i Thisted, mens Poul er tømrer- og snedkermester. De har tre børn, René, Tanja og Ina.

Barn og ung i Thorsted under krigen 1940-1945

Det følgende er skrevet, som jeg husker det - især da tyskerne kom til Thorsted, men det er jo mange år siden, så måske husker jeg forkert med nogle årstal.

Jeg var 13 år, da tyskerne tog Danmark 9. april 1940 - det er selvfølgelig en dato, som os, der har oplevet det, aldrig glemmer. Alle-rede om aftenen den 9. april var tyskerne nået til Thisted. Man vil altid huske, hvor man var, og hvad man lavede den dag. Jeg husker tydeligt, de store, klodsede og tunge, helt sorte bombefly, der kom ind over os – de fløj 3 og 3 og så lavt, at man uvilkårligt dukkede sig. Var vi i marken, skulle vi passe ekstra på hestene, da de blev skræmte. Vi hørte næsten ikke flyene, før de var der, fordi de fløj så lavt, på vej til Norge. Jeg husker tydeligt frygten og usikkerheden, som de fleste af os følte.

Så var der jo d. 4.maj 1945, hvor det glade budskab om befrielsen kom i radioen om aftenen – igen husker jeg tydeligt, hvor jeg var, og hvordan vi jublede.

Da tyskerne kom til Thorsted

Her i Thorsted mærkede vi jo ikke direkte besættelsen i 1940. Det var først i 1942, tyskerne kom hertil. De byggede nogle træbarakker lige syd for Sdr. Thorstedvej 22 (Spanggaard). Om det var på det tidspunkt, nogle hjem blev beordret til at huse hovedsageligt tyske officerer, det tror jeg nok. Først senere, omkring 1943- 44, blev der inddraget nogle stuer i mange hjem.

Der kom en tysk officer samt en tolk og vistnok sognefogeden og lagde beslag på de stuer og rum, de mente, vi kunne undvære. Det var ikke frivilligt, om man ville have dem boende, det var en ordre, men når vi passede os selv og ikke så den vej, de var, gjorde de os ikke noget.

Men jeg husker, at vi blev tvunget til at køre for dem med noget materiel, vistnok fra Kro-nens Hede til Sjørring eller Thisted, hvor det skulle med jernbanen. Dem der nægtede, blev tvunget til det med en revolver. Det var sidst på krigen.

Spærreballoner og indkvartering

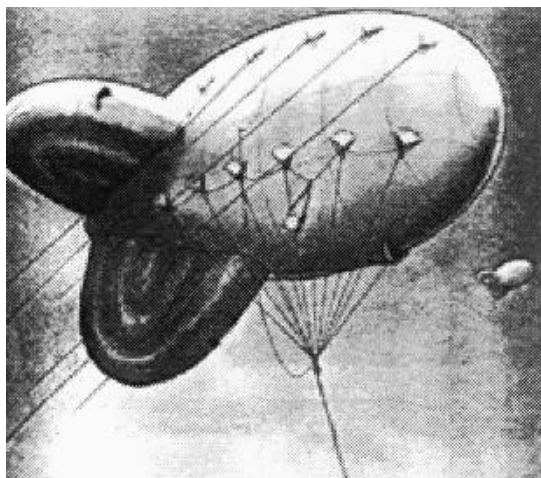
Det var jo også under krigen, de første spær-reballoner kom ind over os. Efter en kraftig vestenstorm kom der altid nogle. Første gang vi så dem, vidste vi ikke, hvad det var - disse kæmpestore, sølvskinnende balloner, med en kort eller lang wire hængende ned. De var sat op som flyverværn om store byer i England og kunne rive sig løs under en kraftig storm.

Jeg husker en spærreballon, hvis wire havde fået fat i en telefonpæl. De kom sommetider meget lavt, og så kunne wiren jo skabe ravage på jorden. Denne havde sat sig fast og vi var mange, som skyndte os derhen for at forsøge, om vi kunne få den ned og måske bjærge noget stof og elastik fra den. Det var meget fint ”stof”, de var lavet af, og så var der rund elastik i baner omkring dem. Der var jo knaphed på alt under krigen, så vi satte nok næsen op ef-

ter en ny nederdel eller andet, men inden vi fik den ned, kom tyskerne. Da den var nede, fik de luften ud af den, pakkede den sammen og kørte væk. Under den hang der en slags jernbeholder med sand i, vel for at holde den i balance.

I 1943-44, mens jeg var ung pige i huset hos Anna Anker-Møller i Friskolen, kom tyskerne og tog skolestuen og stalden. (der var dengang en stald, så kirkegængere langvejs fra kunne sætte hestene ind). Tyskerne havde 8 heste og 12 mand, så det var virkelig en belastning. Der blev holdt skole i 2 små stuer i privaten. Efter nogen tid, jeg husker ikke hvor længe, rejste de igen, og vi fik skolestuen gjort rent og klar igen, et kæmpearbejde, men efter et stykke tid kom et nyt hold med heste og så var det ind i de små stuer igen. Det sidste hold husker jeg som store drenge og gamle mænd, men da var tyskerne også ved at være færdige.

Det gik jo ud over vores ungdomsaktiviteter – gymnastik og andet, der ellers foregik i forsamlingshuset, som tyskerne lagde beslag på i foråret 1944, men så lavede vi udendørs gym-

Engelsk spærreballon.

Anna Anker-Møller i 1942.

nastik om sommeren. Måske var vi i Frederik Skaarups lade, når vejret var dårligt.

Vareknaphed

I alle fem år var der mørklægning, selv vores cykellygter skulle blændes. Ellers var det meget lidt, vi kunne få, vi havde jo rationeringsmærker på næsten alt. Når der skulle holdes fest, bryllup eller rund fødselsdag, gav vi hinanden nogle rationeringsmærker, som vi kunne undvære, sukker, smør m.m. Det var rede til op i halvtresserne. Værst var det næsten at undvære sæbe i alle former, jeg husker vores store glæde, da der endelig kunne fås håndsæbe igen! Jeg har siden haft den ”dil-

le” at samle på godt og fint håndsæbe og har næsten hele livet haft et lager, der var helt ud over al sund fornuft.

Vi kunne heller ikke holde vores cykler i gang, ingen slanger og dæk var at få, så vi blev meget opfindsomme med hensyn til cykelslanger. Vi tog det bedste af nogle stykker og limede dem sammen til én, der så holdt en kort tid.

Vi kunne næsten heller ikke købe beklædning af nogen slags, f.eks. silkestrømper. Vi skulle være meget heldige, hvis vi fik et par nye. Så der blev masket op, når der var løbet en maske. Vi havde ikke mulighed for som ung at samle udstyr, så da jeg blev gift i 1949, kunne vi få et lagen hver på vores rationeringskort. Vi havde dog mulighed for at købe hjemmevævede håndklæder og viskestykker samt duge af nogle koner, der kunne væve. Hvor de fik garnet fra, husker jeg ikke. Enkelte gamle koner kunne karte og spinde uld fra fårene, så vi kunne strikke noget, og det var der selvfølgelig mange, der gerne ville have fat i.

Ja, det var en ungdom, hvor der var mangt og meget, vi ikke kunne få, men vi led jo ingen nød, trods alt.

Tryk under kedlerne i friskolen

Der var jo små episoder mellem de tyske soldater og beboerne her i Thorsted, på den ene og den anden måde. Fra min tid hos fru Møller i friskolen husker jeg følgende:

Vi fyrede jo med kvas og tørv i kakkellovn og komfur, og alt brændsel befandt sig i stalden, hvor tyskerne havde deres heste. Anna Anker-Møller havde derfor aftalt med tyskerne, at jeg blot kunne sætte brændselskurvene

Tysk soldat på vej hjem i maj 1945.

udenfor, så skulle soldaterne nok fylde dem op. På den måde undgik jeg at skulle op forbi hestene, hvad der ikke var så rart.

Så en dag lige før middag skulle jeg have lidt gang i ilden i komfuret og lagde en håndfuld kvas på, men lige som jeg vendte mig om, lød der et ordentligt knald, og gryde og komfurringe fløj et godt stykke op i luften. Soldaterne, hvoraf flere som nævnt kun var store drenge, havde moret sig med at gemme patroner i kvaset. Det var naturligtvis en slem forskrækkelse for os alle, men sikkert ikke andet end almindelige drengestreger. Det skete én gang mere, men derefter finkæmmede jeg kvaset ude på gulvet, så jeg kunne være sikker på, at der ikke kom ekstra blus under gryderne.

Heldigvis undgik vi i Thorsted de store og frygtelige begivenheder, der skete rundt om i landet med vore tapre modstandsfolk. Jeg er ikke i tvivl om, at det var dem, der gjorde, at Danmark igen blev et frit land.

Der presses halm i "Dalgaard" i 1991.

Så er der linet op til ringridning i 1991. F.v. Dorte Christensen (rytter), dommer Kr. Kusk, Martin K. Jensen (rytter), Lotte Olsen (rytter) og stående Jacob Odgaard.

Thorstedfolk samlet til Skt. Hans i 1999.

Af Karla Bonnerup

I hus med fjenden

Jeg har oplevet noget, som ikke enhver har prøvet, nemlig at bo i hus med fjenden. Indtil 1945 boede jeg i Thorsted, som dengang var en meget lille landsby. Der var købmand, skole, forsamlingshus og så en smed, som var min far.

De første år under krigen var der såmænd meget stille og fredeligt i Thorsted, men pludselig en dag blev alt anderledes. Besættelsesmagten, altså tyskerne, ankom til byen. De besatte skolen, så der kun var et meget lille rum tilbage til skolestue. De indtog også forsamlingshuset, så vi ikke mere kunne gå til gymnastik, dilettant m.m. Tyskerne byggede også en del barakker. Det værste af det hele var, for os, at de tog min fars værksted. Der skulle to tyske smede arbejde. Min far måtte selv bruge et lille område i værkstedet. De to tyske smede var officerer, så de skulle ikke bo i barak. Nej, de skulle bo i vores hus. Vi havde et værelse på 1. sal, hvor vores smedesvend og lærling boede. Det skulle vore fjender nu flytte ind i. Det var ikke nogen rar tanke, men der var ikke noget at gøre. Vi frygtede for støvletramp på trappen og på 1. sal, men frygten var ubegrundet. Deres støvler blev stillet i gangen, og så tog de hjemmesko på.

Min far var også meget betænkelig ved, hvordan han skulle være der, men det blev aldrig et problem. Min far og hans medhjælper kunne bruge værkstedet som de ville, og tyskerne hjalp dem meget, hvis der var travlhed.

Det viste sig hurtigt, at de to ”fjender” var ganske almindelige familiefædre med kone og børn hjemme i Tyskland. Den ene hed Otto, han havde kone og fire børn. Den anden hed Gerhard, han havde kone og to børn. Så naturlig-

Smedjen med beboelse til venstre og værksted til højre.

vis ville de meget hellere have været hjemme i Tyskland hos deres familier.

Vi lærte dem at kende som velopdragne, venlige og kærlige mennesker. Jeg var en lille pige på en halv snes år dengang og på alder med deres egne børn, så de holdt meget af mig. Om aftenen spillede vi ludo, æsel, domino m.m. i vores varme stue, hvor de selvfølgelig også fik kaffe sammen med os. Til gengæld fik min far tobak og cigaretter af dem. Det var dengang en mangelvare.

Der var en illegal radioavis fra London dengang, og den ville alle danskere gerne høre. Det ville vore tyske venner også gerne, for de ønskede også, at krigen skulle slutte.

Otto og Gerhard boede hos os i ca. to år, men pludselig en nat bankede de på døren. De ville sige farvel, idet de skulle sendes til fronten.

Den nat forlod ”fjenden” vores værksted og hus. Der kom ingen efter dem. Jeg savnede dem, og jeg følte, jeg havde mistet et par gode venner.

Senere kom freden til hele Danmark, og vi følte fryd og glæde. Den mørke tid var forbi.

Ved Birgit Høyrup

Ellen Skaarups erindringer

Ellen Skaarup, født 29.03.1909 i ”Vestervang” i Tingstrup (Thorstedvej 118) fortæller af sine erindringer for at få dem skrevet ned for eftertiden. Ellen ligger inde med en enorm hukommelse og fortælleevne – har det vist sig. Hun er en meget venlig og rask kvinde, der er i besiddelse af humor og frem for alt viden – ikke kun om almindelige dagligdags ting – men en kæmpe viden om sine rødder, der er dybt forankret i frimenigheden.

Uden at forklejne andre retninger – men frimenigheden har været og er en del af Ellens opdragelse – barndom – ungdom, ja af hele hendes liv.

Bedsteforældrene

Ellen fortæller varmt om sine bedsteforældre, der var grundtvigianere. Bedstemoderen hed Karen, kaldet ”Kåren”. Hun var en solid, ret alvorlig og retskaffen kvinde. Mikkell, bedstefaderen, var mere livlig.

De to oprettede sammen med andre forældre en friskole i Thorsted. De købte en lille landejendom - der var jord til - og stedet blev til skole og kirke. Det var i 1873, netop det år hvor Ellens far, Jens, blev født. Frimenigheden i Ø. Jølby på Mors og Thorsted Frimenighed, der var som en aflægger, havde fælles præst: Pastor Rasmus Lund. Han blev kørt til båden på østsiden af Vilsund, og frimenighedsfolk fra Thorsted stod klar ved den anden side af sundet, når han var kommet over, - så det har nok somme tider været en drøj tur pr. hestevogn til Thorsted for at holde gudstjeneste i skolestuen. Ef-

Ellen bedsteforældre, Karen og Mikkel Skaarup.

ter gudstjenesten var alle til kaffe hos Ellens bedsteforældre. Hjemturen foregik på samme måde.

I 1906 blev frimenighedskirken bygget af frimenighedsfolk i Thorsted. Det var muremester J.P. Jensen fra Thisted, der forestod byggeriet, men rigtig mange hjalp til, deriblandt også Ellens farbrødre. Karen og Mikkel Skaarup fik i 1888 foræret en flot bibel i læderindbinding og

inskription med deres navne. Det var en tak for deres indsats i frimenigheden i Thorsted. Bibelen har Ellen haft i mange år, og den skal gå i arv til en søsters barnebarn. Ellen siger, at bedstemor har lagt et par mærker ind i den.

Ellens bedsteforældre boede dengang i "Kirkely", der stadig beboes af slægten, idet 6. generation bor der nu. Ellen fortæller om bedsteforældrene, at da de blev gamle, boede de stadig i gården – som aftægtsfolk. Bedstefar kunne godt virke lidt sløj af og til, - så kunne han ikke spise den middagsmad, som bedstemor bød på. – Men senere kunne han godt liste ned i køkkenet til svigerdatteren og få noget af hendes gode mad!

I 1926 fik kirken sin egen præst. Det var Kristian Anker-Møller, der stammede fra Klim. Lønnen var ikke ret stor og bestod bl.a. af naturalier. Kr. Anker-Møller blev ikke gammel. Han døde ret tidligt, og hans enke blev i Thorsted og blev lærerinde i friskolen. Her afløste hun Ragnhild, der var ked af at bo alene i skolen (hun flyttede fra Thorsted til en anden skole).

Der er et meget gammelt fotografi af bedsteforældrene; bedstemoderen er i sort og har et fint tørklæde på hovedet. Ellen ved ikke, om det måske er deres bryllupsbillede. Karen og Mikkel fik i alt 8 børn, 7 drenge og en pige. En af sønnerne blev boende hjemme hos forældrene. Han var psykisk syg og var en del i Viborg. Senere kom han til Bedsted på et hjem, hvor han boede i flere år indtil sin død. Den søn, der overtog gården efter forældrene, døde i en ret ung

Ellens fødehjem "Vestervang" i Tingstrup.

alder. Han døde fra 6 små børn, - den mindste var tre år.

Ellens forældre

Ellens mor hed Marie og kom fra Øster Vandet; hun havde plads hos sine senere svigerforældre. Marie og Jens blev gift i 1897 og købte ejendommen Vorupørvej 59. Her blev de første fem børn født – heraf to hold tvillinger med 13 måneders mellemrum! Senere flyttede de til "Vestervang", hvor Ellen er født som nr. 9 af i alt 10 søskende.

Skoletiden

Ellen begyndte i friskolen i 1916. Lærerinden var på det tidspunkt Karoline Jacobsen, som ret tidligt flyttede til Vesløs. – Så kom der en lærerinde, der hed Jensine Jensen. Mange af børnene havde langt til skole, men lærerinden sørgede altid for, at deres tøj blev lagt til tørre ved skolens kakkellovn, så Ellen mindes man-

ge strømper på rad om vinteren.

Skolebordene var med plads til to; og lærdommen var gennem fortælling. Dagen startede med morgensang – ”somme tider sang vi mange sange” siger Ellen. To gange om ugen var der bibelhistorie, og to dage startede med danmarkshistorie. Al lærdom var fortællefag, hvor lærerinden snakkede med eleverne, som så genfortalte næste gang. Der var geografi, regning og håndarbejde – og én gang om ugen gymnastik. Så gik lærerinden foran alle børnene til forsamlingshuset – Ellen kan tydeligt se for sig, at de gik til forsamlingshuset. Og det var mange gange rigtig koldt om vinteren! Ellen var glad for gymnastik og har gået til det i mange år.

Eksamensdag i skolen var en gang om året. Forældrene kom, og sognefogeden overhørte børnene. Eleverne var spændte på, om de nu klarede sig godt. Bagefter fik forældrene kaffe. – Det nye skoleår startede 1. maj.

Skolen havde hvert år en udflugt om sommeren. Gårdfolkene kom med deres køretøjer – og vi kørte af sted i en hel række. Der var pyntede vogne med blomster og dannebrogssflag. Turen kunne gå til Vorupør, Vangså eller Vilsund, og så havde vi kaffe, brød og kager med, som blev nydt undervejs.

Det har også altid været en tradition, at 3. juledag samledes alle til juletræsfest. Ellen fortæller, at de samledes før jul for at lave julepynt, og så holdt de festen 3. juledag, hvor den gamle smed, Jens Jeppesen, spillede på harmonika. Da han holdt op, overtog Jens Søndergaard spillet. Juletræsfesten i friskolen holdes for øvrigt stadigvæk 3. juledag. – Skolepengene blev betalt ved frivillige bidrag – alle betalte, som de havde råd til.

Konfirmation

Efter endt skolegang – syv år i Thorsted Friskole – kom Ellen til Øster Jølby på Mors for at blive konfirmeret. Det kom alle hendes søskende også – det var der ikke noget mærkeligt i. Det var bare nu engang sådan, at når skolegangen var ovre, skulle alle fra Thorsted til Øster Jølby for at blive konfirmeret. For Ellens vedkommende var det fru pastor Balslev, der sørgede for en plads til hende. Og det blev hos Dorthé Søndergaard. Hun var enke og havde en søn og en datter hjemme. Ellens bror havde også været der. Ellen fik en sølvske til sin fødselsdag, men husker ikke, om hun fik betaling for at være der – hun skulle jo hjælpe til for at bo der!

Forældrenes guldbryllop

Ellens forældre holdt guldbryllop i 1947 – på den tid, hvor man næsten ikke kunne få noget. – Faderen havde været i Vestergades Brugsforening (hvor de altid handlede), og dér fik han 10 pund mel. Men de var bange for, at det ikke kunne slå til, så de bestilte boller hos bager Larsen i Sjørring. En brorsøn var i lære der – men han havde jo fri i dagens an-

Ellens forældre, Marie og Jens Skaarup.

ledning, så han var heldigvis uforskyldt i, at bollerne udeblev. De kom først efter, at morgengæsterne var gået! –

Bageren havde sovet over sig! Så det var noget af en pinlig situation.

Til selve guldbryllupsfesten kunne forsamlingshuset ikke bruges – da tyskerne havde boet der. Men festen blev så holdt i Chr. Hangaards gård, hvor der var mere plads i stuerne end hjemme hos dem selv.

Fra Thorsted husker Ellen, at der lå et gammelt hus i P. Rasks have. Der boede en gammel mand, der hed Just; der boede også en kone og hendes gamle mor i den anden ende af huset. På hjørnet, der hvor købmandsforretningen lå, lå der et hus, som var helt overgroet af vildvin. Der boede Maren Kirstine Jørgensen. Hun vævede på en stor væv og var skøn at komme ind til. Hun var hyggelig og drillede lidt. En anden dame husker Ellen, det var Stinne Malle. Hun syede herretøj og var dygtig og akkurat – men hun var en gnavpot.

I ”Thorstedgaard” hentede de to damer mælk. Stinne Malles kande skulle helst rende over, så det havde P. Rasks sønner lidt sjov af. Stinne Malle havde en bror, som skulle have bortgiftet to døtre samme dag, så de spurgte P. Rask, om han ville køre til brylluppet. Det ville han nok, men han sendte sin karl!

Ud i ”den store verden”

Ellens søster havde plads i Holstebro, og Ellen tog derned – 18 år gammel – og fik plads på en gård i Måbjerg. I Måbjerg kom Ellen og hendes veninde i ungdomsforeningen, og de havde en dejlig tid der. Så tog de to piger, Ellen og veninden, plads på Mallings Landbrugsskole. Ellens søster havde haft plads der et halvt år

før, men var nu taget til Fyn. Ellen var på landbrugsskolen et år, og de to piger havde det skønt sammen. Ellen var først og fremmest i køkkenet, men gjorde også rent i skolestuerne. Om foråret – før eleverne skulle hjem – blev der holdt en stor fest. Ellen husker, at hun og veninden tog til Aarhus og købte kjoler. De skulle jo danse folkedans og være rigtig pæne. Det var en skøn tid! siger Ellen.

Hjem til Thy

Så kom Ellen hjem til Thy igen. Hendes søster var blevet gift og var flyttet til Bedsted. De havde fået en lille pige, - og Ellen udtrykker det på den måde: Det var noget stort, og det lå os alle på sinde, at de fik det til at gå godt. Ellen blev hos dem i et år eller mere, og den lille pige, som de havde, blev Ellens ét og alt. På spørgsmålet om pigen også blev ”hendes barn”, svarer Ellen: ”Ja, det er hun stadigvæk. Hun kører mig f. eks. til øjenlæge nu!” Hun var jo det første søskendebarn; men også nummer to blev hendes ét og alt. De to piger har Ellen fulgt hele vejen – ”men også de, som er kommet efter, betyder rigtig meget for mig”, kommenterer Ellen.

Så kom Ellen til Thorstedgaard og hjalp til både ude og inde – mest ude. På spørgsmålet, om Ellen hjalp til i stalden, siger hun: ”Nej da! Jeg har kun malket” – og det siger jo en del. Men i marken har hun også været med. I høsten ville hun helst forke – hellere det end at lægge på. Det var kornneg dengang, og hun fortæller, at hun har forket alt kornet i P. Rasks ejendom, og det siger ikke så lidt. ”Jeg havde så let ved det arbejde”.

Ellen var så ved sin farbror - Frederik Skarup – en tid. De havde en datter, der var me-

get syg - og døde – og det tog Ellen sig meget nær, for hun kom tæt på. Rigmor, som hun hed, havde hjernebetændelse og lå i et værelse i overenden af stuehuset, for der skulle være absolut ro omkring hende. ”Jeg var oppe ved Rigmor hver eneste dag, og hun kunne fortælle mig, hvordan hun havde det. Men vi kunne ikke gøre noget”. Til sidst kom hun på sygehuset i Aarhus, men hun var der kun få dage og så døde hun. Rigmors far sagde til Ellen: ”Havde vi vidst, at det ikke ville have været længere, så havde vi holdt ud og beholdt hende hjemme”.

På spørgsmålet om Ellen kunne have tænkt sig en uddannelse, svarer hun: ”Jo, det spurgte pastor Frederiksens kone mig om. Hun mente, jeg kunne blive en god sygeplejerske. Men det var jo ikke så almindeligt dengang – og jeg har haft nok at se til”. – Så var bedstefaren blevet noget affældig, og Ellen var hos ham den sidste måned, han levede. Ellen har jo passet dem alligevel – og uden uddannelse!

Plads på Fyn

Så kom Ellen til Fyn, til Sødunge ved Ringe, ved alle tiders dejligste mennesker. Der var Ellen et års tid. Så tog hun plads på Ringe Sygehus i køkkenet. Men Ellen kom tilbage til familien i Sødunge; de havde fået en lille dreng mere og savnede Ellen så meget, at manden mødte op på Ringe Sygehus med en stor buket blomster og spurgte økonomaen, om hun ikke nok ville ordne det sådan, at de kunne få Ellen tilbage. Og Ellen kom tilbage. ”Det var et par dejlige mennesker, der begge havde været på Niels Bukhs hold som fløjtmænd – og de havde mødt hinanden der”.

Der blev holdt et stort stævne på Ollerup

dengang, og de gik jo alle til gymnastik i Sødunge, som lå under Svendborg Amt, der var Niels Bukhs amt – og amtets gymnaster skulle jo helst dominere ved stævnet. Der var 900 gymnaster. Det var en hård og varm oplevelse, der strakte sig over fire dage. Om formiddagen stillede de op, og Ellen husker, det var meget varmt. De var de første, der skulle marchere ind.

Ellen var ”almindelig” til gymnastik, siger hun selv (det ligger vist ikke til Ellen at prale). Men det var en stor oplevelse at være med. Det må have været i slutningen af 30’erne. Ellen forbinder det med Lillebæltsbroen, der lige var blevet bygget dengang.

Ellen husker en sjov episode med den lille dreng i familien, hvor Ellen tjente. Han skulle spise øllebrød om morgenen, og det kneb for ham at spise det. Men Ellen lokkede: ”Nu kører vi ind over Lillebæltsbroen, nu lukker vi op!” – og så kom øllebrøden ned!

Den sidste aften Ellen var i Sødunge, inden hun skulle med nattoget tilbage til Thy, var drengene så utilfredse med, at hun rejste, at de bandt hende til en stol og sagde, at hun skulle være der, når de kom op næste morgen, når de vågnede. Men Ellen skulle jo hjem. ”Det var et par søde drenge, de to! Jeg har altid været glad for børn”, siger Ellen. Og hun holdt forbindelsen med familien på Fyn ved lige.

Derefter kom Ellen hjem til forældrene, som var blevet gamle. En broder havde overtaget hjemmet. På spørgsmålet om Ellen længtes tilbage til Fyn, svarer hun: ”Nej, længtes gjorde jeg ikke, det er ikke lige mig”. Ellen har været lige der, hvor hun er, sammen med en stor familie, og det har fyldt hende. ”Men det var jo en stor beslutning at tage hjem igen – måske”, siger Ellen. ”Måske kunne det have væ-

ret rart at have haft en plads som husbestyrerinde, hvor der havde været børn, men sådan blev det ikke”. - Men der har alligevel været mange børn på Ellens vej.

Ellens far døde i 1949, Ellens mor i 1965.

Ejendommen solgtes, og Ellen og hendes bror flyttede til Margrethevej i Thisted. Broderen døde i 1987. – Nytåret derefter kom der en lille dreng og fejede sneen væk fra Ellens dør. Den lille dreng var Kristian – og han og Ellen følte sig alene begge to. Faderen stod og så efter drengen, jo, det blev et venskab, som blev stort! Drengen er nu 22 år. – Men Ellen husker det hele: Drengen led under forældrenes skilsmisse, og han havde en lillebror på to år, som blev ved moderen. Ellen tog sig meget af Kristian – så det blev bare sådan, at når de to drenge og deres far trængte til at snakke, så kom de over til Ellen. De har det godt sammen, alle tiders forhold.

Ellen fortæller en episode fra dengang, hun havde fået ødelagt sine øjne på Kristianslyst og ingenting kunne se – da kom Janus (Kristians lillebror) og fulgte med hende til øjenlæge; og han skrev i kalenderen, hvornår Ellen skulle af sted igen, og han kom og fulgte hende. Han var 9 år. Ellen følte, det var dejligt. De kommer stadig og besøger hende. Kristian er blevet en høj, ung mand.

Runde fødselsdage

Ellen er den, der kan samle familien engang imellem: Søskende, søskendebørn osv. Det har hun gjort hvert femte år, siden hun blev 70 år. Men da så Ellen blev 87 ½, mente familien, at nu måtte hun holde ”midtvejsfest”, og det gjorde hun – hellere end gerne. Der er

Ellen på sin 90 års fødselsdag i 1999.

et godt familiesammenhold.

Halvandet år efter broderens død flyttede Ellen fra Margrethevej til en ejerlejlighed i det gamle afholdshotel i Rosenkrantzgade, og i 1998 flyttede hun ind i en lejlighed i den nyopførte fløj på Ældrecentret Søskrænten i Sjørring.

Ellen har fortalt sin historie til Elna Jensen og Birgit Høyrup, som herefter i 2001 har samlet og nedskrevet beretningen for Mindegruppen, Søskrænten i Sjørring. Beretningen gengives med samtykke fra Birgit Høyrup.

Børnenes Dag i 2005: Lars Møller rammer plet.

Børnenes Dag i 2005: Cecilie Bliksted får en hjælpende hånd af storesøster Pernille.

Børnenes Dag i 2005: En meget koncentreret Andreas Bliksted. I baggrunden Christoffer Nielsen.

Børnenes Dag i 2005: At cyklen kun har ét hjul er ingen hindring for Terese Kirk Krog.

Høstfesten i Thorsted

I sommeren 1978 var der tre veninder, Lis Skaarup, Birgitte Skaarup og Annette Møller, som syntes, det kunne være en god idé med en fælles høstfest i Thorsted. Efter at det gamle forsamlingshus i Thorsted var nedlagt, og overskuddet fra salget delt mellem den nyopførte ”Sjørring Hallen” og Thorsted Friskole, blev det naturlige samlingssted for sognets beboere den nybyggede gymnastiksal ved friskolen. Festen i 1978 blev meget vellykket, og det var begyndelsen til en tradition for høstfest i Thorsted, som Gerda og Christian Christensen sammen med Lone og Anders Fuglsang arrangerede igen det følgende år.

Høstfesten i Thorsted er også familiefest, hvor børnene tager del i forberedelserne, såsom at pynte op, dække bord og under festen at sælge sodavand, øl og vin i baren.

Fra begyndelsen medbragte hver familie sin egen madkurv, men det blev både mere festlig og spændende, da vi besluttede, at vores medbragte mad skulle indgå i stort ta’selv bord, hvor alle kom med enten en forret, en middagsret eller en dessert. Vi vidste næsten på forhånd, hvad de andre familier kom med, og fra børnene hørtes ofte udtalelser som f. eks. ”nu håber vi, at Vivi og Johan kommer, de har altid sådan nogle lækre koteletter med”. De seneste år har vi fået maden ”udefra”, i 2006 en spændende og lidt anderledes menu fra Kapels Kro i Vesløs.

Louise og Jonas som bartendere ved høstfesten i 2001.

I de første år leverede smed Jens Søndergaard musikken på harmonika, nogle gange også akkompagneret af datteren Alice på trompet. Først de mange børnesanglege og senere på aftenen dans for de voksne. Senere har festudvalget fundet én eller to egnede spillemænd, der kunne spille for både for børn og voksne.

I den underholdning, der er arrangeret af festudvalget, indgår et eller andet indslag, hvori de ofte selv medvirker, f. eks. med gode historier. Et år var der revy, skrevet og oplæst af Ellen Danielsen og Karen Marie Skaarup, og hvor mange af thorstedboerne fik et lille ”hip”. Et andet år havde vi besøg af børnemu-

Høstfesten i 1995. Fra venstre Kresten Sixhøj, Else og Karlo Møller.

sikpædagog Jørgen Lang, der med sine fælles sanglege og sin guitarmusik nærmest tryllebandt børnene og såmænd også de voksne.

Tove og Kaj Kristensen indbød i 1982 til høstfest i deres nybyggede lade. Festudvalget, Ulla Hansen og Benny Madsen, Tove og Kaj og deres børn, havde pyntet borde og vægge med blomster og grene. Jens Søndergaard og datteren Alice spillede. Og nok var ”dansegulvet” ikke helt så glat, som det plejede, men det gode humør mere end opvejede, at danseskøne gled lidt træls. Det var en høstfest i anderledes rammer, men ikke mindre festlig. - Et andet år, i 2005, var der problemer med gulvet i friskolens sal. Conny og Frederik Skaa-

rup tilbød derfor, at høstfesten kunne holdes i deres nyerhvervede gård, ”Nørregård”, hvor stuehuset stod over for en stor istandsættelse, som skulle påbegyndes straks efter. De ca. 80 deltagere omkring bordene fyldte godt i stuerne eller rettere stuen, for en eller to skillevægge var fjernet. Efter spisningen og underholdningen blev der, trods den sparsomme plads, fjernet et stykke af gulvtæppet og gjort klar til sanglege og senere dans for voksne. Det blev en meget vellykket fest, og mange var nok enige om, at det havde været et godt alternativ til friskolens sal, men at lægge an på, at Conny og Frederik skulle tilbyde deres nyrestaureerede stuehus til fremtidige høstfe-

ster, ville nok være at udnytte deres gæstfrihed for meget.

Festen i 1978 blev som nævnt starten på en tradition, der lever endnu i dag. Der vælges hvert år to-tre familier, som så skal arrangere næste års høstfest. Festerne har gennem årene haft deres selvstændige økonomi, bortset fra et enkelt år med underskud, som beboerforeningen dækkede.

Der cirkulerer en bog rundt blandt de årligt skiftende festansvarlige. Her kan man hente råd og vejledning og følge med i, hvem der tidligere har stået for festen. Kort sagt: Man kan lade sig inspirere til den fest, man selv skal stå for.

Følgende personer har været arrangører af høstfesten i Thorsted:

1978	Annette Møller – Birgitte Skaarup – Lis Skaarup	1989	Irma og Knud Erik Andersen
1979	Gerda og Chr. Christensen – Lone og Anders Fuglsang	1990	Hanne Birch og Hans Hamborg – Irmgard og Lars Birkegaard
1981	Margit og Jens Andersen – Henny og Jørgen Skriver Kloster	1991	Else og Kresten Sixhøj – Anne Mette og Peter Olsen
1982	Ulla Hansen og Benny Madsen – Tove og Kaj Kristensen	1992	Gerda og Chr. Christensen – Susanne og Børge Munch Larsen
1983	Puk og Kurt Andersen – Aase og Per Rask	1993	Hanne og Michael Bang – Peder Christensen – Vivi og Johan Larsen
1984	Elsebeth og Jens Peter Jensen – Ruth og Aage Visby	1994	Ane og Helge Kappel – Kirsten og Kristian Andersen
1985	Karin Skydt og Esben Jonassen – Gerda og Richard Lorentzen	1995	Karen Marie og Kresten Skaarup – Lis og Jørgen Fink
1986	Rigmor og Alex Mikkelsen – Anne Grete og Anders Rask	1996	Ellen og Jan Danielsen – Dorthe Poulsen og Morten Jeppesen
1987	Bente og Niels Christensen – Margit og Svend Frostholt	1997	Lotte og Jesper Krog – Karin Skydt og Esben Jonassen
1988	Else Berthelsen og Finn Madsen –	1998	Aase og Kristian Sørensen – Birgit og Arne Poulsen
		1999	Bodil og Viggo Madsen – Grete Kirk
		2000	Britta og Poul Jacobsen – Rigmor og Alex Mikkelsen
		2001	Birgit Olsen og Georg Georgsen – Aase og Per Rask
		2002	Conny og Asger Møller – Elsebeth og Jens Peter Jensen
		2003	Helle og Ole Sørensen og – Lene og Per Poulsen
		2004	Ruth og Aage Visby – Birgitte og Jørgen Nielsen – Susanne og Børge Munch Larsen
		2005	Dorthe og Allan Jensen – Lisbeth og Jesper Kappel – Lis og Jørgen Fink
		2006	Sonja og Leif Gravesen – Karen Marie og Kresten Skaarup – Ellen og Jan Danielsen
			Bente og Harald Nielsen – Lotte og Jesper Krog

Børnedyrskue. Også mere eksotiske dyr finder vej til børnedyrskuer. Ikke underligt at dommer Kristian Kusk ser betænkelig ud, selv om det farlige dyr har fået gabet tapet til. Siddende til venstre Charlotte Jeppesen, i baggrunden Ida Østergaard, Jesper Kirk Krog med datteren Solveig og til højre Ole Sørensen med børnene Karoline og Peter.

Børnedyrskue. Mikkel og Charlotte Jeppesen ser ud til at være tilfredse med de opnåede præmier.

Af Aage Visby

Ejendomme ved Tranhøjvej og Klatmøllevej

Tranhøjvej nr. 6

Matr. nr. 7f, 7g, 30b

Gården er en udstykning fra ”Dalgaard” (Thorstedvej 148) i 1858.

Lars Dahlgaard Christensen Kortegaard, der ejer gården, købte i 1874 matr. nr. 30b. Med det købte jordstykke fik gården adgang til den nuværende Tranhøjvej over egen jord. Indtil 1874 var der vejret 2-3 km vestpå til Thorsted Kirke som eneste adgang til ejendommen. Vejret blev dog benyttet som markvej indtil ca. 1970.

Ligeledes købte Lars Kortegaard i 1885 en parcel af den udtørrede Sperring Sø. Hvad formålet med købet har været, ved vi ikke, men måske til høslet.

Folketælling Torsted 1880, et hus:

Lars Dahlgaard Christensen Kortegaard, 46 år, født i Skovsted, husejer.

Ane Marie Pedersen, 53 år, født i Hjardemål, hans kone.

Christen Nielsen, 20 år, født i Torsted, søn.

Senere ejere:

1899 - skøde Jens Chr. Nielsen.

1900 - skøde Niels Chr. Pedersen.

1908 - skøde Anton Thøgersen.

1914 - skøde Søren Chr. Sørensen Søe.

1918 - skøde Just Jensen.

Folketælling Torsted 1921, landbrug.

Just Jensen, Født i 1880 i Hillerslev, gift, ankom 1918 fra Nors, gårdejer.

Petrea Jensen, født 1888 i Kåstrup, gift, ankom 1918 fra Nors.

Jens Larsen Jensen, født 1902, barn.

Kristine Marie Jensen, født 1910, barn.

Niels Iversen Jensen, født 1911, barn.

Albert Christian Jensen, født 1914, barn.

Henning Emil Jensen, født 1920, barn.

1930 - skøde Laurits Gammelgaard Jensen
7f, 7g, 30b.

Gården blev i 1939 købt af Anna og Harald Jørgensen Kappel. De kom fra Haring, og flyttede ind med deres fire børn, Jørgen, Per, Hansine og Martin. Anna og Harald Kappel

stammer fra hhv. Øsløs og Skårup.

Harald Kappel var allerede, da familien flyttede til Thorsted, plaget af en stærk tiltagende leddegigt, der i lange perioder gjorde ham uarbejdsdygtig. Men trods svær sygdom lå gårdens pasning ham og den øvrige familie stærkt på sinde. Og da hestene blev skiftet ud, og den grå Ferguson kom til gården, kunne Harald igen i nogle år virksomt tage del i markarbejdet.

Sønnen, Martin Winther Kappel, overtog gården i 1964, og blev senere gift med Ellen Sørensen, der er fra Als i Østjylland og sygeplejerske. Anna og Harald Kappel flyttede derefter til deres ugifte søn, Jørgen, der boede i ”Annexgården” i Thorsted.

Den gamle staldbygning var fornyet, og jorden fra Klatmøllevvej 19, godt 5 ha, og 4 ha fra en nu nedlagt ejendom i Tingstrup, blev tilkøbt i 1970. Martin er en interesseret kvægmand, stald og besætning blev udvidet, og der blev bygget ny lade, og sidst blev der opført et nyt stuehus. Omkring 2000 ophørte mælkeproduktionen, og kvægbesætningen blev solgt. – Ellen og Martin har børnene Lars og Annette, og bor nu på gården med jorden lejet ud til Skinnerup Maskinstation.

Klatmøllevvej nr. 15

”Højbo”, matr. nr. 26e

Jorden til ”Højbo” er en udstykning fra ”Ludvigsborg”, købt af Svend Lodahl i 1939, der i samme år opførte bygningerne.

Svend Lodahl, der er fra Hurup-egnen, blev gift med Anna Jensen fra Sennels. I ægteskabet er der tre børn, Thorkild, Frede og Else.

Anna og Svend Lodahl var et initiativrigt

”Højbo” i 1975.

landmandspar, og husmandsbruget bar præg af flid og omhu.

I 1950 købte Svend Lodahl ”Alaska” (Klatmøllevvej 18) og solgte i 1957 bygningerne og ½ ha. jord til Ingefred og Holger Bohnfeldt.

På en del af den resterende jord opførte Svend Lodahl midt i 60’erne en minkfarm. Samtidigt lejede Mourits Nielsen fra Thisted et stykke jord af Lodahl, som han ligeledes opførte en minkfarm på.

Sidst i 60’erne begyndte Lodahls sønner, Thorkild og Frede, med hver sin minkfarm. Frede begyndte dog allerede på farens farm med nogle få dyr. I en årrække havde de alle et fælles minkpelseri.

Ved Svend Lodahls død i 1980 blev landbrug og minkfarm overtaget af sønnen Frede og Anne Marie (f. Heegaard i Hillerslev). De er begge regnskabsuddannet og var ansat ved Landboforeningen Nordthy.

Efter kort tid blev minkfarmen udvidet, og Frede blev heltids minkfarmer.

Sidst i 80’erne blev alle mink pelset og de to resterende farme lukket på grund en ondartet virussygdom, der hærgede i mange mink-

farme. Herefter blev Frede Lodahl ansat ved Tilsted Kirke og er nu gravermedhjælper ved Hillerslev Kirke, samtidig med at han driver ejendommens jord. Anne Marie og Frede har børnene Jan, Lise og Lotte.

Klatmøllevej nr. 17

”Ludvigsborg”, matr. nr. 26a

Jorden til ”Ludvigsborg” var udmarksjord til Salman Jensens gård i Thorsted (Hjardalvej 15) og blev i 1812 solgt til Kasper Jensen, ”V. Baun” i Skinnerup. Se internettet.

Efter nogle ejerskifter blev gården i 1855 solgt til Ludvig Sørensen, (deraf formentlig navnet ”Ludvigsborg”). Han havde en uddannelse som præst og havde nogle år i forvejen købt ”Klatmølle”, som han solgte igen i 1855.

Folketælling Torsted 1860, en gård
Ludvig Sørensen, 45 år, født i Capel sogn, Maribo amt, præst.

Nikoline Henriette Sørensen, født Lillelund, 63 år, født i Brøndum sogn, Viborg amt, hans hustru.

Inger Kristine Marie Hvidbjerg, 38 år, ugift, født i Helligsø, husjomfru.

”Ludvigsborg” i 1922.

Mette Christensdatter, 25 år, født i Torsted, tjenestepige.

Johanne Christensdatter, 21 år, født i Torsted, tjenestepige.

Søren Pedersen, 23 år, født i Sjørring, tjenestekarl.

Jens Nielsen, 55 år, gift, født i Hundborg, tjenestekarl.

Frederik Carl Christian Bach, 12 år, født i Løgstør, plejesøn.

I 1877 blev gården overtaget af deres plejesøn, Frederik Chr. Bach, som solgte den videre i 1886 til den familie, der herefter i tre generationer indtil 1984 ejede ”Ludvigsborg”.

1886 - skøde Anders Madsen

1896 - skøde Niels Andersen Søgaard

Ved Niels Andersen Søgaards overtagelse af ”Ludvigsborg” i 1896, blev der bygget et aftægts hus til forældrene nordøst for gården ud til den nuværende Klatmøllevej. En omfattende aftægtskontrakt imellem Niels Andersen Søgaard og forældrene beskriver i meget detaljeret form den enkelte ydelse, som for eksempel levering af de forskellige naturalier, og i sygdomstilfælde at yde en omsorgsfuld og kærlig pleje og hente og bringe læge og præst, lige så ofte som forældrene ønsker. Ligeledes skal sønnen bekoste deres hæderlige og anstændige begravelse efter egnens skik og brug.

Folketælling Torsted 1921, landbrug:

Niels Andersen, født 1867 i Herning, gift, gårdejer.

Kristiane Andersen, født 1870 i Ø. Vandet, gift, husmor.

*Kristine Andersen, født 1897 i Torsted, barn.
Peder Knakkegaard Andersen, født 1900 i
Torsted, barn.*

*Karen Andersen, født 1904 i Torsted, barn.
Valdemar Emil Andersen, født 1905 i Torsted,
barn.*

*Hilda Andersen, født 1907 i Torsted, barn.
Anders Søgaard Andersen, født 1898, ugift,
født i Torsted, barn.*

I 1940 overtog Dagny (født Jacobsen i Fadersbøl mølle) og Valdemar Emil Andersen ”Ludvigsborg”. Familien kom fra Nors, hvor de havde boet i nogle år. Valdemar Andersens mor, Kristiane, flyttede til Boddum til en datter, hvor hun boede indtil sin død.

I forbindelse med overtagelsen, blev der solgt jordparceller til 2 husmandsbrug, Klatmøllevej 15 og 19. Et jordstykke var allerede solgt i 1906, hvor nu Skårupvej 16 ligger, og hedder ”Lille Ludvigsborg”.

Dagny og Valdemar fik fem børn, Lis, Tage, Gerda (der er død som voksen), Emma og Ella.

I nogle år havde Dagny og Valdemar unge landbrugsmedhjælper ansat, nogle af dem i flere år. Det var et godt sted at være, og mange unge har i ”Ludvigsborg” fået en god indgang til deres voksenliv.

Møllen i ”Ludvigsborg” blev nedtaget omkring 1950 og erstattet af el og var formentlig den sidste gårdmølle i Thorsted sogn. Gårdmøllerne eller vindmotorerne, som de blev kaldt, vandt indpas i landbruget i begyndelsen 1900-tallet og blev brugt som trækraft for kværn, vandpumpe og nogle gange også et tærskværk.

I 1984 købte naboen, den nuværende ejer af

”V. Baun”, Kristian Kirk Jensen, ”Ludvigsborg” af Dagny og Valdemar, der købte et hus i Nors. Dermed er jorden igen, som i 1812, tilbage i samdrift med ”V. Baun”.

Bygningerne blev i 1984 solgt uden jord til Vivi Bardino og Mogens Friberg. Mogens var skovarbejder og plantede en del sjældne buske og træer i haven. De har datteren Camilla, og var alle meget hesteinteresserede.

Ejendommen er nu solgt til Kenneth Hansen, der er elektriker.

Klatmøllevej nr. 18

”Alaska”, matr. nr. 1n

Ejendommens jord, godt 2 ha, blev sidst i 1930’erne købt af slagtermester Larsen, Thisted. På jordstykket, der kom fra ”Bakkegården”, byggede slagtermesteren i 1940 et lille hus, oprindeligt på 35- 40 m². Der blev indrettet soveværelse på loftet med en næsten lodret stige som eneste adgang. Samtidigt blev der også bygget hestestald og en lade.

Kort tid efter blev der etableret rævefarm, som hans bror, Ejnar Larsen, der flyttede ind i huset sammen sin kone Marie, skulle passe. Ejnar og Marie fik to piger, Kirsten og Mona.

Ejnar havde en fortid som sømand på verdenshavene (formentlig deraf husets navn) og var glødende kommunist. Han var en velset nabo, der med sit anderledes syn på samfundsforholdene nok kunne ”fyre op” blandt sine landmandsnaaboer.

Jorden blev dyrket med en lille russerhest som trækraft. Russeren blev også brugt til at hente affald på slagteriet i Thisted, som blev hakket i foder til rævene. Rævefarmen blev lukket sidst 40’erne, og Ejnar Larsen fik arbejde på slagteriet.

Ejendommen blev i 1950 overtaget af Svend Lodahl, der boede i ”Højbo”, og familien Ejnar Larsen flyttede til Thisted. Huset blev derefter lejet ud, mens Svend Lodahl dyrkede jorden sammen med ”Højbo”.

Ingefred og Holger Bohnfeldt købte i 1957 huset med 1/2 ha jord til. Ingefred var en søster til Signe Carlsen i ”Klatmølle”. De havde drengene Jens og Hans. Det følgende år blev huset udbygget med et halvtag mod nord.

Tandtekniker Bøgild Klitgaard blev ejer af den lille ejendom i 1964, og Bohnfeldts flyttede til Thisted. Klitgård udlejede huset og opførte en minkfarm, som han selv skulle gøre arbejdet på. Om det var arbejdsbyrden eller måske kombinationen minkfarmer – tandtekniker, der ikke var godt, er ikke oplyst. I hvert fald blev ejendommen allerede i 1969 solgt til Ernst Møller Nielsen, der kom fra Thisted. Han fortsatte minkfarmen samtidigt med et arbejde som chauffør.

Ernst Nielsen byggede nyt stuehus. På grund af dårligt helbred blev minkfarmen nedlagt sidst i 1980’erne og ejendommen solgt til Ib Berg Hansen, der blev gift med Else Larsen fra Thisted. De solgte i 1996 til Lene og Per Poulsen og flyttede til Ballerum.

De nye ejere, der kom fra Sperring, har sat høj rejsning på etplanshuset og omforandret udhuset til bl. a. at indeholde et musiklokale. Lene er sygeplejerske, og Per er værktøjsmager. De har børnene Morten, Søren og Anders.

Klatmøllevej nr. 19

Matr. nr. 26d

Jorden er en udstykning fra ”Ludvigsborg”, købt af Peder Arthur Kristensen i 1940, der i samme år opførte bygningerne.

Ejendommen blev senere solgt til Jens Chr. Jensen, som i samme år solgte den videre til Viggo Madsen, som igen i 1944 solgte til Grethe (født Bruun i Kjelstrup) og Jens Krabbe Hilligsøe, (født i Flarup ved Ydby).

Ejendommens areal var 5½ ha og opdelt i syv små marker, en såkaldt syvmarksdrift, som dengang var meget almindelig her på egnen. Besætningen bestod dengang af 4 køer plus opdræt, 1-2 søer, nogle slagtesvin, 50 høns og 2 små heste. I de første mange år supplerede Jens Hilligsøe indtægten med at køre mælk til mejeriet i Sjørring

I ægteskabet var der syv børn, Leif, (død i 2003) Kaj, Villy, Kurt, Arne, Gunnar og Elly, der alle, trods yderst beskedne økonomiske kår, fik en uddannelse.

Efter Jens Hilligsøes død i 1964 blev ejendommen solgt til Betty og Preben Østergaard Pedersen, og Grethe Hilligsøe købte hus i Thisted. Efter flere forsøg på specialproduktion blev jorden solgt og tillagt Tranhøjvej 6. Den gamle stald og lade blev derefter omforandret og indrettet til en flot møbelforretning. Forretningen fik navnet ”Møbelgården i Thorsted” og havde en stor kundekreds.

I 1972 nedbrændte alle bygningerne, og brandtomten blev solgt til Bodil og Svend Jensen, Tilsted. Svend Jensen, der er murer, opførte et nyt hus på grunden og udvidede senere med en tilhørende hal til murergrejet. Svend begyndte kort efter egen murerforretning. Bodil og Svend har børnene Mikael, Kurt, Knud og Thomas.

Ejendommen blev i 2000 solgt til Karsten Rolighed, Tilsted, og Bodil og Svend Jensen flyttede til Silstrup, hvor Svend fortsatte sin murerforretning.

Huset og lagerbygningen blev igen i 2004 solgt til Silke, (født i Hamborg) og Tino Bakke. Familien kom fra Thisted og har børnene Oliver Matti, Fiona Elisabeth og Victor Oscar. De har nu etableret et dækfirma, ”eurodaek.dk”, i ejendommens bygninger.

Klatmøllevej nr. 20

”Klatmølle”, matr. nr. 20a m.fl.

(Udskiftningskortet nr. 27) 1844 nr. 25a.

En lille del af Thorsted sogn mod nordøst

”Klatmølle”, ca 1946.

har i ældre tid haft benævnelsen Klat og Klat Bakke (Klat Bache). Her lå før 1650 et hus med en lille stald og ladebygning og måske med en smule dyrket jord til. Det lille, fattige husmandssted var ejet af Herpinggård Gods (Herpinggård lå i Trans, syd for Lemvig), og havde Niels Madsen som fæster. Det var her på jorden til det lille sted, Klat Vejmølle blev opført i 1650 af Poul Salmansen, der boede i ”Vandetgård” som fæster under Dueholm Kloster.

Møllen hørte administrativt under Ørum len, og følgende fremgår af Ørum Slots lensregnskaber 1645- 1656:

”Poul Salmansen i Vester Vandet bevilget at opsætte en Weir Mølle på Niels Madsens Grund i Torsted og deraf årlig give til Ørum Slot 20 Skilling. Veir Møllen agtes opført på Klat Bache”.

Det var ikke nogen tilfældighed, at Klat Vejmølle blev opført ved den daværende vej fra Thisted over Baun, Hjordal og Øster Vandet til Klitmøller. Den var en af tidens vigtigste handelsforbindelser i Nordthy. Klitmøller havde på grund af skudefarten til Norge

ofte en større handelsmæssig betydning end købstaden Thisted.

Og med møllens centrale beliggenhed kunne købmændene fra Thisted få malet noget af det opkøbte korn og så fragte melet videre til deres pakhuse i Klitmøller.

Med opførelsen af møllen blev stedet kendt. Og helt op til midten af 1900-tallet kendte alle ældre i Thisted navnet Klat Mølle, som sikkert fra gammel tid har været et af pejlemærkerne i Nordthy.

Klat Vejrmølle var oprindeligt bygget som en stubmølle, men allerede inden branden i 1817 fremgår det af brandforsikringsbetingelserne, at den nu var opført som en hollandsk mølle. Forskellen mellem stubmøllen og den hollandske type var, at ved stubmøllen drejede hele møllen på en konstrueret træstub, der var fastgjort i jorden - i modsætning til den hollandske, hvor kun møllehatten og vingerne kunne dreje. Den hollandske mølle var som følge deraf mere stabil og kunne derfor bygges som større møller med deraf følgende større kapacitet.

Klat Vejrmølle var en såkaldt ”kgl. privilegeret mølle”, der havde monopol på møller-

virksomhed inden for et givet område.

Det gav ofte anledning til stridigheder, og vi kan læse i tingbogen fra 1694, at mølleren i Vendbjerg Mølle havde anvendt skældsord og havde truet mølleren i Klat Mølle med tørre tærsk. Sagen endte dog fredeligt, idet mølleren fra Vendbjerg, i en dommers påsyn, tog den forurettede møller fra Klat Mølle i hånden og sagde, ”at han ikke havde ment de ord han havde udtalt”.

Dengang som nu blev et monopol ofte misbrugt, og møllefæster (forpagter) Niels Pedersen nævnes nogle gange i tingbogen 1686-1690. Bl.a. blev han stævnet af borgmesteren i Thisted, Chr. Mortensen Lilius, for mistanke om, hvorvidt et parti korn, malet for en gård i Skyum, var solgt i Thisted og ikke rettelig ført til borgmesterens pakhuis i Klitmøller.

Monopolet ophævedes helt i 1861, og derefter blev der bygget mange møller her på egnen. Bl.a. byggede en søn fra Klat Mølle, Anders Enevoldsen Møller, Brund Mølle i 1866 og senere, i 1877, Skinnerup Mølle.

Møllen har siden dens opførelse i 1650, og indtil den i 1795 kom i selveje, været ejet af pengestærke mænd og en enkelt kvinde, og beboet af forskellige møllefæstere. Således blev møllen i 1709 købt af skudskipper Poul Olufsen Dragsbech i Klitmøller. Han var dengang den mest velhavende mand i Klitmøller og ejede 21 ejendomme, heraf 4 i Ø. Vandet sogn. Senere ejedes møllen af en provstinde Riber, der også var ejer af ”Nebelgård” v. Nors Sø. Hendes arvinger solgte i 1795 Klat Mølle til selveje for møller Jens Pedersen Møller. Han havde allerede i 1787 som 30-årig købt Øster Mølle i Klitmøller, som igen blev solgt i 1796.

Mange møllere var ud af gamle møllerslæg-

ter, hvor sønnerne slægtled efter slægtled blev i møllerfaget. Jens Pedersen Møller var ingen undtagelse, han kom fra Fabjerg, hvor faren var møller. Senere flyttede faren til Thy, hvor han købte Ballerum Mølle.

Klat Mølle blev i 1810 købt af Søren Larsen for 2930 rd., men allerede i 1812 sælges den videre til Enevold Andersen Torp for 5800 rd. Den store stigning skal ses på baggrund af Napoleonskrigene, der medførte en kraftig inflation.

Møllen nedbrændte i 1817 og blev genopført syd for dens oprindelige placering på et jordstykke (ca. 1 ha matr. 5b), der var lejet fra Jens Pedersen Kjærgaards gård i Thorsted, og som Enevold Torp fik skøde på i 1826. Igen i 1821 købte møller Torp 6 ha, matr. nr. 6b, fra Salman Jensens gård i Thorsted.

I 1839 overtog enken Inger Jensdatter møllens drift. Møllen har åbenbart været dårligt vedligeholdt, for i 1840 fik møllen af en brandtaksationskommission nedsat sin brandforsikringssum fra 5000 rdl. Sølv til 3000 rdl., idet "Møllen fandtes noget forslidt". De øvrige bygninger var forsikret med henholdsvis 350 rdl. til stuehus og 350 rdl. til stald og lade

Klat Mølle blev i 1847 overtaget af Ludvig Sørensen, der havde en fortid som præst. Der blev bygget nyt stuehus, idet det gamle bindingsværkshus formentlig ikke opfyldte præstefamiliens krav til en rimelig boligstandard.

Brandforsikningssummen for det nye hus udgjorde 1000 rdl. Møllen blev ligeledes forbedret, og brandforsikringen forhøjet til 4000 rdl.

Klat Mølle blev antagelig købt af møller F. May i 1855 i forbindelse med, at Ludvig Sørensen og familie flyttede til "Ludvigsborg"

(Klatmøllevej 17). Ludvig Sørensen beholdt det jordstykke på 6 ha, der blev tilkøbt Klat Mølle i 1821, og lagde det sammen med jorden til "Ludvigsborg".

Møller F. May's ejerskab af Klat Mølle blev kort. Følgende kunne læses i Thisted Amts Avis i februar 1856 om Klat Møllens salg:

"Formedelst anden bestemmelse agter Undertegnede underhaanden at sælge min Mølle liggende ½ Miil fra Thisted, med tilhørende Eiendom Klat Mølle kaldet. Til Eiendommen hører et Areal af ca. 50 Tdr. Land, hvorpå for Tiden 2 Heste, 8 Fæhoveder og 35 Får. Eiendommen skatter af 1 Td. 6 Skpr. 1 Alb., Mølleskyl 6 Skpr. 1 Fdk. 2 Alb., Gammel Skat 4 Rdl. 36 Skilling. Eiendommen kan tiltrædes 1ste April d. A. Beboelseshuset er til en Familie udenfor Bondestanden".

Allerede i juli 1856 kunne man læse i samme avis, at Klat Mølle nu er solgt:

"Klat Mølle, omtrent 1 Fjerdingsvej herfra, er i disse Dage af Hr. Møller May solgt til Møllersvend Hans Christensen for 11.100 Rdl uden Besætning".

Hans Christensen bortforpagtede i 1858 møllen til møllersvend Jesper Poulsen, men blev formentlig boende i det nybyggede stuehus. Allerede i 1862 overtager Hans Christensen igen møllens drift.

Følgende kunne man læse i Thisted Amts Avis om møllens brand i 1859:

"Klat Mølle brændt

Torsd. 13. Jan. 1859: I en stærk Hagelbyge igår Morges, ledsaget af et foregaaende Aften bemærket Tordenveir, slog Lynilden ned i den ¾ Miil her fra Byen beliggende Klat Mølle, som inden kort Tids Forløb var aldeles udbrændt. Mølleren og en Dreng vare i Møllen,

men kom ingen Skade til, skjøndt Lynstraa-
len gik lige forbi dem. En Sprøjte herfra ind-
fandt sig så hurtig som muligt ved Brandsted-
det og ydede meget Beroligelse for Nabohu-
set, som var udsat for stor Fare og hvori Il-
den engang havde fat”.

”Løverdags d. 17. September 1859

*I slutningen af denne Maaned overtager jeg
atter som Forpagter, Klat Mølle, som i denne
Tid bliver sat i Drift. Jeg takker for den Hjælp,
der ydedes mig af mange Beboere i de omlig-
gende Sogne for at erstatte mig de Tab, jeg
led ved Møllens Brand. P.t. Klat Mølle. Ærb.
Jesper Poulsen”.*

Møllen blev således genopført efter bran-
den, men formentlig med store omkostninger
for både møllens ejer og forpagter. Den ny-
opførte Klat Mølle var en såkaldt ”jordhøjs-
mølle” med en kælder under møllen i næsten
jordhøjde og med en indgangsdør mod nord.
Den opkastede jordvold (2-3m) tjente bl.a. det
formål, at man ved den højere byggede mølle
kunne gå ud på jordvolden fra en dør på møl-
leloftet og betjene krøjeværket og vingernes
segl. Der mangler en beskrivelse af møllen,
men Skinnerup Mølle, der blev opført i 1877,
havde et vingefang på 18 m, en højde på 12½
m, og hver vinge vejede 1000 kg.

Der findes et mere uddybende materiale om
møller i Historisk Årbog for Thy og Vester
Hanherred fra 1960 og 2001.

Chresten Færgegaard Hansen købte i 1889
Klat Mølle af sin far, Hans Christensen.

Folketælling Torsted 1890, et hus:

*Christen Hansen, 32 år, født i Torsted, møller.
Ane Kristine Hansen, 29 år, født i Brund, hans*

hustru.

*Hans Oluf Hansen, 0 år, født i Torsted, søn.
Hans Christensen, 63 år, født i Tvorup, af-
tægtsmand.*

*Maren Christensen, 65 år, født i Torsted, hans
hustru, aftægt.*

I 1898 solgte Chresten Hansen Klat Møl-
le til sine kreditgivere, og efter en del hurtig-
e ejerskifter, hvor det gik ned ad bakke med
møllens økonomiske betydning (gårdene fik
egen vindmølle og senere installeret el), blev
Klat Mølle med dens magre og sandede jord
i en årrække beboet af fattige familier.

Folketælling Torsted 1921, matr. 25a, 5b,
landbrug:

Evald Graugaard, f. 1866 i Lyngø, gift.

*Johanne Graugaard, f. 1887 i Vestervig, gift,
husmor.*

Poul Graugaard, f. 1899 i Vestervig, barn

Peter Graugaard, v 1907 i Torsted, barn.

Sofus Graugaard, f. 1909 i Torsted, barn.

Ingolf Graugaard, f. 1910 i Torsted, barn.

Kristine Graugaard, f. 1912 i Torsted, barn.

Evald Graugaard, født 1913 i Torsted, barn.

Erna Graugaard, f. 1915 i Torsted, barn.

Johanne Graugaard, f. 1917 i Torsted, barn.

Nikolaj Graugaard, f. 1919 i Torsted, barn.

Møllen blev nedtaget omkring 1925, og tøm-
meret er sikkert genbrugt i mange nybyggerier
på egnen. Og det er formentlig fire egestolper
fra Klat Mølle, der står i en lade ved Hjørdal-
vej 22. Møllehøjen lå urørt indtil 1954, hvor
den blev brugt som opfyldingsjord, da man
byggede det nye andelsmejeri i Sjørring.

Folmer Jørgensen Sjølland købte i 1928
”Klatmølle” ved tvangsaktion. Folmer Jørgen-

sen var en driftig mand med mange idéer. Der blev plantet skov, og nogle år senere etableret rævefarm. I begyndelsen af 1940'erne blev der købt ca. 7 ha fra "Nørregård", og samtidig blev der bygget nyt stuehus, stald og lade.

"Klatmølle" blev i 1944 overtaget af Familien Signe (født Jeppesen i Thorsted) og Henrik Røjkjær Carlsen. De kom fra Vang og flyttede ind i det nybyggede stuehus med deres to drenge, Jens Jørgen og Knud, Erik er født i Thorsted. Jorden blev forbedret, dels ved hjælp af deres jerseybesætning, men også de mange læbælter, der blev plantet, forebyggede sandflugt og var væsentlige for en mere sikker afgrøde.

Henrik var en interesseret skovdyrker og fortsatte plantningen af gran og fyr. Og i løbet af godt én generation var "Klatmølle" forandret fra et fattigt, forsømt sted til en velholdt og driftig gård.

Lise Lotte, født Ripka i København og konatoruddannet, og den ældste søn, Jens Jørgen Røjkjær Carlsen, købte i 1968 "Klatmølle" af Signe og Henrik, der flyttede til Thisted. Lotte og Jens Jørgen, der tidligere har boet i Tilsted, har børnene Karin og Henrik.

Jens Jørgen er ligesom faren interesseret i skov- og læplantning, hvad gården også i deres tid bar præg af. Stalden blev udbygget og kvægbesætningen udvidet. Senere blev jerseykøerne byttet ud med en avlsbesætning af charolais. Der blev bygget ny stald, og den gamle kostald blev ombygget til søer og smågrise

I 1984 overtog Dorrit og John Overgaard Jensen "Klatmølle" fra Lotte og Jens Jørgen Carlsen, der flyttede til Østerild, hvor de fortsatte deres avlsarbejde med charolaiskvæg.

Familien Dorrit og John Overgaard Jensen med deres børn, Merete og Lise, Anne er født

i Thorsted, kom fra Thisted. Dorrit er socialrådgiver og John er lagerchef. De befandt sig godt på landet, men arbejdsbyrden ved landbruget, samtidig med et fuldtidsarbejde, blev for stor, og i 1990 solgte de "Klatmølle" til Morten Jeppesen og flyttede igen til Thisted

Morten Jeppesen, der kommer fra Skjoldborg, er ansat ved et forsikringsselskab i Thisted og driver "Klatmølle" som fritidslandmand.

Stalden er omforandret og moderniseret, og der bliver nu opbygget en avlsbesætning af Polled Herefordkvæg.

På den dårligste del af jorden er der plantet ca. 4 ha med løvskov.

I 1996 blev en 225 kw mølle rejst, på en lejet grund syd for Klatmøllevej, af Thy Champignon i Gærup. Møllen er nu ejet af Tommy Hensberg, "Moutrup" på Mors.

Der er bygget et nyt stuehus, som Dorte Poulsen (der er fra Snedsted og laborant) og Morten i 2004 kunne flytte ind i sammen med deres tre børn, Charlotte, Mikkel og Louise.

Kilder til omtalen af "Klatmølle".

Sigrid Brandt og Orla Poulsen: Oversigt over Thorsted ejendommenes historie.

Herdís Fisker: Noter om "Klatmølle".

A. C. Svalgaard: Gamle avis referater.

Torsten Balle: Gamle veje i Thy. Historisk Årbog 1951.

Knud Mortensen: Uddrag af Klitmøllers historie.

Knud Søgaard m. fl.: Møller og kornformaling. Historisk Årbog 2001

Klatmøllevej nr. 21

"Bakkegården", matr. nr. 4c m. fl.

Fra 1855-1890 se internettet.

Ejendommens hovedparcel 4c er en udstyk-

Klatmøllevvej 21 i 1949.

ning fra Jens Pedersen Skaarups gård ("Kir-kely") til sønnen Peder Jensen Skaarup i ca.1855.

Folketælling Thorsted 1890, en gård:
Jesper Larsen, 55 år, født i Kjelstrup, gård-ejer.

Hanne Larsen, 53 år, født i Østerild, hans hu-stru.

Niels Andersen, 22 år, født i Harring.

Otto Christensen, 15 år, født i Næstrup, tje-nestedreng.

Mariane Sørensen, 14 år, født i Thorsted, tje-nestepige.

Klatmøllevvej 21 i 1993.

1907 - skøde Poul Chr. Poulsen.

Ejendommen brændte i 1910 og blev gen-opført som en trelænget gård.

I 1912 solgte Poul Poulsen til Niels Chr. Bjerregaard. Bjerregaard var en driftig land-mand, men høstede måske også frugten af tid-ligere ejeres bestræbelser. Der blev plantet læ-bælter og mange frugttræer, som på det tids-punkt var ret ualmindelige, og i det hele ta-get blev gårdens omdømme forandret fra en udmarksgård til et landbrug, der gav en nor-mal afgrøde.

Folketælling Torsted 1921, 4c, landbrug:

Niels Chr. Bjerregaard, født 1880 i Heltborg, gift, gårdejer.

Katrine Bjerregaard, født 1883 i Villerslev, gift, husmor.

Anders Chr. Bjerregaard, født 1910 i Heltborg, barn.

Ejlif Bjerregaard, født 1912 i Torsted, barn.

Poul Kjeldgård Bjerregaard, født 1913 i Torsted, barn.

Asger Bjerregaard, født 1914 i Torsted, barn.

Eva Bjerregaard, født 1919 i Torsted, barn.

Vilhelm K. Nielsen, født 1898 i Klitmøller, ty-ende.

Jens Peter Jensen, født 1905 i Sjørring, ty-ende.

I 1932 solgte Bjerregaards til Vita og Niels Sindbjerg, som allerede i 1935 solgte gården til Agnes og Chr. Kjærgaard Tousgaard, der kom fra Annexgården (Ndr. Thorstedvej 1). Niels Sindbjerg overtog sin fødegård på Thy-holm. Kjærgaard Tousgaard købte senere 6 ha af Chr. Søe, "Stiegaard" (Hjardalvej 24) og solgte sidst i 30'erne godt 2 ha til slagterme-

ster Larsen i Thisted (Klatmøllevvej 18).

Karen og Holger Visby købte i 1949 ”Bakkegården” og flyttede ind med deres seks børn, Kristian, Aage, Bodil (der er død som voksen), Inge, Gudrun og Signe, Søren er født senere. - Holger var kvæginteresseret, og i de næste 10 år blev bygningerne ombygget og forbedret, ligesom den sortbrogede kvægbesætningen blev udvidet og forbedret.

Kjærgaard Tousgaards flyttede til Nors, hvor de købte en mindre landejendom.

Holger Visby var sognerådsformand i Sjørring - Thorsted kommune i perioden 1958 -70 og fra 1970 til 1982 borgmester i Thisted kommune. (Se særskilt artikel).

Gården blev overtaget af Ruth (født Pedersen i Gøttrup i Hanherred) og sønnen, Aage Visby, i 1971, og Karen og Holger flyttede til den gamle præstebolig i Thorsted, (i nogle år omkr. 1930 Karens barndomshjem).

Få år senere blev kvægbesætningen solgt, og i midten af 70’erne blev der omforandret og nybygget til slagtesvin. I 1988 udlejedes et jordstykke, hvor der blev etableret en minkfarm, som i dag ejes af Henrik Jeppesen, Sjørring.

Ruth og Aage har børnene Anne Marie og Poul. Og da ingen af dem var interesseret i at overtage gården, blev den i 2002 solgt til en nabo, Leif Gravesen, Klatmøllevvej 27 (den gård, Karen og Holger flyttede fra i 1949, da de købte ”Bakkegården”).

Leif Gravesen solgte i 2005 bygningerne og 6 ha til Helle og Ole Sørensen. Helle, hvis forældre, Aase og Kristian Sørensen, bor i Thorsted, læser økonomi i Ålborg og Ole, der kommer fra Tilsted, arbejder som smed i Thisted.

De har børnene, Peter, Karoline og Viktor.

Klatmøllevvej 25

Matr. nr. 4h og 4i

I året 1929 købte August Skaarup 17 tdr. sæde, matr. nr. 4h, af Kresten Skaarup, ”Kirkely” i Thorsted. Her byggede han sit statsmandssted på den forblæste bakke.

Noget af det første, der skulle gøres, var at grave en brønd. Det blev en streng, langsommelig og dermed dyr opgave. ”Æ kjældkåster”, brøndgraveren, arbejdede sig langsomt med hakke og skovl ned i dybet gennem kridt og flint. Hele tiden skulle der stå en mand parat og hejse spanden med det opgravede materiale op og den tomme spand ned igen. Men endelig en dag, da de var nået 42 m ned, og brøndgraveren løsnede en stor kalkstensflage, vældede det kolde, klare vand pludselig op, og han måtte i hast hejses op til jordens overflade igen.

Brønden gav godt og rigeligt vand indtil 1997, der var tørkeår, og hvor andre brønde i området også tørrede ud. Ja, selv i Nors sø

Ejendommen ca. 1950.

Ejendommen i 2004.

var der lavvande. Men nu var Thisted kommunale vandforsyning etableret, og da hovedledningen ligger langs Klatmøllevvej, var det ikke svært at blive koblet herpå.

August blev gift med Kirstine Thøgersen fra Silstrup. De fik døtrene Else og Tove.

Stinne og August drev i fællesskab et alsidigt og velpasset landbrug. August interesserede sig særligt for biavl og heste af Norsk Fjordrace, mens haven var en stor fællesinteresse.

De første mange år måtte privatvejen til ”Bakkegården” bruges. Det var også ”om i gården” at mælkejungerne skulle køres på en dertil fremstillet trillebør, da mælkekusken kun kørte til ”Bakkegården” og ikke længere.

I 1949 tilkøbtes 3 tdr. sæde nord for ejendommen, matr. nr. 4i. Herved fik de mulighed for at anlægge egen vej til Klatmøllevvej.

I 1970 solgtes det meste af jorden til en nabo, men August og Stinne blev boende på ejendommen indtil Augusts død i 1981. Herefter flyttede Stinne på plejehjem, hvor hun

døde i 1982.

I 1985 købte barnebarnet Asger Møller ejendommen – søn af Else og Karlo Møller. Asger har sammen med sin kone Conny (der kommer fra Frøstrup) gennemrestaureret det hele, men jo ikke i landbrugsøjemed. Stalden blev et godt og alsidigt værksted. Asger er smed og Conny er pædagogmedhjælper. De har to drenge, Jonas og Jacob.

(Afsnittet om Klatmøllevvej 25 er skrevet af Else Møller).

Klatmøllevvej nr. 27

”Højgård”, matr. nr. 5d og 4d.

Før 1890 se internettet.

Jorden, matr. 5d, er formentlig udstykket fra ”Nørregård” omkr. 1850 – 60.

Folketælling Torsted 1890 et hus
*Niels Rask, 53 år, født i Tilsted, husmand.
Ane Christensen 50 år, født i Grønnerup, hustru.*

Ane Christensen, 75 år, enke, født i Vang, aftægtskone.

Jens Nikolaj, 31 år, ugift, født i Vang, tjenestekarl.

1898 - skøde Søren Peter Larsen Visby, 5d, med tiende og beboelse til sælger Niels Rask og hustru.

Søren Peter havde i en del år forinden været tjenestekarl hos Niels Rask og blev nogle år efter overtagelsen gift med Petrea Kristensen fra Sydthy. Ane og Niels Rask kom til at bo i et lille, gammelt aftægts hus, der lå i forlængelse af stuehuset. Da Ane som den sidste døde i begyndelsen af 1920'erne, blev huset revet ned.

1904 - skøde do, parcel 4d fra Mikkel Jensen Skaarup (ca. 4 ha).

Folketælling, Torsted 1921, et landbrug.
Søren P. Visby, født i 1867 i Torsted, gård-ejer.

Petrea Visby, født 1877 i Sydthy, husmor.

Anna Visby, født 1910 i Torsted, barn.

Holger Visby, født 1913 i Torsted, barn.

Børge Visby, født 1914 i Torsted, barn.

Kristine Visby, født 1915 i Torsted, barn.

Gerda Visby, født 1917 i Torsted, barn.

Inger Visby, født 1919 i Torsted, barn.

Ane Rask, enke, født i Vendsyssel i 1840, aftægt.

Katrine Nielsen, født 1900 i Tingstrup, tjenestepige.

1940 - skøde Holger Visby (søn) 5d, 4d.

Holger blev gift med Karen Anker-Møller, der kom fra Thorsted Friskole, hvor hendes

mor var lærerinde.- Der blev bygget en aftægtsbolig i forbindelse med stuehuset til Søren Peter og Petrea Visby. Her boede de indtil deres død i hhv.1954 og 1962, de seneste år plejet af deres datter Inger.

I 1949 købte Amalie og Aage Kobberø gården af Karen og Holger og flyttede ind med deres tre børn, Tove, Ruth og Gert.

De solgte igen i 1961 til Gerda og Ricard Lorentzen, der kom fra Nors, og har børnene Åse, Tove og Preben. Gerda og Ricard var initiativrige landmandsfolk og købte kort efter overtagelsen et stykke græsningsjord i Tved og senere 7 ha fra Klatmøllevej 25. Nogle år efter blev kvægbesætningen solgt og driften omlagt til en grisebesætning. Der blev i de følgende år bygget nye stalde, lade og maskinhus, ligesom også stuehuset blev istandsat og moderniseret. - Richard var igennem mange år i ledelsen for Familielandbruget i Nordthy og en kendt avlsdommer for svin.

Gården blev i 1994 overtaget af Leif Gravesen fra Ø. Vandet, og Gerda og Ricard flyttede til Sennels. - Leif er uddannet traktormekaniker og havde de første år udearbejde, senest som sælger ved et landbrugsmaskinfirma.

I 1996 blev der rejst en 225 kw mølle, og et nedgravet elkabel blev i denne forbindelse ført fra møllerne på Klatmøllevej 20 og 27 til møllerne på Hjardalvej 4 og 11 og derfra videre til Thy - Mors Energis samlestation i Sperring.

Leif og hans kone Sonja (der kommer fra Hunstrup og er marketingmedarbejder), har udvidet bedriften ved jordkøb og forpagtning. Bygningerne er omforandret og moderniseret, og der er bygget ny lade og sidst en slagtesvinestald. - Gården, som de bor på med dren-

gene Jesper og Mathias, er det sidste heltids-landbrug med grise i Thorsted sogn.

Klatmøllevej nr. 31

"Nørregård", matr. nr. 5a

En gård, (nr. 2 på udskiftningskortet). 1844-matrikel nr. 5a

Fra 1664 – 1890 se internettet.

Folketælling Torsted 1890, en gård:

Peder Andersen (Faartoft), 44 år, født i Borup, gårdejer.

Marie Nielsen, 37 år, født i Torsted, hans hustru.

Niels Faartoft Andersen, 15 år, født i Torsted, søn.

Christen Vestergård Andersen, 13 år, født i Torsted, søn.

Anders Tommas Andersen, 7 år, født i Torsted, søn.

Martin Andersen, 6 år, født i Torsted, søn.

Luise Andersen, 3 år, født i Torsted, datter.

"Nørregård" i 1925.

"Nørregård" i 1945.

Mariane Andersen, 2 år, født i Torsted, datter.

Niels Jensen Faartoft, 81 år, enkemand, født i Torsted, aftægtsmand.

Jens Martinus Nørby, 19 år, født i Hillerslev, tyende.

Anton Skaarup, 21 år født i Rær, tyende.

Kirsten Marie Havsgaard, 15 år, født i Klitmøller; tyende.

Ane Marie Nebel, 21 år, født i Ø. Vandet, tyende.

1891 - adkomst Peder Andersen (Faartoft), svigersøn.

Der blev omkr. 1895 tilplantet et større areal med gran- og fyrretræer, dels for at modvirke sandflugt, der med mellemrum hærgede Thy, men også for at skoven ad åre skulle levere træ til gården og være en indtægtskilde ved salg af træ.

1914 - skøde Frederik Mikkelsen Skaarup.

Folketælling Torsted 1921, matr. nr.5a, gård:

Ejendommen i 1975.

Frederik M Skaarup, født i "Kirkely" i Torsted i 1881, gårdejer.

Marie Skaarup, født i "Kjærgaardsminde" i Torsted i 1891, husmor.

Rigmor Kjærgaard Skaarup, født 1916 i Torsted, barn.

Gudrun Skaarup, født 1918 i Torsted, barn.

Christian Kjærgaard Skaarup, født 1919 i Thorsted, barn.

Niels Kjærgaard Skaarup, født 1921 i Torsted, barn.

Ejnar Jensen, født 1900 i Tingstrup, tyende.

Hans Nielsen, født 1902 i Sjørring, tyende.

Marie Oddershede, født 1902 i Ø. Vandet, tyende.

Helga Skaarup, født 1905 i Tingstrup, tyende.

Mariane Hamborg, født 1865 i Hillerslev, tyende.

I begyndelsen af 1920'erne blev der bygget ny stald og lade, og i 1942 et nyt stuehus. Samme år blev der frasolgt ca. 7 ha til "Klatmølle."

Efter Frederik Skaarups død blev gården i 1948 overtaget af sønnerne Mikkell Skaarup og Niels Kjærgaard Skaarup.

Samarbejdet varede, indtil Mikkell i 1952 købte en gård i V. Vandet, og Niels overtog sin brors halvdel af "Nørregård."

Der blev allerede indrettet aftægsløjlighed ved opførelsen af det nye stuehus, og her boede Niels' mor, Marie, fra begyndelsen af 50'erne indtil sin død i 1975.

Niels blev gift med Mary Hansen, der kom fra Vendsyssel, og var socialrådgiver. Mary og Niels fik datteren Birgitte, som bor med sin familie i Sønderjylland.

Niels var en driftig landmand, og købte i begyndelsen af 1960'erne et stort stykke hede- og klitjord i Stenbjerg. Jorden blev brugt til kreaturgræsning, men efter få år solgt igen. Niels købte derefter en gård i Sjørring, som efter nogle år blev byttet med en gård i Sperring (Vorupørvej 76), der først blev afhændet efter Niels Skaarups død.

Gården blev tilbygget med ny svinestald og lade. Og samtidig med gårdens drift havde Niels de senere år et omfattende kreaturopkøb af levkvæg til eksport.

I 1976 døde Niels Skaarup, 56 år gammel. Få år senere blev svine- og kobesætningen solgt, og Mary drev derefter i en årrække gårdens jord. Den var dog bortforpagtet de seneste år før Mary Skaarups død i 1996.

Datteren, Birgitte Skaarup Nissen, overtog gården efter sin mors død. Hun blev boende i Sønderjylland og forpagtede jorden ud til sin fætter, Frederik Skaarup, i V. Vandet.

I 2005 købte Connie og Frederik Skaarup gården af Birgitte, og flyttede et år senere ind i et nyrestaureret stuehus. Connie er sygeplejerske. De har børnene, Anders og Annette.

Af Lis Skaarup og Anders Damsgaard

Thorsted Friskole

Thorsted Friskole er oprettet i 1873 af en kreds af mennesker i Thorsted og omegn, som var dybt optaget af datidens vækkelser og kirkelige strømninger. Kredsen var tilknyttet valgmenigheden i Øster Jølby på Mors. Som så mange andre friskoleoprettelser på det tidspunkt blev Thorsted Friskole oprettet i protest mod datidens ”sorte skole”, og med et stort ønske om selv at tage ansvar i alle livets forhold. Dermed også for børnenes undervisning.

Skolen blev oprettet og er stadig forankret i det Grundtvig/Koldske menneske- og skolesyn. Op gennem tiden har skolen afspejlet de forandringer og den samfundsudvikling, der er sket. I 1970'erne og 1980'erne steg elevtallet fra ca. 20 til ca. 95, da andre familier end den traditionelle forældrereds fra bondekulturen søgte skolen. Kredsen af mennesker omkring Thorsted Friskole var i årene efter 1970 engageret og involveret i oprettelsen af friskolerne i Brund, Thisted og Sønderhå samt oprettelsen af Rovvig Efterskole på Mors og Højskolen i Thy.

Thorsted Friskole har i dag (2007) 67 elever, som kommer til skolen fra såvel Thorsted sogn som resten af Thisted Kommune. Det er grundlæggende stadig forældrenes ønske om at tage ansvar for deres børns undervisning og skolegang, der er det bærende element. Som det var

Det ældste billede fra Thorsted Friskole, formentlig fra 1880'erne.

ved oprettelsen af skolen i 1873.

I det følgende beskrives Thorsted Friskoles historie gennem:

Bygningshistorie (beskrevet ud fra gamle protokoller, skøder osv.).

Erindringer af Dorthea Skaarup om skolens opstart (fra Jubilæumsskrift 1988).

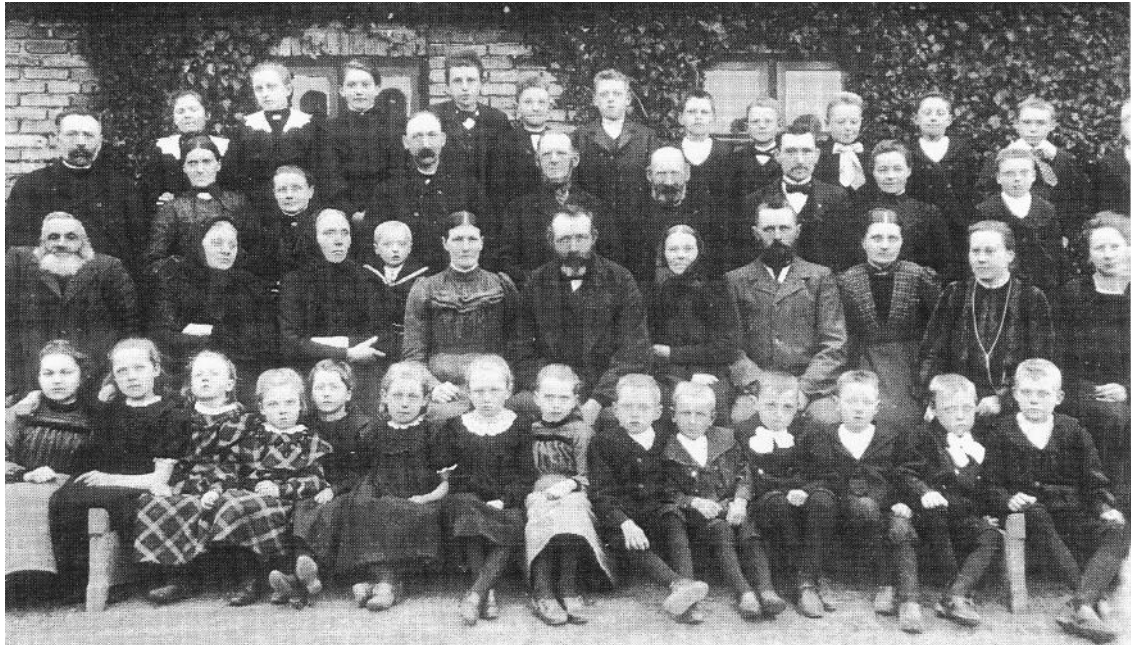
Erindringer om skoletiden 1934-41 af Agnete Hangaard (fra Jubilæumsskrift 1988).

Erindringer om skoletiden 1965-73 af Henning Skaarup.

Liste over lærere/skoleledere 1873 – 2007.

Bygningshistorie

Som nævnt blev Thorsted Friskole oprettet i september 1873 af en kreds af mennesker i Thorsted og omegn. Opstarten er beskrevet i et citat fra protokollen fra skolens

Friskolens forældre og elever 1903-04. 4. rk. f. v.: Marie Nordentoft, Kirstine Visby, Elna Hoxer, Niels Guld, Rasmus Skaarup, Stefan B. Christensen, Chr. B. Christensen, Frederik Skaarup, Viggo Skaarup, Niels Christensen, Niels Henriksen, Jens Nordentoft. 2.rk. f. v.: Nicolaj Madsen, Else Visby, Stine Nordentoft, Niels Nordentoft, Mikkell Skaarup, Mads Skaarup, Jens Jeppesen, Ane Jeppesen, Anders Nordentoft. 3. rk. f. v.: Bette Wolle (en omvandrende institution, der gik rundt mellem fri- og valgmenigheder og fortalte om, hvad der rørte sig i tiden. Friskolelærer Jens Rolighed, Klim, kaldte ham "det levende brev"!), Karen Skaarup, Else Kjeldsen, Marius Nordentoft (4 år), Else Guld, Chr. Guld, Else Skaarup (skolens første lærerinde), Anders Christensen, Kristine Christensen, Maren Hansen (daværende lærerinde), Johanne Hansen. 1. rk. f. v.: Kirstine madsen, Nelly Hoxer, Anna Skaarup, Dorthea Skaarup, Thora Hvid, Margrethe Hoxer, Kirstine Kjeldsen, Ane Madsen, Sigurd Christensen, Aksel Kjeldsen, Ejnar Jeppesen, August Skaarup, Johannes Jeppesen, Gunnar Christensen.

60 års jubilæum i 1933 på følgende måde:
"Formanden bød velkommen til taler og gæsterne og en særlig velkommen til den første lærerinde, Else Skaarup, som gør festen skøn, da Else Skaarup endnu er ung i sind og hendes åndsevner usvækket, og oplyste lidt om dens forhistorie fra dens begyndelse i Poul Spanggaards stue, der hvor Præsteboligen nu ligger og flytningen vest for Sognekirken paa Mikkell Skaarups jord og derfra til et gammelt hus, hvor skolen nu ligger, men er om-

bygget i 1929."

Friskolen har altså de første år haft 3 forskellige placeringer i Thorsted, og det formodes at være foregået på følgende måde:

Først i en privat stue hos Poul Spanggaard, derefter i lånt hus vest for kirken. Friskoleforeningen (benævnelse for forældrekrædsen i protokollen og skøder på det tidspunkt) køber omkring 1880 ejendommen matr. nr. 21a i Thorsted - der hvor skolen fortsat ligger.

I begyndelsen af 1890'erne har friskolefor-

eningen været i alvorlige økonomiske problemer, og Mikkel Skaarup købte ejendommen matr. nr. 21a i 1894 for derefter at leje den ud til friskoleforeningen. Dette fremgår af en tinglyst lejekontakt fra 1894. Friskoleforeningen gav ifølge lejekontrakten 5 kr. årligt for lejemålet og skulle derudover stå for vedligeholdelse af ejendommen. Lejekontrakten kunne opsiges af friskoleforeningen med et halvt års varsel, mens kontrakten var uopsigelig for ejeren i 49 år.

I 1907 køber friskoleforeningen ejendommen tilbage af Mikkel Skaarup for 800 kr. Samtidig udskiltes parcellen, hvorpå frime-nighedskirken var bygget og friskoleforeningens ejendom fik derefter matr. nr. 21d. I 1925 tilkøbes en jordparcel, matr. nr. 21f, af husejer J. K. Jensen, Thorsted.

I 1928 opstår tankerne om enten at totalrenovere den gamle skolebygning eller bygge helt nyt. I juni 1928 nedsættes et udvalg bestående af Chr. Skaarup, Jens Boesen og Niels Chr. Bjerregaard. De fik til opgave at frembringe et forslag og overslag over en helt ny skolebygning. Dette forslag blev vedtaget på et møde i januar 1929, og bestyrelsen indgår derefter, ifølge protokollen, følgende aftale med håndværker: ”Bestyrelsesmedlemmer Chr. Skaarup og Søren P. Visby sammen med Bjerregaard har derefter opfordret Stefan B. Christensen til at frem-

Thorsted Friskole 1908. Siddende t.v.: Lærerinde Sophie Winther. Stående som nr. 6 f.v. Dorthea Skaarup.

komme med tegning og overslag til en ny skolebygning på 20 alen lang og 11 alen bred, og som han har efterkommet. Overslaget lyder

Friskolens elever 1925. 3. rk. f. v.: Mikael Rask, lærerinde Jensine Jensen, Agnete Ipsen Skaarup, Anne Jensen, Olav K. Jeppesen, Poul Rask, Eva Bjerregaard. Mellemste række fra venstre.: Signe Skaarup, Karen Skaarup, Stinne Visby, Rigmor Skaarup, Gudrun Skaarup, Peder Ipsen Skaarup, ukendt, Harald K. Jeppesen. 1. rk. f. v.: Svend Rask, Gerda Visby, Ingeborg Jensen, Magnus Jensen, Karl Ejnar Jensen.

Store klasse 1958. 2. rk. f. v.: Karen Kappel, Hanne Jepsen, Inge Visby, Erik Carlsen, Tage Sandahl Jensen, Hans Hamborg. S.f.v.: Anna kappel, Gudrun Visby, Jens Bohnfeldt, Helge Kappel, Svend Hamborg.

på 5157 kr. og 4 vindueskarme af den gamle skole, hvad mere bruges skal tages til en pris, som nyt materiale vil koste, dernæst skal Fri-skoleforeningen levere sand, grus og fyld. Det overlades Stefan B. Kristensen at opføre skolebygning efter ovennævnte overslagssum og paa de betingelser, der er anført, og at skolen skal være færdig til brug efter sommerferien omkring 1. september”.

I april 1929 er der følgende citat fra et skolemøde/eksamen ang. byggeriet: ”Efter eksamen afholdtes skolemøde, hvor formanden meddelte skolens bygning var overdraget Stefan B. Kristensen. Det vedtages at lægge skolen paa sydsiden af skolegrunden og lade skolestuens gavl vende mod øst. Dernæst bestemtes at søge et laan i den nye skolebygning i grundejerkreditforeningen”.

Den 12. november 1929 blev den nye skolebygning indviet og er fortsat frem til i dag kernen i skolens bygninger. Den indeholder i

dag kontor, lærerværelse m.m.. Huset blev bygget med beboelse til lærer/lærerinde og en skolestue (det nuværende kontor).

Frem til 1953 skete der kun mindre forandringer og tilpasninger. I 1953 bygges der 3 m til beboelsen mod vest som udvidelse af stue, køkken, privat badeværelse og vaskerum samt to elevtoiletter. Efter et ønske fra daværende skoleleder om at få pryd- og køkkenhave, foræres skolen af Olav Jepsen i 1955 et stykke jord syd for bygningen. Markskellet flyttes derefter ca. 10 m mod syd.

Med baggrund i forældrenes ønske om, at de store børn (10 til 14 år) skulle i skole hver dag og ikke, som indtil da praktiseret, hver anden dag, blev der i løbet af 1966 diskuteret mange løsningsmodeller for de pladsproblemer, denne forandring ville medføre. En skolestue var ikke nok, og der var ligeledes et stort ønske om en gymnastiksal i tilknytning til skolen. Der var også forslag om nybygning af lærerbolig.

Men i juni 1966 vedtages det at bygge mod øst: et klasseværelse, gang og 2 toiletter samt trappeopgang til et sløjdllokale og værelse til lærerinden på første sal. Denne tilbygning blev indviet i november 1967 og kostede ca. 64.000 kr., incl. nyt inventar.

Ønsket om og arbejdet omkring bygningen af gymnastiksal fortsatte og forstærkes efter nedlæggelsen af Thorsted forsamlingshus i 1970.

Men først i 1973 gik byggeriet af sal, mellemgang, 2 omklædningsrum og et lille køkken i gang, efter utallige forslag og modeller. Efter en lang byggeperiode blev salen taget i brug i efteråret 1974. Salen har siden fungeret, ikke blot som gymnastiksal, men også som

ramme for mange lokale arrangementer som høstfest, juletræsfest og private fester.

Op gennem 1970'erne øgedes friskolens elevtal fra ca. 20 til ca. 80 elever. Det gav et stort behov for flere lokaler. I foråret 1975 flyttede skolelederen i egen bolig, og den hidtidige privatbolig blev inddraget til undervisningslokaler. Samtidig arbejdede man med tilbygninger til de eksisterende bygninger, og i december 1977 kunne man indvie lokalet langs salens vestside og det store morgensanglokale ved det sydvestlige hjørne af den gamle skolebygning samt gangen mellem selve hovedbygningen, garagen og nybygningen. Efter længere tids diskussion om taghældning, var det i forbindelse med dette byggeri, at skolens karakteristiske udseende opstod.

I 1978 indgår skolen lejeaftale med ejeren af Dalgaard, Karlo Møller, om leje af et stykke jord langs Hjardalvej, som skulle anvendes til boldbane m.m. Arealet bliver i 1986 købt af skolen.

Behovet for mere plads var der stadig, og i januar 1981 tages en pavillon, som blev bygget op ad den gamle garage, i brug. Efteråret 1982 udskiftes taget på den oprindelige bygning og samtidig renoveres førstesalen. Den murede kvistgavl mod syd fjernes og erstattes med 3 vinduespartier i samme stil som tilbygningen fra 1977.

I slutningen af 1986 køber skolen nabohuset, Thorstedvej 144. Huset, som senere bliver kaldt Askehuset, blev i de første år brugt til faglokaler. I 1997 sker en større om- og tilbygning af Askehuset. Huset blev derefter indrettet til skolefritidsordning, og i august 2005 etableres også børnehave i huset.

Omkring skolestart i 1993 tages det nye skolekøkken og musiklokale mod vest i brug,

Dorthea Skaarup som 96-årig i 1990.

Dette byggeri afslutter foreløbig de mange forskellige tilbygninger, der er sket med den gamle skolebygning fra 1929.

I foråret 1996 bliver naboejendommen Dalgaard sat til salg, og skolen køber Dalgaard med tilhørende ca. 1 ha jord. Efter mange overvejelser om anvendelse og mulighed for brug af Dalgaard til undervisning, vælger skolen i efteråret 1998 at sælge Dalgaards bygninger fra, men beholder jordtillægget vest for Dalgaard. Samtidig bliver tilkørslen til Dalgaard flyttet til øst for Askehuset (Thorstedvej 144).

Alle skolens tilkøb af jordparceller op igennem tiden og nabohuset bliver i den forbindelse samlet under ét matr. nr., 21 d, hvor det samlede areal derefter kommer til at lyde på ca. 1,8 ha. Den gamle del af Thorstedvej, som går forbi skolen, overdrages af Thisted kommune til skolen, og der gives tilladelse til at lukke den som offentlig vej.

Ud over alle de omtalte om- og tilbygninger

er der løbende sket renovering og vedligeholdelse af skolen og dens udearealer, som har haft betydning for skolens udseende og plads i bybilledet. I skolens arkiver findes desuden et meget stort antal forslag og tegninger til om- eller nybygninger, som aldrig eller endnu ikke er realiseret.

Dorthea Skaarups erindringer om skolens opstart

Den første Kristen Kold'ske friskole i Thy startede i Thorsted september 1873. - ”Det er altid sådan med livet, at det ikke kan fattes uden at opleves” - Skat Rørdam.

At de grundtvigske valg- og frimenigheder samt Kristen Kold's højskoler og friskoler hører sammen, er velkendt. De har fælles oprindelse, fælles livssyn - og i hvert fald i starten - fælles medlemmer.

Kristen Kold begyndte sin første skole på Ryslinge Mark. Hans ”ideer” om børneskolen fængede hurtigt til Mors. Den første friskole begyndte i Ø. Jølby 1861, andre fulgte efter på Vest - og Nord- Mors: Torup, Skallerup, Tøving og fl.

En spøgefuldt redaktør skrev i Nykøbing-avisen:

*Først så vågned' de morsingboer
og sang så det runged i sky,
det klang så yndeligt over fjord!
Så vågned de også i Thy.*

10-12 børn var begyndelsen

I 1873 enedes flere familier i Thorsted og omegn om at oprette en friskole. Medlemmerne var smed Søren Jeppesen, grd. Poul Rask, Mads

Skaarup Jensen, A. Nordentoft, Skinnerup og flere. Karen og Mikkel Skaarup havde kun et lille barn, men gik helhjertet ind for sagen, stillede en lille arbejderbolig nær skolen til rådighed, istandsatte den til formålet, skolestue og værelse til lærerinden, - maden kunne hun få ved deres gæstfrie bord.

Skolekredsen henvendte sig til forstander A. Povlsen Dal, som allerede i 1864 havde begyndt sin egen højskole i Galtrup på Mors og været medstifter af valgmenigheden. Han anbefalede en 18-årig ung pige, Else Kirstine Andersen fra Bjergby, der havde været elev i hans skole den sommer, og hvis agt det var at blive lærerinde i en friskole. Povlsen Dal mente, hun kunne klare opgaven i den første tid med de ti - tolv børn, hvor ingen var over 12 år.

Hun blev antaget, og ved Karen og Mikkel Skaarups hjælp startede Thorsted Friskole efteråret 1873 med en kun 18-årig lærerinde. - Karen Skaarup tog sig med moderlig omhu af den unge pige, blev hende i enhver henseende en hjælp og støtte - og et livslangt venskab blev grundlagt. Da børnetallet hurtigt steg, blev pladsen i det lille hus snart for trang. Else Kirstine ville også have mere uddannelse, så i maj 1875 tog hun til K. Kolds højskole i Dalum ved Odense. Hun blev derefter lærerinde i Tim Friskole i Vestjylland, men forbindelsen til vennerne i Thorsted blev ikke afbrudt. Det fik en skelsættende betydning i hendes liv; men det er en anden historie, jeg ikke her skal komme ind på.

Friskole – et familiefællesskab

Nu vil jeg gribe ind i erindringens skattekiste og prøve at give et ”glimt” af hjemmet med de åbne døre og den skole, de var med til at

oprette: Den første K. Kold'ske friskole i Thy, som netop nu ved denne tid i september 1988 kan fejre sin 115 års fødselsdag.

Selvfølger jeg ikke selve skolen fra min tid, men de fleste af dens mennesker, de der havde en holdning og forståelse for Kristen Kolds tanker om børneskole og vilje til at yde, hvad det indebar, dem har jeg kendt. Jeg har hørt på deres samtaler, fra jeg begyndte at sanse tingene omkring mig. De var jo mine forældres bedste venner, for den unge lærerinde blev jo min moder og Mads Skårup min fader, og de var i høj grad med i kredsen fra skolens start – omend dengang hver på sin plads - og vennerne talte meget om deres egen og andres skoleforhold, såvel som de kirkelige rundt i landet. Jeg mindes dem med stor taknemmelighed, fordi de så naturligt, åbent og klart talte om det betydeligste i livet, der – for dem – var præget af Grundtvigs livssyn, at ”mennesket ikke er et tilfældigt naturprodukt, men et væsen også af ånd, forstået som en selvstændig virkelighed, der har givet mennesker en særlig opgave, og det var – og er – denne verdens dybeste hemmelighed, at mennesket også er en ”provins” af Guds rige”!

De talte også om, hvor vigtigt det var, det blev fortalt for børnene at: ”glemmer vi det, er det vor undergang, for et land består og falder ved sin tro”. – Selvfølgelig talte de også om små, daglige gøremål, vind og vejr, glæder og sorger, også politik, hvori kvinderne ikke havde meget at sige – offentligt.

”Eftersyn” af friskolens børn

Men tilbage til den lille skole, husmandsstedet Mikkel Skaarup købte, og skolekredsen le-

jede på lempelige vilkår. Første mandlige lærer var murer af fag, men en mand, der også kunne fortælle for børnene og undervise dem i de – dengang – nødvendige fag. At han også forstod murerfaget var godt, han kunne indrette skolestuen så praktisk, at den kunne gøres større eller mindre efter behov, bl.a. ved juletræsfest og når sognepræsten og kommuneskolens formand hvert halvår kom for at ”efterse og overhøre børnenes kundskaber” – en meget alvorlig dag for lærerne og børnene, også for forældrene, som altid – så vidt muligt – alle var tilstede. Dette ”eftersyn” er de Grundtvig-Kold'ske friskoler for længst fri for.

Skolestuen i Thorsted blev kirkesal

Murerlæreren Mads Hvid, broder til Karen Skaarup, blev kun i få år. Han gik over til sit ”rigtige” fag - ligeså den næste lærer, Niels Jensen, der nok mest var en ”vågen” landmand, blev kun nogle år og købte eget landbrug. De var begge medlem af valgmenigheden og interesseret i at holde skolen i gang, begge var gift og fik familie - det var stillingen ikke indrettet efter. Men de sendte deres børn til friskolen, selvom de boede uden for bygrænsen, og børnene fik lang vej at gå.

Skolekredsen blev nu sådan stillet i økonomisk henseende, at de kunne ansætte en uddannet lærer, købe bygningen af Mikkel Skaarup, som nu også havde skolepligtige børn. Jorden solgte han, kun et mindre areal beholdt skolen til børnenes legeplads, stald og lade ligeså. Denne tredje lærer, Jens Sørensen, har jeg hørt omtalt som en meget dygtig og afholdt lærer - efter Jens Sørensen havde skolen i mange år lærerinder. Skolen var altid sam-

lingssted for mange aktiviteter, både for børn, unge og forældre og blev det mere, end nogen kunne ane eller forudse.

Da menighedens meget afholdte præst, Rasmus Lund, lod ukonfirmerede børn deltage i nadveren, blev han frataget retten som valgmenighedspræst - og sognekirkens døre lukket for ham og hans menighed. Det førte til, at den første grundtvigske frimenighed i Danmark blev dannet! Morsingboerne havde deres egen kirke "Ansgar" i Ø. Jølby, mens thyboerne stod husvilde. Da fik friskolen uventet betydning: Skolestuen blev "indviet" som kir-

Thorsted Friskole 1986.

kesal, og nu var det godt, den var todelt, så et beskedent kirkeudstyr "alter" og "døbefont" stod aflåst til hverdag. Også praktisk, at der var stald og lade, der blev indrettet, så kirkefolk, som kom kørende til gudstjeneste, kunne opstalde deres heste. Her i den lille skole samlede pastor Lund med "sit folk" hv. 2. eller 3. søndag, - og andre præster efter ham, indtil menigheden i 1906 byggede kirke på skolens areal. Stor var glæden, da det blev muligt.

Der er ingen kirkegård ved den lille kirke - når døden har talt, er alle lige. Kun skal frimenighedens medlemmer betale et lille beløb

for en gravplads ved sognekirken, da de er fritaget for kirkeskat.

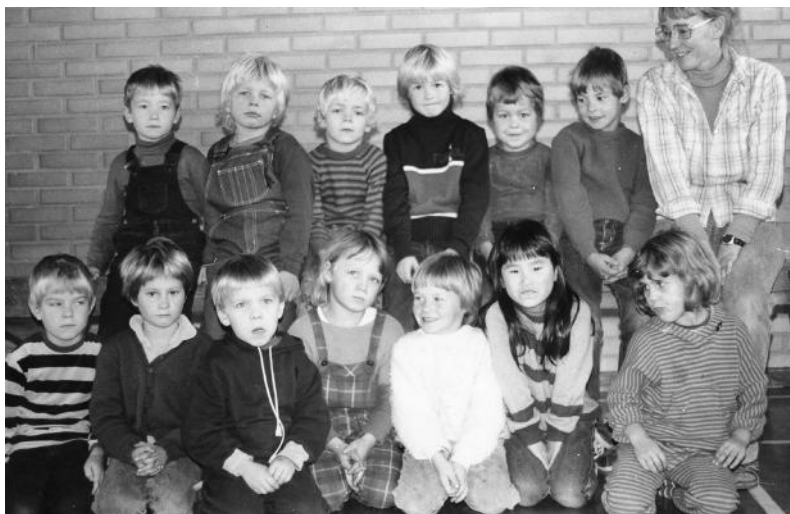
Agnethe Hangaards erindringer om skoletiden 1934-41

Jeg var elev på Thorsted friskole fra 1934-41. Vi havde kun én lærer, nemlig Anna Anker-Møller. Vi var i alt 20-25 børn. Vi var delt i 2 klasser, store klasse og lille klasse. Lille klasse gik 4 dage om sommeren, store klasse to formiddage - omvendt om vinteren. Fru Møller, som hun blev kaldt, var meget dygtig - var god til at læ-

re fra sig og en god fortæller, hun havde store evner til at omgås børn. Vi var meget glade for hende. Der skulle være ro i timen, ingen snakken eller andet halløj. Vi havde jo de "almindelige" skolefag for datiden og fik det hele lært fra grunden. Vi begyndte og sluttede hver time med en sang, i det hele taget sang vi meget. Nogle gange tog vi vores madpakke med ud i naturen på lange gåture – så skulle vi finde alle de forskellige blomster og planter, vi kunne. Når vi kom tilbage på skolen, skulle vi finde navnene på dem, vi kendte – vores botaniktime.

Thorsted Friskole 2002.

Børnehaveklassen 1983/1984. B.r.f.v.: Poul, Mathias, Rasmus, Stig, Stine, Dorthe og børnehaveleder Ruth Petas Lund. F.r.f.v.: Thomas, Camilla, Lars, Nanna, Elvira, Rikke og Liv.

Der var jo tre årlige begivenheder, vi så frem til. Der var vores sommerudflugt, som altid foregik med hest og vogn. Vi var alle i vores ”pæne tøj”, og humøret var højt, når vi med masser af dannebrogssflag kørte i en lang kolonne og råbte hurra til alle dem, vi kom forbi. Og så måtte vi slikke den dag - jeg husker, vi fik 35 øre hver.

Så var der juletræsfest, som blev holdt i forsamlingshuset tredje juledag. Vi gik i store kredse – med hinanden i hænderne - om juletræet og sang vore julesalmer og -sange. Så fik vi børn poser med slik og pebernødder - flotte kræmmerhuse – flettede hjerter og små kurve, pyntet med silkepapir. Alt sammen var lavet dels af os børn, dels af byens unge, der samledes en aften på skolen inden jul. De voksne fik kaffe med hjemmebagt brød. Altid dejlig harmonikamusik til sanglege og dans hele aftenen, spillet af ”den gamle smed” (min farfar).

Så havde vi jo ”eksamensdag”. Da kom forældrene med præsten i spidsen til en slags ”overhøring”. Vi skulle læse højt, regne nogle stykker, have hovedregning, høres i Danmarks historie, bibelhistorie og geografi. Når det var overstået, måtte vi børn lege resten af eftermiddagen, mens forældrene drak kaffe. En anden stor oplevelse var - godt nok en éngangsforestilling - da der var strandet 14 grindehvaler i Vigsø Bugt. Det

var den 14. marts 1936, og vi børn blev kørt i biler (der var 3 på egnen, der havde biler dengang). Det gjorde et stærkt indtryk på os at se de store dyr – de største ca. 6 m. lange og vejede op til 2000 kg. – ligge der på stranden. Det var noget at en sensation, da det er meget sjældent, disse hvaler findes i de danske farvande. De holder mest til i det nordlige Atlanterhav. Men selve turen til Vigsø var også en stor oplevelse. Bare det at køre i en bil, var der mange af os, som ikke havde prøvet før – ikke så sært, det var en af de barndomserindringer, der satte sig fast.

Jeg var meget glad for min barneskole og har kun gode minder fra den tid.

Fra den stråtækte til 68-modellen – Henning Skaarups erindringer om skoletiden 1965-73

Jeg er blevet opfordret til kort at beskrive den forandring, der skete med Thorsted Friskole fra midt i 60’erne til midt i 70’erne. En for-

Friskoleder Sejr la Cour.

andring fra den oprindelige form for friskole med sang og fortælling som det bærende, til at det blev suppleret med en mere moderne undervisningsform, eksempelvis gruppearbejde. Indholdet i dette indlæg er ikke en videnskabelig afhandling, men kun en beskrivelse af, hvordan jeg husker og oplever forløbet i de 8 år, hvor jeg var elev på skolen. Min skolegang var næsten som at blive undervist hjemme, da jeg ikke havde længere til skole, end at jeg kunne nå hjem til mors kødgryder i middagspausen

Det jeg mindes fra de allerførste år i ”bette klass” hvor der kun var skolegang 3 dage i ugen, mandag-onsdag-fredag, er timerne med Vagn Trier Hansen, kaldet ”Trier”. I timerne med bibelhistorie var det fortællingerne fra det gamle testamente. Fortællingen om Jeri-

ko’s mure og Lots hustru, der forvandles til en saltstøtte, da hun kigger sig tilbage, da de flygter ud af byen, hænger stadig ved. Ligeledes timerne i skønskrift, hvor vi skulle skrive endeløse rækker af de samme bogstaver efter hinanden, indtil de blev så nogenlunde læselige. Trier’s kone, Minna, underviste pigerne i husgerning, medens vi drenge fornøjede os med træsløjd. Dog byttede vi roller, da vi ”flippede ud” i 70’erne. Korsstingsbrodering og ryatæppeknytning blev i de år en mandesyssel.

I sangtimerne blev der virkelig gået til vafflerne, hvad lydstyrke angår. Ole sad på en knold og sang og det for fuld udblæsning. Et forhold, der ændrede sig markant, da vi kom i ”stue klass”, hvor det pludselig blev dybt pinligt i det hele taget at synge med, da vi jo var blevet ”voksne”.

Der var selvfølgelig også undervisning i regning, dansk og lidt sprog. En undervisning, der blev forestået af Jytte Søndergaard med en, efter min overbevisning, god modvægt til Kristen Kold, det åndelige og den frivillige lyst til læring. Et nødvendigt bindeled til ”de andre skoler” som de fleste elever stiftede bekendtskab med efter Thorsted friskole. Der fandtes jo en verden udenfor, som vi før eller siden skulle lukkes ud i.

Fra de allerførste år står den årlige ”eksamen” stadigvæk som et mareridt i erindringen. Samlet var både præst, degn og alle forældrene plus alle de andre elever, når den enkelte skulle ”eksamineres”. I forhold til senere års- og terminsprøver på andre skoler, hvor prøven er individuel, var det virkelig en nedtur for offeret/undertegnede at lave fejl i alles påhør. Denne ”Spanske inkquisition” blev heldigvis afskaffet, årstallet husker jeg ikke. Personligt oplevede jeg præ-

verne på andre skoler som noget positivt, hvor man blev bekræftet i, at man var ”med”, i stedet for en følelse af ”vægtløshed” i forhold til andre. Prøver kan også bruges positivt.

Selve 68- oprøret mærkede man ikke meget til i Thorsted. Først da skolen ansætter Jane Kruse som afløser for Jytte Søndergaard, begynder der at ske noget. De venstreorienterede tanker og ideer sniger sig ind på skolen. Ikke som en revolution, det tillod den overvejende liberale bestyrelse dog ikke. Der var således ingen indoktrinering eller direkte meningspåvirkning, men alligevel nåede også nye tanker til Thorsted. Lærerstuderende kommer i praktik på skolen. De har nye undervisningsmåder med sig, og jeg husker, at en af de studerende gik meget op i de sydamerikanske Maya indianeres levevis og skæbne, og hvordan de stygge kapitalister fordrev dem fra deres enemærker. Det betød emnetimer, rolleteater og gruppearbejde i gulvhøjde. En undervisningsform, som vi var helt uvante med. Det var alligevel for stor en omvæltning, så vi klagede vores nød til Trier, som så udvirkede, at undervisningen gik tilbage til det, vi kendte.

Den store forandring på Thorsted friskole sker, da Trier stopper som skoleleder, og Sejr og Ruth la Cour kommer til. De var udprægede 68'ere, venstreorienterede, blæste på traditionerne og stillede spørgsmål ved autoriteterne. Egentlig et meget dristigt valg af bestyrelsen. Selvfølgelig er Sejr søn af præsten i Thorsted frimenighed, og det giver ham utvivlsomt et plus. Men at der skal ske noget radikalt, er der ingen tvivl om, da et meget lavt elevtal gør handling påkrævet. Med et elevtal omkring de 20 er det nødvendigt, både socialt eleverne imellem, undervisningsmæssigt og for skolens økonomi, at der tages skridt til forandring. En

skole, hvor der kun går 2-4 elever i hver klasse, var og er der ingen fremtid i.

Ansættelsen af Sejr gør, at skolen tiltrækker forældre og elever, som ikke før har tænkt på Thorsted Friskole som en mulighed. Hvor det før overvejende var de gamle familier i Thorsted og opland, der sendte deres børn i friskolen, blev denne kreds nu udvidet til et langt større opland. Forældre der ønskede et alternativ til folkeskolen og en skole, hvor 68- tanker også var accepteret. Det betød, at der både elev- og forældremæssigt kom andre holdninger ind i skolekredsen, og det tror jeg, at både de gamle og de nye skulle vænne sig til.

Personlig nåede jeg ikke at gå i skole med så mange af de nye, men at der var andre normer og værdier end dem, jeg kendte hjemmefra, nåede jeg dog at snuse til. At der var noget, der hed ”tilpasningsvanskelige” unge, kom som lidt af et chok for mig, da jeg naturligvis altid gjorde, hvad der blev sagt. Så vidt jeg da husker.

Når jeg ser tilbage på, hvad der skete med skolen, er det som om, den først kører helt ude i den ene side af vejen, for derefter at slå et slag helt over i den anden side, for til sidst at lande midt på vejen. - At Thorsted Friskole består den dag i dag, må være et bevis på at ”integrationsprocessen” er lykkedes.

Liste over lærere/skoleledere

Listen er udarbejdet efter Dorthea Skaarups erindringer, sammenholdt med gamle protokoller.

Else K. Andersen (Skaarup)	1873-1875
Mads Hvid	1875-1879
Niels Jensen	1879-1885

Jens Sørensen	1885-1889
Karen Mortensen	
Kirstine Nielsen	
Kirstine Thomsen	
Johanne Nielsen	
Anna Olsen	
Karen Andersen	
Leonora Kristoffersen	
Maren Hansen	1901-1908
Sophie Winter	1908-1914
Karoline Jacobsen	1914-1920
Jensine Jensen	1920-1928
Ragnhild Kjær (Madsen)	1928-1931
Anna Anker-Møller	1931-1952
Gunnar A. Poulsen	1952-1962
Vagn Trier	1962-1972
Sejr la Cour	1972-1981
Kurt V. Andersen	1982-1984
Erik Lyng	1984-1998
Lars Nielsen	1999-

Liste over skolens formænd:

Det er kun muligt at navngive skolens formænd fra 1910. Det var først på det tidspunkt, Friskoleforeningen indførte forhandlingsprotokol. Skolens allerførste protokol indledes på følgende måde: ”1. november 1910 afholdes et skolemøde hvor skoledagene blev bestemt for vinterhalvåret således: ældst klasse mandag, tirsdag, torsdag og fredag. Yngste klasse onsdag og lørdag. Der blev bestemt at anskaffe nye læsebøger og en naturhistorie. Endvidere var der valg af bestyrelse. I stedet for Nikolaj Madsen, som afgik efter tur, blev Jens Jeppesen valgt, og undertegnede overtog som formand kassebeholdning stor 76 kr. 17 øre. Tillige vedtages det at der for fremtiden skal føres en forhand-

lingsprotokol, hvor vigtige bestemmelser angående Friskoleforeningens tarv skal nedskrives. Endvidere bestemtes det at afholde juletræ den 6. januar 1911 i forsamlingshuset.” (Undertegnede var Martin Poulsen Rask). Det er som om, der mellem linierne står, at nu skal der altså mere styr på tingene!

Indtil 1919 bestod bestyrelsen af 2 personer, herefter udvidede man til 3 personer. I 1964 overgik den private forening til en selvejende institution med nedskrevne og vedtagne vedtægter. Bestyrelsen bestod frem til 1971 af 3 medlemmer, hvorefter man igen udvidede til de nuværende 5 medlemmer. Der har været følgende formænd:

Ukendte	1873-1910
Martin Poulsen Rask	1910-1911
Anders Kristensen	1911-1913
Jens Jeppesen	1913-1914
Martin Rask	1914-1916
Jens Skaarup	1916-1917
Jens Jeppesen	1917-1920
Søren Peter Visby	1920-1939
Niels Rask Kristensen	1939-1940
Ejnar K. Jeppesen	1940-1945
Anders Kr. Madsen	1945-1950
Kaj Kappel	1950-1962
Poul Rask	1962-1966
Svend Skaarup	1966-1974
Tom Kirk	1974-1979
Ole Blomsterberg	1979-1983
Helga Kusk	1983-1985
Kristian Kirk	1985-1991
Benny Madsen	1991-1993
Peter Olsen	1993-1997
Grethe Kirk	1997-2005
Lis Skaarup	2005-

En gård i Thorsted omkring 1890. Det er muligvis "Nygaard" (Thorstedvej 140).

Det lille husmandssted på Hjørdalvej 6 omkring Første Verdenskrig.

Thorsted Frimenighed

Den pietistiske periode omkring 1700-tallet og senere den herrnhutiske bevægelse var med til at bane vejen for den gudelige forsamlingsbevægelse, der kom til Thy og Mors i 1830'erne, ledet af Peter Larsen fra gården Skræppenborg på Fyn. Bevægelsen fik en vis udbredelse blandt dem, der i forvejen var i forbindelse med herrnhutterne og deres mere følelsesbetonede og indadvendte forkyndelse.

Den tids præster var overvejende rationalister, som i deres forkyndelse lagde mere vægt på fornuft, moral (dyd) og ikke mindst oplysning. Mange savnede i kirken en åndelig oplevelse og en forkyndelse, der mere talte til hjertet end til forstanden.

Den gudelige forsamlingsbevægelse blev af ovennævnte grunde godt modtaget i Thy. Størst betydning her på egnen fik P.K. Algreen, lærer ved det daværende Snedsted Seminarium, og hans elev, Kristen Kold, samt pastor J. C. Sørensen, der flyttede fra Sønderhå til Solbjerg på Mors.

Grundtvigs kirkelige anskuelse og særlig hans syn på dåb og nadver kom til at præge bevægelsen mere og mere. Ønsket om mere kirkelig frihed kom et skridt nærmere, da loven om sognebåndsløsning kom i 1855, og ligeledes med valgmenighedsloven i 1866.

Rasmus Lund og valgmenigheden

I 1867 var 3000 mennesker forsamlet til møde på Mors, og det blev begyndelsen til den menighedsdannelse, der to år senere i 1869 blev til virkelighed med dannelsen af valgmenighe-

Rasmus Lund 1827-1889.

den i Nordthy og på Mors. Samme år blev det besluttet at bygge egen kirke i Ø. Jølby.

Valgmenigheden blev statsanerkendt i 1871. Nogle måneder senere, 3. søndag i advent, blev Ansgarskirken indviet og menighedens første præst, Rasmus Lund, indsat.

Fra Nordthy var der 23 familier, som havde løst sognebånd til valgmenigheden, og tre thyboer havde sæde i det første menighedsråd, som desuden talte seks morsingboer. Thyboerne var fuldmægtig Lomborg, Thisted, gårdmand Jens Støvring, Silstrup og gårdmand Peder Kr. Rasmussen, Thorsted. Blandt de fami-

Frimenighedskirkens indvielse 30. sept. 1906.

lier, der var med fra begyndelsen og som har efterkommere i Thorsted i dag, er bl. a. Poul Rask og hustru, Søren Jeppesen og hustru, Mads Skaarup og hustru og Mikkel Skaarup og hustru. Flere familier kunne nævnes.

Rasmus Lund kom til Thy og holdt gudstjeneste hver 3. søndag henholdsvis i Thorsted- og Tilsted sognekirker. Valgmenigheden og Lund kom senere på kollisionskurs med de kirkelige myndigheder. Særlig en fri og uhindret adgang for alle til alterbordet blev et stridsspørgsmål, og trods gentagne advarsler fortsattes denne praksis med bl. a. nogle gange at tage ukonfirmerede børn til alters. Det førte til Rasmus Lunds afskedigelse som valgmenighedspræst i 1883

To frimenigheder med fælles præst

Samme år dannede Mors og Nordthy hver

sin selvstændige frimenighed med Rasmus Lund som fælles præst. Men ikke alle sluttede op, idet 24 medlemmer fra Thy forlod frimenigheden og fulgte en pastor B.C. Henriksen fra Vejby-Sejlstrup i Vendsyssel, der havde fået en vis indflydelse i Nordthy. Det var dengang for mange et stort skridt at tilslutte sig en helt fri menighed, (de første i Danmark), selvom det tydeligt fremgår, at der helt fra begyndelsen har været et stærkt ønske om, at de frie, grundtvigske bevægelser på Mors og i Thy skulle forblive som

en del af folkekirken. Det synspunkt blev også kraftigt pointeret af Rasmus Lund og de ledende folk i menigheden ved overgangen fra valgmenighed til frimenighed i 1883. Citat: ”At vedkende sig det folkekirkelige fællesskab og afvise de kirkelige myndigheders påstand, at man er udtrådt af folkekirken”.

Efter frimenighedsdannelsen måtte man ikke længere benytte sognekirkerne i Thorsted og i Tilsted. Herefter blev der holdt gudstjeneste i Thorsted Friskole, indtil man i 1906 byggede egen kirke i Thorsted. - Rasmus Lund døde i 1889 efter 18 begivenhedsrige år som præst for menighederne i Thy og på Mors. Og med sin dybe åndelige forståelse og sin jævne fremtræden satte han sig varige spor i de kredse, hvor han fik sin egentlige livsgerning. Chr. Emanuel Nissen blev valgt til hans afløser og indsat som præst for begge menigheder.

Efter en rolig periode, men med en vis stagnation de seneste år, afløstes Nissen i 1905

af Thorvald Balslev, der tidligere havde været sognepræst i Nørhå. Balslev blev en meget afholdt præst, og han fortæller i sine efterladte papirer, at alle mand var af hus, når han to gange om måneden kom til Thorsted for at holde gudstjeneste.

Kirkebyggeri i Thorsted

I 1906 byggede menigheden i Nordthy egen kirke i Thorsted, og naturligt nok tæt ved Thorsted Friskole. Kirken blev indviet i september 1906 af menighedens præst Th. Balslev og frimenighedspræst Søren Anker-Møller, Klim. Meget af arbejdet blev udført af menighedens medlemmer, således tømrerarbejdet af Kresten Skaarup, (senere ejer af ”Kirkely”), tegningerne og døbefonten af landmand Jens Nordentoft, Baun, prædikestolen og alteret m.m. af snedker Mikael Kappel, Thisted, og bænkenene blev fremstillet af snedker Poul Jensen, Thisted. Den samlede udgift for opførelsen af kirken blev på 5550 kr., hvoraf halvdelen var bidrag, indsamlet blandt 49 medlemmer, det resterende beløb var gaver og arv. Ved gennemgang af gamle protokoller kan vi se, at offerviljen har været næsten utroligt stor, idet selv folk fra små kår gav et stort beløb. Menighedsrådet i 1906 bestod af Anders Kristensen (formand), Mikkel Skaarup, Søren Peter Visby, Mikael Kappel og Jørgen Kappel.

I Balslevs tid var der fremgang, og mange meldte sig ind i frimenigheden og sluttede op om gudstjenesten. Thorvald Balslev blev i 1925 ansat som præst ved Vartov Kirke i København, og han skriver i sine erindringer, at det var 20 gode år som præst i Thy og på Mors.

Kristian Anker-Møller.

Thy Frimenighed og Kristian Anker-Møller

Kristian Anker-Møller, der var præst for Thy Valgmenighed med bopæl i Vestervig, indgav i 1926 sin afskedsbegæring og udtrådte af folkekirken efter en strid med biskoppen om en kvindelig missionær, Anne Marie Petersens adgang til prædikestolen i Hundborg Kirke. Det nordlige af Thy Valgmenighed, Snedsted-Hundborg området, oprettede herefter Hundborg Frimenighed, og samtidig rettede man henvendelse til Thorsted Frimenighed

Kristian Anker-Møllers gravsted.

om et muligt samarbejde, med Kristian Anker-Møller som fælles præst.

De to menigheder, Hundborg og Thorsted, bevarede hver deres selvstændighed, men dannede i fællesskab Thy Frimenighed i 1926 med Søren Peter Visby, Thorsted, som fællesformand, og Jens Bruun, Hundborg, som kasserer og ansatte Kristian Anker-Møller som deres præst. I sommeren 1927 kunne Kr. Anker-Møller med sin familie flytte ind i en nyopført præstebolig i Thorsted (nu Hjardalvej 18), som Hundborg og Thorsted byggede i fællesskab. Den samlede udgift, ca. 13.000 kr., blev tilvejebragt ved 7.000 kr., indsamlet blandt medlemmerne, og et sparekasselån på 6.000 kr., som det ni mand store menighedsråd hæftede personligt for.

Samarbejdet i Thy Frimenighed blev godt, og det styrkede menighedslivet at have sin egen præst. Der blev afholdt store møder, som

altid begyndte med en gudstjeneste. Nævnes kan et stort sommermøde i 1929 i Frederik Skaarups (den nuværende ejers farfar) til lejligheden smukt pyntede lade, hvor der deltog ca. 500 mennesker, heraf 200 inviterede gæster fra Mors.

Kristian Anker-Møller døde i 1931, 43 år gammel, og ligger begravet, efter dispensation fra de kirkelige myndigheder, syd for frimenighedskirken. Menighederne i Thy og Velling, hvor han før var sognepræst, har rejst en mindsten for ham uden for kirken. I forbindelse med dispensationen krævede kirkeministeriet, at der blev udarbejdet vedtægter for frimenigheden, hvad man ikke før havde haft. Sammenhold og tillid betød, at der ikke tidligere havde været brug for nedskrevne vedtægter, trods det at der var bygget både kirke og præstebolig. Derimod blev der allerede fra 1876 lavet et udførligt regnskab med tilhørende bidrags- og medlemslister.

Efter Anker-Møllers død i 1931 blev friskolelærer Frede Frederiksen fra Ellede ved Kalundborg ansat som præst ved Thy Frimenighed. De to menigheder fortsatte det gode og frugtbare samarbejde, og ligeledes fortsatte de store sommermøder, indtil Frederiksen i 1938, trods enstemmig opfordring om at blive, tog imod stillingen som valgmenighedspræst i Træden.

Samarbejdet med Hundborg ophører

Efter Frederiksens bortrejse blev der uenighed om valget af ny præst. Det endte med, at Thorsted ansatte lederen af sømandshjemmet på Sct. Annæ Plads i København, Jørgen Andersen, mens man Hundborg valgte Enrico Bjerre, og kort efter opløstes Thy Frimenighed. I Thorsted sluttede menigheden op om Jørgen

Jørgen Andersen.

Andersen, og det blev en god og stabil periode, måske nok med en vis afmatning de seneste år. I 1955 døde Jørgen Andersen, 69 år gammel, og blev, efter en mindehøjtidelighed, hvori hele menigheden deltog, begravet i familiegravstedet i Vallekilde.

Da det ikke umiddelbart lykkedes at finde en afløser for Jørgen Andersen, blev præsteboligen udlejet, indtil den i 1969 solgtes til de hidtidige lejere, Jytte og Oskar Søndergård.

Frimenighedskirken kunne i 1956 holde sin 50 års jubilæum. Dagen fejredes med indbudte gæster til gudstjeneste, hvor pastor Krøigaard, Ø. Jølby, prædikede og med en efterfølgende sammenkomst på "Sjørring Vold", hvor bl. a. højskoleforstander Folke Trier Hansen talte for ca. 150 mennesker.

Menighedsrådet i jubilæumsåret bestod af Holger Visby (formand) Alfred Skaarup (kasserer) Jens Støvring, Kaj Kappel og Mikael Rask.

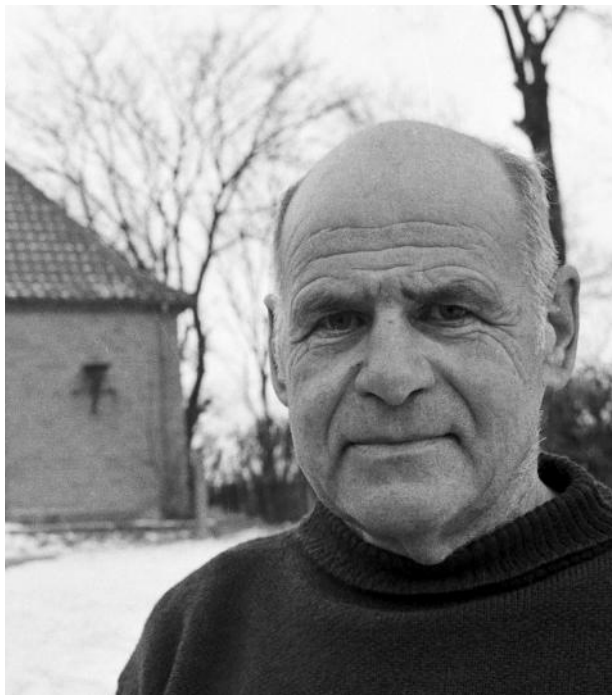
Forskellige præster på egnen betjente nu menigheden i de næste fem år. Det var især Svend Krøigaard, Ø. Jølby, Holger Andersen, Visby, Georg Langkjer, Hundstrup og Henning Larsen, Klim.

"Præstebørnene" fra Thorsted cyklede til Hundborg indtil 1957, da Enrico Bjerre fik ansættelse som sognepræst i Skovlund.

Folke Trier Hansen

Efter 1957 var der igen stemning for et samarbejde med Hundborg, men ikke enighed om valget af højskoleforstander Folke Trier Hansen til fælles præst (sikkert p.g.a. hans holdning til Galster-sagen). I 1960 ansættes Folke Trier i Hundborg, og han blev tilknyttet Thorsted som "fast daglejer", som han selv udtrykte det. Senere blev han dog fastansat også i Thorsted. Lønnen i Hundborg var lille og "daglejerhonoraret" i Thorsted endnu mindre. Men Folke Trier og hans kone, Karen la Cour, der kom fra en lille højskole ved Abild i Sønderjylland, tog ufortrødent fat. På et lille jordstykke, der tilhørte præsteboligen, dyrkede de grønsager, som de solgte til turisterne i Vorupør. Og samtidig havde Folke Trier igennem årene en omfattende aftenskole- og foredragsvirksomhed.

Det blev en god tid med fremgang for menigheden i Thorsted, og et frugtbart møde med de mange nye og fremmede børnefamilier, der kom i kirken og berigede menighedslivet med deres helt anderledes samfundssyn, dog med en vis skepsis fra flere af de "indfødte" Thorstedboere.

Folke Trier Hansen foran sit hjem ved forsamlingshuset i Hundborg

Efter nogle måneders svær sygdom døde Folke Trier Hansen i 1979. Efter en stor mindesammenkomst i Hundborg Forsamlingshus, hvor menighederne tog afsked med en elsket og afholdt præst, blev han begravet i Abild. Det sted, hvor Folke og Karen havde udøvet deres egentlige livsværk.

Der blev rejst en mindesten for Folke Trier ved forsamlingshuset i Hundborg, hugget af Erland K. Madsen. Den ca. 8 tons tunge, flade sten blev senere flyttet til Sjørring og anbragt foran den på det tidspunkt nystartede ”Højskolen i Thy”. Højskolen er nu omdannet til ”Sjørring Vold Efterskole”, men stenen ligger der endnu og fortæller om et menneske med et usædvanligt levnedsløb.

Poul Grosbøll og senere præster

Thorsted Frimenighed ansatte i 1980 Poul Grosbøll som præst (tidligere højskoleforstander på Støvring Højskole og senere i en årrække valgmenighedspræst i Sønder Næså). Og i Hundborg fik man en aftale med Grosbøll om et vist antal gudstjenester årligt. Grosbøll var efter pensioneringen flyttet til Nibe og fik således en lang vej til sine menigheder i Thy.

Frimenigheden kunne i 1983 fejre hundredåret for sin oprettelse. Dagen festligholdtes med gudstjeneste og senere middag og foredrag for 150 mennesker på Højskolen i Thy.

Det blev 15 gode år med Poul Grosbøll, indtil han i 1995 som 80-årig tog sin afsked. Hans stærke, personlige og direkte udtryksform vandt genklang hos thyboerne.

Grosbøll blev afløst af den tidligere forstander på Testrup Højskole (nu lærer på Fyn), Sven Thorgaard, som i 1995 blev ansat som menighedens præst. Thorgaard og hans familie blev boende på Fyn. Men afstanden til Thorsted, samtidigt med et fuldtidsarbejde, blev imidlertid for belastende, og Thorgaard fratrådte som præst for menigheden i 2000.

Lone Olsen, daværende højskoleforstander på Højskolen i Thy, ydede menigheden stor hjælp indtil efteråret 2001, hvor Else Korsholm som nyuddannet teolog blev menighedens første kvindelige præst. Der var stor tilfredshed med den unge Else Korsholm. Men da hendes mand, forstfuldmægtig Søren Korsholm, blev forflyttet til København i 2003, fratrådte hun efter to år stillingen i Thorsted.

Else Korsholm blev i aug. 2003 afløst af

Jubilæumsgudstjenesten i september 2006.

Benne Holwerda. Familien kommer fra Holland, men har siden 2001 været bosat i Thy. Benne er nyuddannet teolog fra universitetet i Utrecht og hans hustru, Mirjam Steffensen, er dyrlæge og har job i Nordthy. Benne Holwerda er nu, efter 3½ gode og frugtbare år for frimenigheden i Thorsted, ansat som sognepræst i Hillerslev-Kåstrup pastorat.

Kirkejubilæum i 2006

Kirken kunne i september 2006 fejre sit 100

års jubilæum. Der var indbudte gæster og foredrag af frimenighedspræst Erik Overgaard, Ø. Jølby. Et hollandsk sangkor (Vokalis), som menigheden havde haft fornøjelsen af at høre før, var også indbudt. Bestyrelsen i jubilæumsåret bestod af Grethe Kirk (formand), Karen Marie Skaarup (kasserer), Kirsten Bjerregaard, Margit Kahr og Helge Kappel.

Der er endnu livskraft i menigheden, som udover gudstjenester hver 14. dag og andre kirkelige handlinger også arrangerer nogle foredrags, fortælle- eller sangaftener og et hel-

Kirkens alterbillede.

dags efterårsmøde. Alle arrangementer bliver afholdt på Thorsted Friskole. Nogle gange har der også været arrangeret en sommerudflugt.

Det nuværende medlemstal (ca. 120) har været nogenlunde stabilt de seneste årtier. Pengene til menighedens drift, herunder præsteløn, er siden starten i 1883 indkommet ved frivillige bidrag - et princip, der er bibeholdt, men i de senere år har menighedsrådet dog udarbejdet et forslag til bidragets størrelse.

Kirken er gennem sin 100-årige historie løbende vedligeholdt og forbedret, dog nok med hovedvægten i de seneste 25 år, hvor udgiften til orgel, elvarme og teleslynge har været 85.000 kr., og 125.000 kr. til de øvrige vedligeholdelses- og forbedringsarbejder.

Kirkens smukke alterbillede, der er malet over verslinierne "O vidunder tro, du slår over dybet din gyngende bro" af kunstmaler Troels Trier, Vallekilde, blev indviet i 1948. I 1985 fik kirken sit første rigtige kirkeorgel, som afløsning for et gammelt stueorgel. Det er et brugt orgel med fem stemmer plus to basstemmer med tilhørende pedalværk, ombygget af Markussen og Søn i 1965, som menigheden i Thorsted fik tilbudt fra Sjørring Kirke, der havde anskaffet et nyt Krohn orgel. Samtidig bliver der installeret elvarme til erstatning for

en ældre og udslidt olie-kamin. Og nogle år senere får kirken et teleslyngeanlæg.

Mange af frimenighedens medlemmer har gennem årene ydet et stort arbejde. Det vil føre for vidt at omtale dem alle, men nævnes bør det, at Bodil Overgaard var menighedens organist fra ca. 1965 til omkring 2000. Nævnes bør også Jens Jeppesen, der var kirkesanger fra begyndelsen af 1900-tallet til 1943, hvorefter hans søn, Ejnar Jeppesen, varetog kirkesangerhvervet indtil sin død i 1975.

Thorsted Frimenighed har gennem årene haft følgende formænd

Mikkel Skaarup	1883-1900
Anders Kristensen	1900-1910
Søren Peter Visby	1910-1915
Martin Rask	1915-1918
Peder Rask	1915-1923
Chr. M. Skaarup	1923-1927
Søren Peter Visby	1927-1936
Frederik Skaarup	1936-1938
Hans Skaarup	1938-1939
Poul Rask	1939-1945
Stefan B Kristensen	1945-1949
Holger Visby	1949-1979
Svend Skaarup	1979-1982
Poul Rich	1982-1983
Dorte Gravesen	1983-1997
Rigmor Mikkelsen	1997-2001
Aase Molbæk	2001-2005
Grethe Kirk	2005-

Som kilder er anvendt bl. a.:

Jubilæumsskriftet "Morsø Frimenighed 1871-1971".

Jens Damsgaard: "Præsten Rasmus Lund og frimenigheden på Mors".

Uddrag af gamle protokoller.

Thorsteds to borgmestre

Holger Visby (1913-1994)

Venstre-borgmesteren i Thisted fra kommunesammenlægningen i 1970 til 1982 - var hele livet præget af den friskole- og frimenigheds-tradition, han var opvokset i. Og han kom til at skrive et vigtigt kapitel i den lokale historie. Ikke mindst hans betydning som borgmester og menneske i den vanskelige begyndelse for storkommunen vil blive stående. Han var stout og solid som den jord og kultur, han var rundet af, og han opnåede at blive en særdeles respekteret og afholdt førstemand med et godt greb om politik og administration.

Holger Visbys far sad i sin tid i sognerådet, men det var længe før, det blev aktuelt for sønnen. Han kom til i 1954 - Ja, han blev nærmest tvunget til at stille op, fortælles det!

Skatteligning på Sjørring Vold, ca. 1957. Engelbrecht Kristensen og Holger Visby.

Portræt af borgmester Holger Visby fotograferet forud for byrådsvalget i 1974.

De 12 år som storkommunens første borgmester var kronen på et politisk værk, Holger Visby indledte - først som menigt medlem af Sjørring-Thorsted sogneråd - siden som sognerådsformand i tre perioder.

Senere fortalte Holger Visby, at han det første halvandet år som borgmester mange gange fortrød, han havde sagt ja til posten: ”Inden sammenlægningen var vi 18 forskellige kommuner, og vi havde meget store vanskeligheder med at få det til at køre sammen til en enhed, selv om den bedste vilje var til stede - dét tog tid”.

Et politisk arbejde, som i vid udstrækning har krævet så meget tid og så mange kræfter, at Holger Visby måtte skubbe sine mere private gøremål til side. Men når der var mulighed for det, var han ude i marken - i bogstaveligste forstand - i foråret og høsten. For han var en borgmester med begge ben på jorden og et solidt greb om redskaberne.

Kaj Kristensen (f. 1937)

Kaj Kristensen har rod i landbruget og højskolebevægelsen - ligesom tidligere borgmester Holger Visby, der i øvrigt gav ham sin anbefaling i 1982, da han første gang blev valgt til byrådet.

I 1964 blev han gift og flyttede samme år med fru Tove til ”Sønderlund” i Thorsted, som han drev, indtil han blev professionel politiker.

Det blev Venstre, der fik gavn af Kaj Kristensen engagement og arbejdskraft. I 1966 blev han medlem af Venstrevælgerforeningen i Sjørring-Thorsted og medlem af bestyrelsen for Thorsted forsamlingshus.

Kaj Kristensen har også en fortid som professionel soldat i FN's fredsbevarende styrke i Gaza - det er måske grunden til, at han aldrig har været bange for et lille rask politisk slagsmål. Han blev både en markant organisationsmand og kommunalpolitiker i 1980'erne. Både som landboforeningsformand, skolebestyrelsesformand og socialudvalgsformand parkerede Kaj Kristensen ofte sine synspunkter på øretævernes holdeplads.

”Når man kommer ind i byrådet er man mere ideologisk, end når man har siddet der et stykke tid. Sådan gik det for mig”, siger Kaj Kristensen.

I 1993 blev han også medlem af Viborg Amdsråd og siden også bestyrelsesformand i Naturgasselskabet Midt Nord

Da Svend Thorup trådte ud af byrådet i 1993, var Kaj Kristensen en selvskreven formand for Venstres byrådsgruppe, der nu for første gang i storkommunens historie var i opposition. Det skete på trods af Kaj Kristensens forsøg på at blive leder af et flertal. Som oppo-

sitionsleder valgte Kaj Kristensen samarbejde frem for konflikt. Det førte til overraskende budgetforlig mellem Venstre og Socialdemokratiet - uden om borgmester Ruth Scharling! Det var således en erfaren kommunalpolitiker og organisationsmand, der i perioden 1998 til 2001 bestred posten som Thisted's borgmester - bl.a. på Socialdemokratiets anbefaling.

Det blev til een periode i borgmesterstolen. Efter valget i 2001 overlod Kaj Kristensen borgmesterposten til Erik Hove Olesen. Tiden som kommunalpolitiker kom til at vare 25 år. Meget overraskende blev Kaj Kristensen ikke genvalgt i 2005.

Thorsted Beboerforening

Indtil 1985 var der ikke nogen ”fælles” forening i Thorsted. Der havde ganske vist tidligere været både gymnastik- og ungdomsforening og forsamlingshus. Tilbage var to menigheder og friskolen. Det var først, da byrådsmedlem Kaj Kristensen, der som medlem af kulturudvalget erfarede, at Dorthea Balle – enke efter lærer Torsten Balle – ønskede at afhænde den tidligere kommuneskole, som hun og hendes mand havde købt af kommunen, da skolen blev nedlagt, at tanken om en ny ”fælles” forening meldte sig.

I forbindelse med Dorthea og Torsten Balles køb af skolen var der nemlig blevet tinglyst en servitut om, at skolens legeplads skulle stilles til rådighed for byens børn og unge. Pladsen havde nu i en årrække ligget ubenyttet hen. Da der havde været en temmelig stor udskiftning af beboere i Thorsted, var der nu pludselig mange børnefamilier, og Kaj Kristensen sendte en føler ud og fornemmede, at der var interesse for at bevare legepladsen.

Dette blev så baggrunden for, at der den 14. juni 1985 blev indkaldt til stiftende generalforsamling på Friskolen. Der mødte 28 interesserede borgere op, og det blev besluttet at stifte Thorsted Beboerforening. Der blev la-

Legepladsen indvies i august 1986. Siddende t.v. Dorthea Balle.

vet vedtægter, hvor formålsparagraffen var at varetage oprettelse og pasning af legepladsen samt at fremme sammenholdet blandt landsbyens beboere.

Pladsen blev herefter vederlagsfrit af Dorthea Balle overdraget til beboerforeningen.

Foreningens første bestyrelse kom til at bestå af Ulla Hansen, Ove Sloth, Karin Skydt, Elsebeth Jensen med Per Rask som formand. Friskolen stillede velvilligt skolen til rådighed for foreningens indendørs aktiviteter.

Med eller uden h

En af de første ting, som foreningen tog op, var stavemåden, altså hvorvidt Thorsted skulle staves med eller uden h. Det var nemlig sådan,

Thorsteds gadekær i 2000.

at det stod vidt forskelligt både på kortmateriale og på diverse vejskilte mv. Ligeledes kunne vi konstatere, at det også var stavet forskelligt på helt gamle kort.

På et medlemsmøde var der enstemmighed om, at stavemåden burde være med h, og at bestyrelsen skulle arbejde for, at det blev ensrettet i overensstemmelse hermed. Det viste sig imidlertid at være svært.

Efter henvendelse til kommune/amt blev spørgsmålet henvist til stedsnavneudvalget under indenrigsministeriet. Bestyrelsen fandt alle argumenter frem – herunder bl.a., at alle virksomheder og de fleste beboere skrev det med h, ligesom der blev henvist til, at både Thisted og Thy jo også var stavet med h. Efter at spørgsmålet havde været behandlet i stedsnavneudvalget, fik foreningen efter nogen tid medhold i, at Thorsted fremover officielt blev stavet med h, og det ville så fremover blive rettet hos div. myndigheder, på kort og vejskilte mv.

Nye byggegrunde

En anden ting, som Beboerforeningen har taget op, er muligheden for, at der kunne bygges nye huse i Thorsted, der jo er beliggende i landzone. Interessen for at bo i Thorsted har i perioder været større end udbuddet, ligesom en del landmandsfamilier gerne ville blive boende i området, når de afhændede deres gårde.

Bestyrelsen lavede en plan for en ny udstykning

på Thorstedvej, og Thisted kommune har fulgt planen og gav tilladelse til, at der kunne laves 13 nye byggegrunde med stikveje, der senere er blevet til Lærkevænget og Bøgevænget efter forslag fra beboerne på vejene.

I 2000 tog foreningen initiativ til, at den gamle branddam på hjørnet af Hjardalvej / Ndr. Thorstedvej, der var næsten tilgroet med siv, blev rensset op og uddybet, og at området blev planeret, så der blev et gadekær med et rekreativt, grønt område.

Gennem årene har foreningen også i andre sammenhænge været bindeled til kommunen vedrørende f.eks. vejforhold mv.

Andre aktiviteter

Foreningen arrangerer udflugter, Sct. Hans bål ved ”Sjørringhøj” og samvær på legepladsen. Endvidere afholder foreningen bankospil, og der arrangeres fælles juletræsfest med friskolen

Den 1. weekend i august er der blevet tra-

dition for, at der på legepladsen arrangeres ”børnenes dag” med forskellige aktiviteter som børnedyrskue, ringridning, både på hest og cykel, samt diverse lege. Ligeledes er der tradition for afholdelse af kagekonkurrence med bedømmelse af de hjemmebagte kager, inden de nydes til medbragt kaffe. Dyrene er gennem mange år blevet bedømt af Kristian Kusk, Sjørring, der som mangeårig 4H-leder har en formidabel evne til at give karakteristisk - og få børnene engageret og til at fortælle om deres dyr. Lørdag aften er der fælles spis-

ning og hyggeligt samvær, og hvis vejret tillader det, er der ofte overnatning i telte. Søndag formiddag sluttes med fælles kaffebord, hvor foreningen er vært med rundstykker.

Foreningen kontakter alle tilflyttere, der bliver budt velkommen med en blomst, og næsten alle husstande er medlemmer. Foreningen tæller 115 medlemmer i 2007.

Følgende personer har i årenes løb været formand for foreningen: Rigmor Mikkelsen, Anders Rask, Finn Hjøllund Madsen, Per Rask, Morten Jeppesen og Sette Damsgaard.

Banko!

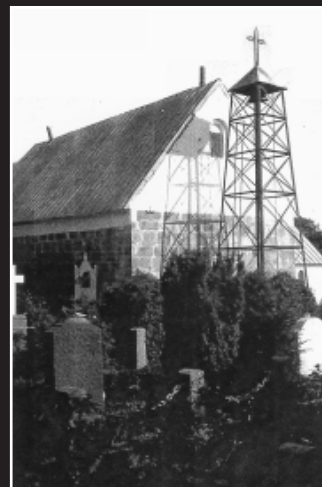
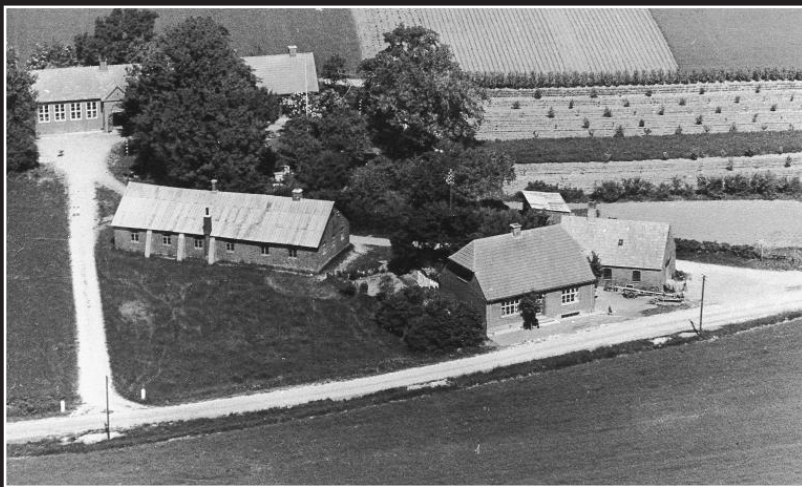

Holger Visby hakker roer ca. 1945.

Thorsted Friskoles lille klasse i ca. 1953. F.v. Ebbe Kappel, Erik Carlsen, Gudrun Visby, Bodil Visby, Helge Kappel, Karen Kappel, Hans Hamborg og Inge Visby.

"Thorsted C" i 1950. I baggrunden kommuneskolen, i midten forsamlingshuset og til højre smedjen med værksted og beboelse.

Dette jernstativ bar sognekirkens klokke indtil 1942, hvor den nuværende klokkekam blev bygget i forbindelse med kirkens restaurering.

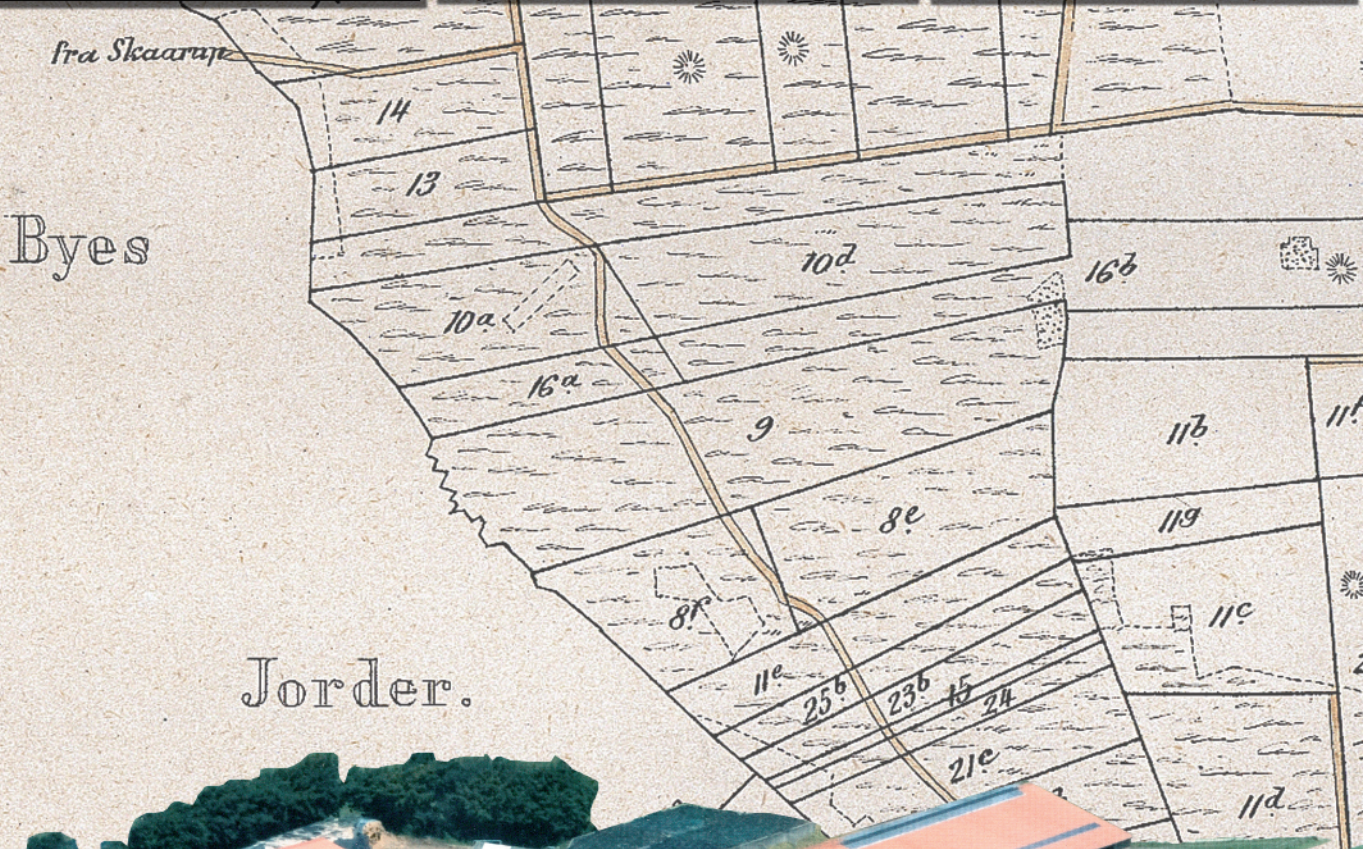
Tegning af Else Møller

**Redaktionen retter en stor tak til følgende,
der har bidraget økonomisk til bogens udgivelse:**

Sparekassen Limfjorden
Thy Stål-Byg A/S
Thorsted Beboerforening
Kirk Plast v/ Jesper Kirk Krog, Thorsted
Thy Traktor og Maskinservice v/ Kurt Bliksted, Thorsted
Sjørring El-Service, Sjørring
Merko v/ Thora og Ole Nielsen, Sjørring
Svaneapoteket, Thisted v/ Georg Georgsen, Thorsted
Tømrermester Lars Peter Hede, Sjørring
Blikkenslagermester Tage Rødbro, Sjørring
Eurodaek.dk v/ Tino Bakke, Thorsted
Tømrermester Poul Jensen, Thorsted
Thorsted Tømrer v/ Viggo Thomsen, Thorsted
Lillegårdens massør v/ Anne Ribens, Thorsted
Hørdum Sandblæsning og Tagmaling v/ Kim Jensen, Tingstrup
Bygge Snedkerne v/ Peter Kirk Jensen, Thorsted
Karen Visby, Sjørring
Witdahls Hjemme- og Erhvervsservice v/ Niels Lodahl Andersen, Nors
FS Gross v/ Frank Sørensen, Hanstholm/Thorsted.

Thorsted Beboerforening, 2007